

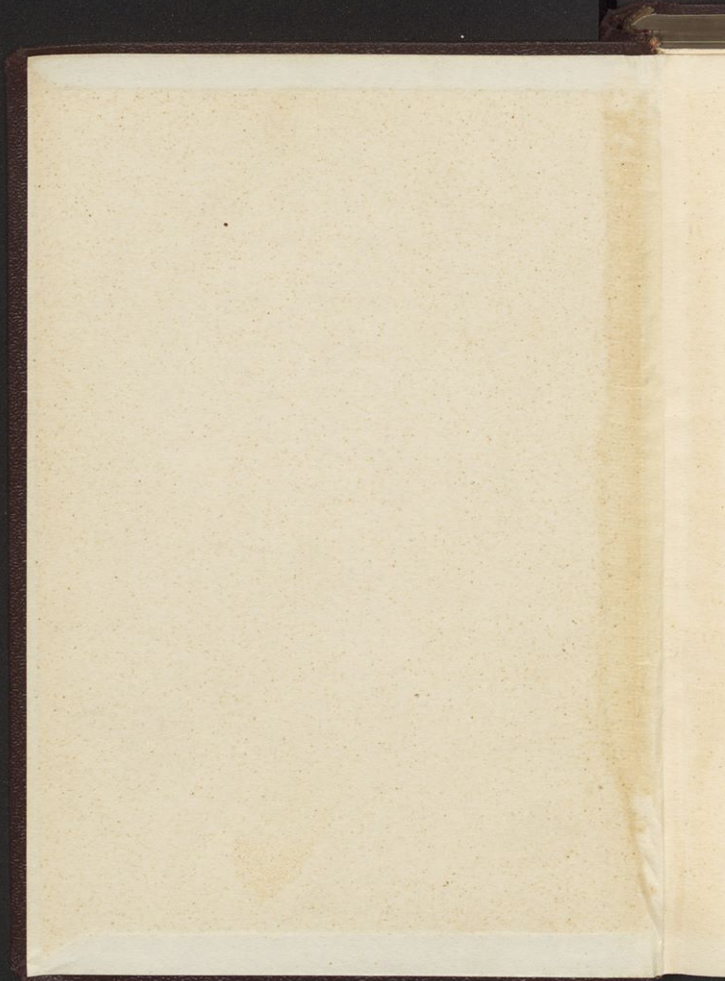
Narodna in univerzitetna knjižnica
▼ Ljubljani

55897

1.

DOLENO - MAKLECOV

ZAKONIK
O SODNEM KAZENSKEM
POSTOPANJU

Dr Grobelnik

Izdaja društvo »Pravnik« v Ljubljani

Zvezek 1.

Zakonik o sodnem kazenskem postopanju

s kratkimi pojasnili

Priredila

dr. iur. et hon. c. Metod Dolenc

red. univ. profesor

in

Aleksander Maklecov

red. univ. profesor

V Ljubljani 1938.

Založili in tiskali J. Blasnika nasl.
univerzitetna tiskarna in litografija d. d. v Ljubljani
(Odgovoren L. Mikuš)

55897

F2C 697/1952

Vsebina.

	Stran
Predgovor	7
Okrajšave	10
Zakon, s katerim se uveljavljajo in uvajajo kazenski zakonik, zakonik o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvrševanju kazni na prostosti	13
I. Uveljavitev	13
II. Prehodne odredbe:	
1. Za kazenski zakonik	14
2. Za zakonik o sodnem kazenskem postopanju	15
3. Za zakon o izvrševanju kazni na prostosti	20
III. Končne odredbe	21
Zakonik o sodnem kazenskem postopanju za kraljevino Jugoslavijo	23
I. poglavje: Uvodne odredbe	23
II. poglavje: Sodišča, njih stvarna in krajevna pristojnost	29
III. poglavje: Izključitev in izločitev	43
IV. poglavje: Stranke	48
I. Državno tožilstvo	48
II. Zasebni tožilec in zasebni udeleženec	54
III. Obramba	60
V. poglavje: Zapisniki in sodne odločbe	66
VI. poglavje: Priobčevanje sodnih odločb. Pregledovanje in prepisovanje spisov	74
VII. poglavje: Roki	77
VIII. poglavje: Poizvedbe	78
IX. poglavje: Preiskava	87
X. poglavje: Poziv, privod, pripor in preiskovalni zapor obdolžencev	97
I. Poziv in privod	97
II. Pripor in preiskovalni zapor	98

XI. poglavje: Preiskava stanovanja in oseb. Zaplemba	115
XII. poglavje: Obdolženčevo zaslišanje	121
XIII. poglavje: Zasliševanje prič	125
XIV. poglavje: Sodni ogled in izvedenci	136
XV. poglavje: Postavitev pod obtožbo	149
XVI. poglavje: Priprave za glavno razpravo pred okrožnim sodiščem	157
XVII. poglavje: Glavna razprava in sodba okrožnega sodišča	164
I. Javnost glavne razprave	164
II. Naloge predsednika in sodišča, vzdrževanje reda in dostojanstva sodišča in postopek o kaznivih de- janjih, storjenih med zasedanjem	167
III. Pogoji za izvršitev glavne razprave; odložitev in prekinitev razprave	174
IV. Zapisnik o glavni razpravi	181
V. Začetek glavne razprave in obto- ženčevo zasliševanje	185
VI. Dokazni postopek	189
VII. Govori strank	197
VIII. Sodba	201
IX. Razglasitev sodbe	213
X. Pismeni odpravek sodbe in po- pravljanje pogreškov	214
XVIII. poglavje: Zasebnopravni zahtevki in od- ločbe sodišča o njih	217
I. Zasebnopravni zahtevki	217
II. Postopek s sumnimi stvarmi	223
XIX. poglavje: Stroški kazenskega postopka in odločbe sodišč o njih	225
XX. poglavje: Pravna sredstva zoper sodne odločbe	239
I. Občne odredbe	239
II. Pritožba	245
III. Priziv	248
IV. Revizija	251
V. Zahteva za obnovo kazenskega po- stopka	273
XXI. poglavje: Postopek pred sodnikom po- edincem:	285

	Stran
I. Pri okrožnem sodišču	285
II. Pri okrajnem sodišču	287
III. Pravna sredstva zoper sodbo sodnika poedinca	301
XXII. poglavje: Izvrševanje sodb kazenskega sodišča	315
XXIII. poglavje: Izredna omilitev kazni in pomilostitev	327
XXIV. poglavje: Posebne vrste postopka: . . .	330
I. Postopek zoper mlajše maloletnike: .	330
1. Sodnik za mlajše maloletnike in njegov postopek	330
2. Izvrševanje odredb, ukrenjenih zoper mlajše maloletnike	345
II. Postopek zoper neznane, odsotne in pobegle storilce kaznivega dejanja .	349
XXV. poglavje: O povračilu škode neopravičeno obsojenim osebam in o povrnitvi pravic, izgubljenih s kazensko sodbo . .	355
I. Povračilo škode neopravičeno obsojenim osebam	355
II. Povrnitev pravic, izgubljenih s kazensko sodbo	360
XXVI. poglavje: Pravna pomoč med domačimi in inozemskimi sodnimi oblastvi. Postopek za izročanje zločincev	365
XXVII. poglavje: Končna odredba	374
Pregled noveliranih določb zakonika o sodnem kazenskem postopanju z dne 16. februarja 1929	367
Stvarno kazalo	381
Popravki	399

Predgovor.

O potrebi, da se priredi nova izdaja zakonika o sodnem kazenskem postopanju, ni da bi govorili. Odkar je izšel ta zakonik kot XXXIII. snopič zbirke zakonov v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani, je preteklo že osem let, zakonik sam pa je doživel že četrto novo. Razen tega je za prakso pač nujno potrebno, da se upošteva judikatura, seveda po naših pravnih prilikah. Tu gre za odločbe, ki so po izčrpanju dopustnih rednih pravnih sredstev, pa bilo od kateregakoli zadnjeinstančnega sodišča vse kralevine Jugoslavije, prišle do izraza v strokovnih revijah in privatnih zbirkah. Tudi je kazalo, da se navedejo v izvlečkih najvažnejši razpisi ministrstva pravde, ki nudijo tehnična napotila ali vsebujejo mnenja ministrstva, ki se tičejo razlage poedinih določb zakonika o sodnem kazenskem postopanju, ne da bi bili po smislu ustave nezavisni sodniki nanje vezani. To je tudi ministrstvo pravde samo večkrat v razpisih naglašalo. Konečno smo pridodali določbam opombe, ki so namenjene pravilni orientaciji v precej kompliciranem sestavu našega kazenskega postopanja. Pri tem smo — seveda — mislili tudi na potrebe našega pravnega naraščaja, zlasti slušateljev pravne fakultete.

Prav posebno se je nam zdelo potrebno, da pri tej priliki podamo besedilo, ki bodi kot slo-

v e n s k o popolnoma enakovredno srbskohrvatskemu izvirniku. Priznavamo, da je bil prevod pokojnega Antona Funtka prav dober; saj je bil mojster v slovenski besedi in izboren stilist. Toda ker ni bil pravnik, je tupatam uporabil kakšen izraz, ki pojmovno ni ustrezal izvirniku. Tako je n. pr. rabil za besedo „metež“ — „tepež“ (§ 121. kp.), zamenjal zavarovalne ali začasne odredbe iz izvršilnega prava (§ 474. kp.) z očuvalnimi odredbami iz kazenskega prava in podobno. Mnogokrat mu je tudi tiskarski škrat zakrivil nerodno napako, n. pr. v § 141. kp. „soba“ namesto „oseba“, „starejšina obenem sodnik“ namesto „on edini sodnik“ (§ 30. kp). Nekatere izraze je bilo treba juristično precizirati; n. pr. izraz „ugotovitev“, če naj dobi pravi smisel, je bilo treba tupatam, kjer ne gre za sodno ugotovitev na podlagi glavne ali ustne razprave, drugače podati. („dognati“, če gre za poslovanje v pripravljalnem postopku, „utrditi“, če gre za zapis v zapisniku). Izraza „postopanje“ in „postopek“ uporablja zakonodajec sam drugega poleg drugega. Tudi v slovenskem jeziku se da to prav lepo razlikovati. „Zahtev“ treba prevajati, če gre za petitum, z „zahtevek“, drugače ustreza v slovenskem jeziku izraz „zahteva“. Da smo „sresko“ sodišče zamenjali z „okrajnim“, ni treba še le opravičevati, ko pa besed „srez“, „sreski“ slovenski jezik (gl. Pleteršnikov slovar!) ne pozna, a slovensko ljudstvo na deželi še vedno pravi „okraj“, „okrajno sodišče“. Zmotno je, če se misli, da se mora na vsaki način istovetiti „interes“ s „korist“; že pri besedi „zainteresiran“ se mora odstopati od izraza, ki bi se izvajal od pojma koristi. Izraz „prizadet“, ki ga je tupatam Funtek uporabljal, pa pomeni nekaj čisto drugega. Čemu naj bi torej tujko, ki se ne

da dobro in dosledno enako prevajati, opuščali? Saj je srbskohrvatsko besedilo tudi ni. Prav posebna skrb nam je bila, da se uporabljajo dosledno za isti pojem isti izrazi. Pri tem je bilo treba poseči preko okvirja kp.; tudi izrazi iz kz. se morajo ujemati z njimi, če pomenijo isto.

Glede zunanje opreme smo po nasvetu društva „Pravnika“ priredili izdajo prav tako, kakor je bila izdaja noveliranega kazenskega zakonika zasnovana. Saj se niso čule nobene pritožbe, da bi ne bila primerna za prakso.

Ob kraju uvodne besede smatramo za svojo dolžnost, da se srčno zahvalimo založnikom za omogočenje izdaje. Vse slovenske pravnike, ki se bodo posluževali te izdaje, prosimo, da bi razstališče stvarne kritike dali pobude za izpremembe ali dopolnitve, ki bi prišle za morebitno bodočo izdajo v poštev.

LJUBLJANA, o vseh Svetih 1957.

A. M.

M. D.

Okrajšave.

§ s številko brez pristavka pomeni paragraf v zakonu o sodnem kazenskem postopanju.

Arhiv = Arhiv za pravne i društvene nauke. Beograd.

Branič = Branič. Organ advokatske komore u Beogradu.

Breberina—Ilić = S. Breberina—Dr. I. Ilić. Krivični zakonik sa rešidbama Stola Sedmorice kao kassacionog suda u Zagrebu i apelacionog suda u Zagrebu. 1934.

čz. = Zakon o uradnikih (činovnikih) z dne 31. marca 1931.

cpp. = zakonik o sodnem postopku v grajanskih pravgdah z dne 13. julyja 1929.

ip. = zakon o izvršbi in zavarovanju (izvršilni postopnik) z dne 9. julyja 1929.

kpr. = uredba o poslovnem redu za redna kazenska sodišča z dne 21. novembra 1929.

kz. = kazenski zakonik z dne 27. januarja 1929.

kp. = zakonik o sodnem kazenskem postopanju z dne 16. februarja 1929.

Mjesečnik = Mjesečnik. Glasilo Pravničkog društva u Zagrebu.

n. p. = natančnejši podatki.

odz. = občni državljanski zakonik.

Pahorukov, Zbirka raspisa = Nikolaj Pahorukov: Zbirka raspisa i upustava Ministarstva Pravde i drugih Ministarstva, koji se odnose na primenu sudskih i drugih zakona. 1. I. 1929 — 1. VII. 1933. Beograd. 1934.

Pahorukov, Zbirka ugovora = Nikolaj Pahorukov: Zbirka ugovora i konvencija o pravnoj pomoći u gradjanskim i krivičnim stvarima. Beograd 1932.

Policija = Policija. Časopis za političko-upravnu, policijsku, sudsku i samoupravnu praksu. Beograd.

Pravni Život = Pravni Život. Prilog „Pravosudja“.

Pravosudje = Pravosudje. Časopis za sudsku praksu. Beograd.

SS = Stol Sedmorice v Zagrebu (T. zv. oddelek A).

SSB = Stol Sedmorice, oddelek B v Zagrebu.

Sl. L. = Službeni list (Ljubljana, od dne 13. maja 1930).

Sl. N. = Službene Novine (Beograd).

Sl. Pr. = Slovenski Pravnik. Glasilo društva „Pravnika“ v Ljubljani.

stz. = Stečajni zakon z dne 22. novembra 1929.

Timoškin = Vladimir Timoškin. Rješenja Kasacionog suda u krivičnim stvarima. 1930—1934. Zagreb.

tisk. zak. = Zakon o tisku z dne 6. avgusta 1925 po besedilu novel z dne 6. januarja 1929 in z dne 9. oktobra 1931.

tp. r. = uredba o poslovnem redu za državna tožilstva z dne 21. novembra 1929.

ur. očuv. odr. = uredba o izvrševanju očuvalnih odredb z dne 15. januarja 1930.

ukz. = zakon, s katerim se uveljavljajo in uvajajo kazenski zakonik, zakonik o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvrševanju kazni na prostosti z dne 16. februarja 1929.

Ur. L. = Uradni list (Ljubljana, do dne 3. maja 1930).

ured. drž. sod. = uredba o izvrševanju zakona o državnem sodišču za zaščito države z dne 4. januarja 1930.

ust. = Ustava kraljevine Jugoslavije z dne 3. septembra 1931.

Ves. - Tim.: Dr. Josip Vesel i Vladimir Timoškin. Kri-
vični zakonik i 343 rešenja svih apelacionih
sudova i svih odelenja kasacionog suda. 1930—
1935. Sarajevo, 1935.

voj. k. p. = zakonik o postopku vojaških sodišč v ka-
zenskih stvareh z dne 15. februarja 1901 (s po-
znejšimi novelami.)

Vrh. sod. = vrhovno sodišče v Sarajevu.

zo. = zakon o odvetnikih z dne 17. marca 1929.

- zb.** = zakon o javnih beležnikih (notarjih) z dne 11. septembra 1930.
- zak. o drž. tož.** = zakon o državnem tožilstvu z dne 21. marca 1929.
- zak. prekršk.** = zakon s katerim se začasno podaljšuje veljavnost zakonitih predpisov o kaznovanju prekrškov z dne 31. decembra 1929.
- zik.** = zakon o izvrševanju kazni na prostosti z dne 16. februarja 1929.
- zopz.** = zakon o pobijanju zlorab v službeni dolžnosti z dne 30. marca 1929, izpremenjen z zakonom z dne 10. avgusta 1929.
- zs.** = zakon o sodnikih rednih sodišč z dne 8. januarja 1929.
- zus.** = zakon o ureditvi rednih sodišč z dne 18. januarja 1929.
- zak. zaščit. drž.** = zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi po besedilu novele z dne 1. marca 1929.
- zak. drž. sod.** = zakon o državnem sodišču za zaščito države z dne 31. decembra 1929.

Zakon,

s katerim se uveljavljajo in uvajajo kazenski zakonik, zakonik o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvrševanju kazni na prostosti z dne 16. februarja 1929.^{1 2}

¹ Razglašen v Sl. N. z dne 26. februarja 1929. št. 47—XXI/103 in Ur. L. z dne 20. julija 1929. št. 311/75.

² Iz tega zakona so pojasnjeni v tem zvezku samo členi, ki se tičejo sodnega kazenskega postopanja.

I. Uveljavitev.

Člen 1. — Kazenski zakonik za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev z dne 27. januarja 1929. dobi za vso državo obvezno moč z dnem 1. januarja 1930.

Člen 2. — ⁽¹⁾ Zakonik o sodnem kazenskem postopanju za kraljevino Jugoslavijo¹ z dne 16. februarja 1929. dobi obvezno moč z dnem 1. januarja 1930. za vso državo, izvzemši območje Srbije in Črne gore.

⁽²⁾ [Glej zdolej.²]

¹ Prejšnje besedilo „Srbov, Hrvatov in Slovencev“. Izprememba s čl. 5. zak. z dne 9. oktobra 1931.

² Prvotno besedilo se je glasilo: „V območjih Srbije in Črne gore dobi ta zakonik obvezno moč, in sicer v območju beograjskega apelacijskega sodišča z dnem 1. januarja 1931., v območjih skopljanskega apelacijskega sodišča in podgoriškega velikega sodišča pa z dnem 1. januarja 1932.“ Kako se je izpremenil nastop obvezne moči s poznejšimi zakoni gl. opombo ² pri § 500.

Člen 3. — Zakon o izvrševanju kazni na prostosti z dne 16. februarja 1929. dobi za vso državo obvezno moč z dnem 1. januarja 1930., izvzemši predpise o pogojnem odpustu (drugo poglavje, II. oddelek, 4.: §§ 27. do 33.), ki dobe obvezno moč z dnem, ko se razglasi ta zakonik v „Službenih Novinah“.

Prehodne odredbe.

1. Za kazenski zakonik.

Člen 4. — Ko dobi kazenski zakonik obvezno moč, prestatenejo veljati vsi občni kazenski zakoniki:

1. za Srbijo: kriminalni (kazenski) zakonik za kraljevino Srbijo z dne 28. marca 1860.;

2. za Črno goro: kazenski zakonik za kraljevino Črno goro z dne 23. februarja 1906.;

3. za Bosno in Hercegovino: kazenski zakon o zločinstvih in pregreških z dne 26. junija 1879.;

4. za Hrvatsko in Slavonijo: kazenski zakon o zločinstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1852.;

5. za Dalmacijo in Slovenijo: kazenski zakon o zločinstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1852.;

6. za Vojvodino (Banat, Bačko in Baranjo) in Medjimurje: V. zakonski člen iz leta 1878. (kazenski zakon o zločinstvih in pregreških) in XL. zakonski člen iz leta 1879. (zakon o prestopkih).

Vsi ti zakoni prestatenejo veljati z vsemi svojimi izpremembami in dopolnitvami.

Člen 5. — Ko stopi v veljavo ta zakonik, prestatenejo tudi še veljati:

ukaza z dne 25. februarja 1919., št. 2092, in z dne 16. marca 1921., št. 12.710, s katerima se razširjajo na vse območje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev odredbe IX. in X. poglavja kriminalnega (kazenskega) zakonika za kraljevino Srbijo kakor tudi odredbe uvodnih pravil in prvega dela (§§ 1. do 82.) tega zakonika, kolikor gre za uporabljanje IX. in X. poglavja, katera ukaza sta bila uzakonjena z zakonom z dne 21. aprila 1922., št. 16.744 („Službene Novine“ z dne 22. januarja 1924., št. 15/III), nadalje vsi drugi zakoni, kolikor obsežajo predpise o kaznivih dejanjih, ki so predmet tega zakonika.

Člen 6. — V veljavi ostanejo še nadalje:

1. vojaški kazenski zakonik kraljevine Srbije z dne 31. januarja 1901., razširjen na vse ozemlje kraljevine Srbov, Hr-

vatov in Slovencev z uredbo z dne 19. avgusta 1919., F. A. O. br. 7968, uzakonjeno s členom 127. finančnega zakona za leto 1927./1928.;

2. zakon o tisku z dne 6. avgusta 1925. z izpremembami in dopolnitvami v zakonu z dne 6. januarja 1929., kolikor ni izpremenjen s tem kazenskim zakonikom;

3. zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929.

Občni del tega kazenskega zakonika velja izjemno od predpisa njegovega § 13. tudi za navedene zakone, kolikor se z njimi izrečno ne odreja kaj drugega.

Člen 7. (derogiran). — Vojaški kazenski zakonik¹ se izpreminja v tem:

1. V § 1.: Zapor mora biti daljši „od sedmih dni“ namesto „od enega meseca“. To je navadni, a ne strogi zapor.

2. V §§ 2., 3., 14., 15., 16., 20., 21., 22., 24., 29., 103. in 144. je treba umeti namesto kazenskega zakonika iz leta 1860. ta kazenski zakonik.

3. V §§ 14. in 15.: Kazen robije ali zatočenja ne sme biti krajša „od enega leta“ namesto „dve leti“.

4. V § 16.: Zapor ne sme biti krajši „od sedmih dni“ namesto „od tridesetih dni“.

5. V § 144., prvem odstavku, je nadomestiti besedi „deset“ in „štirideset“ z besedami „petdeset“ in „dve sto“, v drugem odstavku pa številko „40“ s številko „200“.

6. V § 145., prvem in drugem odstavku, je nadomestiti besedo „dvajset“ z besedama „dve sto“.

Izpremembe §§ 144. in 145. stopijo v veljavo takoj z dnem, ko se razglasi ta zakon.

¹ Voj. kz. z dne 31. januarja 1901. je zamenjan z voj. kz. z dne 11. februarja 1930, Sl. N. št. 43—XV/77, Ur. L. 273/56.

Člen 8. — V zakonu o tisku je smatrati kazen zapora za zapor, ne pa za strogi zapor po tem kazenskem zakoniku.

2. Za zakonik o sodnem kazenskem postopanju.

Člen 9. — Ko dobi zakonik o sodnem kazenskem postopanju obvezno moč, prestatenjo veljati vsi dosedanja občni zakoni o sodnem kazenskem postopanju: za Srbijo z dne 10. aprila 1865.; za Črno goro z dne 30. januarja 1910.; za Hrvatsko

in Slavonijo z dne 15. maja 1875.; za Bosno in Hercegovino z dne 30. januarja 1891.; za Slovenijo in Dalmacijo z dne 27. maja 1873.; za Vojvodino (Banat, Bačko in Baranjo) in Medjimurje XXXIII. zakonski člen iz leta 1896., in sicer vsi ti zakoni s svojimi izpremembami in dopolnitvami kakor tudi vsi drugi zakoni,¹ ki obsegajo predpise o postopanju pred rednimi kazenskimi sodišči, kolikor nasprotujejo temu zakoniku o sodnem kazenskem postopanju.²

¹ Semkaj spadajo tudi vsi tisti „posebni“ zakoni (gl. § 15. kz.), ki imajo predpise, tičeče se sodnega kazenskega postopanja, zlasti v pogledu stvarne pristojnosti.

² Toda gl. čl. 6. ukz.: dalje sledeči čl. 10.

Člen 10. — V veljavi ostanejo še nadalje:

1. predpisi o kazenskem postopanju po zakonu o tisku z dne 6. avgusta 1925.;¹

2. zakon o državnem sodišču za zaščito države z dne 8. januarja 1929. Toda za postopanje po tem zakonu veljajo od dne, ko dobi ta zakonik o sodnem kazenskem postopanju obvezno moč, njegovi predpisi, kolikor ni odrejeno kaj drugega s samim zakonom o državnem sodišču za zaščito države² ali z uredbo, izdano po členu 3. tega zakona.³

¹ Ti so bili glede stvarne pristojnosti izpremenjeni z zakonom z dne 9. okt. 1931., glede krajeвне pristojnosti dopolnjeni s § 16., odst. 1.

² Zakon o državnem sodišču za zaščito države je izšel 31. dec. 1929. v novelirani obliki.

³ Uredba o izvrševanju zakona o državnem sodišču za zaščito države je izšla 4. januarja 1930.

Člen 11. — ⁽¹⁾ Če je bila pred dnem, ko dobi ta zakonik o sodnem kazenskem postopanju obvezno moč, kazenska stvar presojena na prvi

stopnji,¹ je izvesti nadaljnji postopek po dosedanjih zakonih.²

(2) Če se z odločbo višjega sodišča sodba (rešitev) sodišča prve stopnje razveljavi in odkáže stvar v novo razpravo,³ se izvede nova razprava po predpisih tega zakonika o sodnem kazenskem postopanju.

(3) Ali je zahteva za obnovo kazenskega postopka, odnosno za pregon zbog novorazkritega ali poprej⁴ storjenega kaznivega dejanja (§§ 266, 284. in 286. kp.) dopustna, se oceni, ko dobi ta zakonik o sodnem kazenskem postopanju obvezno moč, po njegovih predpisih samo, če ni dosedanji zakon za obdolženca ugodnejši.⁵

(4) Obnovljeni postopek se izvede po predpisih tega zakonika o sodnem kazenskem postopanju.

¹ Ne da bi bila sodba postala pravnomočna.

² T. j. po zakonih, ki so veljali do dne, določenega kot dan nastopa obvezne moči v izvestni pokrajini, gl. § 500., op. 2.

³ Gl. sedaj §§ 346., 350., 354., 355., 357., 399., 406., 409.

⁴ T. j. pred presojo kazenske stvari (iz poznejše dobe) na prvi stopnji (§ 64. kz.)

⁵ Enako je predpisano za materialno pravo v § 2, odst. 1., kz.

Člen 12. — (1) Dokler se ne uredi eno kasacijsko sodišče za vso državo, se smatrajo sedanji oddelki kasacijskega sodišča (§ 103., odst. 1., zakona o ureditvi rednih sodišč za kraljevino Jugoslavijo¹ z dne 18. januarja 1929.), za kasacijsko sodišče v smislu tega zakonika o sodnem kazenskem postopanju.

(2) Prav tako se smatrajo, dokler ne dobi zakon o ureditvi rednih sodišč za kraljevino Jugoslavijo z dne 18. januarja 1929. obvezne moči,

sedanji banski stol v Zagrebu in višji deželni sodišči v Splitu in Ljubljani za apelacijska sodišča, sedanji sodni stoli v Hrvatski in Slavoniji in deželna sodišča v Dalmaciji in Sloveniji za okrožna sodišča, sedanja kotarska sodišča (kotarske sodne ekspoziture) v Hrvatski in Slavoniji, v Dalmaciji in Bosni in Hercegovini kakor tudi okrajna sodišča v Sloveniji za sreska (okrajna)² sodišča po tem zakoniku o sodnem kazenskem postopanju.³

¹ Prvotno „Srbov, Hrvatov in Slovencev“; izprememba s čl. 5. — zak. z dne 9. okt. 1931.

² „Sreska“ sodišča v Sloveniji, t. j. v dravski banovini, ostanejo nadalje v slovenskem jeziku: „okrajna“ (glej: predgovor).

³ Zus. je stopil v veljavo in dobil glede zgoraj citiranega § 103., odst. 1., obvezno moč dne 25. januarja 1929, ko je bil razglašen, v ostalem pa po § 117. „ko dobita obvezno moč zakona o civilnopravdnem in o kazenskopravdnem postopanju; če bi pa ta zakona ne stopila v veljavo istočasno, takrat, ko dobi poslednji izmed njiju obvezno moč.“

Člen 13. — Dokler se ne uredi eno kasacijsko sodišče za vso državo, rešujejo spore o pristojnosti v smislu § 27. tega zakonika o sodnem kazenskem postopanju kakor tudi spore o pristojnosti med sodišči raznih pravnih območij senati, omenjeni v § 104. zakona o ureditvi rednih sodišč za kraljevino Jugoslavijo¹ z dne 18. januarja 1929., odnosno v členu 2. zakona o ukinitvi pristojnosti kasacijskega sodišča v postopanju vojaških sodišč in v reševanju sporov o pristojnosti med vojaškimi oblastmi ali vojaškimi sodišči in civilnimi oblastmi ali civilnimi sodišči z dne 6. februarja 1929.²

¹ Gl. opombo ¹ pri čl. 12. Tudi ta člen je stopil v veljavo in dobil obvezno moč 25. januarja 1929.

² Prim. čl. 109., odst. 2., ust. „Sodbe vojaških sodišč premotriva na poslednji stopnji kasacijsko sodišče“.

Člen 14. — ⁽¹⁾ Za območje Bosne in Hercegovine rešuje, dokler se ne ustanovi za to območje apelacijsko sodišče, vrhovno sodišče v Sarajevu poleg predmetov, ki jih dodeljuje ta zakonik o sodnem kazenskem postopanju v pristojnost kasacijskega sodišča, še predmete, ki jih dodeljuje ta zakonik v pristojnost apelacijskega sodišča. (§§ 12., 23., 26., 34., odst. 3., 108., odst. 5., 110., odst. 3., 129., odst. 3., 134., 213., odst. 2., 214., odst. 1., 231., odst. 3., 233., 323., odst. 2., 331., odst. 2., 333., odst. 5., 334., 367., odst. 2., 390., odst. 2., 396. do 411., 418., odst. 2. in 3., 432., odst. 2., 436., odst. 1., 447., odst. 1. do 3. odstavka, 448., 450., odst. 2., 462. in 496.), izvzemši odločanje o ugovorih zoper obtožnico (§§ 204. i. nasl.)

⁽²⁾ O ugovorih zoper obtožnico odloča okrožno sodišče, ki se ravna pri tem po predpisih §§ 205. do 210. tega zakonika o sodnem kazenskem postopanju z izpremembo, da se izreče okrožno sodišče, če spozna, da je pristojno drugo okrožno sodišče, za nepristojno in da pošlje spise v rešitev pristojnemu okrožnemu sodišču. Zoper odločbo pristojnega sodišča, da obtožba ni dopustna in da se kazenski postopek ustavlja (§ 208), smejo vložiti državni tožilec, zasebni tožilec in zasebni udeleženec kot tožilec pritožbo pri vrhovnem sodišču. Vrhovno sodišče se ravna pri rešitvi te pritožbe po predpisih §§ 207., 209., in 210. tega zakonika o sodnem kazenskem postopanju.

⁽³⁾ Če postopa vrhovno sodišče namesto apelacijskega sodišča, sklepa svoje odločbe v senatu trojice sodnikov, v ostalih primerih pa v senatu petorice sodnikov.

Člen 15. — ⁽¹⁾ Dokler ne dobi zakonik o sodnem kazenskem postopanju obvezne moči za območje Srbije in Črne gore, je pristojno v teh območjih za ves postopek o kaznivih dejanjih zoper mlajše maloletnike prvostopno sodišče, odnosno okrožno sodišče, in sicer zlasti sodnik za mlajše maloletnike, ki ga imenuje za sodnika poedinca predsednik pristojnega apelacijskega sodišča, odnosno velikega sodišča, izmed boljkušenih sodnikov dotičnega prvostopnega sodišča (okrožnega sodišča).²

⁽²⁾ Sodnik za mlajše maloletnike sodi po svoobodnem prepričanju.³

¹ Prvostopno sodišče (= „prvostepeni sud“) je tu mišljeno kot zakoniti naziv teh sodišč, ki so imeli drugačno kompetenco, kot jo imajo po kp.

² Prim. § 10., št. 2.

³ Drugi odstavek je bil potreben samo za tisto dobo, ko še ni nastopil dan obvezne moči kp. v Srbiji in Črni gori.

3. Za zakon o izvrševanju kazni na prostosti.

Člen 16. — Ko dobi zakon o izvrševanju kazni na prostosti obvezno moč, prestanejo veljati vsi zakonski in drugi predpisi, ki nasprotujejo odredbam tega zakona.

Člen 17. — Kar se tiče obsojencev, obsojenih po kazenskih zakonih, ki so veljali, preden je dobil obvezno moč kazenski zakonik z dne 27. januarja 1929., je smatrati za najtežjo vrsto kazni robijo, odnosno težko ječo, odnosno ječo.

Člen 18. — Z razglasitvijo tega zakona o izvrševanju kazni na prostosti se ukinja ob izvršitvi kazni okov, kjer obstoji, kolikor ni določen kot disciplinska kazen ali varnostna odredba.

Člen 19. — Predpisi tega zakona o izvrševanju kazni na prostosti se uporabljajo tudi na vojaške osebe, ki se oddado po posebnih predpisih v kazenske zavode zaradi izvršitve kazni na prostosti, ki so jo izrekla vojaška sodišča.

Člen 20. — Za zidanje in popravljanje kazenskih zavodov, zavodov za vzgajanje in poboljševanje, zavodov za izvrševanje očuvalnih odredb in sodnih zaporov se ustanavlja centralni fond za kazenske in podobne zavode pod upravo ministrstva pravde.

V ta fond se stekajo vse denarne kazni, ki jih izrekajo redna kazenska sodišča (§ 42. kz. in § 7. kp.), nadalje čisti dohodki od dela kazenskih zavodov in naposled proračunski prihranki v razhodkih kazenskih zavodov, zavodov za vzgajanje in poboljševanje, zavodov za izvrševanje očuvalnih odredb in sodnih zaporov.

Ko se sezidajo najpotrebnejši zavodi, se daje iz tega fonda podpora odpuščenim obsojencem, zlasti maloletnikom, glede katerih se dokaže, da jim je pomoč nujno potrebna zaradi čuvanja od nadaljnjega zla.

Člen 21. — Dokler se ne sezidajo posebni kazenski zavodi za ženske, za maloletnike in povratnike, se uredi posebni oddelki za oddeljevanje obsojencev, da se onemogoči vsako občevanje med njimi.

Člen 22. — Dokler se ne sezidajo novi zavodi po predpisih tega zakona o izvrševanju kazni na prostosti, se osamljujejo, po možnosti, obsojenci ponoči in med odmorom ter se nameščajo v oddelke za svobodnjake, kolikor to dopuščajo razmere.

V krajinah, kjer se izvršujejo kazni na prostosti sedaj v policijskih zaporih, ostane ta način izvrševanja kazni v veljavi, dokler se ne uredi posebni sodni zapor.

Člen 23. — Pri kazenskih zavodih, kjer še ni posvetovalnih odborov, ki jih določa § 9. zakona o izvrševanju kazni na prostosti, se morajo ustanoviti taki odbori takoj po razglasitvi tega zakona.

Člen 24. — Osebe, ki se zatečejo na dan, ko dobi ta zakon o izvrševanju kazni na prostosti obvezno moč, na položajih upravnikov (upravnice) kazenskih zavodov ali osrednjih sodnih zaporov, morejo ostati še nadalje na teh položajih, najsi nimajo sodniške kvalifikacije.

III. Končne odredbe.

Člen 25. — Minister pravde se pooblašča, da predpiše vse uredbe in pravilnike, potrebne za izvrševanje kazenskega zakonika, zakonika o

sodnem kazenskem postopanju¹ in zakona o izvrševanju kazni na prostosti.

¹ Glej le-te v opombah v ustrezajočih paragrafihi.

Člen 26. — Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v „Službenih novinah.“¹

¹ Dne 26. februarja 1929.

Zakonik

o sodnem kazenskem postopanju

za kraljevino Jugoslavijo¹

z dne 16. februarja 1929.,²

izpremenjen in dopolnjen z zakonom z dne 9. oktobra 1931.,³ s finančnim zakonom za l. 1933/34⁴ in l. 1934/35⁵ in z uredbo o priprostejšem in hitrejšem postopku pri kazenskih sodiščih z dne 20. marca 1935.⁶

¹ Glede izpremembe državnega imena gl. čl. 5 zakona o izpremembah in dopolnitvah itd. z dne 9. oktobra 1931., razglašenega v Sl. N. dne 20. oktobra 1931., št. 245—LXXV/512 in v Sl. L. z dne 31. oktobra 1931., št. 474/67. — Ta pripomba velja tudi za vse primere v tem zakoniku, kjer se je nadomestilo prejšnje državno ime s sedaj veljavnim.

² Razglašen v Sl. N. z dne 23. februarja 1929., št. 45/XX, in v Ur. L. z dne 31. oktobra 1929., št. 432/109.

³ Gl. n. p. o tem zakonu v prednji pripombi 1.

⁴ Razglašen v Sl. N. z dne 1. aprila 1933., št. 74/XXIII/225 in v Sl. L. z dne 26. aprila 1933., št. 223/34.

⁵ Razglašen v Sl. N. z dne 29. marca 1934., št. 73/XVIII/168 in v Sl. L. z dne 28. aprila 1934., št. 272/34.

⁶ Razglašena v Sl. N., z dne 25. marca 1935., št. 71/XVII/183 (gl. tudi popravke Sl. N., št. 81/XXI/220) in v Sl. L. z dne 13. aprila 1935., št. 208/30.

I. p o g l a v j e.

Uvodne odredbe.

§ 1. — ⁽¹⁾ Za kazniva dejanja po občnem kazenskem zakoniku kakor tudi po posebnih zako-

nih sme izreči kazen in očuvalne odredbe samo pristojno sodišče na podstavi sodnega postopanja, pokrenjenega in izvedenega po tem zakonu.

(²) Sodno postopanje v kaznivih dejanjih se sme pokreniti in izvesti samo na zahtevek upravičenega tožilca, kolikor ne odreja ta zakon drugače (§§ 95. in 375.).^{1 2}

(³) Upravičeni tožilec je:

1. državni tožilec za vsa kazniva dejanja, ki se preganjajo po službeni dolžnosti;

2. zasebni tožilec za vsa kazniva dejanja, ki se preganjajo po kazenskem zakonu samo na zasebno tožbo.

(⁴) Če državni tožilec neče pokreniti ali nadaljevati kazenskega postopanja ali če v toku postopanja, toda preden je glavna razprava končana, odstopi od zahtevka za pregon ali od obtožnice, sme stopiti na njegovo mesto oškodovanec, ki se je kot zasebni udeleženec pridružil kazenskemu postopanju (§ 53.).

¹ V postopanju pred državnim sodiščem za zaščito države niso uporabni predpisi, ki se tičejo zasebnega tožitelja in zasebnega udeleženca, če gre za pravice, ki so njima določene v §§ 1., 53. in 54. kp. (Gl. čl. 10. ur. o izvrš. zakona o državnem sodišču za zaščito države; n. p. v Okrajšavah.) Pred sodiščem za mlajše maloletnike so navzlic predpisu § 434., odst. 2, dopustne tudi zasebne tožbe.

² Gl. § 88. kz.: Postopanje se začne zoper vse udeležence tudi takrat, kadar sta bila podana predlog [§ 85.] in tožba [§ 86.] zoper enega izmed njih.

Odločbi: Beograd, Kas. sod., z dne 23. novembra 1935, [Branič, 1936, str. 184]: Za pokrenitev kazenskega postopka zbog dejanja po § 120. zo. advokatska komora ni stranka v smislu §§ 51. in 54. kp., ampak javno oblastvo, ki zamenjuje državnega tožilca z istimi pravicami, ki jih ima le-ta [Prim. še § 239. zb.].

Beograd, Kas. sod., z dne 13. aprila 1932 [Branič, 1932, str. 394]: Če državni tožilec ne vloži pravnega sredstva, se to ne more smatrati kot njegov odstop od preganjanja ter se zasebni udeleženec v takšnem primeru ne more poslužiti pravnega sredstva zoper sodbo.

§ 2. — ⁽¹⁾ Kjer je pregon zaradi kaznivega dejanja zavisen od oškodovančevega ali upravičenčevega predloga,¹ se kazensko postopanje niti ne sme začeti, dokler oškodovanec (upravičenec) ne poda tega predloga.

⁽²⁾ Če pa zahteva zakon odobritev kot pogoj za pregon, mora državni tožilec praviloma (§ 267.), ob zahtevku, da se preiskava uvede, odnosno ob vložitvi neposrednje obtožnice, dokazati, da je ta odobritev dana.²

¹ Gl. kz.: §§ 99., odst. 2., 181., odst. 1., 183., 246., 250. do 252., 271., 276., 277., 291., 293., 309., 318., 320. odst. 1. do 3., 323., 338., 366., 369., 380., 381., 395., 396., dalje §§ 272., 273., če delo ni bilo storjeno javno, § 313., če gre za kaznivo dejanje zoper čast javnih uslužbencev ali ostalih v § 302. navedenih oseb ali za umrle osebe, ki so navedene v § 308.; v tisk. zak.: čl. 79., št. 3. do 8.

² Kdo da odobritev: gl. § 313. kz., odnosno za tiskovne zločine § 79., št. 4., tisk. zak.

Odločbe: Beograd, Kas. sod., brez datuma [Arhiv, 1935, str. 401]: Kazniva dejanja, ki se preganjajo na predlog, spadajo v vrsto oficialnih kaznivih dejanj, ki se od njih razlikujejo samo po tem, da se za nje zahteva predlog upravičenih oseb, a ta predlog je samo procesualni pogoj za možnost pričetka preganjanja. Čim obstoji takšen predlog, sledi ostalo poslovanje preiskovalnih organov po službeni dolžnosti.

Zagreb, S. S. B., z dne 29. jan. 1931, [Sl. P. št. 196]: To, da se je pridružil oškodovanec kot zasebni udeleženec kazenskemu postopku, je istovetno s predlogom po § 85 kz.

Sarajevo, Apel. sod., z dne 20. avgusta 1931., [Ves.-Tim. str. 93]: Kadar toži oškodovanec osum-

ljenca pri sodišču ali se pridruži kazenskemu postopku, kaže očitno, da soglaša z obtožbo. V takšnem primeru ni, da bi se moglo reči, da je javna obtožba postopala brez predloga.

Sarajevo, Vrh. sod., z dne 13. febr. 1933. [Timoškin, str. 79]: § 89. kz. daje upravičencu samo pravico, da sme preklicati svoj predlog pred glavno razpravo, a njegov neprihod na glavno razpravo nima vpliva na nadaljni tok postopka, ker je v tem primeru dominus litis državni tožilec odtlej dalje, ko je stavil upravičenec predlog, da naj se začne kazenski postopek.

Sarajevo, Vrh. sod., z dne 27. okt. 1933. [Ves.-Tim., str. 95]: Sledniki upravičenca (gl. § 87., odst. 2, kz.), ki je že stavil predlog, pa je poslej umrl, preden je bilo postopanje končano, morejo preprečiti, da bi se ta pravica izgubila, na ta način, da v roku treh mesecev od dne upravičenčeve smrti ponovijo ta predlog.

Beograd, Kas. sod., z dne 23. novemb. 1935 [Branich, 1935., str. 133]: Če oseba, ki je upravičena za stavitve predloga, v toku postopka umre, morajo v § 87., odst. 2., kz. navedene osebe, ki žele ga nadaljevati, staviti nov predlog v roku treh mesecev od dne upravičenčeve smrti.

§ 3. — Vsa oblastva, ki poslujejo ali sodelujejo pri kazenskem postopanju, morajo enako skrbno vpoštevati okolnosti, ki obdolženca obremenjajo, kakor tudi okolnosti, ki mu služijo za obrambo, ter ga poučevati o njegovih pravicah celo tam, kjer to v zakonu ni posebe rečeno.^{1 2}

¹ Gl. določbo § 271., odst. 2.

² Prim. čl. 86. tisk. zak.: Sodišče ni dolžno, uradoma pribavljati nikakršnih dokazov v postopanju po tiskovnem zakonu na korist ali na škodo ene ali druge stranke.

§ 4. — ⁽¹⁾ Če zavisi obstoj kaznivega dejanja ali večja ali manjša kaznivost od predhodne rešitve javnopravnega ali zasebnopravnega vprašanja, odloča kazensko sodišče istočasno o teh

vprašanjih, in sicer po predpisih, ki veljajo za dokazovanje v kazenskem postopanju.

(²) Sodba civilnega sodišča ali drugega oblastva, že izrečena o takem predhodnem vprašanju, ne veže kazenskega sodišča, ko ocenja vprašanje o obdolženčevi kaznivosti.¹

(³) Če se nanaša predhodno vprašanje na to, ali velja zakon (brak) ali ne velja, mora kazensko sodišče vedno počakati na odločbo pristojnega sodišča.²

¹ Prim. § 364. cpp.: Pravnomočna obsodba kazenskega sodišča veže po svoji vsebini civilna sodišča, kolikor se ta obsodba nanaša na dokaz in na vračunanje dotičnega kaznivega dejanja. Enako je glede sodb vojaških sodišč izrečeno v zakoniku o postopanju vojaških sodišč z dne 15. februarja 1901. (z izpremembami in dopolnitvami z dne 20. marca 1909.), § 10.: Izvršljive sodbe vojaških sodišč o nastanku kaznivega dejanja, o tem, ali ga je storil obtoženec in kakšno je kaznivo dejanje, vežejo civilna sodišča v vseh primerih, ko le-ta razpravljajo vprašanja materialne odgovornosti glede tega dejanja.

² Enaka izjema tiči v zakonu o zaščiti industrijske svojine z dne 17. febr. 1922., odn. 27. aprila 1928.; sodišče se ne sme baviti z rešitvijo vprašanja o pogojih za podelitev patenta, ampak je vezano na odločbo uprave za zaščito industrijske svojine glede patentov.

§ 5. — Zasebnopravni zahtevki, ki izvirajo iz kaznivega dejanja, se jemljejo v pretres in presojo v kazenskem postopanju, če se oškodovanec s svojim zahtevkom kot zasebni udeleženec pridruži kazenskemu postopanju (§ 295.),¹ kolikor se ne bi s poizvedovanjem in ugotavljanjem tega zahtevka preveč zavlačevala dovršitev kazenskega postopanja.²

¹ Za postopanje pri okrajnem sodišču velja določba § 377., odst. 4.

² Nekoliko drugače pri postopanju zoper mlajše maloletnike v § 441., odst. 6.

§ 6. — ⁽¹⁾ Za stranko se smatra: tožilec kakor tudi oni, zoper katerega teče kazensko postopanje.

⁽²⁾ Osumljenec je ona oseba, zoper katero še ni predlagana uvedba preiskave ali še ni izročena neposrednja obtožnica.

⁽³⁾ Obdolženec je ona oseba, zoper katero je predlagana uvedba preiskave ali je izročena neposrednja obtožnica. Vendar pa se rabi naziv „obdolženec“ v tem zakonu na več mestih tudi kot občna označba za osumljenca, obdolženca in obtoženca.

⁽⁴⁾ Obtoženec je ona oseba, zoper katero je stopila postavitvev pod obtožbo v veljavo.¹

⁽⁵⁾ Za tožilca se smatra tako državni tožilec kakor tudi zasebni tožilec in zasebni udeleženec (§ 54.).

⁽⁶⁾ Oškodovanec je oni, čigar kakršnakoli pravica je s kaznivim dejanjem oškodovana, poškodovana ali ogrožena. Za oškodovanca se smatra tudi njegov zakoniti zastopnik kakor tudi upravičenec, če ni izrečno omenjen.

⁽⁷⁾ Zasebni udeleženec (§ 52.) je oni oškodovanec, ki se je pridružil kazenskemu postopanju zaradi ostvaritve svojega zasebnopravnega zahtevka.²

⁽⁸⁾ Upravičenec je ona oseba, od katere predloga ali odobritve zavisi po kazenskem zakonu začetek ali nadaljevanje kazenskega postopanja.

⁽⁹⁾ Za pritožilca se smatra oseba, ki vloži pritožbo, kakor tudi oseba, ki priglasi priziv ali revizijo.

¹ Gl. §§ 205., 209. in 211.

² Zasebni udeleženec ni stranka; gl. besedilo (novel.) § 314., odst. 1., št. 2. Prim. § 295., odst. 1.

se zahteva kršitev konkretnega prava, čigar povračilo bi se dalo navsezadnje izraziti v denarju, kar se vidi iz § 295. Moralna zainteresiranost ne izpolnjuje te zahteve ter je oškodovanec ne more ostvarjati v kazenskem postopku.

Novi Sad, Apel. sod., z dne 2. marca 1937. [Brančič, 1937, str. 440.]: Oškodovanec, ki se je pridružil kazenskemu postopku, pa izjavil, da ne zahteva odškodnine, ni postal zasebni udeleženec.

§ 7. — (1) Vse denarne kazni, izrečene na podlagi tega zakona, se stekajo v fond za zidanje kazenskih zavodov in zavodov za vzgajanje in poboljševanje.¹

(2) Če se denarna kazen, izrečena po tem zakonu ne dá nikakor ali vsaj ne deloma izterjati, se izpremeni v zapor po odredbah kazenskega zakona,² toda največ do štirinajstih dni.³

¹ Gl. čl. 20. ukz.; dopolnilni predpisi so v §§ 158. do 176. kpr. z dne 21. nov. 1929., Sl. N. št. 286/CXVI/577., Ur. L. z dne 16. dec. 1929., števil. 30/10.

² Gl. § 44., odst. 1., kz. in uredbo o odsluževanju denarnih kazni in o nadomeščanju teh kazni s kaznijo na prostosti z dne 31. dec. 1929., Sl. N. št. 5/I/4 iz l. 1930., Ur. L. št. 83/19 iz l. 1930. (za en dan zapora po § 7 = 60 Din).

³ Denarne kazni iz § 9. zopz., z dne 30. marca 1929 štejejo med disciplinske kazni, pa se nadomeščajo z enim dnevom zapora za 200 din.

II. P o g l a v j e.

Sodišča, njih stvarna in krajevna pristojnost.

§ 8. — (1) Sodno oblast glede kaznivih dejanj izvršujejo okrajna sodišča, okrožna sodišča, apelacijska sodišča in kasacijsko sodišče.

(2) Okrajna sodišča so edinoosebna sodišča prve stopnje; sodno oblast izvršuje en sodnik

(poizvedovalni sodnik, sodnik za mlajše maloletnike,¹ sodnik poedinec).

(³). Okrožna sodišča so edinoosebna ali zborna sodišča prve stopnje ali zborna sodišča druge stopnje; sodno oblast izvršuje en sodnik (preiskovalni sodnik, sodnik za mlajše maloletnike,² sodnik poedinec) ali sodniški senat.³

(⁴) Apelacijska sodišča in kasacijsko sodišče so zborna sodišča višje stopnje ter izvršujejo sodno oblast v senatih.

(⁵) Vsako teh sodišč izvršuje sodno oblast za vse svoje območje, obsezajoče vse osebe, ki so v njem, kolikor niso z zakonom izrečno izvzete. ●

¹ Gl. § 435.

² Gl. §§ 433., 434., 436. zlasti § 438.

³ Glede sojenja nevojaških oseb po voj. kaz. zak. gl. §§ 1., 7. tega zakonika. Po § 15. zakonika o postopanju vojnih sodišč v kazenskih stvareh izroče se v primerih, ko so zbog kaznivega dejanja obdolžene osebe, ki spadajo v pristojnost vojaških sodišč, in pa osebe, ki spadajo v pristojnost civilnih sodišč, vsi obdolženci pristojnemu civilnemu sodišču. Po čl. 4. zak. o žandarmeriji z dne 18. febr. 1922., Sl. N. št. 75/X, z izpremembami z dne 22. marca 1929., Sl. N. št. 75/XXX spadajo žand. oficirji, podoficirji, kaplarji in žandarmi pod vojaško sodstvo po določbah vojno-sodnih zakonov.

Odločbi: Sarajevo, vrh. sod., z dne 28. decem. 1932. [Timoškin, str. 273]: Vojaki, ki so odslužili svojo dobo, ki so odpuščeni ali penzionirani, rezervisti in vojaki ostalih pozivov narodne vojske po prestopu vaji ali sklicanju kakor tudi druge osebe v službi vojske (§ 14. z. o post. voj. sod.) se sodijo po vojaških sodiščih samo za kazniva dejanja, ki so jih storili za časa službovanja in se nanašajo na kršitev službene dolžnosti. — Potemtakem kaznujejo dejanja, storjena od navedenih oseb za časa službovanja, ki se pa ne nanašajo na kršitev službene dolžnosti, civilna sodišča.

Sarajevo, vrh. sod., z dne 27. oktobra 1933. [Timoškin, str. 274]: Po § 20., odst. 2., voj. kp. je vojaško

sodišče za oficirje pristojno za razpravljanje in sojenje tudi za oficirje v penziji, kakor tudi za rezervne in častne oficirje, če store kaznivo dejanje v uniformi.

Beograd, Senat za odločanje sporov o pristojnosti, z dne 25. sept. 1937 [Služb. glasnik ministr. za notr. posle, 1937, str. 459]: Po upokojitvi žandarma, ki je v aktivnosti storil kazniva dejanja po voj. kz. in po občnem kz., se mora postopek razdvojiti. Za poizvedbe in sojenje dejanj iz voj. kz. je pristojno vojaško, za ostala dejanja iz občnega kz. pa redno civilno sodišče.

§ 9. — (1) Okrajna sodišča so pristojna:

1. za vse postopanje na prvi stopnji o vseh prestopkih mlajših maloletnikov po posebnih odredbah tega zakona (§§ 433. do 454.);

2. za vse postopanje na prvi stopnji o prestopkih starejših maloletnikov in polnoletnih oseb, za katere določa zakon kazen zapor (strogega zapor) v največji izmeri do enega leta ali denarno kazen ali obe ali samo denarno kazen; pristojnost se ne menja v primeru uporabe § 62., odst. 2., in § 76., odst. 2., kz.¹

3. za sodelovanje v pripravljalnem postopanju po odredbah tega zakona zbog vseh kaznivih dejanj, za katera je pristojno okrožno sodišče (§ 10., št. 3., in § 11., št. 2.), kolikor ne gre za mlajše maloletnike;

4. za izvrševanje drugih sodnih nalog v kazenskih stvareh, ki jim jih zakon izrečno odkaže.²

(2) Če sta v istem mestu dve ali če je več okrajnih sodišč, izvršuje sodno oblast v kazenskih stvareh izključno ono okrajno sodišče ali jo izvršujejo ona izmed njih, ki se odrede za to s posebno uredbo.^{3 4}

¹ Zadnji stavek „pristojnost se ne...“ itd. je bil dodan z zakonom z dne 9. okt. 1931.

² N. pr. v §§ 10., šte. 1., 488., odst. 3.

³ Te uredbe še ni.

⁴ Dokler ne izide poseben zakon o prekrških, spadajo le-ti — v dravski banovini — pred okrajna sodišča (gl. zak. z dne 31. dec. 1929., Sl. N. št. 307/CXXXI, Ur. L. št. 99 iz l. 1930).

§ 10. — Okrožna sodišča kot edinoosebna sodišča so pristojna:

1. za izvrševanje pripravljalnega postopanja o kaznivih dejanjih, za katerih sojenje je pristojen sodnik poedinec okrožnega sodišča (št. 3. tega paragrafa) ali okrožno sodišče kot zborna (§ 11.). V ta namen obstoji eden ali več preiskovalnih sodnikov, ki jih odredi¹ predsednik okrožnega sodišča izmed članov tega sodišča za vsako leto pred začetkom tega leta in ki vrše procesna dejanja po odredbah tega zakona ali osebno ali pa po okrajnih sodiščih (§ 9., št. 3.) ali s pomočjo drugih oblastev;²

2. za vse postopanje na prvi stopnji o vseh zločinstvih mlajših maloletnikov po posebnih odredbah tega zakona (§§ 433. do 454.);

3. za sojenje na prvi stopnji o vseh prestopkih starejših maloletnikov in polnoletnih oseb, za katere niso pristojni sodniki poedinci okrajnih sodišč (§ 9., št. 2.).

¹ Prim. § 104. kpr.

² Za izvedbo poizvedb (preiskave) po zopz. z dne 30. marca 1929. se postavljajo posebni poizvedovalni ali preiskovalni sodniki; gl. § 105. kpr.

§ 11. — Okrožna kot zborna sodišča so pristojna:

1. za odločanje o nesoglasjih, ki nastanejo med preiskovalnimi sodniki in strankami ali drugimi pravno udeleženimi osebami, za odločanje o pritožbah zoper zavlačevanje, naredbe

in rešitve preiskovalnih sodnikov kakor tudi za izdajanje odločb med vsem postopanjem izven glavne razprave, določenih po tem zakonu;

2. za sojenje na prvi stopnji o vseh kaznivih dejanjih, za katera določa kazenski zakon smrtno kazen ali kazen robije ali zatočenja ali prepušča sodišču izbiro med robijo in strogim zaporom ali med zatočenjem in zaporom,¹ kolikor niso pristojni zanje sodniki okrožnega sodišča za mlajše maloletnike (§ 10., št. 2.);

3. za odločanje na drugi stopnji o prizivu zoper sodbe in o pritožbah zoper naredbe in rešitve okrajnih sodišč (§ 9.);

4. za opravljanje drugih sodnih nalog v kazenskih stvareh, ki jim jih zakon izrečno odkazuje.^{2 3}

¹ Torej za zločinstva.

² N. pr. §§ 476. nasl., 488. nasl.

³ Gl. posebne določbe o pristojnosti okrožnih kot zbornih sodišč glede vsebinskih deliktov, storjenih s tiskom po čl. 73. tisk. zak., dalje glede deliktov iz zopz., z dne 30. marca 1929 (gl. čl. 10.).

§ 12. — Apelacijska sodišča so pristojna odločati:

1. o pritožbah zoper naredbe in rešitve okrožnih sodišč kot sodišč za mlajše maloletnike (§ 10., št. 2.) in kot senati za postopanje izven glavne razprave (§ 11., št. 1.), če ne odreja zakon izrečno kaj drugega;

2. o ugovoru zoper obtožnico;

3. o prizivu zoper sodbe okrožnih sodišč kot sodišč za mlajše maloletnike (§ 10., št. 2.), sodnikov poedincev pri okrožnih sodiščih (§ 10., št. 3.) in zoper sodbe okrožnih sodišč kot zbornih sodišč (§ 11., št. 2.), kolikor ni odločati o njih po tem zakonu kasacijskemu sodišču;

4. v stvareh nadzora nad delovanjem kazenskih sodišč prve stopnje in v drugih kazenskih stvareh, ki jim jih zakon izrečno odkazuje.¹

¹ N. pr. v § 496.

§ 13. — Kasacijsko sodišče je pristojno odločati:

1. o revizijah zoper sodbe okrožnih sodišč kot zbornih sodišč, o prizivih, če so v zvezi z revizijami, o pritožbah zoper rešitve okrožnih in apelacijskih sodišč, kjer to zakon izrečno odreja;

2. o zahtevah vrhovnega državnega tožilca za zaščito zakona (§ 41., odst. 2., §§ 357. in 410., odst. 2.);

3. v drugih kazenskih stvareh, ki jih odkazuje ta¹ ali drug² zakon izrečno njemu.³

¹ Gl. § 27.

² Gl. n. pr. čl. 109. ustave, § 86 zak. o glavni kontroli z dne 30. maja 1922.

³ Dotlej, da se uredi enotno kasacijsko sodišče za vso kraljevino, posluje šestero oddelkov kasacijskega sodišča, in to: kasacijsko sodišče v Beogradu, oddelk B beograjskega kasacijskega sodišča v Novem Sadu, stol sedmorice v Zagrebu, oddelk B stola sedmorice v Zagrebu, vrhovno sodišče v Sarajevu in veliko sodišče v Podgorici (§ 103. zus.). Sestavitev edinstvenega kasacijskega sodišča je pridržana posebnemu zakonu (§ 39 zus.).

Odločba: Zagreb, S. S. A., z dne 4. avg. 1936. [Mjeseč., 1937., str. 15.]: Sodbe zastran zaščite zakona napram odločbam sodišč nižjih stopenj izreka senat petorice kasacijskega sodišča v smislu § 13., šte. 2., in § 75., odst. 3.

§ 14. — ⁽¹⁾ Za postopanje je praviloma pristojno sodišče onega območja, kjer se je kaznivo dejanje storilo.¹ Kaznivo dejanje je storjeno tako v kraju, kjer ga je storilec izvršil, kakor tudi v kraju, kjer je nastopila posledica.²

(2) Če se je storilo kaznivo dejanje v raznih sodnih območjih ali če se je storilo na meji raznih sodnih območij ali če je negotovo, v katerem sodnem območju se je storilo, gre pravica postopanja onemu teh sodišč, ki prvo začne postopanje.³

¹ T. zv. *forum delicti commissi*.

² Čisto načelo ubikvitete, kakor tukaj, velja tudi po § 11., odst. 1., novel. kz., ki ureja vprašanje kraja storitve kaznivega dejanja.

³ T. zv. *forum praeventionis*.

§ 15. — (1) Pri poskusu je pristojno sodišče onega območja, v katerem se je započel poslednji čin, ki je bil naperjen na izvršitev kaznivega dejanja, če se je pa započel poslednji čin zunaj kraljevine Jugoslavije, sodišče onega območja, kjer naj bi bila nastopila posledica.¹

(2) Pri nadaljevalnem² ali trajnem³ kaznivem dejanju je pristojno sodišče onega območja, kjer je nadaljevanje ali trajanje prestalo.

¹ Besedilo od „če se je pa započel...“ je dodano z zakonom z dne 9. okt. 1931.

² *Delictum continuatum* (n. pr. § 332. kz.).

³ *Delictum continuum* (n. pr. § 243 kz.).

§ 16. — (1) Če se je storilo kaznivo dejanje po tisku, je pristojno sodišče onega območja, kjer je bil spis natisnjen. Če to območje ni znano ali če je v inozemstvu, je pristojno sodišče onega območja, kjer se natisnjeni spis razširja.¹

(2) Če se je storilo kaznivo dejanje na domači ladji v inozemstvu ali na odprtem morju, je pristojno sodišče onega območja, kjer je domovna luka te ladje ali kjer je ona domača luka, v kateri se po storjenem kaznivem dejanju ladja najprej ustavi.²

(³) Če se je storilo kaznivo dejanje na domačem zrakoplovu v inozemstvu, je pristojno sodišče onega območja, kjer je domovno пристаниšče tega zrakoplova ali kjer je ono domače пристаниšče, v katerem se po storjenem kaznivem dejanju zrakoplov najprej ustavi.²

¹ Tu je določena krajevna pristojnost, stvarna pa v čl. 73. novel. tisk. zak.

² Prim. § 3., odst. 2., kz.

§ 17. — (¹) Za postopanje je pristojno sodišče onega območja, kjer obdolženec stalno živi ali začasno biva ali kjer je bil obdolženec prijet, ali ono sodišče, pred katero se prijete obdolženec privede.¹

(²) Vendar pa se uporabi ta odredba samo, če ni sodišče, v čigar območju se je storilo kaznivo dejanje (§§ 14. do 16.), že začelo postopanja. V tem primeru se izroči stvar temu sodišču v nadaljnje postopanje, če zahteva to, preden stopi postavitev pod obtožbo v veljavo,² državni tožilec enega ali drugega območja, odnosno zasebni tožilec ali obdolženec,³ če pa je več obdolžencev, tudi le eden izmed njih.

¹ Gl. § 113. nasl.; t. zv. forum domicilii (residentiae) in deprehensionis.

² Gl. §§ 205., 209., 211.

³ Tudi osumljenec, gl. § 6., odst. 3.

§ 18. — (¹) Če se je storilo kaznivo dejanje, ki se mora kaznovati po domačem zakonu, v inozemstvu,¹ je pristojno sodišče onega območja, kjer obdolženec stalno živi ali začasno biva ali kjer se prime ali kjer se izroči domačim oblastvom.

(²) Če je storil kdo kazniva dejanja i v domovini i izven domovine,² je pristojno za dejanja,

storjena izven domovine, ono sodišče, ki je pristojno za dejanja, storjena v domovini.

¹ Gl. §§ 4. do 10. kz.

² Gl. § 3. kz.

§ 19. — Če se po predpisih §§ 14. do 18. ne more dognati pristojnost, je pristojno ono sodišče, ki ga odredi kasacijsko sodišče.¹

¹ Za sedaj: tisti izmed šesterih oddelkov kasacijskega sodišča (gl. op. 3 pri § 13.), ki je prvi zaprosen, pač za svoje območje (forum ordinatum).

§ 20. — ⁽¹⁾ Če je ista oseba osumljena več kaznivih dejanj, za katera bi bila pristojna različna sodišča, je pristojno za vsa ta kazniva dejanja ono sodišče, ki je pristojno za najtežje teh kaznivih dejanj.¹ To velja tudi, če oni, ki je oškodovan s kaznivim dejanjem (§ 6., odst. 6.), istočasno s kaznivim dejanjem oškoduje, poškoduje ali ogrozi pravno dobrino osebe, ki je storila zoper njega kaznivo dejanje.²

⁽²⁾ Če so pristojna za ta kazniva dejanja sodišča iste vrste, postopa nadalje ono teh sodišč, ki je prvo začelo postopanje. Sodišče, ki mu je po tem paragrafu odkazano postopanje, izvede praviloma o vseh teh dejanjih enoten postopek in izreče eno sodbo po predpisih, ki veljajo za to sodišče.³

¹ T. zv. forum connexitatis (subjektivna zveznost).

² T. zv. forum reconventionis; poseben primer gl. § 298., odst. 2., kz. in § 51., odst. 5.

³ Izključena je uporaba teh določb, če gre za zakonito odrejeno nemožnost obravnavanja kazenskih zadev pred istim sodiščem: Postopanje zbog prekrškov gre oddvojeno od postopanja o zločinstvih in prestopkih, takisto postopanje glede kaznivih dejanj, storjenih s tiskom (čl. 16. tisk zak.); pred državnim sodiščem za zaščito države je skupno obravnavanje

kaznivih dejanj, ki se preganjajo na zasebno tožbo, in onih, ki se zasledujejo po službeni dolžnosti, za-
branjeno (čl. 10. ur. o izvršev. zakona o državnem so-
dišču za zaščito države).

§ 21. — Sodišče, ki je pristojno za storilca, je
pristojno praviloma tudi za nasnovalca in poma-
gača, nadalje za prikrivalce in za one, ki so da-
jali potuho (pritajivce),¹ v istem kaznivem de-
janju, najsi se postopa zoper nje istočasno ali
ločeno.²

¹ Gl. novel. § 333. kz., ki ne definira „prikrivanja“
in „jatakovanja“ (potuha, pritajevanje) posebe. „Ude-
leženci“ v smislu §§ 59., 88., 89. odst. 2. kz., so nasno-
valci in pomagači, prikrivalci in pritajivci — ne.

² Tu gre za objektivno zveznost (forum connexi-
tatis materialis).

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 23. ju-
nija 1935. (Slov. Pr. II., št. 229): Civilna sodišča so pri-
stojna za poizvedbe in sojenje o kaznivih dejanjih
vojaške osebe, ki jih stori le-ta v družbi z nevojaški-
mi osebami. Ta pristojnost ostane civilnemu sodišču
še po obsodbi nevojaških oseb (§ 15. zak. o postop-
panju vojaških sodišč v kazenskih stvareh in čl. 110.
ustave). (Toda le v mirni dobi, ne pa v vojnem času.)

§ 22. — (¹) Sodišče, po §§ 20. in 21. poklicano
za postopanje zbog kaznivih dejanj, ki so v med-
sebojni zvezi, ali zoper obdolžence, ki so v zvezi,
sme odrediti do glavne razprave na predlog
strank ali po službeni dolžnosti iz tehtnih vzrokov
ali iz ozirov smotrenosti, ko je zaslišalo držav-
nega tožilca, da se postopanje o poedinih teh
kaznivih dejanj ali zoper poedinega izmed ob-
dolžencev razdruži in dovrši posebe ali izroči
pristojnemu sodišču; sme pa odrediti tudi raz-
družitev vseh kaznivih dejanj, tako da se po-
stopa o vsakem zase pred sodiščem, ki je pri-
stojno za poedino teh dejanj. Zaslišanja

državnega tožilca ni treba, ako gre samo za kazniva dejanja, ki se preganjajo na zasebno tožbo.¹

(²) Ob vsakem takšnem primeru razdružitve mora tožilec takoj izjaviti, ali zahteva, da se nadaljuje postopek tudi zbog ostalih dejanj, zaradi katerih se isti obdolženec obremenja. Če zahteva to nadaljevanje, se mora postopanje zbog teh dejanj nemudoma nadaljevati in dovršiti; če pa ne zahteva tega nadaljevanja, sme preganjati obdolženca zbog teh dejanj samo ob pogojih, ob katerih je dopustna obnova kazenskega postopanja, ustavljenega pred glavno razpravo (§ 361.).

(³) Če ne obseza ta izjava kakšnega izmed kaznivih dejanj, ki je bilo predmet sodnih poizvedb ali preiskave, sme obdolženec zahtevati, da se izrazi tožilec tudi o tem kaznivem dejanju; sicer se smatra, da je odstopil od pregona zbog tega dejanja.

(⁴) Zoper rešitev sodišča, ki se tiče razdružitve postopanja, ni pritožbe.²

¹ Ta zadnji stavek v odstavku (¹) „Zaslišanje“ ... itd. je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1935 (n. p. v op. ⁶ k naslovu pred § 1.). [V izvirniku je tu uporabljen izraz „razdvajanje“, v § 438. pa „izdvajanje“].

² O pisarniški manipulaciji glede razdruženih kazenskih stvari gl. § 22 kpr.

§ 23. — (¹) Če je pristojno sodišče iz pravnih ali stvarnih razlogov zadržano postopati ali če zahtevajo javna varnost, lahkota postopanja ali druge posebne potrebe postopanja, da se odredi za kazensko postopanje drugo sodišče iste vrste, mora pristojno sodišče to sporočiti apelacijskemu sodišču, ki odredi, ko je zaslišalo višjega državnega tožilca, drugo sodišče iste vrste v svojem območju.¹

(²) Ista pravica pripada kasacijskemu sodišču² za vso državo.

(³) Zoper rešitev apelacijskega sodišča s katero odreja³ drugo sodišče, se smeta pritožiti obdolženec in tožilec v treh dneh na kasacijsko sodišče.

¹ T. zv. forum delegationis.

² V senatu petorice. Gl. op. ³ pri § 13. Dalje glej primer fori mandati v § 399.

³ V nasprotnem primeru zavrnitve ni pritožbe.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 23. junija 1952 [Slov. Pr. II., štev. 230]: Senat za odločanje sporov o pristojnosti nima reševati prošnje obtoženca za delegiranje drugega sodišča radi izvedbe kazenskega postopka.

§ 24. — (¹) Če nastane dvom o obstoju in obsegu izdeželnosti, odloči o tem minister pravde na podstavi mednarodnih pogodb¹ in prakse.

(²) Dokler ne prispe rešitev ministra pravde, se sme ukreniti zoper obdolženca samo ono, česar je treba, da ne pobegne.²

¹ Gl. pogodbe o meddržavni pomoči ali ureditvi vzajemnih pravnih razmer, ki so bile sklenjene: 1.) s kraljevino Bolgarijo z dne 27. maja 1924.; 2.) z republiko Čehoslovaško z dne 27. maja 1924.; 3.) z republiko Poljsko z dne 8. oktobra 1928.; 4.) s kraljevino Italijo z dne 8. oktobra 1928. (že prej — 8. aprila 1922. — pa je bil dosežen sporazum glede neposrednjega občevarja sodišč v okolišu apelacijskih sodišč v Ljubljani, Zagrebu, Splitu in Sarajevu s sodišči v okolišu višjih sodišč v Trstu in Zadru v svojem jeziku); 5.) s kraljevino Albanijo z dne 20. aprila 1929.; 6.) z republiko Avstrijo z dne 31. januarja 1927.

Glej tudi zakon o konvenciji med kraljevino Srbom, Hrvatov in Slovencev in Italijo z dne 11. marca 1930.

Poleg teh pogodb velja subsidiarno določba čl. 12. St. Germainске pogodbe z dne 10. sept. 1919., h kateri je pristopila naša država z deklaracijo z dne 5. no-

vembra 1919. Po njej veže našo državo vsaka meddržavna pogodba, v kateri so bile izza dne 1. avgusta 1914. sopogodnice kraljevina Srbija na eni strani in katerakoli glavnih zavezniških ali pridruženih sil Entente na drugi strani, vse dotlej, da se sklene nov dogovor ali nova konvencija.

Bližji podatki o meddržavnih dogovorih so v knjigi: Zbirka ugovora i konvencija o pravnoj pomoći u gradjanskim i krivičnim stvarima od Nik. P a h o r u k o v - a, Beograd, 1932.

² Prim. § 491., odst. 1. in 2.

§ 25. — ⁽¹⁾ Sodišče mora paziti po službeni dolžnosti na svojo stvarno in krajevno pristojnost, kolikor ne odreja zakon drugače.¹

⁽²⁾ Poedina procesna dejanja nepristojnega sodnika, ki se tičejo pripravljalnega postopanja,² niso brez veljave samo zbog tega, ker jih je izvršilo nepristojno sodišče.

⁽³⁾ Če je nevarno odlagati, mora izvršiti tudi nepristojno sodišče vsa ona dejanja, ki se morajo izvrševati v njegovem območju. Pristojno sodišče uporabi ta dejanja, če pa je treba, odredi, da se ta dejanja popravijo, dopolnijo ali ponove.

¹ Prim. določbo § 211.

² Gl. § 9., števil. 3., in § 10., števil. 1. Priprave za glavno razpravo (§ 212. nasl.) ne štejejo semkaj.

§ 26. — ⁽¹⁾ Spor o pristojnosti med okrajnimi sodišči reši ono okrožno sodišče, v čigar območju so ta sodišča. Spore o pristojnosti med okrajnimi sodišči v območju raznih okrožnih sodišč rešuje apelacijsko sodišče za svoje območje.

⁽²⁾ Spore med okrajnim sodiščem in sodnikom poedincem pri okrožnem sodišču kakor tudi medsebojne spore okrožnih sodišč o svoji pristojnosti ali o pristojnosti dveh okrajnih sodišč, ki sta jim podrejeni, rešuje apelacijsko sodišče za svoje območje.

(³) Spore okrožnih sodišč in spore okrajnih sodišč v območju raznih apelacijskih sodišč kakor tudi spore apelacijskih sodišč rešuje kasacijsko sodišče.

(⁴) Spore rešujejo omenjena sodišča, ko so zaslila državnega, odnosno višjega državnega ali vrhovnega državnega tožilca.¹ Zoper njih rešitve ni dopustno posebno pravno sredstvo, s katerim bi se zadrževalo nadaljnje postopanje.

(⁵) Dokler se spor o pristojnosti med sodišči ne reši, mora ukreniti vsako izmed njih vse, česar je treba za postopanje, zlasti pa mora izvrševati dejanja, ki se ne dajo odlagati brez nevarnosti.

¹ Tudi če gre za preganjanje na zasebno tožbo.

§ 27. — Kasacijsko sodišče rešuje¹ spore o pristojnosti med rednimi na eni in vojaškimi ali upravnimi sodišči na drugi strani.²

¹ V senatih enajstih sodnikov; gl. § 75., štev. 3.

² Prim. določbe § 25. zakonika o postopanju vojaških sodišč v kazenskih stvareh: Spore o pristojnosti glede kazenskih stvari med vojaškimi oblastvi, vojaškimi sodišči in vojaškimi oblastvi in med vojaškimi sodišči rešuje vojni minister.

Spore o pristojnosti vojaških in civilnih zasledovalnih oblastev, med vojaškimi oblastvi in vojaškimi sodišči po eni strani in civilnimi in cerkvenimi sodišči po drugi, rešuje civilno kasacijsko sodišče.

Kdor si prisvaja ali zavrača pristojnost, mora poslati predmet vojnemu ministrstvu odnosno civilnemu kasacijskemu sodišču. Spor o pristojnosti ne obustavlja začetega zasledovanja.

Odločbe: Beograd, kas. sod., z dne 3. nov. 1935. [Arhiv. 1934., str. 69.): Vojaška sodišča kot posebna sodišča ne morejo niti razpravljati niti soditi o kaznivih dejanjih, ki jih store civilne osebe, preden so stopile v vojno.

Beograd, kas. sod., z dne 2. aprila 1934. [Policija, 1936., str. 973]: Za uporabo § 15. voj. kaz. post.

je treba, da je vojaška oseba s civilno sodelovala pri istem kaznivem dejanju, ki je predmet sojenja.

Beograd, kas. sod., z dne 2. aprila 1934. [Policija, 1936., str. 974]: Vojaška sodišča so pristojna tudi za sojenje delavcev-dnevničarjev, ki so zaposleni pri vojni, za dejanja, ki se značijo kot kršitve občnega prava.

Beograd, kas. sod., z dne 10. oktobra 1936. [Policija, 1936., str. 1196]: Za sojenje kaznivih dejanj aktivnih oficirjev, ki so jih storili v času, ko so bili civilne osebe, so pristojna redna civilna sodišča.

III. p o g l a v j e.

Izključitev¹ in izločitev.²

§ 28. — Kot sodnik ne sme poslovati:

1. kdor je s kaznivim dejanjem oškodovan;
2. kdor je z obdolžencem³ ali oškodovancem ali z branilcem ali tožilcem v zakonski (bračni) zvezi ali je z njim v sorodstvu po krvi v navzgor-nji ali navzdolnji premi vrsti do katerekoli stop-nje,⁴ v stranski vrsti pa do četrte stopnje, v svaštvu do vštete tretje stopnje ali je z obdolžencem ali oškodovancem v hišni zadruzi;
3. kdor je obdolžencu ali oškodovancu krstni boter ali komur je ta krstni boter ali kdor izmed njiju je krstni boter otroku drugega;
4. kdor je z obdolžencem ali oškodovancem ali z branilcem ali tožilcem v razmerju varuha, varo-vanca, skrbnika, oskrbovanca, posinovitelja, po-hčeriteljice, posinovljenca, pohčerjenke, rednika in rejenca;
5. kdor je bil priča istega dejanja izven služ-benega posla ali je bil v isti kazenski stvari za-slišan kot priča ali je oddal izvedensko mnenje; in
6. kdor je posloval v isti stvari kot tožilec ali kot policijski uradnik ali kot obdolženčev bra-

nilec ali kot zastopnik zasebnega udeleženca ali zasebnega tožilca.^{5 6}

¹ T. zv. exclusio (iudex inhabilis).

² T. zv. recusatio (iudex suspectus).

³ Gl. § 6., odst. 3., stavek 2.

⁴ Gre za stopnjo sorodstva v smislu rimskopravne komputacije „tot gradus, quot generationes“.

⁵ Primeri absolutne nesposobnosti „sodnikov“ (iudex incapax) so navedeni v čl. 1 do 7 zs.

⁶ Dopolnilne določbe o položaju sodnikov gl. čl. 15 in 16. zs. (nedopustni poklici, sorodstvo ali svaštvo sodnikov istega sodišča).

§ 29. — ⁽¹⁾ Tudi ne sme soditi, kdor je vršil v isti stvari poizvedovalna¹ ali preiskovalna² dejanja v postopanju pred glavno razpravo ali je sodeloval³ pri izrekanju prejšnje sodbe, ki je bila spričo pravnega sredstva razveljavljena.

⁽²⁾ Kot sodnik pri višjih sodiščih je izključen tudi, kdor je posloval v isti stvari pri nižjih sodiščih kot sodnik ali tožilec ali branilec.⁴

¹ Pri okrajnih sodiščih sodnik, ki je vršil poizvedbe, ni izključen za izvedbo ustne razprave (gl. § 385., odst. 3.)

² Preiskovalnih dejanj pri okrajnih sodiščih ni (§ 377., odst. 3.)

³ Mišljeno je sodelovanje sodnika-poedinca kakor tudi članov senata.

⁴ Ni izključen sodnik, ki je sodeloval pri rešitvi ali sodbi, zoper katero je naperjen zahtevek za obnovo kazenskega postopka, pri načelni odločitvi o dopustnosti obnove; vendar naj „po možnosti“ ne sodeluje (§ 367. odst. 1.)

§ 30. — Čim sodnik zve za kakšno izmed osnov za izključitev, navedenih v §§ 28. in 29., jo mora takoj sporočiti svojemu starejšini ter prekiniti vsako nadaljnje delovanje v tej stvari. Starejšina odredi nadomeščanje. Če se pripeti to starejšini okrajnega sodišča in če je on edini sodnik pri

tem sodišču, sporoči to takoj pristojnemu okrožnemu sodišču, ki odredi nadomeščanje.¹

¹ Gl. o tem: § 11., odst. 2., zus.; dalje prim. § 227., odst. 1.

§ 31. — Stranke smejo zahtevati, da se sodnik izloči, v primerih, navedenih v §§ 28. in 29., kakor tudi če morejo izkazati¹ take činjenice, zbog katerih postane sodnikova nepristranost dvomna.²

¹ Ni, da bi se morale dokazati; zadostuje izkaz verjetnosti, gl. § 32., odst. 1.

² Tudi sam sodnik sme izjaviti, da je postala njegova nepristranost dvomna; gl. § 37.

§ 32. — (1) Strankin¹ zahtev, da bi se sodnik izločil, se predloži onemu sodišču, čigar član je sodnik. Zahtev mora biti podprt z razlogi, iz katerih izhaja verjetnost osnove, na kateri se izločitev zahteva. Zbog dvoma o sodnikovi nepristranosti se sme zahtevati izločitev, dokler se ne začne glavna razprava na prvi stopnji,² pri višjem sodišču pa najkasneje štiri in dvajset ur pred razpravo.³

(2) Če se zahteva izločitev vsega sodišča, se mora vložiti zahtev najkasneje tri dni po prejemu pozivu⁴ na razpravo na prvi stopnji, pri višjem sodišču pa najkasneje štiri in dvajset ur pred razpravo.³

¹ Gl. § 6., odst. 1.

² T. j. do prečitania obtožnice na glavni razpravi, gl. § 248., odst. 1.

³ Gl. § 87., odst. 2. in 3. Roki veljajo samo glede dvoma o sodnikovi nepristranosti. Razlogi po §§ 28. in 29. se smejo uveljavljati tudi še na glavni razpravi (gl. §§ 36., 227.)

⁴ Roki za dostavitev so navedeni v § 215.

§ 33. — (1) Zahtev za izločitev se zavrne kot nedopusten, če se je vložil prepozno, če ni nave-

dena nobena osnova, na kateri se izločitev zahteva, ali če ni ta osnova z ničimer podprta.

(²) Tako je postopati tudi, če se zahteva izločitev očitno z namero, da bi se kazenski postopek zavlekel.

(³) Tak zahtevek sodišče zavrne. Sodnik, čigar izločitev se zahteva, sme sodelovati pri tem odločanju. Če se zahteva izločitev preiskovalnega sodnika, posebe odredenega sodnika ali okrajnega sodnika, zavrne tak zahtevek ta sodnik sam.

§ 34. — (¹) O zahtevku za izločitev kakšnega sodnika, razen v primerih iz § 33., odloči isto sodišče, čigar član je ta sodnik. Pri odločanju ta sodnik ne sme sodelovati. Če ni zbog zahtevka za izločitev ali sicer pri sodišču zadostnega števila sodnikov za odločanje,¹ odloči o tem prvo višje pristojno sodišče.

(²) Če se zahteva izločitev preiskovalnega sodnika, posebe odredenega sodnika ali starejšine okrajnega sodišča, odloči o tem pristojno okrožno sodišče ali višje sodišče, ki je odredilo posebnega sodnika.

(³) Če se zahteva izločitev vsega okrožnega sodišča ali njegovega predsednika, odloči o tem pristojno apelacijsko sodišče. Če se zahteva izločitev vsega apelacijskega sodišča ali njegovega predsednika, odloči o tem kasacijsko sodišče.

(⁴) V rešitvi, s katero se ugotovi zahtevek za izločitev, se označi obenem sodnik ali sodišče, ki se mu poverja stvar v nadaljnje postopanje.

(⁵) Pred rešitvijo se zasliši sodnik, čigar izločitev se zahteva. Če ta izjavi, da je zahtevek za izločitev osnovan, ni treba nobene rešitve.^{2 3 4}

¹ Gl. § 75., odst. 1., štev. 1.—3.

² Mišljena je rešitev po tem paragrafu. Postopa se po predpisih § 30.

³ Gl. čl. 11 uredbe o izvrševanju zak. o državnem sodišču za zaščito države: O zahtevku za izločitev posameznega sodnika odloča senat, za izločitev vsega sodišča ali predsednika ali večjega števila sodnikov občna seja (najmanj $\frac{2}{3}$ vseh sodnikov).

⁴ Po § 78., odst. 2., zus. se mora, „če je pri sodišču nemogoče odločiti o izključitvi, to priobčiti pristojnemu višjemu sodišču“.

§ 35. — Čim zve sodnik, da se zahteva njegova izločitev, sme opravljati, dokler se ta zahtevek ne reši, samo ona dejanja, ki se ne dajo odlagati.¹

¹ Prim. § 95., odst. 2.

§ 36. — Rešitev je pravnomočna, če se z njo odobri izločitev. Zoper rešitev, s katero se izločitev ne odobri, bodisi ker je neosnovana, bodisi ker je nedopustna, se sme vložiti pritožba v treh dneh.¹ Če se tiče taka rešitev sodnika na glavni razpravi, se sme izpodbijati samo s pravnim sredstvom zoper sodbo (§§ 336., št. 5., in 393., št. 2.). Višje sodišče kaznuje pritožilca ali njegovega zastopnika v denarju do dva tisoč² dinarjev, če se je podal zahtevek za izločitev očitno iz objesti ali z namero, da bi se postopek zavlekel.

¹ Gl. §§ 330., 331.

² Ta vsota (povišanje od 1000 na 2000 dinarjev) je določena z uredbo z dne 20. marca 1935. Kazen je disciplinske narave.

§ 37. — Najsi stranke ne zahtevajo izločitve, mora pristojno sodišče o tem tudi takrat odločati, kadar obvesti sodnik sam sodišče o osnovi, ki more opravičiti njegovo izločitev, ali kadar se pojavi dvom o tem,¹ ali mora biti ta sodnik že po zakonu² izključen.

¹ Gl. § 31.; to velja tudi za sodelovanje pri glavni razpravi (§ 227.)

² Gl. §§ 28., 29. ter op. ⁵ k § 28.

§ 38. — ⁽¹⁾ Za zapisnikarjevo izključitev veljajo odredbe §§ 28. in 29., za izločitev pa § 31.

⁽²⁾ O njegovi izključitvi ali izločitvi odloči ono sodišče¹ ali oni sodnik, pri katerem posluje kot zapisnikar. Ta rešitev je pravnomočna.

¹ Gl. tudi § 227., odst. 1.

IV. p o g l a v j e.

Stranke.

I. D r ž a v n o t o ž i l s t v o.¹

§ 39. — V pristojnost poslovanja državnega tožilca pri okrožnem sodišču spada to-le: Državni tožilec:

1. predlaga poizvedbe² in preiskavo³ pri vseh kaznivih dejanjih, ki se preganjajo po službeni dolžnosti, ko zve zanje;

2. vlaga obtožnico⁴ ter jo zastopa na glavni razpravi;

3. pretresa spise, ki jih pošlje okrajno sodišče okrožnemu sodišču ob priliki predloženega pravnega sredstva (§ 397., odst. 2.);

4. sodeluje sam osebno ali po svojem namestniku ali zastopniku pri postopanju pri okrajnih sodiščih;^{5 6}

5. uporablja pravna sredstva v primerih, ki jih zakon dopušča, zoper sodne odločbe, glede katerih spozna, da niso izdane po zakonu; in

6. skrbi vobče v vsem času postopanja, da se vsaka nepravilnost odstrani in da se prepreči zavlačevanje postopanja.⁷

¹ Gl. zak. o drž. tož. z dne 21. marca 1929. in tpr. z dne 5. decembra 1929. — Prim. čl. 12. in 13. ured. o izvrš. zak. o drž. sod. za zaščito države. Posebni pred-

pisi za preganjanje mlajših maloletnikov so v 24. poglavju kp.

² Gl. § 89. nasl.

³ Gl. § 97. nasl.

⁴ Gl. § 202. nasl., § 248., odst. 2.

⁵ Pri okrajnih sodiščih morejo biti nastavljeni vršilci dolžnosti državnega tožilca, gl. § 1., odst. 2., in § 14., odst. 2., zak. o drž. tož. — Za pregon prekrškov po službeni dolžnosti (samo pri okrajnih sodiščih) ni treba predloga državnega tožilca ali vršilca dolžnosti državnega tožilca, gl. § 6 zak. o zač. podaljš. zakonitih predpisov o kaznovanju prekrškov z dne 31. dec. 1929.

⁶ T. zv. substitucijsko načelo.

⁷ Vobče velja načelo legalitete; izjema (načelo oportunitete) je odrejena glede mlajših maloletnikov v § 442., odst. 3. Postopanje pred državnim sodiščem za zaščito države pokrene državni tožilec po svoji svobodni oceni (čl. 13., odst. 2., ured. o izvrš. zak. o drž. sod. za zaščito države).

§ 40. — Višji državni tožilec pri apelacijskem sodišču je poklican, sodelovati pri postopanju, ki se vrši pred tem sodiščem, tako, kakor je to natančneje določeno s tem zakonom. Udeleževati se sme osebno sam ali pa po svojem namestniku pri vsaki stvari v postopanju pri okrožnem sodišču¹ ali poverjati iz tehtnih razlogov poedina dejanja drugemu članu državnega tožilstva namesto onemu, ki je sicer po zakonu pristojen.²

¹ T. zv. devolucijsko načelo; gl. tudi §§ 10. do 12. zak. o drž. tož.

² Namestnik ne potrebuje posebne pooblastitve ad hoc; t. zv. načelo nedeljivosti.

Odločba: Zagreb, SS., z dne 4. avg. 1936. [Mjes. 1937., str. 13]: Višji državni tožilec sme kate-regakoli člana podrejenih mu državnih tožilstev odrediti, da vrši funkcije državnega tožilstva tudi pri drugem okrožnem sodišču.

§ 41. — (1) Vrhovni državni tožilec pri kasa-cijskem sodišču je poklican, sodelovati pri po-

stopanju, ki se vrši pred tem sodiščem, tako, kakor je to natančneje določeno s tem zakonom.

(²) Vrhovni državni tožilec sme podati po službeni dolžnosti ali pa po nalogu ministra pravde zahtevo za zaščito zakona zoper pravnomočne odločbe in postopke¹ kazenskih sodišč, s katerimi je zakon prekršen (§§ 357. in 410., odst. 2.).

(³) V ta namen morajo priobčiti državni tožilci višjemu državnemu tožilcu vse one primere, o katerih mislijo, da je uporaba tega pravnega sredstva primerna, in ta odloči, ali jih je treba poslati vrhovnemu državnemu tožilcu.²

¹ Mišljeni so po § 357., odst. 2. „čini postopanja“ (prim. „čin kazenskega sodišča“ v § 33. avstr. k. pr. r.).

² Določbe tega paragrafa veljajo po § 448., odst. 3., izrečno tudi v postopanju glede mlajših maloletnikov.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 25. dec. 1935. [Arhiv 1936, str. 407]: Zahtevak za zaščito zakona se sme staviti tudi glede sodbâ in rešitev, ki so bile izrečene po starem kazenskem postopniku.

§ 42. — (¹) Državni tožilci pri okrožnih sodiščih so neposredno podrejeni višjim državnim tožilcem, ti kakor tudi vrhovni državni tožilec pa ministru pravde.¹ Člani državnega tožilstva so nezavisni od sodišča, pri katerem so postavljeni.²

(²) Namestniki vrhovnega državnega tožilca, višjih državnih tožilcev in državnih tožilcev so upravičeni, kadar te nadomeščajo, za vsa službena dejanja, za katera so ti upravičeni.³

¹ Glede neposrednega službenega nadzorstva gl. § 14. zak. o drž. tož.

² Prim. § 5., odst. 2., zak. o drž. tož.: Sodišča, ki naj odločajo o stvarih javnega interesa, morajo, preden izdajo svojo odločbo, dati priliko državnemu tožilstvu, da se izjavi, čeprav to ni izrečno predpisano v kp.

³ Gl. op. ² pri § 40. Prim. § 5., odst. 1., zak. o drž. tož.

§ 43. — (1) Državni tožilci podajajo svoje predloge ustno ali pismeno. O vsakem predlogu se mora izdati sodna odločba.¹ Na isti način dajo izjave o obdolženčevih predlogih ali o vprašanjih, ki jih postavlja sodišče.

(2) Državni tožilec ne sme prisostvovati posvetovanju sodišča, razen če gre za odločbo o pomilostitvi.²

¹ Gl. § 74., odst. 4.

² Gl. § 431. (v nov. obliki). Odločb o pomilostitvi na smrt obsojenih oseb neposredno po končani glavni razpravi ni več (§§ 283., 356., odst. 3., sta ukinjena, odn. § 432. je izpremenjen). Prim. § 120. kpr. z dne 21. nov. 1929.

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjeseč. 1937., str. 18]: Starejšina državnega višjega odvetništva ne sme v nobenem primeru prisostvovati pri glasovanju kazenskih senatov Stola Sedmorice, niti ne pri posvetovanju. Zaslišanje vrhovnega državnega tožilca v smislu §§ 345., 346. sme biti pismenim potom izvršeno.

§ 44. — (1) Državni tožilec mora pokreniti v vsakem primeru, ko se je kaznivo dejanje storilo, kazensko postopanje,¹ razen če dejanje, ki je predmet kazenskega postopka, po njegovem prepričanju ni kaznivo dejanje, ali če ni dokazov, potrebnih za uspešno voditev kazenskega postopanja.

(2) Če je državni tožilec zavrnil naznanilo brez nadaljnjih poizvedb ali po njih izvršitvi,² mora o tem obvestiti oškodovanca.³

¹ Gl. op. 7 pri § 39. Vendar se pri deliktih, ki se preganjajo na predlog oškodovanca, ne more pregon pričeti brez takšnega predloga; gl. § 85. kz.

² Gl. § 96., odst. 1.

³ Gl. § 6., odst. 6.

§ 45. — (1) Krajevna pristojnost državnega tožilca se odreja po zakonitih odredbah, ki ve-

ljajo za pristojnost onega sodišča, pri katerem se nahaja.¹

(2) V nujnih primerih mora izvršiti tudi nepristojni državni tožilec v svojem okolišu vsa dejanja, ki spadajo vobče v poslovno področje državnega tožilca.

(3) O tem se obvesti čimprej pristojni državni tožilec.

¹ Prim. § 4., odst. 1., zak. o drž. tož.

§ 46. — (1) Spore o pristojnosti med državnimi tožilci rešuje višji državni tožilec.

(2) Če gre za spor med več državnimi tožilci, ki so v območjih raznih apelacijskih sodišč, reši ta spor vrhovni državni tožilec.¹

¹ Prim. § 4., odst. 2., zak. o drž. tož.

§ 47. — (1) Občinska, policijska in vsa druga državna oblastva¹ morajo takoj in točno izvršiti naredbe in prošnje, ki jim jih pošlje državni tožilec in ki spadajo v krog njegovega službenega poslovanja.²

(2) Kadar je nujno treba, sme pozvati državni tožilec na pomoč oboroženo silo brez posredovanja kateregakoli drugega oblastva.³

¹ Gl. § 6., odst. 1., zak. o drž. tož.: „vsa državna in samoupravna oblastva“...; gl. §§ 92., 99.

² T. zv. „pravna pomoč“, prim. § 486.

³ Gl. § 6., odst. 2., zak. o drž. tož.

§ 48. — (1) Kot član državnega tožilstva ne sme poslovati pri kazenskem postopanju oni, pri katerem se ugotovi kakšna izmed osnov, omenjenih v § 28., št. 1. do vštete št. 5.

(2) Član državnega tožilstva je nadalje izključen tudi takrat, kadar je deloval v istem poslu prej kot sodnik, branilec ali kot zastopnik zasebnega udeleženca ali zasebnega tožilca.¹

¹ Drugi odstavek gre vzporedno z določbo št. 6. v § 28. Gl. § 4., odst. 2., zak. o drž. tož.

§ 49. — (1) Oškodovanec in obdolženec smeta zahtevati tudi izven primerov, navedenih v § 48., da se izloči član državnega tožilstva, če navedeta take činjenice, zbog katerih postane njegova nepristranost dvomna.¹

(2) Zahtevek, da se izloči član državnega tožilstva, se predloži njegovemu pristojnemu starejšini, ki odloči o tem, če bi pa bilo treba, ko je zaslišal dotičnega člana državnega tožilstva.^{2 3}

¹ Prim. § 31. Ni treba dokaza, zadostuje izkaz verjetnosti.

² Gl. § 4., odst. 2., zak. o drž. tož.

³ Pri državnem sodišču za zaščito države odloča minister pravde; gl. čl. 12. ured. o izvrš. zak. o drž. sod.

§ 50. — (1) Čim zve član državnega tožilstva za kakšno izmed osnov za izključitev, navedenih v § 48., mora prekiniti vsako nadaljnje poslovanje v tej stvari, poveriti nadaljnji postopek svojemu namestniku ter to sporočiti svojemu starejšini. Višji državni tožilec odredi prav tako v podobnih primerih svojo nadomestitev ter to sporoči ministru pravde.¹

(2) Pritožbe strank zoper poslovanje državnega tožilca, ki bi moral biti po zakonu izključen,² se predlože višjemu državnemu tožilcu; njegova rešitev je pravnomočna. Pritožbe zoper poslovanje višjega državnega tožilca se predlože ministru pravde. Do rešitve se ne ustavlja niti postopanje niti ni brez veljave delo, ki ga je izvršil državni tožilec ali višji državni tožilec.³

¹ Gl. § 4., odst. 2., zak. o drž. tož.

² Za mesto vlaganja pritožbe velja analogno predpis §§ 325. in 330., da se skrajša reševanje; saj mo-

rajo biti predloženi tudi dotični spisi, ki se nahajajo pri podrejenem tožilstvu.

³ Pritožbe v smislu § 50., odst. 2., niso vezane na rok osmih dni (gl. § 330., odst. 1.).

II. Zasebni tožilec in zasebni udeleženec.

§ 51. — ⁽¹⁾ Pri kaznivih dejanjih, ki se preganjajo na zasebno tožbo, se sme obrniti zasebni tožilec¹ ustno ali pismeno na sodišče z zahtevkom, da se postopanje začni.

⁽²⁾ Zasebni tožilec vloži v roku, ki mu je postavljen,² obtožnico ter jo zastopa na glavni razpravi, toda od nje lahko odstopi kadarkoli.³ Če v odrejenem roku ne vloži obtožnice ali če ne pride na glavno razpravo ali ne poda na tej končnega predloga, se smatra, da je odstopil od pregona (§ 361., odst. 2.).⁴

⁽³⁾ Državni tožilec sme vselej, kadar spozna, da zahteva to javni interes, na zahtevek zasebnega tožilca tega zastopati na glavni razpravi in podajati predloge.⁵

⁽⁴⁾ Če zasebni tožilec umre, ko je izročil sodišču obtožnico,⁶ imajo njegov zakonski drug, njegovi otroci ali roditelji pravico, nadaljevati v treh mesecih po njegovi smrti postopanje, ko so podali sodišču o tem ustno ali pismeno izjavo. Če ne podajo te izjave v odrejenem roku, se postopanje ustavi. O smrti zasebnega tožilca in o izjavi omenjenih oseb, podani zaradi nadaljevanja postopanja, se obvesti obdolženec.

⁽⁵⁾ Ob zasebni tožbi, ki jo je vložil razžaljenec, sme zahtevati obdolženec z nasprotno tožbo,⁷ preden se konča razprava pred sodiščem prve

stopnje, naj sodišče sodi tožilca, ki mu je razžalitev vrnil. O obeh tožbah se izreče sodba obenem.

¹ Gl. §§ 86., 87. kz. in § 375., odst. 1., štev. 2

² Gl. § 86., odst. 2., § 87., odst. 2. kz. (3 mesece); čl. 89. tisk. zak. (1 leto); §§ 49., 51., 52. zak. o zašč. avt. pravic (2 leti); glede prekrškov veljajo roki za vložitev tožbe po predpisih pokrajinskih zakonov (v Sloveniji § 530b. avstr. kz.: šest tednov), kolikor seveda takšni prekrški še obstoje.

³ Vendar le, dokler ni glavna (ustna) razprava končana (gl. § 89. kz. in §§ 272., 273. kp.). (Poznejši odstop velja za preklic zahteve po kaznovanju in utegne priti v poštev kot olajševalni razlog po § 430.).

⁴ Praviloma pripada pravica vložiti zasebno tožbo tisti osebi, ki je nje pravna dobrina neposredno oškodovana ali ogrožena. Izjeme gl. v zakonu o pobijanju nelojalne tekme z dne 4. aprila 1930 glede delikta po §§ 1., 2., 9., 11. odst. 2., in 13. (tekmeci, komore, društva).

⁵ Gl. § 386., odst. 2.; prim. § 236., odst. 3.

⁶ Tu je mišljena „obtožnica“ (§ 202.), ne pa „zasebna tožba“ (§ 87., odst. 2.), odn. „zahtevke, da se postopanje začne“ (§ 51., odst. 1.). Izjemi sta dani v § 292. kz. pri zasebni tožbi radi prestopka prešustva in v § 64. zak. o zaščiti avt. pravic. V prvem primeru se postopek po smrti razžaljenega soproga sploh ne more nadaljevati, v drugem pa zastopajo avtorjevo „moralno pravico“ (t. j. zasebno tožbo brez ozira na materialno pravico do odškodnine) avtorjevi dediči (t. j. od zapuščinskega oblastva pripoznane osebe, ki so dediči, ne legatarji, čeprav ne bi bile v § 87. kz. navedene) in to vso dobo, dokler ne zastara pravica za vložitev kazenske tožbe.

⁷ Gl. § 298., odst. 2., kz. in op. 2 pri § 20.

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjeseč. 1937., str. 15, 16]: Državni tožilec ne prevzame zasebne tožbe od zasebnega tožilca, on le-tega samo zastopa na glavni razpravi in stavi predloge, toda samo na zahtevo zasebnega tožilca, ki je že pravilno vložil zasebno tožbo. Ne sme pa državni tožilec na glavni razpravi odstopiti od zasebne tožbe v smislu § 89., odst. 2., kz., razen če se izkaže s posebnim pooblastilom zasebnega tožilca.

§ 52. — Zasebni udeleženec¹ ima te-le pravice:

1. dajati sme državnemu tožilcu in sodniku med poizvedbami in preiskavo vsa sredstva, da se izsledi krivec ali da se podkrepi zahtevek za povračilo škode;

2. pregledati sme spise, toda med poizvedbami in preiskavo samó, če ni to v škodo postopanju;

3. postavljati sme vprašanja obtožencu, pričam in izvedencem ali dobiti tudi besedo med glavno razpravo zaradi drugih svojih opazb in dobiti na koncu glavne razprave po končni besedi državnega tožilca besedo, da podkrepi svoje zahteve, kakor tudi da poda predloge, o katerih hoče, da bi se odločilo v sodbi.² Na glavno razpravo se pozove tudi zasebni udeleženec s pripombo, da se bo vršila glavna razprava, če tudi ne bi prišel, in da se bo njegov zahtevek prečital.³

¹ „Udeleženci“, ki so navedeni v §§ 88. in 59. kz., niso „zasebni udeleženci“ v smislu § 52. „Zasebni udeleženec“ postane iz „oškodovanca“ še le, ko se je kot tak pridružil kazenskemu postopku zaradi ostvaritve svojega zasebnopravnega zahtevka: § 6., odst. 7., in § 295., odst. 1.

² Besedo dobi takoj za tožilcem, gl. § 269., odst. 3.; govoriti sme tudi o dokazih za krivdo obtoženca ali obtožencev, ker je krivda podlaga za upravičenost njegovih zahtevkov.

³ Pogoj je, da državni tožilec ni odstopil od obtožbe, gl. §§ 215., odst. 2., in 269., odst. 3.

§ 53. — (¹) Pri kaznivih dejanjih, ki se preganjajo po službeni dolžnosti, sme pokreniti zasebni udeleženec, če državni tožilec neče započeti pregona, sam kazensko postopanje¹ v osmih dneh od dne, ko je prejel rešitev državnega tožilca, da odklanja začetek pregona.²

(²) Če državni tožilec v toku postopka odstopi od pregona ali od obtožnice, sme zasebni udeleženec sam nadaljevati pregon in vložiti obtožnico ali ostati pri vloženi obtožnici.¹ Če je zasebni udeleženec osebno prisoten,³ se mora izjaviti takaj ustno ali pisмено, hoče-li nadaljevati pregon in vložiti obtožnico, ali pa, če je vložena, ostati pri njej; sicer ustavi sodišče nadaljnje postopanje. Če zasebni udeleženec ni prisoten, mora podati o tem svojo izjavo v osmih dneh od dne, ko je prejel pisμένο obvestilo sodišča o odstopu državnega tožilca, če ne odreja zakon drugače (§ 219., odst. 4.).⁴

(³) Če zasebni udeleženec v tem odrejenem roku ne započne pregona ali če po dovršenih poizvedbah ali po preiskavi ne vloži obtožnice ali če odstopi od nje, ustavi sodišče kazensko postopanje.

(⁴) Zasebni udeležnec, ki ni obveščen o tem, da je državni tožilec odstopil bodisi od pregona, bodisi od obtožnice, sme podati svojo izjavo v treh mesecih od dne, ko se je postopanje ustavilo.

(⁵) Če pa se sme preganjati kaznivo dejanje samo na oškodovančev predlog, sme ta vložiti in zastopati tožbo kot zasebni udeleženec namesto državnega tožilca samo, ako je podal ta predlog v roku, predpisanem po kazenskem zakonu.⁵

¹ Kot subsidiarni tožilec: gl. § 1., odst. 4.

² Gl. § 44., odst. 2.

³ Na glavni razpravi, drugačen primer ni mogoč; prim. § 276.

⁴ Tu gre za obvestilo pred začetkom glavne razprave, pa po nastopu pravnomočnosti obtožnice, ki jo je tožilec umaknil.

⁵ Gl. op. 1 pri § 1.

Odločbi: Zagreb, S. S. B., z dne 17. januarja 1933 [Slov. Prav. II., šte. 239]: Na ovadbo s predlogom, naj se uvedejo poizvedbe zoper neznane storilce glede očitkov, ki žalijo ovaditelja tako kot zasebnika kakor tudi kot državnega uslužbenca, je mogoč pregon po zasebni tožbi zbog dejanja po § 301. kz. ne glede na to, ali je uporabil ovaditelj svoje pravice kot zasebni udeleženec, odnosno kot subsidiarni tožilec po § 53. kp. v pogledu na § 302. kz.

Novi Sad, apel. sod., z dne 28. jan. 1937 [Branič, 1937., str. 368]: Rok osmih dni se mora računati od sprejema rešitve državnega tožilca do sprejema izjave zasebnega udeleženca pri pristojnem sodišču, a ne državnem tožilstvu.

§ 54. — ⁽¹⁾ Zasebni udeleženec ima v primerih, kjer stopi na mesto državnega tožilca, iste pravice, ki jih ima tudi državni tožilec, izvzemši one pravice, ki izvirajo iz značaja državnega tožilstva kot javnega oblastva.¹ Zlasti ima pravico predlagati, dokler traja kazensko postopanje, sodišču dokaze in vsa druga sredstva, s katerimi se njegova tožba podkrepljuje. Prav tako sme zahtevati, da pregleda spise o poizvedbah in preiskavi. Da obrazloži svojo tožbo, sme uporabiti zasebni udeleženec na glavni razpravi vse pravice, ki jih ima sicer tudi državni tožilec.

⁽²⁾ Če zasebni udeleženec kot tožilec ne pride na glavno razpravo ali če na njej ne stavi končnih predlogov, se smatra, da je odstopil od obtožbe (§ 361., odst. 2.).^{2 3}

¹ Gl. § 47., odst. 2. Vsekakor sme tudi vložiti revizijo zoper sodbo, gl. § 347, odst. 1.

² Gl. §§ 215., odst. 2., 236., odst. 3.

³ Citat § 361., odst. 2., dovoljuje analogično uporabo določil glede obnove, ki veljajo za zasebnega tožilca tudi pri zasebnem udeležencu kot subsidiarnem tožilcu.

§ 55. — (1) Maloletniki, ki so po kazenskem zakonu upravičeni, samostalno vložiti tožbo,¹ se smejo tudi kot zasebni udeleženci pridružiti kazenskemu postopanju. Maloletne zasebne tožilce, ki po kazenskem zakonu niso sposobni, samostalno vlagati zasebno tožbo, maloletne zasebne udeležence, ki niso sposobni, se pridružiti kazenskemu postopanju, in osebe, ki niso sposobne za pravne posle, kakor tudi korporacije in družbe zastopajo ob predlaganju in zastopanju tožbe v toku kazenskega postopanja njih zakoniti zastopniki, odnosno osebe, ki jih zastopajo tudi v civilnih pravih.

(2) Zasebni tožilec in zasebni udeleženec kakor tudi njiju zakonita zastopnika smejo voditi svojo stvar po pooblaščenju, kolikor niso dolžni, osebno prisostvovati izvrševanju poedinih dejanj.

(3) Če se zdi sodišču potrebno, sme naložiti zasebnemu tožilcu ali zasebnemu udeležencu, ki je odsoten od kraja sodišča, naj imenuje pooblaščenca, ki stanuje v tem kraju; zahtevati pa sme od obeh, naj najameta pravnega zastopnika.²

¹ Gl. § 87., odst. 1., kz.

² Zlasti, če se ne znata razumljivo izražati (t. zv. postulacijska nesposobnost).

§ 56. — V vseh primerih, v katerih započne zasebni udeleženec pregon in stopi na mesto državnega tožilca, se sme državni tožilec v javnem interesu vedno uveriti, kako teče postopanje, sme čitati spise, sme pa tudi vsak čas sam prevzeti pregon in zastopanje obtožnice.¹

¹ V tem primeru zasebni udeleženec izgubi pravice subsidiarnega tožilca.

III. O b r a m b a.

§ 57. — ⁽¹⁾ V postopanju zaradi kaznivih dejanj sme imeti obdolženec vsak čas branilca.

⁽²⁾ Za obdolženca¹ smejo najeti branilca njegovi zakoniti zastopniki, zakonski drug ali kdorkoli izmed krvnih sorodnikov v navzgornji ali navzdolnji premi vrsti.^{2 3}

¹ T. j., če ga sam ne najame. Gl. § 58., odst. 3. Toda prim. § 347., odst. 2., kjer zaprti obtoženec mora imeti branilca.

² Prim. § 380., odst. 1., šte. 7.; § 384.; dalje § 492., odst. 2.

³ Pri okrajnih sodiščih smejo imeti obdolženci pooblaščenke, ki niso branilci; gl. §§ 384., 402., odst. 5.

§ 58. — ⁽¹⁾ Branilci smejo biti advokati,¹ javni notarji,² profesorji prava na univerzi kakor tudi osebe,³ usposobljene za advokate, javne notarje in sodnike, če niso v aktivni državni službi (§ 62) in ni razlogov, zbog katerih bi se morale izključiti od poklica advokata, javnega notarja ali sodnika.

⁽²⁾ Branilstvo se ne sme izvrševati kot samostalen poklic.⁴

⁽³⁾ Čim si je obdolženec najel branilca, mora to sporočiti sodišču. Prav to velja tudi za njegovega zakonitega zastopnika, zakonskega druga in krvne sorodnike iz § 57.

⁽⁴⁾ Branilec sme zastopati obdolženca v primerih, ki jih je določil zakon,⁵ ali na podlagi izrečenega⁶ pooblastila.

¹ Gl. zo. z dne 17. marca 1929., Sl. N. št. 65/XXVIII 145., Ur. L. šte. 131/32.

² Gl. zb. z dne 11. sept. 1930., Sl. N. št. 220/LXXVII 472, Ur. L. šte. 196/33.

³ Gl. zs. z dne 8. jan. 1929., Sl. N. šte. 9/IV., Ur. L. šte. 16/5.

⁴ Dostavek v odst. 1. za besedo „službi“ do kraja in ves odst. 2. sta prišla v zakonito besedilo šele s § 22., št. 3. pod 4.) finančnega zakona za l. 1934/35.

Razpis ministrstva pravde z dne 5. septembra 1930., števil. 85053 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 42, 43] pravi: Vsaka oseba more, dokler je usposobljena za sodnika, pa ni v aktivni službi, biti branilec in se sme v tem svojstvu stalno pojavljati pri sodišču. Odpustitev sodnika iz službe sama po sebi ne jemlje pravice biti branilec, ako ne temelji na tem dejstvu, da je odpuščena oseba postala nesposobna za izvrševanje sodniškega poklica.

⁵ Po § 62., odst. 1., pride lahko tudi do postavitve aktivnega sodnika za branilca.

⁶ Bilo ustno, bilo pismeno. Izrečno ali specialno pooblastilo se ne zahteva. Gl. § 243., odst. 1.

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 28. avg. 1931. [Policija, 1933., str. 878]: V kp. ni nobenega predpisa, ki bi branil upokojenim sodnikom, da bi bili zastopniki in pooblašenci zasebnih tožilcev; nasprotno, predpis § 58. jim celo dovoljuje, da smejo biti branilci obdolžencev in obtožencev, zato ni razloga, da bi se jim odvzelo zastopanje manj važnih interesov, torej zastopanje zasebnih udeležencev in zasebnih tožilcev.

§ 59. — Ko preiskovalni sodnik prvič zaslišuje obdolženca¹ kakor tudi ko mu priobči naredbo o priporu,² mora obvestiti obdolženca, da mu gre pravica, najeti branilca, če ga hoče.³

¹ Gl. § 152.

² Gl. §§ 113., 115.

³ Glede postopanja zoper mlajše maloletnike veljajo posebni predpisi §§ 443., 444. Gl., tudi § 434., odst. 3.

§ 60. — (1) Pri vseh zločinstvih, za katera je v kazenskem zakonu določena kot največja mera robija ali zatočenje nad pet let,¹ mora imeti obdolženec branilca, čim se je uvedla preiskava ali izročila neposrednja obtožnica. To velja tudi takrat, kadar je po zakonu sodišču prepuščena

izbira med omenjenima kaznima in kakšno drugo kaznijo. Če obdolženec nima branilca, se mu postavi branilec po službeni dolžnosti.²

(²) Prav tako se postavi po službeni dolžnosti branilec tudi onemu, ki je obdolžen kakršnegakoli zločina, če je maloleten³ ali če je nem ali gluha ali če je tako bolan, da se ne more sam braniti.⁴

(³) Če obdolženec⁵ po svojih imovinskih razmerah⁶ ne more poravnati stroškov obrambe, mu odredi sodišče na zahtevo branilca kot zastopnika ubogih, da obrazloži prijavljena pravna sredstva in da obrazloži prijavljeni ugovor zoper obtožnico kakor tudi da ga brani na glavni razpravi. To ne velja za postopanje pred okrajnim sodiščem.⁷ Če se odredi branilec ubogih izmed advokatov, se vzame iz seznamka, ki ga določi sodišče sporazumno z odborom advokatske zbornice.^{8 9}

¹ Za oboje velja „nad pet let“.

² „Obligatoriamente“ branilstvo v nasprotju s „fakultativnim“, kjer ne gre za takšen primer polnoletnika. Za obligatornega branilca, ki se postavi po službeni dolžnosti, velja § 63. Tudi osebe, ki so usposobljene kot branilci, morajo dobiti obligatornega branilca.

³ Tudi če je starejši maloletnik (od početega 18. do dovršenega 21. leta; gl. § 14., št. 1., kz.). Za mlajše maloletnike treba vpoštevati zlasti predpis § 434., odst. 3.

⁴ Nadalnji primer postavitve branilca po službeni dolžnosti gl. §§ 347., odst. 2., 492., odst. 2.

⁵ Tu gre lahko tudi za prestopke, če spadajo v pristojnost okrožnega sodišča.

⁶ Razpis predsedništva apelacijskega sodišča v Ljubljani z dne 28. oktobra 1935 [Branič, 1937, str. 514] pravi: Imovinske prilike morajo biti takšne, da bi se obdolženec, dasi bi sam smatral za nujno in neobhodno potrebno, najeti si branilca, vendar le moral temu odreči, ker bi ne mogel prenesti dotičnih stroškov, ko bi zbog njih trpela zadostitev njegovim

ostalim neobhodnim življenskim potrebam. V tem pogledu velja merilo, odrejeno za dovoljenje pravice ubogih po § 164 cpp., po katerem je pogoj za to pravico, da bi stranka ne mogla prenesti pravnih stroškov brez škode za neobhodno potrebno vzdrževanje sebe same in svoje rodbine.

⁷ Pri okrajnem sodišču se branilec nikdar ne postavlja po službeni dolžnosti, gl. § 380., odst. 1., šte. 7.

⁸ Gl. § 46. kpr., dalje § 22. in 23. zo. (n. p. gl. op. 1 § 58.): Brez tehničnih razlogov advokat ne sme odpovedati zastopanja, ki mu ga je poveril odbor advokatske zbornice.

⁹ Pri državnem sodišču za zaščito države nastopi obligatorna postavitve branilca še le po izročitvi obtožnice (čl. 14. ured. o izvrš. zak. o drž. sod. za zaščito države).

§ 61. — Tudi preden se uvede preiskava, se sme postaviti obdolžencu¹ branilec ali za ves čas ali samo za izvesten del postopka, če sodišče spozna, da zahteva to posebna potreba.

¹ Pravilneje: osumljencu.

§ 62. — (1) Za branilca se postavi eden izmed advokatov, ki živi v kraju sodišča, na način, ki se predpiše z uredbo.¹ Prav tako se smejo postaviti za branilce tudi druge osebe, omenjene v § 58., odst. 1., in aktivni sodniki,² če ni v kraju sodišča dovolj advokatov.

(2) Advokati, javni notarji in sodni uradniki, usposobljeni po § 58.,³ morajo prevzeti obrambo, če jih sodišče odredi za to. Ostali državni uradniki,⁴ usposobljeni po § 58., jo smejo prevzeti, če hočejo in če jim dovoli višje oblastvo. Te odobritve ni treba, če so z obdolžencem v sorodstvu, označenem v § 28., št. 2.

¹ Gl. § 46., odst. 2 in 3., kpr.

² Gl. čl. 1 zs., biti mora postavljen za sodnika po predpisih tega zakona.

³ Gl. čl. 3. zs.

⁴ N. pr. pri državnem tožilstvu, ministrstvu pravde.

§ 63. — (1) Za časa poizvedb kakor tudi preiskave postavi obdolžencu branilca preiskovalni sodnik.¹ Po izročni obtožnici² postavlja branilce predsednik senata ali sodnik poedinec.

(2) Postavitev branilca po službeni dolžnosti³ ne velja, če najame ena izmed oseb, omenjenih v § 57., odst. 2., potem drugega branilca in ta prevzame obrambo.⁴

¹ Če se vrše poizvedbe pri okrajnem sodišču, stori to poizvedovalni sodnik; § 99., odst. 2.

² Ni da bi morala biti že pravnomočna.

³ Glede nagrade in stroškov gl. § 317., odst. 1. in 3.

⁴ Tudi glede zastopnika ubogih mora ta določba veljati; gl. § 58., odst. 2.

§ 64. — Branilec, ki je postavljen po službeni dolžnosti, sme zahtevati¹ samo iz opravičenih razlogov, da se zamenja. O tem odloči sodišče, ki je branilca postavilo.

¹ Zamena pa je dopustna tudi brez zahteve; gl. § 231., odst. 2.

§ 65. — (1) Več obdolžencev sme imeti skupnega branilca samo, če to ne nasprotuje interesom obrambe.

(2) En obdolženec sme imeti¹ največ tri branilce, v izjemnih primerih s pri-volitvijo sodišča največ pet.²

¹ Od tu dalje je besedilo izpremenjeno z uredbo z dne 20. marca 1955. (n. p. v op. ⁶ k naslovu pred § 1.). Prej se je glasilo „več branilcev“.

² Pri državnem sodišču za zaščito države sme imeti samo enega branilca, ki je upravičen pregledovati spise itd.; gl. čl. 15. ured. o izvrš. zak. o drž. sod. za zaščito države.

§ 66. — (1) Branilec ima pravico, pregledati spise o poizvedbah, preiskavi in vse priloge.¹ Prav

tako ima pravico, videti predmete, pribavljene v poizvedbah in preiskavi, ki služijo za dokaz.

(²) Branilcu se ne dovoli pregled spisov o poizvedbah in preiskavi ali dela spisov samo, če to vелеva interes postopka. Vendar pa se ne sme branilcu nikoli in nikakor prepovedati, da bi pregledal zapisnik o obdolženčevem zaslišanju, izvedensko mnenje in vse druge zapisnike in spise, ki se nanašajo na dejanja, katerim je branilcu dopuščeno prisostvovati.²

(³) Po dovršeni preiskavi³ ali, če te ni bilo, po izročeni obtožnici se ne sme branilcu v nobenem primeru zabraniti pregled vseh spisov.

¹ Pri državnem sodišču za zaščito države ima to pravico še le po izročitvi obtožnice; gl. čl. 15., odst. 1., ured. o izvrš. zak. o drž. sod. za zaščito države.

² Prim. določbe § 105., ki glede teh dejanj niso vsekozi enake.

³ Gl. § 109.

§ 67. — (¹) Obdolženec, ki je v priporu¹ ali preiskovalnem zaporu, ima pravico, občevati s svojim branilcem pismeno in ustno.

(²) Če vелеva interes preiskave, zlasti pa, če je osnovana bojazen, da obdolženec zlorablja občevanje z branilcem, odredi sodnik, da se izročajo pisma, ki jih piše obdolženec branilcu ali branilec obdolžencu, šele, ko jih je on predhodno prečital. Prav tako sme sodnik tudi odrediti, da sme občevati obdolženec z branilcem ustno samo vpričo njega, razen, če se odredi preiskovalni zapor samo zbog suma, da bi obdolženec pobegnil.²

(³) Po dovršeni preiskavi³ ali, če je ni bilo, po izročeni obtožnici, ima obdolženec pravico, občevati s svojim branilcem svobodno in brez čigarkoli nadzora.⁴

¹ V postopanju pred okrajnim sodiščem, kjer je obdolženec v priporu radi prestopka, ne veljajo omejitve iz odst. 2.; gl. § 380., odst. 1., štev. 7.

² Besedilo od besede „razen“ v tem odstavku je bilo dodano z ured. z dne 20. marca 1935.

³ Gl. op. ² pri § 66.

⁴ Pred državnim sodiščem za zaščito države je obveščanje z branilcem dovoljeno pred in po izročitvi obtožnice samo vpričo preiskovalnega sodnika ali odle-tega odrejenega sodnikovega pomočnika; gl. čl. 15., odst. 2., ured. o izvrš. zak. o drž. sod.

§ 68. — Če je treba branilcu kaj vročiti ali priobčiti ali če ga je treba poklicati ali ga o čem obvestiti, pa ima obdolženec več branilcev, se smatra to za izpolnjeno, ako se priobči ta vročitev, izroči poziv ali obvestilo enemu branilcu.¹

¹ Razpis beogr. kas. sod. z dne 31. marca 1933 [Braníč, 1933., štev. 8]: Če ima obdolženec več branilcev, računa se rok za obrazložitev pravnega sredstva za vse branilce od dne, ko je bila sodba izročena enemu branilcu po § 68.

§ 69. — Branilec ne sme biti:

1. oškodovanec, oškodovančev in tožilčev zakonski drug in sorodniki iz § 28., št. 2.;

2. kdor je pozvan na razpravo kot priča, razen če je oproščen dolžnosti pričanja¹ ter je izjavil, da ne bo pričal.

¹ Gl. § 169.

V. p o g l a v j e.

Zapisniki in sodne odločbe.

§ 70. — (¹) O vsakem sodnem dejanju, ki se započne v toku kazenskega postopka izven glavne razprave,¹ se sestavi zapisnik, in sicer takoj, ko se ta dejanja vrše, če pa to ni mogoče, neposredno po tem.

(²) Poleg sodnika, ki započne dejanje, se mora vselej vzeti tudi zapisnikar, ki piše zapisnik. Če zapisnikar ni državni uslužbenec, ga je treba predhodno zapriseči.

(³) V vsakem zapisniku je treba označiti kraj in čas kakor tudi prisotne osebe.²

(⁴) Vprašanje se vpiše v zapisnik samo toliko, kolikor je treba, da se more razumeti odgovor. Bistvena vsebina odgovora se zapisuje v obliki pripovedovanja. Lastne besede osebe, ki se zaslišuje, se vpišejo v zapisnik samo, če je to važno za presojo stvari same ali če je verjetno, da bo treba ta zapisnik prečitati na glavni razpravi.

(⁵) Sodnik izreka na glas, kaj naj se vpiše v zapisnik, da morejo to slišati prisotne osebe. Oni, ki se zaslišuje, sme svoje odgovore sam narekovati v zapisnik.³ Če ta oseba zlorablja to pravico, ji jo sme sodnik odtegniti.⁴

¹ Za okrajna sodišča velja predpis § 380., odst. 1., štev. 8.

² Tudi sodne priče pri ogledu, gl. § 181., odst. 1., in zaupne osebe; gl. § 225., odst. 4.

³ Gl. § 151., odst. 1., ki velja posebe za obdolžence.

⁴ Z razpisom ministra pravde z dne 25. junija 1931. štev. 72580 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 44], so se sodišča povabila, naj dajo zapisnike pisati edino le s črnilom, ne pa s svinčnikom.

§ 71. — Zapisnik¹ se mora zaslišanim ali sicer prisotnim osebam prečitati, če pa žele, se jim mora dati, da ga same prečitajo. Potem se mora označiti v zapisniku, da je bil prečitani ali dan, da so ga prečitale, kakor tudi to, da je odobren. Nato morajo zaslišane osebe zapisnik svojeročno podpisati, če pa so nepismene, jih podpiše zapisnikar in one postavijo obarvani osebni odtisk² palca poleg podpisa. Če obseza zapisnik več pol, postavijo zaslišane osebe svoj podpis ali pa jih

podpiše zapisnikar na vsako polo. Če zaslišana oseba neče podpisati zapisnika ali postaviti nanj odtiska palca, se vpiše to kakor tudi razlog za to v zapisnik. Na koncu zapisnika ga podpišejo: sodnik, ki je vršil dejanje, zapisnikar in prisotne priče, če jih je kaj bilo.³

¹ Izven glavne (ustne) razprave. Za zapisnike na glavni razpravi gl. §§ 242.—245., na ustni razpravi gl. § 387., odst. 7. O naznanilu (ovadbi) se mora vedno napraviti zapisnik; § 18. kpr.

² Daktiloskopski odtisk.

³ Zabeležba časa pri zaslišanju obdolženca je predpisana v § 31. kpr.

§ 72. — (1) V zapisniku se ne sme nič važnega izbrisati, dodati ali izpremeniti. Prečrtana mesta morajo ostati čitna.

(2) Vse predrugačbe, vsi popravki in dodatki se vpišejo na koncu zapisnika, toda tudi te je treba po predpisu § 71. odobriti in podpisati.

(3) Če ima zapisnik več pol, se vse prešijejo in konca motvoza se zapečatita s sodnim pečatom.

§ 73. — (1) Če je treba, ko se započne kakšno preiskovalno dejanje, prisotnosti prič,¹ se pozovejo samo polnoletne in neoporečne osebe, ki pri dejanju samem niso prizadete. Slovesno morajo obljubiti,² da bodo točno pazile na vse, kar se bo delalo ali govorilo pred njimi, kakor tudi na to, da se to točno vpiše v zapisnik, in da bodo do glavne razprave molčale o vsem, kar zvedo med vršenjem preiskovalnega dejanja.

(2) Za prisostvovanje pri nekem preiskovalnem dejanju ne pripada sodni priči nikakršna nagrada.³

(3) Za te priče ni jemati brez nujne potrebe duhovnih oseb, oseb pri aktivni vojski, državnih

uradnikov ali drugih javnih uslužbencev kakor tudi ne oseb, ki žive ob dnini.

¹ Gl. §§ 151., 181. V §§ 107. in 380. se imenujejo „sodne priče“.

² Ta obljuba je glede sankcije za kršitev izenačena s prisego, gl. § 145. kz.

³ Drugi odstavek je na novo dodan z uredbo z dne 20. marca 1935.

§ 74. — (1) Sodne odločbe so: sodbe,¹ rešitve² in naredbe.³

(2) Odločbe, zoper katere se more uporabiti kakšno pravno sredstvo ali s katerimi se predlog ali zahtevek zavrača, se morajo pisмено obrazložiti.⁴

(3) Odločbe se ne smejo izrekati na glavni razpravi, preden se zaslišijo stranke, kolikor ne odreja zakon tega drugače.

(4) Pred odločbami, ki se izrekajo izven glavne razprave, mora podati ustno ali pisмено izjavo državni tožilec, kolikor ne odreja zakon tega drugače.⁵

¹ Gl. §§ 273. nasl., 334., 356., 388.

² Gl. n. pr. §§ 209., 224., 236., 309., 331.

³ Gl. n. pr. §§ 112., 119., 130., 218., odst. 3., 236., odst. 4. Večkrat uporablja zakon poleg teh treh izrazov izraz odločba (odločiti), n. pr. §§ 218. odst. 1., 220., odst. 1., itd.

⁴ O načinu izražanja v razlogih, če gre za javno varnost, moralo in dostojnost, gl. § 102. kpr.

⁵ N. pr. v §§ 115., 121., 122., 218., odst. 3., itd. Prim. op. ³ pri § 118.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 20. marca 1936. [Pravosudje: 1936., str. 485]: Apelacijsko sodišče mora svoje rešitve ugovorov zoper obtožnice zadostno obrazložiti ter navesti določne nagibe za zavrnitev ugovorov.

§ 75. — (1) Če ne odreja ta zakon kaj drugega (§ 76.), izreka sodne odločbe en sodnik (§ 8., odst.

2. in 3.) ali pa sodniški senat (§ 8., odst. 3. in 4.), ki pretresata kazenske stvari vpričo zapriseženega zapisnikarja.

(²) Senati so sestavljeni:

1.) pri okrožnih sodiščih kot zbornih sodiščih iz treh sodnikov, izmed katerih eden predseduje, če pa gre za glavno razpravo zbog zločina, za katero določa kazenski zakon (§ 1., odst. 1.) smrtno kazen ali dosmrtno kazen na prostosti,¹ iz petih sodnikov, izmed katerih eden predseduje;²

2.) pri apelacijskih sodiščih iz treh sodnikov, izmed katerih eden predseduje, če pa je treba odločiti o prizivu zoper kazen po razsodbi zbog zločina, za katero določa zakon smrtno kazen ali dosmrtno robijo, iz petih sodnikov, izmed katerih eden predseduje;³

3.) pri kasacijskem sodišču iz petih sodnikov, izmed katerih eden predseduje. Toda o sporu glede pristojnosti po § 27. kakor tudi o zahtevi za zaščito zakona, naperjeni zoper odločbo kakšnega senata kasacijskega sodišča,⁴ odloči plenarna seja kasacijskega sodišča, ki je sestavljena iz enajstih sodnikov, izmed katerih eden predseduje; v drugem primeru pa prejšnji sodniki ne smejo biti pri tej seji.

(³) Odločbe sodniških senatov se izrekajo po posvetovanju in glasovanju, pri katerem ne sme biti število sodnikov ne večje ne manjše, nego je predpisano v tem zakonu.

(⁴) Glasovanje je ustno. Mlajši sodniki glasujejo pred starejšimi.⁵ Če je postavljen poročevalec,⁶ glasuje ta prvi. Predsednik senata glasuje vedno poslednji.

(⁵) Zakon o ureditvi sodišč določa, kako se sestavljajo sodniški senati.^{7 8 9}

¹ Mogoča je le dosmrtna robija; gl. zdlaj pod št. 2 boljšo tekstacijo.

² Gl. § 278. za primer, da treba senat v toku glavne razprave povečati.

³ Dostavek od „če treba...“ dalje je bil dodan z zakonom z dne 9. okt. 1931.

⁴ Gl. §§ 41., odst. 2., 357., 410.; dalje § 48., odst. 5., šte. 1. in 3., zus. Če gre za odločbo, ki ni izšla iz senata kasacijskega, ampak drugega sodišča nižje stopnje, odloča o zahtevi za zaščito zakona senat petih sodnikov.

⁵ Po avstr. k. pr. redu je bilo to narobe; to velja še za odločbe o prizivih zoper sodbe okrajnih sodišč glede prekrškov.

⁶ Gl. § 104. kpr.

⁷ Gl. §§ 19., 37., 45. zus.

⁸ Za posvetovanje in glasovanje sodnikov v senatih izven glavne razprave veljajo določbe §§ 107. do 115. kpr.

⁹ Državno sodišče za zaščito države ima glavne razprave in izreka sodbe v senatih sedmih sodnikov, druge odločbe pa sklepa v senatu petih sodnikov članov ali namestnikov, gl. § 6. zak. o drž. sod. za zašč. drž.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 28. nov. 1932 [Branič, 1933., str. 491, Pravosudje 1933., str. 949., Policija, 1933., str. 688.]: Ko odgovarjajo starejši maloletniki za kaznivo dejanje, za katero je določena smrtne kazni ali kazni dosmrtna robije, izreka se v tem primeru odločba po šte. 1. § 30. kz. in po št. 1. § 75. v senatu treh, a ne petih sodnikov (sporno); vsekakor mora soditi senat petih sodnikov, če gre za skupno sojenje hkrati tako obtoženih polnoletnih oseb in starejših maloletnikov po § 21.

§ 76. — (¹) Razen v primerih, navedenih v §§ 344., 397., 418. in 424., ni potrebna odločba senata za reševanja poslovnih predmetov, ki se nanašajo samo na to, da se sprejmejo na znanje izvestne objave ali priobčitev, ali ki so name-

njena priobčevanju odločb in upravnih aktov drugim oblastvom, nadalje ne za reševanje prošelj za pravno zaščito,¹ za posredovanje službenega občevanja z inozemskimi oblastvi, za zahtevanje in dajanje dokazov o izvršenih vročitvah spisov ali dopolnjevanja spisov kakor tudi ne za reševanje poslovnih predmetov glede poročil, ki se dajo drugim oblastvom ali se zahtevajo od njih.

(²) V takih primerih predlaga izdelane rešitve sodnik poročevalec v odobritev predsedniku sodišča, odnosno predsedniku senata kasacijskega sodišča. Če se predsednik ne strinja, je treba pozvati še enega sodnika in sestaviti tak senat, ki odloči o tem.

¹ Tu niso mišljene zahteve za zaščito zakona (§ 41., odst. 2.).

§ 77. — (¹) Če ne odreja zakon izrečno drugače,¹ je treba za vsako odločbo senata absolutne večine glasov.²

(²) Če se porazdele glasovi na več kot dvoje različnih mnenj, tako da nima nobeno izmed njih večine, poskusi predsednik senata doseči absolutno večino tako, da oddeli vprašanja in ponovi glasovanje. Če ostane ta poskus brezuspešen, se prištevajo glasovi, ki so za obdolženca najneugodnejši, onim, ki so zanj manj neugodni, dokler se ne doseže absolutna večina.

(³) Če se pojavi dvom, katero izmed dvoje mnenj je za obdolženca manj neugodno, se glasuje o tem posebe kakor o predhodnem vprašanju.^{3 4}

¹ Gl. §§ 282., 354., odst. 2., 355., odst. 1., kjer se zahteva soglasnost vseh članov senata.

² V senatu s s o d i m številom sodnikov (n. pr. v prizivnem senatu, ki naj sodi o prekrških po prejšnjem [avstrijskem] k. pr. r.) je tudi treba večine gla-

sov; pri enakem številu mnenj (2 : 2), obvelja milejše kot senatova odločba.

³ Tu ne gre za predhodna vprašanja v smislu § 4., ampak za vprašanja posebne vrste (incidenčna vprašanja), ki se morajo rešiti pred drugimi.

⁴ Bližje določbe o posvetovanju in glasovanju izven glavne razprave gl. §§ 107. do 114. kpr.

§ 78. — ⁽¹⁾ Najprej je treba glasovati o tem, ali je ali ni sodišče pristojno, ali je treba postopanje dopolniti, kakor tudi o drugih predhodnih vprašanjih.¹ Če odloči večina glasov, da je prestopiti na odločanje o glavni stvari navzlic nastalemu dvomu o predhodnem vprašanju, morajo tudi sodniki, ki so ostali v manjšini, glasovati o glavni stvari.

⁽²⁾ Pri glasovanju o glavni stvari se vedno odredi vprašanje, ali je obtoženec kriv dejanja, ki ga je obtožen, od vprašanja, kakšna kazen ali očuvalna odredba naj se uporabi; o prvem vprašanju se glasuje pred drugim vprašanjem.

⁽³⁾ Če je obtoženec obtožen več kaznivih dejanj,² se izreče odločba o krivdi ali nekrivdi glede vsakega poedinega dejanja.

⁽⁴⁾ Posvetovanje in glasovanje o kazni se omeji samo na ona dejanja, ki jih je obtoženec spoznan za krivega. Pri tem glasovanju je sodnikom, ki so se izrekli za to, da se obtoženec oprôsti obtožbe zaradi dejanja, ki ga je obtožen, na voljo, glasovati ali ne glasovati o kazni na podstavi odločbe, ki se je izrekla o kaznivem dejanju.³ Če ne glasujejo o kazni, se smatra, da so pristali na ono mnenje ostalih sodnikov glasovalcev, ki je za obtoženca najugodnejše. O uporabi očuvalnih odredb glasujejo vsi sodniki.⁴

¹ Tu so mišljena tudi predhodna vprašanja iz § 4.

² Za snidenje samih kazni na prostosti pri realnem steku gl. § 62. kz., za snidenje raznovrstnih

kazni pri realnem steku gl. § 63. kz.; o določevanju kazni gl. § 286. Če se predpis § 286. ni uporabil, velja § 360., števil. 1.

³ T. j. z večino glasov.

⁴ Gl. op. ⁴ pri § 77.

VI. p o g l a v j e.

Priobčevanje sodnih odločb.

Pregledovanje in prepisovanje spisov.

§ 79. — (1) Sodišče priobčuje svoje odločbe¹ prizadetim osebam, ki so prisotne, z ustno razglasitvijo, odsotnim pa z vročitvijo odločb v vernem prepisu. Na zahtevo prizadete stranke se izda prepis priobčene odločbe, če se je izvršila priobčitev ustno.

(2) Če je priobčiti odločbo priprti osebi, se ji mora prečitati ali vročiti. Če ta oseba ni večča službenemu jeziku, se ji prevede v njen materin jezik. Tako je postopati tudi pri priobčevanju drugih spisov.

(3) Ustna priobčitev se mora vselej označiti v zapisniku.²

¹ Izven glavne razprave; gl. § 70.

² Čl. 17. ured. o izvrš. zak. o drž. sod. je od 1. nov. 1934 dalje obsoleten.

§ 80. — Odločbe in drugi spisi se priobčujejo državnemu tožilcu tako, da se mu pošljejo v izvirniku. Državni tožilec mora označiti v izvirniku, da ga je videl in prečital, ter postaviti nanj datum. Če zahteva, se mu dá tudi prepis.¹

¹ Glede poslovnega razmerja med sodišči in državnim tožilcem gl. §§ 32., 33. kpr.

§ 81. — Za postopek, po katerem se vrše vročitve odločb in drugih spisov, veljajo ustrezni predpisi zakona o civilnem sodnem postopanju,¹ kolikor ne odreja pričujoči zakon drugače.²

¹ Z dne 13. julija 1929., §§ 288. nasl.

² Gl. poleg predpisov v §§ 82.—84. zlasti § 204. (glede obtožnice).

§ 82. — (1) Poziv na glavno razpravo na prvi stopnji se vroči obtožencu osebno.¹

(2) Spisi, pri katerih teče rok za pravno sredstvo² ali za ugovor zoper obtožnico³ od takrat, ko so se vročili obdolžencu, se vročajo osebno obdolžencu ali pa zastopniku, katerega je on odredil.

(3) Poziv za vložitev obtožnice in poziv na glavno razpravo na prvi stopnji se vroči osebno zasebnemu tožilcu in zasebnemu udeležencu ali pa njegovemu zastopniku, katerega je odredil. Na isti način se mu vročajo tudi spisi, pri katerih teče rok za pravno sredstvo od vročitve.

(4) Če se poskuša kakšna stranka izogniti osebni vročitvi, najsi je njeno bivališče znano, se izroči odločba, ki bi jo bilo treba vročiti njej, predsedniku (načelniku) občine, obvestilo o tem pa se prilepi na njeno stanovanje ali na prostore, kjer se bavi s poslom, in na občinski urad.⁴

¹ Za ustne razprave pri okrajnih sodiščih gl. §§ 374., 380., šte. 2.

² Gl. § 326.

³ Gl. § 204.

⁴ Vse pozive opravi sodišče po službeni dolžnosti, ne pa stranka sama. Gl. § 89. zus.

§ 83. — (1) Če je izvršiti vročitev v drugih primerih, razen onih, ki so omenjeni v § 82., pa se oni, ki mu je vročiti spis, ne najde v svojem stanovanju, se izroči spis kakšnemu njegovih

odraslih domačinov. Če takega domačina ni, se izroči spis predsedniku (načelniku) občine in obvestilo o tem se položi v stanovanje ali v prostore, kjer se bavi s poslom, na vidno mesto, ali pa se prilepi na vrata, če so stanovanje ali oni prostori zaprti.

(²) Če ni mogoče zvedeti za stanovanje ali prostore, kjer se bavi s poslom oni, ki naj se mu spis vroči, se prilepi spis na občinski urad in na sodišče, če pa je treba, se razglasi tudi po novinah.

§ 84. — (¹) Če je oseba, ki ji je treba kaj vročiti v drugem sodnem okraju, se zaprosi okrajno sodišče onega kraja, kjer je ta oseba, naj izvrši vročitev. Tako je postopati tudi z odločbami okrožnega sodišča, ki jih je treba vročiti v drugem sodnem okraju, ne pa v onem, kjer je sedež okrožnega sodišča.

(²) V teh primerih smejo izročiti prizadete osebe pravna sredstva ali ugovor zoper obtožnico onemu okrajnemu sodišču, ki je bilo zaproseno, naj izvrši vročitev; to sodišče pa mora to v štiri in dvajsetih urah poslati pristojnemu sodišču.

§ 85. — (¹) Okrajni sodnik, preiskovalni sodnik ali predsednik sodišča sme dopustiti v primerih, ki niso v tem zakonu izrečno določeni, pregledovanje ali prepisovanje poedinih spisov vsakomur, ki dokaže, da mu je tega treba zaradi njegovih opravičenih interesov.

(²) Toda obenem se mu prepove, objaviti pregledane ali prepisane spise, kolikor to nasprotuje kazenskemu zakonu ali zakonu o tisku.^{1 2}

¹ Izrečno določen primer dopustnosti pregledovanja gl. v § 102.

² Gl. §§ 149. do 151. kz. in čl. 66., 67. tisk. zak.

VII. p o g l a v j e.

Roki.

§ 86. — (1) Stranke smejo dati izjave pismeno¹ ali ustno. Ustno se poda izjava z zaslišanjem na zapisnik pri sodišču, kolikor ne odreja zakon tega drugače.²

(2) Če je združena izjava z rokom, se smatra za podano ob roku, ako se izroči onemu, ki jo je upravičen sprejeti, preden rok izteče. Če se pošlje izjava sodišču priporočeno po pošti, se smatra, da je bila istega dne izročena sodišču samemu.³

(3) Pismene izjave se smejo pošiljati sodišču tudi brzojavno. Natančnejše odredbe o tem se predpišejo z uredbo o poslovnem redu.⁴

¹ Pismena oblika je predpisana za obtožnico, gl. § 202.

² Prim. § 380., odst. 1., štev. 8.

³ Prim. § 26. kpr. in § 90. zus.

⁴ Gl. §§ 27. do 30. kpr.

§ 87. — (1) Roki¹ se računijo na ure, dni in mesece.

(2) Roki na ure se računijo od one ure, od katere teče rok. Ta ura se mora označiti v spisu.

(3) V rok se ne računi ona ura ali oni dan, od katere ali od katerega bi se moral rok začeti.

(4) Če je poslednji dan roka nedelja ali državni praznik² ali dan, ko sodišče ne uraduje,³ izteče rok s pretekom prvega prihodnjega delavnika.

(5) Za en dan se jemlje štiri in dvajset ur, mesec pa se računi po koledarskem času.

¹ Roke določa tudi kz. (n. pr. §§ 43., 85., 86., 87. kz. itd.). Tudi za te veljajo določbe § 87.

² Gl. uredbo min. pravde z dne 1. febr. 1930., Sl. N. štev. 29/X., Ur. L. 140/31, izdano na podstavi zak. o praznikih z dne 27. sept. 1929., Sl. N. štev. 233/XCVI., Ur. L. 401/100.

³ Tu niso mišljene sodne počitnice (1. julij do 15. avgusta vsakega leta), ki jih predvideva § 93. zus. Dasi ni niti v kpr., niti v zus. povedano, da so kazenske stvari ferialne stvari, vendar o tem ne more biti dvoma. Prim. tudi § 241., odst. 1.

§ 88. — Rokov, ki jih je določil ta zakon,¹ sodišča ne smejo podaljševati, razen v primerih, kjer zakon to izrečno dopušča (§ 326.).²

¹ T. zv. „zakoniti roki“ v nasprotju s „sodniškimi“ ali „instrukcionalnimi“ roki (n. pr. rok za oddajo mnenja po izvedencu).

² Prim. § 118.

VIII. p o g l a v j e.

Poizvedbe.

§ 89. — (1) Vsa oblastva¹ kakor tudi njih organi morajo takoj naznaniti državnemu tožilcu v kraju pristojnega sodišča kazniva dejanja, ki jih opazijo sami ali ki se jim naznanijo ali za katera zvedo kako drugače, pa se preganjajo po službeni dolžnosti.²

(2) Če je nevarno odlagati,³ se sme obvestiti o storjenem kaznivem dejanju tudi ono okrajno sodišče, v čigar okraju je dotično oblastvo ali njegov organ.

(3) Poleg tega, da napravijo naznanilo, morajo skrbeti oblastva in njih organi, da se istočasno ohranijo tudi sledovi kaznivega dejanja, prav tako predmeti, na katerih ali s katerimi se je storilo kaznivo dejanje,³ in drugi dokazi.^{4 5 6}

¹ Tudi sodišča. Gl. § 17. kpr.

² Gl. § 189. stz. V poštev prihajajo zlasti delikti po §§ 334. do 356. kz., pa tudi po § 72. in 73. zpr. (Gl. glede orožništva op. 4 pri § 93.)

³ Prim. glede nujnosti takšnih poslov § 3. kpr.

⁴ V posebnih primerih mehaničnih, kemijskih, fizičnih poškodb in kriminalnih splavov je dolžnost dežurnega zdravnika oddelka bolnišnice, brez odlaganja telefonsko ali brzojavno, naknadno pa tudi pismeno obvestiti upravo bolnišnice, ona pa zopet na isti način obvesti pristojno preiskovalno oblastvo: Čl. 26. in 32. pravilnika o organizaciji, notr. delu in vzdrževanju službe v drž. boln. z dne 19. jun. 1930. št. 136/61., Sl. L. st. 13. Prim. tudi še §§ 254., 256., 265. kz.

⁵ Gl. tudi pravilnik z dne 10. maja 1930 o prijavljanju dovršitve začetega splava. Sl. N. št. 105/XXXIX., Sl. L. 1930., šte. 29.

⁶ Za poizvedbe glede kaznivih dejanj, ki spadajo v pristojnost državnega sodišča za zaščito države, veljajo posebni predpisi čl. 19. nasl. ured. o izvrš. zak. o drž. sod.

§ 90. — ⁽¹⁾ Kdorkoli zve za kakšno kaznivo dejanje, ki se preganja po službeni dolžnosti, lahko¹ to naznani pismeno ali ustno.² Poleg državnega tožilca morajo sprejeti naznanilo tudi preiskovalni sodnik, okrajni sodnik in policijska oblastva,³ ki ga morajo poslati državnemu tožilcu.⁴

⁽²⁾ O ustnem naznanilu se vselej sestavi zapisnik.

¹ V primerih pripravljanja zločinstva v smislu § 135., odst. 1. in 2., kz. obstoji dolžnost naznanila. Enako, če gre za pripravljanje zločinstva po čl. 2. zak. o zašč. javn. var. in reda v državi in deloma za prestop iz § 203. kz. Gl. še § 460., odst. 2.

² Sankcije za lažne ovadbe gl. §§ 139. in 140. kz. in § 311., odst. 2., šte. 4.

³ Med ta spadajo tudi občine, ki izvršujejo krajevno ali mestno policijo po svojem predsedniku; gl. §§ 76., 77., 79. zak. o občinah z dne 14. marca 1933., Sl. N. šte. 85/XXVI/255., Sl. L. šte. 229/35, odn. §§ 96., 97. zak. o mest. obč. z dne 22. julija 1934., Sl. N.

štev. 169/XLIII/415, Sl. L. štev. 530/67. Prim. tudi § 47., odst. 1.

⁴ Gl. §§ 93. do 95.

O d l o č b a : Beograd, kas. sod., brez točne označbe [Arhiv, 1935., str. 400]: Kot državno policijsko oblastvo se mora smatrati vsako javno oblastvo, ki mu je po obstoječih zakonih dana funkcija policijskega oblastva (n. pr. v Srbiji občinsko oblastvo).

§ 91. — ⁽¹⁾ Državni tožilec mora oceniti vsako naznanilo o kaznivih dejanjih, ki se preganjajo po službeni dolžnosti. Prav tako mora ukreniti vse, česar je treba, da se ohranijo sledovi, za katere zve pri takih kaznivih dejanjih. Naposled mora ukreniti vse, česar je treba, da se poiščejo in zberejo osnove, s katerimi je moči priti neznanemu storilcu na sled.

⁽²⁾ Če se ugotovi, da naznanjena oseba ni dovršila sedemnajstega leta, izroči naznanilo takoj sodniku za mlajše maloletnike v nadaljnje postopanje,¹ razen v primeru, ki je naveden v § 451., odst. 5., stavek 1., in v § 452., odst. 3., stavek 2.²

⁽³⁾ Če so navedene v brezimnih naznanilih ali v naznanilih, ki prihajajo od neznanih oseb, tudi take okoliščnosti, zaradi katerih se more smatrati za verjetno, da se je storilo kaznivo dejanje, se poizvedo tudi vse te okoliščnosti.³ Pri tem je treba postopati tiho in tako, da se kar najbolj varuje čast in ugled osumljenih oseb.

⁽⁴⁾ Če doseže državnega tožilca glas o kaznivem dejanju, ki se preganja po službeni dolžnosti, odredi državni tožilec, da se zaslišijo vse one osebe, ki so razširile ta glas, in potem zasleduje s pomočjo policijskega oblastva glas tik do vira, odkoder je potekel, pri čemer se kolikor mogoče uverja o njegovi osnovanosti ali neosnovanosti.

¹ Gl. § 9., štev. 1., (glede prestopkov) in § 10., štev. 2., (glede zločinstev).

² V obeh primerih gre za uporabo določbe § 28., odst. 7., kz.

³ Državni tožilec odredi poizvedbe, kakor je tudi predpisano v naslednjem odstavku. Prim. § 101., odst. 2.

§ 92. — (1) Državni tožilec ima pravico zahtevati, da naj opravi preiskovalni sodnik, okrajno sodišče ali policijsko oblastvo¹ poizvedbe zaradi dobave potrebnih dokazov, da se začne kazensko postopanje zoper izvestne osebe ali da se naznačilo zavrne.

(2) V svoji zahtevi označi vobče smer, v kateri naj se vrše poizvedbe,² kakor tudi okoliščnosti, glede katerih hoče, da jih je poizvedeti. Prav tako sme izrečno označiti poedina službena dejanja,³ glede katerih smatra, da jih je treba izvršiti; sme pa označiti tudi poedina vprašanja, o katerih hoče, da je izvestno osebo zaslišati. Zlasti sme zahtevati poizvedbe o tem, ali so dani pogoji za uporabo očuvalnih odredb.⁴

(3) Za izvršitev teh poizvedb imata preiskovalni sodnik in okrajni sodnik one pravice in one dolžnosti, ki jih ima preiskovalni sodnik pri preiskavi.

(4) Zasebni tožilec in zasebni udeleženec kot tožilec smeta glede kaznivih dejanj, za katera sta upravičena začeti postopek⁵ in je za nje pristojno okrožno sodišče, izročiti svoj zahtevek okrožnemu sodišču s predlogom, naj izvrši preiskovalni sodnik potrebne poizvedbe.^{6 7}

¹ Gl. op. 3 pri § 90.

² T. j. kolikor mogoče točna navedba, za kateri zločin gre po naznanilu. Alternativne navedbe niso tu izključene. Smer pa se lahko tiče tudi izsleditve dotlej še neznanega storilca. Po razpisu ministrstva pravde z dne 29. maja 1935, štev. 54986 [Policija 1935., str. 135] naj državni tožilci, ko predlagajo sodišču iz-

vršitev poizvedb, navedejo vse činjenice, katere je treba poizvedeti.

³ N. pr. obdukcija, hišna preiskava, zdravniški pregled i. pod.

⁴ Razpis ministrstva pravde z dne 6. avg. 1931., šte. 89700 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 46] pravi: Policijska oblastva morajo sama po službeni dolžnosti izvestne posle v kazenskem postopanju izvrševati (n. pr. po §§ 95. in 116. kp.) Ista oblastva so tudi dolžna, da na zahtevo državnega tožilca, ne pa na zahtevo sodišča, izvrše poizvedbe (§ 92. kp.). Razen teh del in razen dajanja pomoči sodiščem in državnim tožilcem policijska oblastva niso dolžna, da v kazenskem postopanju opravljajo druge posle. Ako torej policijska oblastva niso izvršila ogleda po prej navedenih predpisih, preden se je začel sodni postopek, jim sodišča ne smejo nalagati, da ga izvrše.

Razpis ministrstva pravde z dne 15. novembra 1932, šte. 92925 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 51, 52] pravi: Sodišča ne smejo nalagati policijskim oblastvom, da izvršujejo poizvedbe ali da opravijo posamezna poizvedovalna dejanja, pač pa jim po § 99., odst. 2., lahko nalože, da store, kar je potrebno, da sodišče hitreje in sigurneje izvrši posamezna poizvedovalna dejanja. — Gl. tudi op. ⁵ pri § 99.

⁵ Gl. op. ¹ pri § 51.

⁶ Gl. § 53., odst. 1.

⁷ Prim. § 95., odst. 4.

§ 93. — (¹) Policijska oblastva morajo tudi, ko se je predložilo naznanilo o storjenem kaznivem dejanju, nadaljevati predhodne poizvedbe in zlasti ukreniti vse, česar je treba, da se sledovi kaznivega dejanja ohranijo in da se storilec ali udeleženec ne skrije ali da ne pobegne, ter o vsem tem takoj obvestiti državnega tožilca in pristojno okrajno¹ sodišče. Če bi se bilo bati, da se sledovi kaznivega dejanja uničijo ali izpremene, preden prispejo predlogi ali naredbe državnega tožilca, mora zaprositi policijsko oblastvo pristojno okrajno sodišče, naj ukrene potrebna sodna de-

janja.² Zaradi pojasnila poedinih okolišnosti, važnih za kazensko stvar, sme policijsko oblastvo vsakogar pozvati in brez prisege zaslišati. O zaslišanju se sestavi zapisnik.

(²) Nikoli ne sme policijsko oblastvo ukreniti formalnega³ zaslišanja obdolženca, prič in izvedencev, praviloma niti ne drugih poizvedovalnih dejanj.

(³) Izjemoma sme ogledati in preiskati policijsko oblastvo stanovanje in osebo (§ 139., odst. 3. in 4.), kadar je to neodložno potrebno, če ni pri roki sodniške osebe, poklicane za izvrševanje teh poizvedovalnih dejanj.⁴ Zapisnike o teh dejanjih pošlje takoj preiskovalnemu sodniku z obrazložitvijo neodložne potrebe, le-ti smejo se pa uporabiti za dokazilo samo, če jih je preiskovalni sodnik, ko je preskusil popolnost, odobril ali če je odredil ponovitev ali dopolnitev postopanja.^{5 6}

¹ V tej zvezi „državnega tožilca“ in „pristojno sodišče“ so mišljena samo tista okrajna sodišča, ki niso na sedežu državnega tožilstva; arg. § 90., odst. 1.

² Na sedežu preiskovalnega sodnika se zaprosi le-ta!

³ T. j. po predpisih, veljajočih za sodišča, in z značajem sodniških dejanj. (Gl. op. 5 pri § 99.)

⁴ O nalogah orožništva glede odkrivanja že storjenih kaznivih dejanj, zbiranja dokazil za kazniva dejanja vobče za izsledovalna oblastva in zajetje storilcev gl. čl. 24., odst. 2., zak. o žandarmeriji (orožništvu). Gl. tudi razpis ministra pravde z dne 25. julija 1930, števil. 58503 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 49]: Pod izrazom policijska oblastva se razumejo vsi organi javne varnosti; potemtakem je v vseh primerih, v katerih kp. upravičuje policijsko oblastvo, da pripre osumljenca ali da izvrši preiskavo stanovanja ali osebe ali kakšno drugo dejanje, vsak orožniški organ opravičen, da to dejanje izvrši.

⁵ Člen 18. ured. gl. izvrš. zakona o drž. sod. je postal obsoleten. Prim. op. 2. pri § 79.

⁶ Prim. § 135. in § 273., odst. 2. Dotlej so „anticipirani“ izvensodni dokazi brez odločilnega pomena.

Odločba: Zagreb, SS., z dne 11. marca 1937. [Sl. Pr. št. 279.]: Policijski zapisniki o zaslišanju oseb niso dokazila po kp. Ni kršitve formalnega zakona, ako se zavrne predlog, da naj se takšni zapisniki prečitajo na glavni razpravi.

§ 94. — Preiskovalni sodnik mora poslati takoj državnemu tožilcu vsako naznanilo, ki pride do njega, o storjenem kaznivem dejanju, ki se preganja po službeni dolžnosti.¹ Brez predloga državnega tožilca sme izvršiti preiskovalni sodnik samo ona poizvedovalna dejanja, ki jih ni mogoče odložiti brez nevarnosti za svrho kazenskega postopanja ali ki so vezana na izvesten zakonit rok. O tem, kar je storil, mora obvestiti državnega tožilca ter počakati na njegov nadaljni predlog.

¹ T. j. tudi če je naznanjeno kaznivo dejanje, za katero je po njegovem mnenju pristojno okrajno sodišče; če stvar ni nujna, brez predloga državnega tožilca ničesar ne ukrene razen, da predloži naznanilo po § 90., odst. 1.

² Nujnost se presoja po določbah § 3 kpr.

§ 95. — (1) Okrajno sodišče¹ mora prijaviti po odrejenem obrazcu² državnemu tožilcu kazniva dejanja, za katera zve in ki se preganjajo po službeni dolžnosti. Vendar pa mora, ne da bi čakalo na predloge državnega tožilca, takoj začeti poizvedbe in izvršiti vsa dejanja, ki so za to potrebna (§ 92., odst. 1. in 3.), zlasti pa ugotoviti leta osumljene osebe, če je verjetno, da ni dovršila sedemnajstega leta.

(2) V primerih, kjer bi se utegnili z izvršitvijo poizvedovalnih dejanj uničiti sledovi storjenega kaznivega dejanja ali bi se utegnilo onemogočiti ponovno pretresanje, tako da se ta dejanja ob po-

trebi ne bi mogla ponoviti, ukrene okrajno sodišče taka dejanja samo, če je nevarno odlagati. Drugače opozori okrajno sodišče v prijavi, naslovljeni na državnega tožilca, da je tako poizvedovalno dejanje potrebno, in poskrbi, da se sledovi dejanja ohranijo, dokler ne pride preiskovalni sodnik ali njegov zahtevek, da naj se poizvedovalno dejanje izvrši.

(3) Zapisnike o poizvedbah pošlje okrajno sodišče državnemu tožilcu čimprej, če pa je kdo priprt, najkesneje v osmih dneh; pri tem se računi ta rok od dne pripora.³ V poslednjem primeru oprosti državni tožilec priprto osebo pregonu najdlje v treh dneh, odkar je prejel spise o poizvedbah, ali pa izroči preiskovalnemu sodniku svoj predlog, ki se nanaša na osumljeno osebo in na nadaljnji postopek.

(4) Če sta predlagala zasebni tožilec in zasebni udeleženec kot tožilec poizvedbe,⁴ ju mora preiskovalni sodnik glede na predpis § 108., odst. 2., obvestiti o končanih poizvedbah ter ju pozvati, naj vložita v osmih dneh obtožnico, s pripombo, da se bo sicer smatralo, da sta odstopila od pregonu.

¹ Izven sedeža okrožnega sodišča.

² Obrazec št. 1., gl. § 10., odst. 1., kpr.

³ Vendar se dan pripora ne šteje v rok, gl. § 87., odst. 3. Gl. še § 117., odst. 2., glede pritožbene pravice priprte osebe in potrebe odobritve pripora.

⁴ Gl. § 92., odst. 4.

§ 96. — (1) Če državni tožilec spozna, da poizvedbe niso popolne, zahteva, naj se dopolnijo.¹ Če so poizvedbe popolne, oceni državni tožilec, ali je zadosti razlogov, da se uvede kazensko postopanje zoper izvestno osebo. Če spozna, da so ti

razlogi zadostni, poda predlog, da se uvedi preiskava, ali pa neposredno obtožnico. V nasprotnem primeru zavrne naznanilo, pri čemer označi na kratko razloge za to; poizvedovalne spise pa pošlje preiskovalnemu sodniku ali okrajnemu sodišču, kakor mu je pač kdo poslal poizvedovalne spise, s pripombo, da ni osnove za pregon. V tem primeru mora preiskovalni sodnik ali okrajno sodišče ustaviti nadaljnje poizvedbe ter osumljenca, če je v priporu, takoj izpustiti v prostost.² Če je poteklo naznanilo od oškodovanca, ga mora državni tožilec v osmih dneh obvestiti o zavrnitvi naznanila.³

(²) Za ustavitev poizvedb, kolikor gre za zasebnega tožilca ali zasebnega udeleženca, velja predpis § 108., odst. 2.⁴

¹ Gl. §§ 14. in 15. tpr. Dopolnitev se sme zahtevati ustno.

² Gl. § 12. kpr. Prim. glede prestopkov § 379.

³ Gl. § 53., odst. 1., kjer gre za „odklonitev začetka pregona“ od strani državnega tožilca. Po istem §, odst. 2., gre pa za obvestilo sodišča o „odstopu državnega tožilca“.

⁴ To se pravi, če ne nastopi primer po prvem odst. § 108. (umaknitev predloga ali izjava, da ni osnove za pregon), se sme poizvedovalni sodnik obrniti na sodišče, da reši predlog za nadaljevanje pregona, a samo to sme ustaviti postopek.

Odločbi: Sarajevo, vrh. sod., z dne 31. jan. 1935 [Timoškin, str. 210]: Okrajno sodišče sme ustaviti poizvedbe po § 96. samo, če mu je državni tožilec poslal spise s pripombo, da ni osnove za pregon. Edino predpis § 379. daje okrajnemu sodišču možnost, da zoper voljo tožilca zavrne zahtevo za pregon, odnosno ustavitev započetih poizvedb.

Beograd, kas. sod., z dne 30. maja 1934. [Policija, 1936., str. 175.]: Okrajno sodišče, ki sodeluje v pripravljalnem postopku, sme v smislu § 96. skleniti tudi rešitev o ustavitvi nadaljnjih poizvedb.

IX. p o g l a v j e.

Preiskava.

§ 97. — ⁽¹⁾ Preden se postavi izvestna oseba pod obtožbo, se uvede¹ zoper njo preiskava, če se preganja zaradi zločinstva, za katero predpisuje zakon smrtno kazen ali kazen dosmrtna robije ali za katero je prepuščena po zakonu sodišču izbira med omenjenima kaznima in drugo kaznijo.²

⁽²⁾ V vseh ostalih³ primerih se prepušča tožilčevi oceni, ali predlaga, da se uvedi preiskava ali ne.

⁽³⁾ Namen preiskave je, sodno tako razbistriti osnove suma, navedene zoper izvestno osebo, in stanje stvari, da se dá na osnovi tega odločiti, ali naj se kazensko postopanje zoper to osebo ustavi ali pa naj se postavi ta oseba pod obtožbo.^{4 5}

¹ Potrebna je pismena obrazložitev po § 74., odst. 1.; gl. § 98., odst. 4., odn. 6.

² Obligatorna uvedba preiskave je predpisana tudi po § 370. odst. 1. Pri državnem sodišču za zaščito države sta predpisana obligatorni preiskovalni zapor in za to tudi preiskava tudi tedaj, če je v zakonu predvidena največja mera robije preko 10 let; gl. § 13. zak. o drž. sod. za zašč. drž.

³ T. j. primerih zločinstev starejših maloletnikov in polnoletnih oseb, kajti za prestopke, ki spadajo v pristojnost sodnika poedinca okrožnega sodišča, velja utesnitev po § 372., odst. 1. Glede prestopkov, ki spadajo v pristojnost okrajnih sodišč, ni preiskave, gl. § 377., odst. 2. Glede mlajših maloletnikov gl. § 438., odst. 2.

⁴ Gl. § 109.

⁵ Uvedba preiskave je vedno „začetek postopka“ zoper „izvestno osebo“, istotako vložitev „neposredne obtožnice“. Za oboje je predpisana obvestitev pri uradnikih in uslužbencih nadrejenega oblastva, pri učencih srednjih in višjih šol starejšine zavoda, pri zločinah zoper drž. koristi pristojnega upravnega obla-

stva; gl. §§ 121.—124. kpr. — Čl. 175. zakona o notranji upravi predpisuje: Ako redno sodišče odredi zoper uslužbenca preiskovalni zapor ali ga postavi zbog zločinstva ali prestopka, ki je izviral iz nečastnih nagibov, pod sodišče, mora ga njegov posrednji ali neposrednji starejšina takoj začasno odstraniti od izvrševanja dolžnosti.

§ 98. — (1) Predlog, da se preiskava uvedi, se poda preiskovalnemu sodniku.

(2) Tožilec mora v predlogu točno označiti kaznivo dejanje, zaradi katerega, in osebo,¹ zoper katero predlaga, da se uvedi preiskava.

(3) Če državni tožilec predlaga, da se uvedi preiskava, vroči preiskovalnemu sodniku tudi naznanilo, dokazila, za katera je zvedel, in spise o poizvedbah, ako so se vršile. Če spozna državni tožilec za potrebno, da se zberó podatki za uporabo kakšne izmed očuvalnih odredb, poda predlog v tej smeri.

(4) Če ima preiskovalni sodnik razloge, da ne usvoji tožilčevega predloga, po katerem naj se uvede preiskava, ali če zahteva obdolženec odločbo sodišča, mora sodnik to takoj neposredno priobčiti sodišču² in zahtevati od njega naj izda o tem svojo rešitev.

(5) Preiskovalni sodnik se udeležuje posvetovanja, ne pa tudi izrekanja rešitve. O tej seji se mora obvestiti o pravem času državni tožilec, da utegne oddati svoje mnenje pismeno ali ustno.³

(6) Zoper rešitev sodišča, da preiskave ni uvesti, ni pritožbe.^{4 5}

¹ Zoper neznane storilce ni preiskave, pač pa se lahko uvedejo poizvedbe; prim. § 92., odst. 1.

² Gl. § 11., šte. 1., trije sodniki: gl. § 75., odst. 1., šte. 1., tudi če gre za zločinstvo, za katero določa kz. smrtno kazen ali dosmrtno robijo itd.

³ Gl. § 43., odst. 2.

⁴ Pri državnem sodišču za zaščito države rešuje zahteve preiskovalnega sodnika ali delegiranega sodnika senat petih sodnikov (§§ 6., 10. zak. o drž. sod. za zašč. drž. in čl. 23. ured. o izvrš. zak. o drž. sod.)

⁵ Če gre ob dovolitvi obnove za uvedbo preiskave, sploh ni pritožbe; gl. § 370., odst. 2.

§ 99. — (1) Preiskavo vodi praviloma preiskovalni sodnik osebno in neposredno.¹ Vendar pa sme zaprositi tudi okrajna sodišča, naj izvrše poedina preiskovalna dejanja, če jih je treba opraviti v drugem okraju, ne pa v onem, kjer je sedež okrožnega sodišča.

(2) Okrajna sodišča morajo takoj ugoditi njegovim prošnji. Če se pojavi pri tem potreba, da se izvrši poleg preiskovalnega dejanja, za katero je okrajno sodišče zaproseno, še drugo preiskovalno dejanje, ki je z onim v zvezi ali izvira iz njega, mora okrajno sodišče nemudoma izvršiti tudi ta dejanja.² Če za izvršitev tega dejanja ni pristojno,³ pošlje prošnjo takoj onemu oblastvu, ki je za izvršitev tega dejanja pristojno, o tem pa obvesti tudi preiskovalnega sodnika. Pri izvrševanju tega dejanja veljajo tudi za okrajna sodišča predpisi, ki veljajo tudi za preiskovalnega sodnika. Preiskovalni sodnik sme zaprositi tudi policijska oblastva⁴ in njih organe, naj store korake, da se pospeši ali zavaruje preiskava. Ta se morajo taki prošnji takoj odzvati.⁵

¹ Gl. §§ 14—16. kpr. — „Delegiranih“ preiskovalnih sodnikov, kakor je bilo to po avstr. k. pr. r. dopustno, ni, razen pri državnem sodišču za zaščito države, gl. § 10., odst. 3., zak. o drž. sod. za zašč. drž. — Za preiskavo po zopz. z dne 30. marca 1929. se postavljajo posebni preiskovalni sodniki, čl. 8. cit. zak. in § 105. kpr.

² S tem je dosežen skoraj isti uspeh, kot pri delegiranju okrajnih sodišč za izvedbo preiskave.

³ „Pristojnost“ je treba tu razlagati v širšem smislu, analogno predpisom § 23. Prim. določbe o zasliševanju prič v § 167., odst. 1.

⁴ Prim op. ³ pri § 90.; pri izbiri teh oblastev odločuje smotrenost.

⁵ Razpis ministrstva pravde z dne 18. marca 1932., števil. 12259. [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 51.] pravi: Preiskovalna dejanja sme izvrševati preiskovalni sodnik osebno ali neposredno ali pod predpisanimi okolnostmi na zaprosilo preiskovalnega sodnika okrajni sodnik, nikdar pa jih ne smejo izvrševati policijska oblastva. Po predpisu § 92., odst. 3., velja ravnokar navedeno tudi za poizvedbe, ko jih vodi preiskovalni sodnik ali okrajni sodnik, a ne policijska oblastva. (Glej tudi op. ² pri § 92.)

§ 100. — Če je preiskava uvedena, mora opravljati preiskovalni sodnik po službeni dolžnosti, ne da bi čakal na nadaljnje tožilčeve predloge, vsa ona preiskovalna dejanja, ki jih spozna za potrebna, da se doženejo¹ dejanje, storilec in udeleženec in da se zberejo in zavarujejo dokazi, in sicer oni, ki govorijo zoper obdolženca, kakor tudi oni, ki služijo v njegovo obrambo,² in da se dotrdé pogoji za uporabo kakšne očuvalne odredbe.³

¹ Ne gre za „ugotovitve“ (v smislu § 273., odst. 2.) na podstavi sodniškega prepričanja.

² Gl. § 3.

³ Prim. §§ 110., 280., odst. 3., 281., odst. 2.

§ 101. — (1) Tožilec sme podajati v vsem času preiskave preiskovalnemu sodniku predloge, naj se izvrše poedina preiskovalna dejanja. Če ima preiskovalni sodnik razloge, da ne usvoji predloga, mora zahtevati o tem rešitev sodišča.¹

(2) Državni tožilec ne sme sam izvrševati preiskovalnih dejanj, sicer so brez veljave.²

¹ Gl. op.² pri § 98. O poslovnem razmerju med preiskovalnim sodnikom in državnim tožilcem gl. §§ 32., 33. kpr.

² Kršitev formalnega zakona, gl. § 336., šte. 4.

§ 102. — (1) Državni tožilec sme vedno zahtevati, da mu je poslati spise preiskave.¹ Tožilec² sme vedno pregledovati spise preiskave.

(2) Obdolženec³ se obvešča o poteku in uspehu preiskave takrat, ko se zaslišuje.

¹ Gl. § 90. in pa § 11. kpr. Za zasebne tožilce to ne velja.

² Tudi zasebni tožilec; prim. § 85.

³ Tu gre za obdolženca v ožjem smislu prvega stavka § 6., odst. 3.

§ 103. — (1) Tožilec in branilec praviloma ne smeta biti prisotna, ko se zaslišujejo obdolženec in priče.

(2) Tožilec, obdolženec kakor tudi njegov branilec smejo biti prisotni, ko se zaslišujejo priče, če je verjetno, da priče ne bodo mogle priti na glavno razpravo. Stranke in njih zastopniki smejo podajati v tem primeru predloge, smejo pa pričam tudi postavljati vprašanja.¹

(3) Tožilec, branilec in obdolženec, če ni v preiskovalnem zaporu, smejo prisostvovati sodnemu ogledu, preiskavi stanovanja, zaplembi stvari, iskanju in zaplembi pisem in drugih papirjev kakor tudi zasliševanju izvedencev, smejo pa tudi postavljati izvedencem vprašanja. Preiskovalni sodnik mora² v ta namen obvestiti tožilca,² obdolženca³ in njegovega branilca o času in kraju za izvršitev teh dejanj, razen če je z odlaganjem zvezana nevarnost.

¹ Analogna uporaba določb §§ 252., odst. 1., in 257., odst. 2., je po sebi razumljiva.

² Način obveščanja državnega tožilca je predpisan v § 33. kpr.

³ Tudi če je v preiskovalnem zaporu, da si more še preskrbeti branilca.

§ 104. — (1) Če je pustilo kaznivo dejanje za seboj sledove, jih mora preiskovalni sodnik takoj poizvedeti in dognati z ogledom ali na drug primeren način.

(2) Predmeti, na katerih ali s katerimi se je storilo kaznivo dejanje in ki jih je obdolženec pustil za seboj na mestu storjenega dejanja, kot predmeti, ki jih je treba obdolžencu ali priči pokazati, da jih spoznata, ali ki bi mogli služiti kako drugače za dokaz, in predmeti, ki se morajo po kazenskem zakonu odvzeti,¹ se zavijejo v poseben oмот, zapečaten s sodnim pečatom, ali pa se obeleži vsak izmed njih s posebnim sodnim znakom.²

¹ Gl. § 59. kz. Po tem besedilu bi šlo samo za obligatoren odvzem. (§§ 214. do 233., 241., 362., 388. kz. Vendar gl. § 143., odst. 1.)

² Gl. §§ 70., 71. kpr.

§ 105. — Ko preiskovalni sodnik zaslišuje oškodovanca,¹ ga pozove, naj označi škodo, povzročeno s kaznivim dejanjem. Če oškodovanec ne zna ali ne more zanesljivo označiti škode ali če očitvidno precenjuje svojo škodo, se dožene njena velikost ali s pričami ali z izvedenci, in to zlasti takrat, kadar je zavisna od količine škode pravna ocena dejanja ali mera kazni² ali prisoditev odškodnine.

¹ Gl. § 6., odst. 6.; prim. § 5. in § 295. Prim. tudi § 36. kpr.

² Pri tatvinah, utajah, prevarah, prikrivanjih, po škodbah tujih stvari.

§ 106. — Če prispejo v toku preiskave zanjo važna pisma, zapisniki ali vloge v tujem jeziku, odredi preiskovalni sodnik zapriseženemu tolmaču,¹ naj jih prevede, potem pa jih pridoda s prevodom vred spisom preiskave.

¹ Glede pristojbine gl. § 316. O načinu zapriseganja gl. § 37. kpr. (za tolmače velja analogni obrazec v smislu § 187.)

§ 107. — (1) Če se kdo v času, ko se vrši kakšno dejanje v preiskavi, tudi po opominu preiskovalnega sodnika nevljudno vede ali moti red, ga sme kaznovati preiskovalni sodnik z denarno kaznijo do tisoč dinarjev ali z zaporom do desetih dni, izvzemši državnega tožilca (§ 232.).

(2) Če je treba, sme sodnik onega, ki moti red, tudi odstraniti s kraja, kjer se vrši preiskovalno dejanje. Zoper obdolženca, ki je v preiskovalnem zaporu, sme izreči preiskovalni sodnik zbog nedostojnega vedenja ali motenja reda disciplinsko kazen (§ 127.).¹

(3) Zastopnike strank, izvedence in prisotne sodne priče² sme kaznovati preiskovalni sodnik zaradi takega vedenja samo v denarju do tisoč dinarjev.

(4) Vsako tako naredbo mora preiskovalni sodnik po službeni dolžnosti takoj priobčiti sodišču,³ ki izrečeno kazen odobri, razveljavi ali omili. Do rešitve sodišča se zadrži⁴ izvršitev naredb preiskovalnega sodnika. Zoper to rešitev sodišča ni nadaljnjega pravnega sredstva.⁵

¹ Če ni v preiskovalnem zaporu, se postopa po odst. 1.

² Gl. op. ¹ pri § 73.

³ Gl. § 11., števil. 3. Senat posluje vedno v sestavi treh sodnikov.

⁴ „Suspendira“ (ne: ustavi); gl. op. ¹ k § 134.

⁵ Drugače v primeru disciplinskega kaznovanja izvedencev po § 186., odst.3.

§ 108. — (1) Preiskovalni sodnik ustavi z rešitvijo preiskavo tudi pred njeno dovršitvijo,¹ čim tožilec umakne svoj zahtevek za pregon, ali pa, če izreče tožilec po dovršeni preiskavi, da ni osnove za nadaljnji pregon.

(2) Izven tega primera, zlasti če započne pregon zasebni udeleženec² namesto državnega tožilca ali zasebni tožilec, a preiskovalni sodnik ne sprejme njegovega predloga za nadaljevanje postopka, ampak zahteva odločbo sodišča, se sme ustaviti preiskava samo z rešitvijo sodišča.³

(3) O ustavljeni preiskavi se obvestijo tožilec, zasebni udeleženec in oškodovanec, ki ni že prej izrečno izjavil, da se ne pridružuje kazenskemu postopanju, in obdolženec. Če je ta v preiskovalnem zaporu, se takoj izpusti v prostost.

(4) Obdolžencu se izda na njegov zahtevek potrdilo o tem, da ni zoper njega nič takega, zaradi česar bi se moral nadalje sodno preganjati. Če se oškodovanec ni pridružil postopku, se mu izda na njegov zahtevek potrdilo o tem, da je preiskava ustavljena.

(5) Zoper rešitev sodišča, s katero se preiskava ustavlja,⁴ smejo vložiti državni tožilec, zasebni tožilec in zasebni udeleženec kot tožilec pritožbo na apelacijsko sodišče.

¹ Gl. § 109., odst. 1. Prim. § 89., odst. 1 in 2., kz. ter op. ³ k § 51.

² Gl. § 53., odst. 2., in pa § 96., odst. 2.

³ Gl. op. ² pri § 98, odn. op. ³ pri § 107.

⁴ T. j. v smislu odst. 2. in 3., ne odst. 1. tega §-a. (Prim. tudi § 109., odst. 4.) Vendar je pravica pritožbe dana samo za primer, da se preiskava ustavi, ne pa, če se izreče, da se preiskava nadaljuje.

Odločba: Novi Sad, kas. sod., ne navedenega dne [Pravni život, 1937., str. 313]: Zoper rešitev, s katero se na podlagi § 96., odst. 2., ustavlja kazenski postopek v teku poizvedb, je pritožba dopustna.

§ 109. — (1) Preiskava se sklene, če spozna preiskovalni sodnik vse ono, kar se je storilo med preiskavo, za zadostno, da se more odrediti glavna razprava ali ustavitev postopka.

(2) Po sklenjeni preiskavi vroči preiskovalni sodnik spise¹ preiskave državnemu tožilcu. Ta mora podati v osmih dneh po prejemu spisov predlog, naj se preiskava dopolni, če je mnenja, da stvar še ni zrela za odločitev, ali pa vložiti obtožnico, kolikor ne bi spoznal, da ni osnove za nadaljnji pregon (§ 108., odst. 1.).

(3) Preiskovalni sodnik mora obvestiti zasebnega tožilca in zasebnega udeleženca kot tožilca o sklenjeni preiskavi, ga pozvati, naj vloži v štirinajstih dneh obtožnico, ter ga opozoriti, da se bo smatralo, če se ne bi držal tega roka, da je odstopil od pregona in da se bo preiskava zbog tega ustavila.² Tako zasebni tožilec kakor tudi zasebni udeleženec kot tožilec sme podati v istem roku predlog, naj se preiskava dopolni.

(4) Če ima preiskovalni sodnik razloge, da ne pristane na tožilčev predlog, po katerem naj bi se preiskava dopolnila, zahteva o tem rešitev sodišča.³ Sodišče sme odločiti, da se ta predlog zavrne ali odobri. Če se ta predlog zavrne, teče novi rok za vložitev obtožnice osmih, odnosno štirinajstih dni izza dne, ko se je ta rešitev sodišča priobčila tožilcu.⁴ Tudi v tem primeru velja za zasebnega tožilca in zasebnega udeleženca kot tožilca tretji odstavek tega paragrafa.

¹ V izvirniku, gl. § 80. in pa § 32. kpr.

² Kdaj je dopuščena obnova ustavljene preiskave, gl. § 361., odst. 2.

³ Gl. op. ² pri § 98., odn. op. ³ pri § 107.

⁴ Ta dan se ne šteje v rok, § 87., odst. 5.

§ 110. — ⁽¹⁾ Če se ustavi postopanje¹ zbog nevračunljivosti, odredi sodišče ustno razpravo zaradi poizvedb o tem, ali je dopustno, uporabiti očuvalne odredbe po kazenskem zakonu.²

⁽²⁾ Če je obdolženec v priporu ali preiskovalnem zaporu, pa bi njegov izpust iz zapora mogel biti nevaren za javno varnost, mora sodišče poskrbeti, da se obdolženec za čas, dokler se postopa po tretjem in četrtem odstavku tega paragrafa, začasno oddá v zavod za čuvanje ali zdravljenje, dotlej ga pa pridržati v primernem svojem prostoru.³

⁽³⁾ Na razpravo⁴ pozove sodišče⁵ obdolženca, njegovega branilca in zakonitega zastopnika, če pa tega ni, njegovega zakonskega druga in roditelja; ako se dožene, da je obdolženec nevaren za javno varnost, izda sodišče po zaslišanju le-teh in državnega tožilca rešitev, da se obdolženec oddá v zavod za čuvanje ali zdravljenje, če ne bi zadoščala postavitve pod zaščitni nadzor.⁶

⁽⁴⁾ Zoper to rešitev imajo državni tožilec, obdolženec in njegov zakoniti zastopnik, odnosno zakonski drug in roditelji pravico pritožbe na apelacijsko sodišče.

¹ V prvem besedilu iz l. 1929. je stalo „preiskava“; izprememba te besede v „postopanje“ v zakonu z dne 9. okt. 1931. ima za posledico, da se določbe tega paragrafa uporabljajo tudi pri ustavitvi poizvedb.

² Po § 53., odst., 1. kz. mora biti oddaja v zavod za zdravljenje ali za čuvanje v javnem interesu. Odrediti jo je treba po § 53., odst. 2., tudi, če sodišče spozna, da je to v korist zdravju nevračunljive osebe same.

³ Ves drugi odstavek je bil dodan z zakonom z dne 9. okt. 1931.

⁴ Ta „ustna razprava“ ni identična z ono, ki je v § 387., odst. 1., mišljena. Ta je praviloma javna, ona ne. Prim. še § 444.

⁵ Senat treh sodnikov; gl. op. ² pri § 98.

⁶ Gl. §§ 53., odst. 3., in 56. kz.

Odločba: Sara je vo, vrhov. sod., z dne 29. marca 1934. [Vesel-Timoškin, str. 33.] Rešitev sodišča, s katero se nevračunljivi mlajši maloletnik odda po § 110. v zavod za zdravljenje ali čuvanje, ustreza zakonu.

X. p o g l a v j e.

Poziv, privod, pripor in preiskovalni zapor obdolženčev.

I. P o z i v i n p r i v o d.

§ 111. — ⁽¹⁾ Kjer ne odreja zakon drugače,¹ se pozove obdolženec najprej samo na zaslišanje.

⁽²⁾ Poziv se izvrši z vročitvijo zaprtega pismenega poziva. Ta obseza: ime sodnega oblastva, ki pozivlje, in pozvančevo ime, predmet zaslišanja, kraj, dan in uro, kamor in kdaj mora priti, opozoritev na to, da se bo, če izostane, privedel, in naposled službeni pečat in podpis uslužbenca onega oblastva, ki pozivlje.

¹ N. pr. v § 235., odst. 2., prim. tudi § 42. kpr.

§ 112. — ⁽¹⁾ Naredba, da je obdolženca privesti, se izda:

1. če obstoji kakšna izmed zakonitih osnov za pripor (§ 113.);

2. če redno pozvani obdolženec ni prišel, svojega izostanka pa ni opravičil z zadostnimi razlogi.¹

(²) Naredba za privod se izda pismeno² in vanjo se postavijo: ime obdolženca, ki ga je privedi, kaznivo dejanje in vzrok, zakaj se odreja privod,³ kakor tudi pečat in podpis oblastva, ki odreja privod.

(³) Oni organ, ki vroči naredbo za privod, mora privedi obdolženca, če zahteva to potreba, tudi siloma.

(⁴) Zoper osebo aktivne vojske ali orožništva se ne sme izdati naredba za privod, ampak za-prositi je treba pristojno oblastvo, naj privede to osebo.

¹ Prim. predpis za privod k preiskovalnemu sodniku v § 234., odst. 3.

² Namen je zasiguranje osebne ga dokaznega sredstva.

³ Gl. § 74., odst. 2.

⁴ O posebnem priporu obdolženca, da se privede pred okrajno sodišče, gl. § 380., odst. 1., štev. 1.

II. Pripor in preiskovalni zapor.

§ 113. — (¹) Preiskovalni sodnik mora vselej pripreti onega,¹ zoper kogar se snidejo osnove suma zbog zločinstva, za katero predpisuje zakon smrtno kazen ali kazen dosmrtna robije ali za katero je prepuščena sodišču po zakonu izbira med omenjenima kaznima in drugo kaznijo.²

(²) Ako gre za drugo kaznivo dejanje, sme odrediti preiskovalni sodnik, da je osumljenca pripreti:³

1. če je bil zaloten pri samem dejanju;

2. če se skriva ali se je pripravljaj na pobeg, če je potepuh ali vobče neznan, če nima potrebnih listin ali če so drugi tehtni razlogi za sum, da bo pobegnil;

3. če se je po pravici bati, da bo preiskavo onemogočil ali otežkočil, bodisi s tem, da si prizadeva vplivati na priče, izvedence in udeležence, bodisi s tem, da si prizadeva, uničiti sledove kaznivega dejanja;

4. če opravičujejo posebne okoliščine bojazen, da bo osumljenec ponovil kaznivo dejanje ali izvršil poskušeno ali storil dejanje, s katerim preti.^{4 5}

¹ T. j. osumljenca. Tu gre za primere, preden je uvedena preiskava pri okrožnem sodišču. Pri okrajnem sodišču pa pride lahko do pripora radi storitve prestopkov (§§ 376., 380.) in do pripora v poizvedbah (§§ 95., 117.); razen tega pri policijskih oblastvih (§ 117.).

² Enako kakor pri § 97., odst. 1.; to je: obligatorni pripor. Tu ni treba nobene causae arresti. Toda glej tudi op. ² pri § 97.

³ Enako kakor pri § 97., odst. 2., to je: fakultativni pripor. Causae arresti so: ad 1.: zalotenje in flagranti, ad 2.: nevarnost pobega, ad 3.: t. zv. koluzijska nevarnost, ad 4.: nevarnost ponovitve ali iteracijska nevarnost.

⁴ Prim. posebno vrsto začasnega pripora v izročitvenem postopanju po § 491., odst. 1. in 2.

⁵ Gl. § 14. zak. o drž. sod. za zašč. drž.: Zoper pripor ni pritožbe.

O d l o č b a : N o v i S a d, apel. sod., z dne 18. dec. 1936. [Branič 1937, str. 84]: V primeru, ko ni bila izvedena preiskava, državni tožilec ne more na glavni razpravi predlagati na temelju § 113. kp. preiskovalnega zapora. (Sporno, ker se da glavna razprava, če treba, v ta namen odgoditi; gl. § 239.)

§ 114. — (1) Primeri zalotitve pri dejanju so:

1. če kdo storilca ali udeleženca zaloti pri samem izvrševanju kaznivega dejanja;

2. če je kdo kot samovidec takoj po storjenem kaznivem dejanju prijel storilca ali udeleženca;

3. če se kdo takoj po storjenem dejanju zaloti z orožjem ali s predmeti, ki izvirajo iz kaznivega dejanja ali vsaj kažejo na njegovo udeležbo pri tem dejanju.

(2) Kdor se zaloti pri dejanju, tega sme vsakdo prijeti. Prijetega mora takoj izročiti preiskovalnemu sodniku, okrajnemu sodišču ali prvemu policijskemu oblastvu,¹ ki ga najde; če pa tega ne more storiti, mora to takoj naznaniti enemu izmed omenjenih oblastev.²

¹ Sankcija v § 244. kz. je ustanovljena za prijetje na samem kaznivem dejanju ali takoj po njem na begu, če se ne obvesti o tem nemudoma krajevno policijsko oblastvo. Gl. op. ³ pri § 90 in op. ⁴ pri § 99.

² V postopanju radi prestopkov pri okrajnih sodiščih se utegne započeti takoj po privedbi storilca ustna razprava, gl. § 376., odst. 2.

§ 115. — (1) V vseh primerih § 113. izda preiskovalni sodnik o priporu pismeno naredbo (rešitev).¹ V naredbi se označijo: osumljenec, kaznivo dejanje, zakonita osnova za pripor in podpis preiskovalnega sodnika, ki je odredil pripor. Naredba o priporu se mora priobčiti osumljencu, ki se pripira, ob samem času pripiranja ali pa, če to ni mogoče, najdlje v štiri in dvajsetih urah od ure, ko je bil priprt.²

(2) Če je treba pripreti osebo, ki je v državni, samoupravni ali drugi javni službi, se obvesti o tem njen neposrednji starejšina takoj, če pa je mogoče, tudi preden se ta oseba pripre. Če se pripor ukine, ga je obvestiti takoj tudi o tem.³

¹ Potrebna je pismena obrazložitev po § 74., odst. 1. Prim. op. ⁵ pri § 97.

² O poslovanju z osebami v preiskovalnem zaporu gl. §§ 44., 45. kpr.

³ Prim. op. ⁵ pri § 97.

§ 116. — (1) Če je nevarno odlagati, tako da ni mogoče zahtevati prej od pristojnega sodnika sodne naredbe o priporu, sme odrediti tudi nepristojen sodnik¹ ali policijsko oblastvo,² držeč se predpisov § 115., da je priprti onega, ki je sumen, da je storil kaznivo dejanje, v vseh primerih, navedenih v § 113.,³ in sicer zato, da se priprta oseba privede k pristojnemu sodišču.⁴

(2) Sodnik ali policijsko oblastvo mora takoj, najkasneje pa v štiri in dvajsetih urah, zaslišati onega, ki je priprt. Po zaslišanju ga mora takoj izpustiti v prostost, če ni zakonite osnove, da bi se obdržal še nadalje v priporu. Drugače pa ga privede najdlje v osem in štiridesetih urah k pristojnemu preiskovalnemu sodniku ali okrajnemu sodišču, v čigar območju je kaznivo dejanje storjeno, in sicer po tem, čigar sedež je bližje.⁵

¹ Sodnik, ki so mu poverjeni posli glede poizvedb o takšnih kaznivih dejanjih, ki spadajo glede sojenja v pristojnost okrožnega sodišča.

² Gl. § 90., op. ³; § 92., op. ⁴; § 93., op. ⁴; § 99., op. ⁵; prim. § 139., odst. 4.

³ Torej pri obligatornem kakor tudi pri fakultativnem priporu, ne izključivši zalotenja in flagranti v smislu § 114.

⁴ V prvotnem besedilu „preiskovalnemu sodniku“; izprememba se je izvršila z zakonom z dne 9. oktobra 1931.

⁵ Prvotno besedilo se je glasilo „k preiskovalnemu sodniku“; beseda „pristojnemu“ pred „preiskovalnemu“ in ves dostavek po besedi „sodniku“ sta dodana z zakonom z dne 9. oktobra 1931. Ratio izpremembe: Priprta oseba naj se ne vodi preko enega ali več okrajnih sodišč do kraja okrožnega sodišča, če je dana pristojnost okrajnega sodišča za poizvedbe po vidiku „forum delicti commissi.“

§ 117. — (1) Okrajni sodnik, ki je pristojen za poizvedbe,¹ sme odrediti, držeč se predpisov § 115., za priprtega osumljenca, da mora ostati v priporu, če ostane tudi po zaslišanju sumen, da je storil kaznivo dejanje, ki ga je obdolžen, in če obstoji kakšna izmed osnov iz § 113.²

(2) Ta naredba z razlogi vred se mora priobčiti osumljencu ustno takoj po zaslišanju. Vpiše se v zapisnik. Če osumljenec zahteva, da ga je privedi k preiskovalnemu sodniku, ga mora okrajni sodnik izročiti preiskovalnemu sodniku najdlje v osem in štiridesetih urah. Če ne zahteva, da ga je privedi k preiskovalnemu sodniku, ima zoper naredbo o priporu pravico pritožbe na pristojno okrožno sodišče v treh dneh. Če se v tem roku ne pritoži, mora poslati okrajni sodnik naredbo o priporu okrožnemu sodišču v štiri in dvajsetih urah.³ Okrožno sodišče postopa nadalje po § 119., odst. 5., stavek 3. in 4.

¹ Gl. §§ 91., 92., 95.

² Gl. op. ⁴ pri § 116.

³ Gl. § 95., odst. 3., po katerem mora okrajno sodišče spise o poizvedbah poslati državnemu tožilcu v roku osmih dni, odkar je bil osumljenec priprt.

§ 118. — (1) Preiskovalni sodnik mora zaslišati vsakogar, ki je priprt in priveden k sodišču¹ ali ki je bil priveden po njegovem nalogu, v štiri in dvajsetih urah. Če to ni mogoče, se sme podaljšati ta rok za zaslišanje iz tehtnih vzrokov, ki jih je treba zapisati v zapisnik o zaslišanju, največ za tri dni od časa, ko je bila priprta oseba privedena k sodišču.²

(2) Preiskovalni sodnik mora odločiti takoj, čim je osumljenca zaslišal, ali naj ga izpusti v prostost ali pa naj odredi zoper njega preiskovalni zapor, ako je dan za to predlog

državnega tožilca v smislu § 119., odst. 1. in 2.³

¹ T. j. v kazenskih stvareh.

² Ura se zapiše v zapisnik, gl. § 87., odst. 2. Gl. tudi § 31. kpr.

³ Prvotno besedilo je nehalo z besedo „zapor“. Nadaljevanje je dodano z uredbo z dne 20. marca 1935. Dodatek je bil potreben radi skladnosti s predpisom § 74., odst. 4., le-ta pa ustreza načelnemu stališču, da je državni tožilec dominus litis.

§ 119. — (1) Preiskovalni zapor se odredi zoper obdolženca, zoper katerega ostane tudi po zaslišanju osnovan sum, da je storil kaznivo dejanje, in zoper katerega obstoji kakšna izmed osnov, navedenih v § 113., št. 2., 3. in 4.,¹ ko se uvede na predlog državnega tožilca preiskava.²

(2) Zoper obdolženca se odredi vselej preiskovalni zapor zbog zločina, za katero predpisuje zakon smrtno kazen ali kazen dosmrtna robije ali za katero je prepuščena po zakonu sodišču izbira med omenjenima kaznima in drugo kaznijo.³

(3) O preiskovalnem zaporu izda preiskovalni sodnik pismeno naredbo, ki obseza natančnejše označbe o obdolženčevi osebi, kaznivo dejanje in zakonito osnovo za njegovo odreditev.⁴

(4) To naredbo mora preiskovalni sodnik ustno priobčiti obdolžencu z razlogi vred. To se postavi v zapisnik. Če obdolženec zahteva, se mu izroči ta naredba z razlogi vred tudi pismeno v štiri in dvajsetih urah.⁵

(5) Zoper naredbo, s katero se odreja ali ukinja pripor ali preiskovalni zapor, se sme vložiti v treh dneh pritožba na okrožno sodišče. Če v tem roku ne bi bilo pritožbe zoper naredbo, s katero se odreja pripor ali preiskovalni zapor, predloži preiskovalni sodnik naredbo sodišču v štiri in dvajsetih urah.⁶ Sodišče⁷ mora izdati svojo od-

ločbo v dveh dneh od dne, ko je prejelo pritožbo ali naredbo. Zoper rešitev sodišča ni pritožbe.⁸

¹ Razlog za pripor po števil. 1. §§ 113. in 114. (zatenjenje in flagranti) je tukaj odpal.

² Gl. § 74., odst. 4. Prim. op. ⁵ pri § 97.

³ Vsporedno k § 113., odst. 1.

⁴ Vsporedno k § 115., odst. 1., stav. 1. in 2.; tam se takšna „naredba“ izrečno imenuje „rešitev“, kar mora tudi tu obveljati.

⁵ Gl. § 115., odst. 1., stav. 3.

⁶ T. j. po preteku tridnevnega roka za pritožbo. — O pravici pritožbe mora preiskovalni sodnik zaprtega obdolženca poučiti; gl. § 44 kpr.

⁷ Sodišče sklepa vselej v senatu trojice, čeprav gre za zločinstvo, o katerem mora soditi senat petih sodnikov, po § 75., odst. 1., števil. 1.

⁸ Ves ta paragraf velja za poslovanje preiskovalnega sodnika, dočim vspeoredna določba § 117., odst. 2., govori o priporu pri okrajnem sodišču, ki preiskovalnega zapora ne sme odrediti.

§ 120. — (1) Civilna pristojna oblastva smejo vojaške osebe, ki so v mirnem času v aktivni službi ali so začasno pozvane na vajo, pripreti ali odrediti zoper nje preiskovalni zapor v času, za katerega so pozvane, samo zbog zločinstva, ki so ga storile, preden so vstopile v vojsko,¹ ali če nastane kakšen izmed primerov, omenjenih v § 113., št. 3.² Če se je napovedala ali je nastala vojna, se smejo pripreti ali dejati v preiskovalni zapor omenjene osebe, ako so pozvane v službo, samo zbog zločinstva, za katero je določena po zakonu smrtna kazen ali kot največja mera ro-bija ali zatočenje preko petih let.

(2) Če je storila priprta oseba kaznivo dejanje, za katero je pristojno vojaško sodišče,³ jo je izročiti takoj, najdlje pa v osem in štiridesetih urah, najbližjemu vojaškemu oblastvu.

(3) Če je storila vojaška oseba v mirnem času kaznivo dejanje v družbi s civilno osebo, se upo-

rabijo tudi zoper njo predpisi tega zakona o priporu in preiskovalnem zaporu.

¹ Odločilen je dan podreditve pod vojaško poveljstvo. Prim. § 6 voj. kz.

² Koluzijska nevarnost; toda gl. § 129., odst. 3.

³ Prim. op. ³ k § 8., op. ² k § 27., op. ⁴ k § 95. in odločbe k § 27.

§ 121. — Pri vsaki pobuni, vsakem izgredu ali pri kakšnem drugem kaznivem dejanju, ki se ga udeleži mnogo oseb, se smejo, če se storilci ne morejo takoj najti, pripreti vsi, ki so bili v neposrednji bližini, pa se pojavi sum,¹ da so bili udeleženi. Toda preiskovalni sodnik jih mora zaslišati najdlje v treh dneh; še nadalje se pri-
drže samo oni, zoper katere se sme odrediti po zakonu preiskovalni zapor,² vsi ostali pa se morajo takoj pustiti v prostost.³

¹ Pravzaprav: le „domneva“, ker je bilo toliko oseb navzočih, da se storilci zbog tega ne morejo takoj najti. Predloga državnega tožilca tu ni treba.

² Obligatori (§ 119., odst. 2.) ali fakultativni (§ 119., odst. 1.). Tukaj je potrebno, da se državni tožilec poprej izjavi; gl. § 74., odst. 4.

³ Gl. § 43. kpr., kako se postopa, če je mnogo so-storilcev, ki jih en sam sodnik ne more zaslišati.

§ 122. — Če odide preiskovalni sodnik na mesto storjenega zločina, da preišče dejanje samo, sme zapovedati vsakomur, za kogar spozna to za potrebno, da ne sme en dan ali dva dni nikamor oditi z onega mesta. Kdor se ne pokori taki zapovedi, tega sme preiskovalni sodnik pripreti,¹ da ga zaslíši, sme ga pa tudi, kakršne so pač okoliščnosti, kaznovati v denarju do dva tisoč² dinarjev.

¹ To je nov razlog za pripretje (brez ozira na predpise § 113.).

² Povišanje od „enega“ na „dva tisoč“ je bilo določeno z uredbo z dne 20. marca 1935.

III. Postopanje z osebami, ki so v preiskovalnem zaporu.

§ 123. — ⁽¹⁾ Pripor in preiskovalni zapor se izvršujeta¹ tako, da se kolikor mogoče varuje obdolženčeva osebnost in čast.

⁽²⁾ Oni, ki so v priporu, in oni, ki so v preiskovalnem zaporu, se dado, kolikor je mogoče, vsak zase v poseben predel.² Če se to ne dá izvesti, je treba paziti na to, da ne pridejo v isti predel osebe raznega spola, udeleženci istega kaznivega dejanja, nepokvarjeni ali mladi³ zločinci s pokvarjenimi in odraslimi. Pri tem razdeljevanju je treba tudi gledati na stopnjo njih izobraženosti in na vrsto kaznivega dejanja, ki so ga obdolženi, nadalje tudi na to, da niso oni, ki so v priporu, in oni, ki so v preiskovalnem zaporu, skupaj z že obsojenimi osebami.

⁽³⁾ Onega, ki je v priporu, in onega, ki je v preiskovalnem zaporu, zadevajo samo one omejitve, ki so potrebne, da ne more pobegniti, da se preprečijo dogovori, ki bi bili za preiskavo škodljivi, in da se vzdrži v zaporu predpisani red.⁴

¹ Gl. bližje predpise v § 57. nasl. kpr.

² V izvirniku „odaja“; mišljen je poseben „prostor“.

³ Ni, da bi morali biti mlajši ali starejši maloletniki. Prim. § 2. zik., kjer se razločujejo jetniki po spolu, maloletniki in povratniki.

⁴ Gl. §§ 57. nasl. kpr.

§ 124. — Oni, ki je v priporu, ali oni, ki je v preiskovalnem zaporu, sme nabavljati ob svojih stroških udobnosti, ki ustrezajo njegovemu položaju in njegovemu imovinskemu stanju, kolikor ne nasprotujejo smotru preiskovalnega zapora in ne motijo hišnega reda.¹ Zlasti ima pravico, se ob svojih stroških hraniti, nositi svojo obleko in

rabiti svojo posteljo. Prav tako sme opravljati tudi posel, ki ustreza njegovemu poklicu, sme se pa tudi baviti s svojim rednim poslom, če to ne nasprotuje smotru pripora ali hišnemu redu.

¹ Hišni red izda minister pravde za vsak ... sodni zapor, gl. § 6., odst. 3. in § 72., odst. 1., zik.

§ 125. — Če zahteva oni, ki je v priporu, ali oni, ki je v preiskovalnem zaporu, da pridi k njemu zdravnik ali duhovnik njegove vere, ki ga izbere sam, ali če bi ga želeli posetiti sorodniki ali osebe, ki so z njim v poslovnih razmerjih ali s katerimi se želi posvetovati, se mu to dovoli ob pogojih, ki jih predpisuje hišni red.¹ Taki poseti so dopustni samo vpričo sodne osebe, preiskovalni sodnik pa jih sme tudi povsem prepovedati, če bi se bilo po okoliščinah bati, da utegne nastati iz njih škoda za preiskavo.²

¹ Gl. op. ¹ pri § 124. Tu, v § 125., so navedene razlike od predpisov, ki veljajo v istem pogledu za obsojence v kazenskih zavodih po §§ 34. nasl. zik.

² Gl. še § 66., odst. 3 kpr. Razgovori oseb v preiskovalnem zaporu, ki bi bili važni za preiskavo, se morajo naznaniti starejšini sodišča ali preiskovalnemu sodniku.

§ 126. — (1) Oni, ki je v priporu, ali oni, ki je v preiskovalnem zaporu, sme z vednostjo preiskovalnega sodnika sprejemati ali drugim pošiljati telegrame, pisma in druge pošiljke. Če se je bati, da utegne imeti korespondenca škodljive posledice za preiskavo, jo je dopustno odposlati ali izročiti zaprti osebi šele, ko jo je preiskovalni sodnik prečital in spoznal, da se tega ni bati.

(2) Nikoli se ne sme prepovedati pošiljanje prošnje ali pravnega sredstva na višja oblastva.¹

¹ Nadzorni organi (gl. § 128.) morajo tudi sami v nenavzočnosti sodnih oseb zaprte osebe vprašati po

morebitnih prošnjah ali pritožbah, gl. § 55. kpr. Prošnje in pritožbe se predlože starejšini sodišča ali preiskovalnemu sodniku, gl. § 66. iste uredbe.

§ 127. — ⁽¹⁾ Onega, ki je v priporu, ali onega, ki je v preiskovalnem zaporu, sme preiskovalni ali nadzorni¹ sodnik ali predsednik začasno, vendar pa nikoli dlje, nego zahteva največja potreba, okovati² samo, če se s silo upira, če druge draži in ščuva, če je nevaren za varnost drugih, če je poskušal pobegniti ali se je pripravljaj na beg, kakor tudi če je sumen, da pobegne.

⁽²⁾ Druge disciplinske prestopke kaznuje preiskovalni ali nadzorni sodnik ali predsednik sodišča z disciplinsko kaznijo, kakršna je pač krivda.³ Disciplinske kazni so: omejitev hrane, trdo ležišče in samotni zapor kakor tudi odtegnitev udobnosti.

¹ Gl. § 128. in § 54. nasl. kpr.

² Prim. §§ 53., 72. zik. Starejše maloletnike in ženske vklepati ni dopustno. (Mlajši maloletniki sploh ne pridejo v preiskovalni zapor.) Gl. o odvzemu okovov (med zasliševanjem) §§ 151., 246.

³ Prim. § 230., odst. 1.

§ 128. — Okrajni sodnik, predsednik okrožnega sodišča ali sodnik, ki ga ta odredi za nadzor,¹ morajo vsaj enkrat na teden nenadoma posetiti pripor, odnosno preiskovalni zapor, ki je v njih območju, se uveriti, kako se oni, ki so v priporu ali zaporu, hranijo, ter jih vprašati v nadzornikovi odsotnosti, kako se oskrbujejo in kakšno je postopanje z njimi. Če opazijo pri tem nepravilnosti, izdajo potrebne naredbe, da se nepravilnosti več ne ponove.²

¹ Gl. op. ¹ k § 126.

² Gl. § 55., odst. 2. kpr.

IV. Prestanek pripora in preiskovalnega zapor. Jamstvo.

§ 129. — (1) Vsem oblastvom, ki sodelujejo pri kazenskem postopanju, je dolžnost, gledati na to, da trajata pripor in preiskovalni zapor kolikor mogoče kratek čas.¹

(2) Pripor in preiskovalni zapor se ukineta, čim prestanejo osnove, na katerih sta bila odrejena.²

(3) Preiskovalni zapor, ki je bil odrejen samo zbog osnovane bojazni, da bi se preiskava onemogočila ali otežkočila (§ 113., št. 3.), sme trajati, dokler se ne zaslišijo dotične priče, izvedenci ali udeleženci, odnosno, dokler se ne zavarujejo sledovi kaznivega dejanja; vendar pa ne sme trajati v nobenem teh dveh primerov dlje nego dva meseca.³ V izjemnih primerih in iz jako tehtnih vzrokov sme apelacijsko sodišče na predlog državnega tožilca ali preiskovalnega sodnika podaljšati ta zapor najdlje še za mesec dni. Ko ta rok preteče, preiskovalni zapor prestane.

(4) Če se je odredil preiskovalni zapor na drugi osnovi in traja dlje kot mesec dni, se mora preiskovalni sodnik vsaki mesec prepričati, ali še obstoje razlogi za preiskovalni zapor in o tem predložiti poročilo predsedniku sodišča.^{4 5}

¹ Gl. § 60. kpr., ki se glasi: Vsak preiskovalni sodnik vodi poseben izkaz „Kri“ oseb v preiskovalnem zaporu po obrazcu 7 in daje ga vsakih deset dni predsedniku sodišča, da ga pregleda. Predsednik mora ta izkaz točno pregledati itd.

² Sem spadajo tudi primeri, če sodišče (senat treh sodnikov) ne dá odobritve po §§ 117., odst. 2., in 119., odst. 5.

³ Gl. § 45. kpr. o voditvi „izkaza koluzijskih zaporov“ „Kko“ po obrazcu 5.

⁴ Besedilo od besed „kot mesec dni“ dalje do kraja je bilo določeno z uredbo z dne 20. marca 1935. Prej se je glasilo „... časa, se mora preiskovalni sodnik vsaka dva meseca prepričati, ali še obstoje razlogi za preiskovalni zapor“.

⁵ Za državno sodišče za zaščito države je po čl. 24 ured. o izvrš. zak. o drž. sod. dopustno podaljšati koluzijski zapor brez ozira na rok, ki je tu določen, po prostem prevdarku. Odloča senat petih sodnikov državnega sodišča za zaščito države. Vendar niti sodišče niti policijsko oblastvo ne sme brez naredbe državnega tožilca za zaščito države ukiniti pripor, ki ga je odredilo s svojo pismeno rešitvijo (§ 14. zak. o drž. sod. za zašč. drž.).

§ 130. — (1) Dokler traja preiskava, sme ukiniti preiskovalni sodnik preiskovalni zapor samo s pristankom državnega tožilca. Če pa gre za prestanek preiskovalnega zavora zbog preteklega roka, ki je odrejen v tretjem odstavku § 129., ali zbog danega jamstva,¹ tega pristanka ni treba.²

(2) Če se preiskovalni sodnik in državni tožilec v tem ne strinjata, se mora preiskovalni sodnik takoj neposredno obrniti na sodišče³ in zahtevati od njega rešitev o tem.

(3) Če pripor ali preiskovalni zapor prestane, dokler še traja kazensko postopanje,⁴ sme zahtevati preiskovalni sodnik od obdolženca obljubo, da do konca kazenskega postopanja ne bo odšel iz svojega bivališča, da se ne bo skrival in da ne bo onemogočeval preiskave. Če obdolženec ne drži te obljube, ga je dejati v preiskovalni zapor.

¹ Gl. § 131.

² Prim. § 74., odst. 4.

³ V vsakem primeru senat treh sodnikov okrožnega sodišča; gl. op. ³ pri § 107.

⁴ Gl. § 125. kpr., ki pravi, da se osebe v priporu in preiskovalnem zaporu v toku sodnega postopka ne smejo izročati policijskim oblastvom zastran policijskih poizvedb o istem dejanju.

§ 131. — (1) Če bi se moral obdolženec dejati ali je že dejan v pripor ali v preiskovalni zapor zbog bojazni ali suma, da pobegne (§ 113., št. 2.),¹ se sme pustiti v prostosti ali se izpustiti v prostost, ako dá sam ali namesto njega kdo drugi jamstvo poleg obljube, omenjene v tretjem odstavku § 130.

(2) Jamstvo se dá v gotovem denarju ali v takih vrednostnih papirjih, ki jih sprejema državna blagajna za jamčevino. Za jamstvo utegne služiti hipoteka na nepremičnine bodisi obdolženčeve, bodisi koga drugega,² utegnejo pa služiti zanje tudi prikladni poroki, ki se obenem zavežejo kot plačniki po odredbah občnega državljanskega zakona.³

(3) Jamstvo se glasi vedno⁴ na izvesten denarni znesek, ki ga odredi sodišče glede na posledice kaznivega dejanja, na obdolženčeve osebne razmere kakor tudi na imovino onega, ki dá jamstvo.

¹ V primerih §§ 113. šte. 1., 3. in 4., to ne velja. Drugi primeri izven § 131. so: §§ 418., odst. 1., 491., odst. 1.

² Gl. § 22. tpr.

³ Po novel. § 1346 o. d. z. mora biti dana pismena izjava o zavezi.

⁴ T. j. tako pri stvarnem, kakor pri oseb-nem jamstvu.

§ 132. — (1) Vrednost, odrejeno za jamstvo, proglasi sodišče za zapadlo, če obdolženec pobegne.¹

(2) Obdolžencu, ki je pobegnil, a ni postavil zastopnika,² postavi sodišče zastopnika, ki se mu vroči rešitev, s katero se proglašja jamstvo za zapadlo.

(3) Čim dobi ta rešitev pravno moč, se izvrši kakor vsaka druga sodba.³ Iz zapadle vsote je po-

plačati v prvi vrsti povračilo škode, provzročene s kaznivim dejanjem, in stroške kazenskega postopanja, ostanek pa pride v fond (§ 7.).⁴

¹ Če se obdolženec sam usmrti, se postopek takoj ustavi (§ 221.a); jamstvo postane prosto. Analogno velja § 153.

² Prav: pooblaščenca.

³ Gl. §§ 424., 425.

⁴ Oškodovani poroki smejo tirjati povračilo, kakor je bilo dogovorjeno, odnosno po določbah o. d. z.

§ 133. — Kdor je puščen v prostosti, se dene v preiskovalni zapor, najsi je dal jamstvo, če se pripravlja na beg, če na pravilen poziv sodišča ne pride, izostanka pa ne opraviči, ali če se pojavi zoper njega, ko je bil puščen v prostosti, kakšen izmed zakonitih vzrokov,¹ iz katerih mora biti dejan v preiskovalni zapor. Čim se obdolženec v teh primerih zapre, postane jamstvo prosto in položena vsota denarja se vrne onemu, ki jo je dal, hipoteka pa se izknjiži. Prav to se zgodi tudi, če se dovrši kazenski postopek pravnomočno z ustavitvijo postopka² ali s sodbo.³ Če pa se izreče s sodbo kazen na prostosti, postane jamstvo prosto šele z dnem, ko obsojenec kazen nastopi.

¹ Gl. §§ 119., 288., odst. 4.

² Gl. § 108., odst. 1.

³ Formalno (§§ 276., 277.) ali materialno (§§ 280., 281.).

§ 134. — (1) Obdolženec in državni tožilec se smeta pritožiti zoper rešitev sodišča o jamstvu na apelacijsko sodišče.

(2) Pritožba državnega tožilca zoper rešitev sodišča, s katero se ukinja preiskovalni zapor z jamstvom ali brez jamstva, zadrži¹ njeno izvr-

šitev samo, če je vložil pritožbo takoj² ob priobčitvi rešitve.

¹ T. j. suspendira izvršitev. Prim. drugačno suspenzijo v § 107., odst. 4., in v § 326., odst. 5., slednjič podobne vrste v § 333., odst. 3.

² Pri pismenih vročitvah pač „kakor hitro mogoče“.

XI. p o g l a v j e.

Preiskava stanovanja in oseb. Zaplemba.

§ 135. — Preiskava stanovanja in drugih prostorov, ki spadajo k obdolženčevemu stanovanju, kakor tudi premičnih stvari, ki so v teh prostorih,¹ se sme opraviti samo, če je verjetno, da bo moči obdolženca s preiskavo prijeti ali da se najdejo tamkaj predmeti, ki utegnejo biti važni za preiskavo.^{2 3}

¹ Med poizvedbami gl. § 95., odst. 3., v preiskavi gl. § 103., odst. 3.

² Sankcija za protizakonito postopanje je določena v § 396. kz.

³ Zapisnik je napraviti točno po §§ 70. do 73.; gl. § 31. kpr.

§ 136. — (1) Preiskava stanovanja in ostalih prostorov drugih oseb¹ se sme opraviti samo, če je zadosti osnov, da biva tam storilec ali udeleženec kaznivega dejanja ali da so tam predmeti, ki utegnejo biti važni za preiskavo, ali da se tam razkrijejo sledovi kakšnega kaznivega dejanja.

(2) Tudi brez te omejitve se sme vselej opraviti preiskava v onih prostorih, kjer se je storilo kakšno zločinstvo ali² v katere se je obdolženec zbog pregona skril ali je bil tam prijet, kakor tudi v javnih prostorih, zlasti gostilnah.³

¹ Ne: obdolžencev.

² V prvotnem besedilu je stalo „in“; izprememba se je izvršila z ured. z dne 20. marca 1935.

³ Prim. § 139., odst. 4.

§ 137. — Pri onem,¹ glede katerega je verjetno, da ima predmete, važne za preiskavo, ali ki je sumen kakšnega zločinstva ali ki je oblastvu² znan po slabem vedenju, je dopustno preiskati osebo in obleko zaradi tega, da se najdejo predmeti, ki so važni za preiskavo.³

¹ Bodisi pri obdolžencu, bodisi pri drugi osebi.

² Sodišče ali policijsko oblastvo.

³ Gl. op. ³ pri § 135.

§ 138. — Pred preiskavo se redno zasliši oseba, pri kateri ali na kateri je izvršiti preiskavo, ter se pozove, naj prostovoljno izda osebe ali predmete, ki se iščejo. Šele, če se z zaslišanjem ne dobi ono, kar se išče, in se tudi ne odpravijo osnove suma, ki so dale povod, da se je odredila preiskava, se preiskava izvrši. Tudi brez predhodnega zaslišanja se sme izvršiti preiskava pri osebah, ki so na slabem glasu, kakor tudi če je nevarno odlagati in če naj se izvrši preiskava v javnih prostorih.

§ 139. — (1) Preiskavo odredi praviloma preiskovalni sodnik s pismeno obrazloženo naredbo, ki se vroči pred preiskavo onemu, čigar stanovanje naj se preišče.

(2) Preiskavo opravi preiskovalni sodnik sam ali sodni uradnik ali organ javne varnosti, ki ga on določi. Določeni uradnik ali organ mora imeti pismen nalog, ki ga pokaže onemu, pri katerem se vrši preiskava.¹

(3) Če je nevarno odlagati, sme odrediti in izvršiti preiskavo okrajni sodnik kakor tudi poli-

cijsko oblastvo. Tudi državni tožilec sme odrediti v nujnih primerih policijskemu oblastvu, naj izvrši preiskavo.²

(⁴) Policijsko oblastvo sme tudi samo po svoji oblasti izvršiti preiskavo v primeru drugega odstavka § 136. ali med vojno ali če je to potrebno, da se prime pobegli obsojenec ali če kdo kliče na pomoč ali če lastnik hiše ali drugih prostorov to želi ali če obstoji nalog, da je koga privedi ali pripreti, ali če se spozna, da ima kdo take predmete, iz katerih se dá sklepati, da je udeleženec storjenega kaznivega dejanja.³

(⁵) V teh primerih se vroči osebi, katere stanovanje se preiskuje, obrazloženo potrdilo o izidu izvršene preiskave takoj po končani preiskavi.

(⁶) Zoper naredbo za izvršitev preiskave se sme pritožiti prizadeta oseba na sodišče. Pritožba ne zadržuje izvršitve preiskave.

(⁷) Če naj se izvrši preiskava v vojaški zgradbi, se je treba obrniti za to s prošnjo na pristojno vojaško oblastvo, ki določi na zahtevo pristojnega civilnega oblastva vojaško osebo, da prisostvuje preiskavi.⁴

¹ Gl. sankcijo za opustitev te dolžnosti v § 396. kz.

² Glede istih dejanj kot poizvedb (gl. § 93., odst. 3.) velja: „če ni pri roki sodniške osebe“.

³ Če gre za preiskavo stanovanja, gl. še § 141., odst. 1.

⁴ Gl. § 129. voj. kp.

§ 140. — Preiskava stanovanja se vrši podnevi.¹ Če se je začela preiskava podnevi, se nadaljuje in se ne prekine samo zato, ker je nastopila noč. V primerih četrtega odstavka § 139. se sme izvršiti preiskava tudi ponoči. Če vrše preiskavo policijski organi, mora prisostvovati temu dejanju predstavnik občine ali dva prizvana dr-

žavljana,² razen v primerih, če se je klicalo na pomoč.

¹ Po čl. 2., odst. 3., zak. o zaščit. drž. je dovoljeno pristojnim oblastvom vršiti preiskavo ponoči, če se s tem kaznivo dejanje hitreje in lažje dožene.

² T. j. kot sodni priči; gl. § 141.

§ 141. — (1) Lastnik stanovanja se pozove, naj prisostvuje preiskavi. Če je odsoten, se pozove njegov pooblaščenec, če pa tega ni, eden izmed odraslih domačinov ali sosed. Razen teh prisostvujeta vsaki preiskavi praviloma tudi dve priči (§ 140.).

(2) Stanovanje in osebo je treba preiskovati kar najdostojneje, ne da bi se motil hišni mir in ne da bi se kakorkoli zbudjala pozornost ljudi. Po možnosti je treba vpoštevati tudi dobri glas dotične osebe in verske običaje, nadalje zasebne tajnosti, ki se ne nanašajo na preiskavo.

(3) Če je treba preiskati žensko osebo, se vzamejo za priče samo ženske osebe.¹

(4) Vrata pri stanovanju, sobi, omari ali drugih zaprtih prostorih se odpro siloma samo, če lastnik ali njegov pooblaščenec ne dopusti odpiranja ali če je odsoten.

(5) O vsaki preiskavi stanovanja ali osebe se sestavi zapisnik, ki ga podpišejo vse prisotne osebe. Če se pri preiskavi odvzamejo izvestni predmeti, se dotični osebi takoj izroči podpisani seznamek teh predmetov. Če pa se ni našlo nič sumnega, se ji izda takoj potrdilo o tem.²

¹ Državljanke: gl. § 140. Priče so „sodne“.

² Gl. sankcijo za nezakonito odreditev ali izvršitev v § 396. kz.

§ 142. — Če so se našli ob preiskavi stanovanja ali osebe predmeti, ki niso v zvezi s kaznivim de-

janjem, zbog katerega je bila preiskava odredjena, ki pa kažejo na kakšno drugo kaznivo dejanje, ki se preganja po službeni dolžnosti,¹ se zaplenijo tudi ti predmeti in o tem se takoj obvesti državni tožilec. Če državni tožilec ne predlaga, da bi se začelo kazensko postopanje,² se zaplenjeni predmeti takoj vrnejo.

¹ Glede deliktov, ki se preganjajo samo na predlog oškodovane osebe (§ 85. kz.), mora biti takšen predlog že pred začetkom preiskave izjavljen.

² Poizvedbe ali preiskava.

§ 143. — ⁽¹⁾ Predmeti, ki se morajo po kazenskem zakonu odvzeti ali ki morejo služiti v preiskavi za dokaz,¹ se zaplenijo in vzamejo v sodno hrambo ali pa se shranijo varno kako drugače.

⁽²⁾ Kdor ima take predmete, jih mora na zahtevo pristojnega oblastva izročiti.²

⁽³⁾ Če kdo neče izročiti predmeta, glede katerega je sam priznal, da ga ima, ali glede katerega je dokazano na drug način, da je pri njem,³ in če ni mogoče priti do tega predmeta s preiskavo, se sme k temu prisiliti z denarno kaznijo do dveh tisoč dinarjev. Če niti potem ne bi hotel izročiti predmeta, se sme obsoditi na zapor do dveh mesecev.⁴

⁽⁴⁾ Te prisilne odredbe se ne smejo uporabljati zoper obdolženca in tudi ne zoper osebe, ki so oproščene dolžnosti pričanja (§ 169.).⁵

¹ Pri deliktih iz §§ 214. do 233., 241., 362., 364., 388. kz. je odvzem obligatoren, drugod fakultativen. Posebe je urejeno vprašanje zaplenitve in hrambe predmetov po § 60. zak. o zaščiti avt. prav.

² Pri dejanjih iz §§ 214. do 233. se vzamejo corpora delicti ne glede na to, čigava so.

³ T. zv. edicijska dolžnost.

⁴ Denarna in zaporna „kazen“ pomenja le disciplinsko sankcijo.

⁵ Osebe morajo biti o pravici oprostitev od dolžnosti pričanja poučene: gl. § 169., odst. 2.

§ 144. — Pokaz ali izročitev spisov ali drugih listin, ki jih hranijo državni uradi, se ne sme zahtevati, če izjavi njih najvišje pristojno oblastvo, da bi se z objavo vsebine teh spisov ali listin oškodovala državne koristi.¹

¹ Gl. tudi §§ 102., 401.—403. kz. Prim. pravilnik o raziskavah v glavnem arhivu ministrstva za zunanje posle in o neslužbenem objavljanju diplomatskih in konzularnih dokumentov z dne 14. aprila 1930., Sl. N. št. 95/XXXVII/206, Sl. L. št. 24/7.

§ 145. — (1) Pri pregledovanju spisov¹ je treba paziti na to, da ne zvedo za njih vsebino druge neupravičene osebe.

(2) Če lastnik spisov ali v njega odsotnosti njegov zastopnik ne dopusti preiskovalnemu sodniku, da bi jih vpogledal ali prečital, se spisi zapečatijo in izroče sodišču v hrambo in od sodišča se zahteva rešitev o tem, ali naj se ti spisi zaplenijo, odpro in prečitajo ali pa naj se vrnejo.²

(3) Če pridejo taki spisi v sodno hrambo na drug način, se morajo takoj popisati. Če tega ni takoj mogoče storiti, se denejo v omot, ki se zapečati s sodnim pečatom. Če je tudi lastnik spisov prisoten, se dovoli tudi njemu, pritisniti svoj pečat na omot.³

¹ V besedilu zakona o s. k. p. z dne 16. febr. 1929 je stalo pomotoma: „če se zaplenijo spisi“. Izprememba se je izvršila z uredbo z dne 20. marca 1935.

² Po čl. 9. zopz. z dne 30. marca 1929 veljajo za „denarne zavode“ in „vsa druga podjetja“ posebni predpisi glede edicijske dolžnosti, čije kršitev se kaznuje z zaporom do šestih mesecev, poleg tega tudi v denarju do 50.000 dinarjev.

³ Določbe tega paragrafa niso uporabne glede spisov drugih oseb izven osebe storilca prestopka pri okrajnih sodiščih; gl. § 380., odst. 1., št. 4.

§ 146. — Ko preiskovalni sodnik odpira omot s spisi, pozove dotično osebo, ki so ji bili odvzeti, naj tudi ona prisostvuje odpiranju. Če ta oseba ne ugotovi pozivu ali če se ji poziv ne more vročiti, ker je odsotna, se omot vendarle odpre in spisi pregledajo.

§ 147. — ⁽¹⁾ Če se je začelo zoper obdolženca kazensko postopanje zbog kaznivega dejanja, za katero ni predpisana izključno denarna kazen, ali če se je izdala zaradi tega zoper njega naredba, da ga je privedi ali zapreti, sme preiskovalni sodnik ustaviti pisma, telegrame in druge pošiljke, ki so poslane obdolžencu ali ki jih ta odpošilja, ako je kaj takih okolištin, iz katerih se dá po pravici sklepati, da utegnejo služiti za dokaz zoper njega, sme pa tudi zahtevati, da mu jih izročajo poštno, brzojavno in druge prometne naprave.¹

⁽²⁾ Te naprave morajo na zahtevo državnega tožilca ustaviti take pošiljke, dokler ne prispe naredba preiskovalnega sodnika. Če ne prispe taka naredba v treh dneh, ne smejo te naprave dalje zadrževati odpravljanja.

¹ Gl. §§ 251. kz. v zvezi s § 23. kz.

² Prim. § 402., odst. 1., št. 2., kz.

§ 148. — Pisma in druga pismena priobčila med obdolžencem in njegovimi sorodniki, ki so oproščeni dolžnosti pričanja (§ 169.),¹ se smejo zapleniti samo, če so pri njih in če obstoji zoper nje osnovan sum o udeležništvu ali pripomoči.

¹ Ne glede na to, ali so se že poslužili pravne dobrote § 169., odst. 1., ali ne.

§ 149. — ⁽¹⁾ Zaplenjena pisma, telegrame ali druge pošiljke sme jemati samo preiskovalni

sodnik ali drug sodni uradnik, ki ga preiskovalni sodnik določi za to.¹ O tem se sestavi zapisnik s točno označbo pošiljke, ki se je vzela.

(²) Ko se je pošiljka vzela, je obvestiti o zaplenbi takoj, kolikor to dopušča svrha postopka, obdolženca, pošiljatelja in druge prizadete osebe, če pa so te odsotne, njih zastopnika ali sorodnika.

(³) Če se pokaže, da ni treba odpirati zaplenjenega pisma, telegrama ali druge pošiljke, se izroče onemu, na katerega so naslovljene, ali pa se vrnejo oni napravi, pri kateri so bile zaplenjene.²

¹ Gl. § 396. kz. v zvezi s § 23. kz. Prim. še čl. 17., odst. 1., ustave glede nekršljivosti tajnosti pisem, telegrafskih in telefonskih poročil, razen ob kazenski preiskavi, mobilizaciji ali vojni.

² Zaplenjenje in odpiranje pisem v kazenskem postopanju pred okrajnimi sodišči zastran prestopkov ni dovoljeno: § 380., odst. 1., št. 4.

§ 150. — (¹) Zaplenjene pošiljke odpira sam preiskovalni sodnik.

(²) Odpiranju prisostvujeta vedno dve priči. Pri odpiranju je treba paziti, da se pečati ne poškodujejo; omoti in naslovi se shranijo. O odpiranju se sestavi zapisnik.¹

(³) Ko se pisma in telegrami odpro, se priobčijo v izvirniku ali v prepisu, celotno ali v izpisku, obdolžencu ali onemu, na katerega so naslovljeni, če se ni bati, da bi bilo zaznanje njih vsebine škodljivo za preiskavo. Če je obdolženec odsoten, se priobči to kakšnemu njegovih sorodnikov. Če ni nobenega obdolženčevega sorodnika, vrne preiskovalni sodnik pošiljatelju pisma ali telegrame, ki bi mu utegnili po njegovem mnenju koristiti, razen če se morajo ta pisma ali ti tele-

grami zbog važnosti za preiskavo pridržati v spisih. V poslednjem primeru obvesti o zaplembi samo pošiljatelja.²

¹ Prim. § 396. kz.

² Prim. §§ 251. in 402., odst. 1., št. 1. in 3., kz.

XII. p o g l a v j e.

Obdolženčevo zasliševanje.

§ 151. — (1) Obdolženec se zaslišuje ustno.¹ Pred odgovorom na poedina bolj zamotana vprašanja se sme obdolžencu dopustiti, da pregleda svoje zapiske, sme se mu pa tudi dopustiti, da svoje odgovore sam vpiše ali narekuje v zapisnik.

(2) Obdolženčevemu zasliševanju prisostvujeta dve prič² samo, če smatra preiskovalni sodnik to za potrebno ali če obdolženec to zahteva.

(3) Zasliševanje se vrši dostojno in dobrohotno.

(4) Če je obdolženec v okovih,³ se mu pred zasliševanjem snamejo, kolikor ni združena s tem nevarnost. Obdolžencu se dovoli, med zasliševanjem sedeti.

¹ „Formalno“ [gl. opombo ³ pri § 93.] zaslišanje po policijskih organih ni dovoljeno: § 93., odst. 2.

² Gre za „sodne“ priče; glej § 107. in 380.; tu se uporablja izraz „priča“ kakor v §§ 151., 181.

³ Prim. §§ 127. in 246., dalje §§ 53., 72. zik.

§ 152. — (1) V začetku prvega zasliševanja je treba vprašati obdolženca za ime, priimek, vzdevek, če ga ima, za roditeljevo ime in njega priimek, za materin deklinški priimek, katere vere je, kje je rojen, kje živi, koliko ima let, čigav državljan je, s čim se bavi, kakšne so njegove rodbinske razmere, ali je pismen, ali je služil pri

vojski, kakšnega imovinskega stanja je, ali je bil kdaj, in zaradi česa obsojen, ali je sedaj v preiskavi in, če je maloleten, kdo je njegov zakoniti zastopnik.

(2) Nato je treba obdolžencu vobče označiti kaznivo dejanje, ki ga je obdolžen, in ga vprašati, ali hoče kaj navesti v svojo obrambo.

(3) Z zasliševanjem se mora dati obdolžencu prilika, da v skladnem in podrobnem pripovedovanju vse stvari, ki je je obdolžen, izpodbije vse osnove suma, ki obstoje zoper njega, in da navede vse činjenice, ki služijo v njegovo obrambo.

(4) Potem se smejo postavljati obdolžencu tudi poedina vprašanja, če je treba popolniti praznine ali odpraviti protislovja in nejasnost v njegovem odgovoru. Zlasti je treba¹ obdolžencu vprašanje staviti tako, da zve vse ono, kar obstoji zoper njega in da se more o tem izjaviti in se braniti.²

(5) Če navede obdolženec v svojo obrambo kakšne okoliščnosti in dokaze, jih je treba zbrati in preskusiti, razen če jih je navedel očitvidno samo zato, da se postopek zavleče.³

¹ Gl. § 3.

² Prim. § 154.

³ § 40. kpr. predpisuje, da mora biti obdolženec pozvan, da izjavi, na kakšen način misli poravnati storjeno škodo, § 41. iste ur., da mora biti zaslišan tudi o dejanjih, za katera se izve še le pri zaslišanju o obdolžitvi

§ 153. — Če obdolženec sploh neče odgovarjati ali če neče odgovarjati na nekatera vprašanja ali če se dela gluhega, nemega ali blaznega in vidi preiskovalni sodnik sam ali zve od izvedencev, da se samo pretvarja, ga mora opomniti, da s takim vedenjem ne bo ustavil postopanja in da

si bo s tem sam vzel vse ono, kar bi mu utegnilo služiti za obrambo.^{1 2}

¹ Za tiskovno postopanje velja čl. 81. tisk. zak.: Če se obtoženec ne odzove pozivu izsledovalnega sodnika, se smatra za zaslišanega.

² Eventualno si obdolženec naprti povračilo stroškov v smislu § 311., odst. 2., št. 1.

§ 154. — Vprašanja, ki se postavljajo obdolžencu, morajo biti jasna, razločna in določna, da teko druga iz drugih po naravnem redu dogodkov in da jih more dobro razumeti. Zlasti ne smejo biti taka, da bi se dalo iz njih izvajati, kakor bi bil obdolženec priznal dejanje,¹ najsi ga dejanski ni priznal. Prav tako se ne smejo postavljati taka vprašanja, v katerih je že obseženo navodilo, kako bi bilo treba odgovarjati.²

¹ T. zv. kapciozna vprašanja.

² T. zv. sugestivna vprašanja.

§ 155. — Dopustno ni, zavajati obdolženca v priznanje z obljubljanjem,¹ slepiti vijo, pretnjo ali silo niti ga namerno utrujati z nočnimi zasliševanji ali na drug način.^{2 3}

¹ Sem spada zlasti obljubljanje, da bo storilec kaznivega dejanja od obtožbe oproščen ali mileje kaznovan.

² Prim. tudi predpis za zaslišavanje na glavni razpravi v § 251., odst. 1. Po § 153. ne obstoji dolžnost obdolženca, da odgovarja na vprašanja.

³ Če se dejanje po § 153. izvrši naklepno, tvori to prestopo po § 390. kz.

§ 156. — Predmeti, ki se nanašajo na kaznivo dejanje ali ki služijo za dokaz zoper obdolženca, se mu predlože, da jih spozna, ko jih je predhodno opisal. Če se ti predmeti ne morejo donesti, se sme odvesti obdolženec tja, kjer so, da jih spozna.

§ 157. — Če se obdolženčevi poznejši dokazi razlikujejo od prejšnjih, zlasti če prekliče svoje priznanje, ga je treba vedno vprašati za vzrok različnih izjav, odnosno zakaj je preklical priznanje.

§ 158. — ⁽¹⁾ Obdolženec se sooči¹ med preiskavo s pričo ali udeležencem, če se njiju izpovedbe ne ujemajo v važnih točkah in če se to protislovje ne dá odpraviti drugače.

⁽²⁾ Istočasno se smeta soočiti samo dve osebi. Udeleženci se zaslišijo o vsaki poedini okolnosti, zbog katere se ne ujemajo med seboj, posebe in njih odgovor se zapiše v zapisnik.

⁽³⁾ Ni da bi se osebe, omenjene v § 169., ki so pričale, morale soočevati, razen če to obdolženec izrecno zahteva.

¹ T. zv. konfrontacija.

§ 159. — Tudi po obdolženčevem priznanju je preiskovalni sodnik dolžan, iskati in zbirati druge dokaze o obdolženčevi krivdi. Če je priznanje jasno, popolno in podrobno in če je podprto tudi z drugimi okolnostmi, najdenimi v preiskavi, se izvršujejo nadaljnje poizvedbe samo na tožilčev predlog.

§ 160. — ⁽¹⁾ Če obdolženec ne umeje službenega jezika, se zaslišuje s pomočjo zapriseženega tolmača,¹ ako njegovega jezika ne umejeta preiskovalni sodnik in zapisnikar.

⁽²⁾ Če je obdolženec gluh, se mu stavi vprašanje pismeno, če je pa nem, se pozove, naj odgovori pismeno. Če se na ta način ne more izvršiti zasliševanje, se pozove zaradi tolmačenja taka oseba, ki se z obdolžencem more sporaz-

umeti. To osebo kot tolmača je treba najprej zapriseči.²

¹ Gl. opombo ¹ pri § 106.

² Prisega je promisorna. Naklepna kršitev dolžnosti pravilnega tolmačenja se kaznuje po § 144. kz.

XIII. p o g l a v j e.

Zasliševanje prič.

§ 161. — ⁽¹⁾ Za priče se pozivljejo vse one osebe,¹ glede katerih je verjetno, da bodo mogle dati kakršnokoli sporočilo o kaznivem dejanju ali o okolnostih, ki so važne za kazensko postopanje.

⁽²⁾ Kolikor ne odreja zakon drugače,² mora vsaka oseba, ki se pozove za pričo, na poziv priti in pričati.³

¹ Tudi oškodovanec, ki se je pridružil kazenskemu postopanju kot zasebni udeleženec (gl. § 180.). Ni zakonitega zadržka, da se zasliši zasebni tožilec kot priča: § 247., odst. 2.

² Gl. §§ 168., 169.

³ Disciplinske sankcije, če ne pride ali noče pričati: gl. §§ 163., 164.

§ 162. — ⁽¹⁾ Pozivanje se vrši z vročitvijo pismenega poziva, v katerem se označijo ime in poklic pozvane osebe, čas in kraj prihoda, predmet kakor tudi to, da se pozivlje zaradi zaslišanja kot priča, z dostavkom, da se bo, če neopravičeno izostane, privedla in kaznovala v denarju in z z a p o r o m.¹

⁽²⁾ Osebe, ki so pri aktivni vojski, orožništvu ali finančni straži, se pozivljejo za priče praviloma po svojih višjih oblastvih. Če teh v istem kraju ni, a je nevarno odlagati, se smejo pozvati

tudi neposredno, toda obenem se mora obvestiti o tem tudi njih višje oblastvo.²

¹ Dodatek „in z zaporom“ je prišel v besedilo z uredbo z dne 20. marca 1935.

² Za tiskovno postopanje velja predpis čl. 83. tisk. zak., da se mora zaslišanje prič po izsledovalnem sodniku izvršiti v 8 dneh.

§ 163. — (1) Če priča, pozvana po odredbi § 162., ne pride, pa izostanka ne opraviči ali če brez dovolitve in opravičbe odide iz kraja, kjer bi morala biti zaslišana, se sme privedi¹ in plača stroške, provzročene z njenim izostankom, poleg tega pa se sme izreči zoper njo denarna kazen do dva² tisoč dinarjev, v važnejših primerih tudi zapor do deset dni (§ 7.).^{2 3}. Če se je priča privedla in je bilo zaradi tega kaj stroškov, mora povrniti tudi te stroške.

(2) Ob ponovnem izostanku se sme izreči kazen še enkrat.

(3) Pričo, ki je pri aktivni vojski, privede in kaznuje na prošnjo pristojno vojaško oblastvo.

(4) Pritožba, vložena zoper rešitev preiskovalnega sodnika, s katero je bila priča kaznovana, zadržuje izvršitev rešitve.

¹ Privedba v tem primeru ni identična z ono po § 112.

² Oba dodatka („dva“, „v važnejših“ itd.) sta prišla v besedilo z uredbo z dne 20. marca 1935.

³ Zapor je tu disciplinska sankcija.

§ 164. — (1) Če priča pride, pa neče, ko je bila opozorjena na posledice, brez zakonitega vzroka pričati ali priseči, jo kaznuje preiskovalni sodnik v denarju do štiri¹ tisoč dinarjev, če pa vztraja še nadalje v svoji upornosti, v važnejših primerih tudi z zaporom do šestih tednov.²

(²) Če priča tudi po izvršeni kazni neče pričati ali priseči, odredi preiskovalni sodnik, da mora ostati v zaporu, dokler se ne konča postopek, odnosno dokler se ne pokaže, da je njeno zaslišanje nepotrebno. Toda ta zapor ne sme trajati nikoli dlje nego šest tednov pri prestopkih in tudi ne dlje nego tri mesece pri zločinstvih. Zapor prestane, čim se priča zasliši ali čim priseže.

(³) Za pritožbo velja predpis § 163., poslednjega odstavka.

(⁴) Pričo, ki je pri aktivni vojski, kaznuje vojaško oblastvo na prošnjo preiskovalnega sodnika.

¹ V prvotnem besedilu je stalo „dveh“; izprememba se je izvršila z uredbo z dne 20. marca 1935.

² Gl opombo ³ pri § 163.

§ 165. — Če je oseba, ki jo je zaslišati kot pričo, v kakšni javni službi ali v službi pri takem zasebnem podjetju, da je treba odrediti ob njeni odsotnosti v javnem interesu nadomeščanje, se obvesti istočasno tudi njen starejšina o tem, da je bila pozvana za pričo.

§ 166. — (¹) V svojem stanovanju se zaslišujejo kot priče:

1. člani kraljevskega doma;¹

2. oni, ki zbog starosti, bolezni ali drugih telesnih hib ne morejo priti k sodišču.²

(²) Člane kraljevskega doma zaslišuje predsednik okrožnega sodišča, v čigar območju stalno žive ali začasno bivajo.

¹ Glej čl. 58. ustave.

² Po razpisu min. pravde — gl. op. ² pri § 181. — je potrebna odobritev oprave dokaza izven sedeža sodišča (razen, če ni stroškov).

§ 167. — (1) Priče zaslišuje praviloma preiskovalni sodnik.¹ Če živi priča v drugem okraju, ne pa v onem, kjer je sedež preiskovalnega sodnika, jo zasliši praviloma ono okrajno sodišče, v čigar okolišu se nahaja. Če pa spozna preiskovalni sodnik, da je v interesu preiskave potrebno, da sam zasliši pričo, jo sme pozvati, naj pride osebno.

(2) Okrajnemu sodišču, ki zaslišuje pričo na zahtevo preiskovalnega sodnika, je treba vročiti predmet in vprašanja, glede katerih naj se priča zasliši. Okrajnemu sodišču je dolžnost, postavljati priči glede na vsebino njene izpovedbe tudi druga vprašanja, ki izvirajo kot potrebna iz njene izpovedbe.²

(3) Za zaslišanje osebe, ki je pri aktivni vojski, sme zaprositi preiskovalni sodnik pristojno vojaško sodišče.

¹ Formalno zaslišanje (gl. opombo ³ pri § 93.) po policijskih organih ni dovoljeno; gl. § 93., odst. 2.

² Ta predpis je v tesni zvezi s predpisom § 99., odst. 2.

§ 168. — Kot priče se ne smejo zasliševati in, če so bile zaslišane, pričanje ne velja:¹

1. verski predstavniki o onem, kar jim je bilo spovedano ali drugače zaupano ob pogoju uradne duhovne molčečnosti;²

2. državni uslužbenci³ kakor tudi ne oni, ki so izstopili iz državne službe, o onem, s čimer bi prekršili dolžnost, varovati službeno tajnost,⁴ dokler jih tega ne odveže višje oblastvo;

3. branilec⁵ o tem, kar mu je zaupal obdolženec kot svojemu branilcu, razen če to obdolženec sam zahteva; in

4. oni, ki ob času pričevanja zbog duševne ali telesne bolezni ne more govoriti resnice.^{6 7}

¹ Gl. opombo ⁸ pri § 178.

² Ta predpis se mora vpoštevati tudi, če bi spovedanec sam zahteval, da naj priča izpove. Verski predstavnik je v § 395. kz. omenjen poleg državnih uslužbencev, v § 252. kz. pa ni naveden.

³ Gl. § 14., števil. 4., kz.

⁴ O vsebini službene tajnosti gl. § 71. čz.; prim. še §§ 401. do 403. kz.

⁵ Gl. 252. kz. ter § 21., odst. 4., zo.

⁶ Kriteriji se presojujejo po svobodnem prevdanku sodišča, če treba, po zaslišanju izvedencev. Prim. tudi § 185., odst. 1.

⁷ Glede zdravnikov, ki so državni uslužbenci, velja § 162., št. 2. Kolikor gre za tajnosti, ki jih zvedo v privatni praksi, velja po § 31. zak. o zdravnikih, Sl. N. iz l. 1931, št. 17/V/20., Sl. L. iz l. 1931, št. 18, da jih morajo varovati; sankcija za naklepno kršitev tajnosti je v § 252. kz. Predpis § 32. cit. zak. o zdravnikih določa: Zdravniki so dolžni, kolikor izvršujejo prakso, izdati zdravniško tajnost: 1) . . . , 2) če jih na zahtevo sodnih oblastev odveže varovanja tajnosti v območju uprave mesta Beograd minister so socialno politiko in narodno zdravje, v območju banovine pa ban. Minister za socialno politiko in narodno zdravje, odnosno ban sme odvezati zdravnike varovanja tajnosti samo, če je treba zaščititi upravičene javne koristi, ali če je privatna korist važnejša kot ona, da se varuje tajnost.

§ 169. — (1) Dolžnosti pričanja se opraščajo:¹

1. oseba, ki je z obdolžencem zaročena;

2. obdolženčev zakonski drug, tudi če zakon več ne velja;

3. kdor je z obdolžencem v sorodstvu po krvi v navzgornji ali navzdolnji premi vrsti, v stranski vrsti do vštete tretje stopnje, po svaštvu pa do vštete druge stopnje;

4. kdor je z obdolžencem v hišni zadrugi;

5. kdor je bil obdolžencu krstni boter ali komur je bil obdolženec krstni boter, ali kdor izmed njiju je otrokom drugega krstni boter, kakor tudi kdor je z obdolžencem v razmerju varuha, varovanca, skrbnika, oskrbovanca, posinovitelja (pohčeriteljice), posinovljenca (pohčerjenke), rednika in rejenca.

(²) Preden začne preiskovalni sodnik zasliševati te osebe ali čim zve za njih razmerje do obdolženca, jih mora poučiti, da jim ni treba pričati. Njih odgovor na to se stavi v zapisnik.

(³) Pričanje je brez veljave, če priča ni bila opozorjena, da ji ni treba pričati, odnosno če se priča izrečno ne odpove pravici, po kateri ni dolžna pričati, ali če ta opozoritev in odpoved nista vpisani v zapisnik.²

(⁴) Če je več obdolžencev, pa je priča samo z enim izmed njih v kakšnem izmed zgoraj omenjenih razmerij, sme odreči vobče tudi proti ostalim pričanje samo takrat, kadar njenih izpovedb ni mogoče ločiti, ne da bi se dotikala priča tudi onega obdolženca, zoper katerega ji ni treba pričati.^{3 4}

¹ Izjema je ustanovljena v postopanju zoper mlajše maloletnike, toda le, če gre za pričevanje o njihovi individualnosti itd., gl. § 441., odst. 2.

² Po § 263., odst. 2., se smejo priče poslužiti pravice, da nečejo pričati, tudi na glavni razpravi. Torej imajo tu isto pravico, tudi če se je še niso poslužile v toku zaslišavanja po preiskovalnem sodniku. Gl. tudi § 255., odst. 2., in § 256., odst. 1.

³ Posebe je citiran § 169. za pripravljalni postopek v §§ 143., 148., 158., 185.

⁴ Sankcije za naklepno krivo pričevanje oseb, oproščenih od dolžnosti pričevanja: gl. § 145. kz.

§ 170. — Priča se ne sme siliti, da bi odgovarjala na poedina vprašanja,¹ če je verjetno,

da bi nastala zaradi tega zanjo velika neposrednja materialna škoda ali sramota zanjo ali za osebe, ki so z njo v razmerju, omenjenem v § 169., št. 1. do 5.

¹ Če pa odgovarja naklepno drugače nego po resnici, velja sankcija po § 145. kz.; toda gl. § 147. kz.

O d l o č b e: Z a g r e b, apelacijsko sodišče, z dne 24. februarja 1932 [Breberina-Ilić, str. 139]: Sodišče nima dolžnosti, opozoriti pričo na predpis § 170., sme pa to storiti po svoji uvidevnosti. Činjenica, da sodišče priče ni poučilo o predpisu § 170., nima nobenega vpliva na presojo vrednosti pričine izpovedbe.

Z a g r e b, S. S., z dne 5. sept. 1934. [Mjesečnik 1934., str. 457.]: Če ni bila priča opozorjena, da se sme po § 170. odreči pričevanju, jo sodišče sme po § 25. kz. oprostiti obtožbe. (Šlo je za spolno razmerje soproge z moškim izven zakona.)

Z a g r e b, S. S. B., z dne 5. marca 1930. [Mjesečnik, 1930., str. 180]: Nevarnost, da se razkrije morebitni disciplinski prekršek, ni nikakšna pravna dobrina, ki jo ima v mislih § 25. kz.

§ 171. — ⁽¹⁾ Priče se zaslišujejo posamič. Če naj se zasliši v isti stvari več prič, ne sme biti nobena priča prisotna pri zasliševanju druge priče.

⁽²⁾ Priči se dovoli med zasliševanjem sedeti.

⁽³⁾ Priča mora odgovarjati ustno.

⁽⁴⁾ Pričo je treba pred zasliševanjem opomniti, da mora izpovedati na vsa vprašanja, ki se ji bodo stavila, po vesti pravo resnico, da ne sme ničesar zamolčati in da se bo, če bi bilo treba, zaprisegla na resničnost svoje izpovedbe. Priča se mora pri tem opozoriti na to, da stori kaznivo dejanje, če bi govorila neresnico.¹

⁽⁵⁾ Potem je vprašati pričo za ime in priimek, odkod je, kje živi, za njen poklic, leta, katere vere je in ali je v kakšnem razmerju z obdolžencem ali oškodovancem.² V nujno potrebnih

primerih se sme priča vprašati, ali, kdaj in zaradi česa je bila obsojena.³

¹ Scilicet: naklepno! Gl. §§ 144.—147. kz.

² Tu niso mišljena (samo) razmerja iz § 169., ampak tudi iz § 178., št. 2. in 5. Ta vprašanja so „občna“ (§ 172.).

³ Vpoštevati pa se mora predpis § 170.

§ 172. — (1) Po občnih vprašanjih je treba pričo pustiti, da najprej sama izpove vse, kar ji je o predmetu znano, in šele, če bi bilo kaj ne-popolno, nejasno ali bi bilo v protislovju, se ji stavijo posebna vprašanja, da se dopolni ali pojasni ono, kar je izpovedala.¹ Kolikor je le mogoče, se je treba izogibati vprašanjem, v katerih je že obseženo navodilo, kako bi bilo treba odgovarjati.²

(2) Pričo je treba vedno vprašati, odkod ji je znano ono, o čemer priča.³

¹ Izpovedati mora tudi, če temeljijo zaznatve priče na njenem strokovnem znanju ali izkustvu, toda le o činjenicah iz preteklega ali sedanjega časa. O činjenicah, ki nastanejo v bodočnosti, more biti zaslišan samo izvedenec.

² To so sugestivna vprašanja (vsporedno k § 154.).

³ Ratio scientiae: lastna zaznatev ali posredna, sporočena od drugih.

§ 173. — Če je treba, da priča spozna osebe ali predmete, se zahteva od nje najprej, naj jih opiše in navede znake, po katerih se razlikujejo, in šele nato se ji pokaže oseba ali predmet zaradi spoznanja. Če se predmet ne more donesti, je dopustno, odvesti pričo tja, kjer je predmet, da ga spozna.¹

¹ Vsporedni predpis k § 156. za obdolženčevo zaslišanje.

§ 174. — ⁽¹⁾ Priče se smejo v pripravljalnem postopanju¹ soočiti, če se njih izpovedbe ne ujemajo in če se ne dá odpraviti to protislovje drugače.

⁽²⁾ Istočasno se smeta soočiti samo dve priči. Oni, ki se soočita, se zaslišita posebe o vsaki okolnosti, zbog katere se med seboj ne ujemata, in njiju odgovor se vpiše v zapisnik.

⁽³⁾ Člani kraljevskega doma² so oproščeni dolžnosti soočbe.

¹ T. j. med poizvedbami (VIII. poglavje) in v preiskavi (IX. poglavje). (Gre za t. zv. konfrontacijo).

² Gl. § 166. in tamkajšnjo opombo ¹.

§ 175. — Če priča ne umeje službenega jezika, ali če je gluha ali nema, je treba postopati po § 160.

§ 176. — ⁽¹⁾ Priče se zaprisežejo po zaslišanju,¹ in sicer praviloma na glavni razpravi.

⁽²⁾ Med pripravljalnim postopanjem² se sme zapriseči priča samo, če se je bati zaradi bolezni ali iz drugih razlogov, da ne bo mogla priti na glavno razpravo, ali če predlaga tožilec ali obdolženec iz tehtnih razlogov, da se priča zaprisezi, ali če misli preiskovalni sodnik, da bo zvedel popolno resnico samo tako, če se priča zapriseže.³

⁽³⁾ Razlog, iz katerega se je izvršila zaprisega, se zapiše v zapisnik.^{4 5}

¹ Asertorna prisega. Obliko gl. v § 177.

² Gl. opombo ¹ pri § 174.; tudi v tem času je prisega asertorna.

³ Po čl. 25. ured. o izvrš. zak. o drž. sodišču zapriseže preiskovalni sodnik pričo po zaslišanju, če je treba dotrditi krivdo taječega obdolženca, samo da ni zoper zaprisego zakonske ovire.

⁴ Če gre za dejanje odsotnega ali pobeglega osumljenca, za katerega bi bila obramba obvezna, se priče

tudi med pripravljalnim postopanjem zaprisegajo: § 455., odst. 2.

⁵ Če v izročitvenem postopanju inozemsko sodno oblastvo zahteva, se priča tudi zapriseže: gl. § 488., odst. 5.

§ 177. — (1) Preden se priča zapriseže, jo je treba še enkrat vprašati, ali ima svoji izpovedbi še kaj dodati ali v njej kaj izpremeniti; potem jo je treba opomniti na svetost prisege in na zakonite posledice, ki jo zadenejo, če priseže po krivem.¹

(2) Priča priseže ustno z izgovarjanjem teh besed: „Prisezam na edinega Boga in na vse, kar mi je najsvetejše in na tem svetu najdražje, da sem govoril v vsem, kar me je sodišče vprašalo, resnico in da nisem zamolčal ničesar, kar sem vedel o tej stvari, in kakor sem tukaj govoril resnico, tako mi Bog pomaga.“

(3) Natančnejše odredbe o načinu zaprisezanja se predpišejo s posebno uredbo.²

(4) Če priča ne pripada nobenemu veroizpovedanju, mora dati namesto prisege slovesno obljubo, da bo govorila po svoji vesti resnico.³

(5) Neme priče, ki so vešče čitanju in pisanju, se zaprisežejo tako, da podpišejo besedilo prisege, gluhe priče pa prečitajo besedilo prisege. Če gluhe in neme priče niso vešče ne čitanju ne pisanju, se zaprisežejo po zapriseženem tolmaču, ki se more sporazumeti s pričo.⁴

(6) Člani kraljevskega doma se zaprisežejo⁵ kot priče tako, da podpišejo besedilo prisege.

¹ Gl. §§ 144., 145. kz.

² Gl. §§ 57., 58., 59. kpr.

³ Gl. § 145., odst. 2., kz.

⁴ Gl. vsporedno določbo v § 160., odst. 2., in tam navedeni opombi.

⁵ V svojem stanovanju, § 166., št. 1.

§ 178. — (1) Ne zaprisezajo se osebe:

1. glede katerih je dokazano ali ki so sumne, da so izvršile kaznivo dejanje,¹ zbog katerega se zaslišujejo, ali da so bile udeležene² pri njem;³

2. ki so jim bile s sodbo odvzete častne pravice;⁴

3. ki niso dovršile ob času zasliševanja šest-najstega leta življenja;⁵

4. pri katerih je duševna moč opažanja ali pametovanja znatno oslabela;⁶

5. ki so z obdolžencem, zoper katerega pričajo, v takem sovraštvu, da je popolna verodostojnost njih izpovedbe dvomna,⁷ in

6. ki so navedle pri zasliševanju važne okolnosti, o katerih je dokazano, da so neresnične, priče pa ne morejo dokazati, da so storile to iz zmote.

(2) Če bi se te osebe zaprisegle, prisega ne velja.^{8 9}

¹ Kot storilci ali sotorilci, bilo naklepno, bilo malomarno izvršenega dejanja.

² Kot nasnovatelji, pomagači, pa tudi prikrivalci in oni, ki so dali potuho (§ 21.).

³ Obseg kaznivega dejanja (ali več kaznivih dejanj) je določen v rešitvi predloga na uvedbo preiskave, gl. § 98., odst. 2., za okrajna sodišča po § 99., odst. 2.

⁴ Gl. §§ 46. do 48., 90. kz.

⁵ Gl. § 87., odst. 2. (Za dovršitev mora rojstni dan preteči.)

⁶ Prim. opombo ⁵ pri § 168. Predpostavlja, da ni bilo zadržka za zaslišanje kot pričo.

⁷ Gl. opombo ² pri § 171.

⁸ Gl. §§ 336., št. 4. (kršitev formalnega zakona, ki se mora grajati, če se vporablja v obtoženčevo škodo; § 338., odst. 3.)

⁹ V prvih besedah stoji „osebe“ (ne: priče), ker velja ta paragraf tudi za izvedence, gl. § 255., odst. 3.

§ 179. — Sodišče sme odločiti po okolnostih poedinega primera, da ni zapriseči kot prič oškodovanca in onih oseb, ki so z obdolžencem v kakšnem izmed razmerij, omenjenih v § 169.¹

¹ Gl. § 145. kz.

§ 180. — ⁽¹⁾ Če se zaslišuje kot priča oškodovanec, se zasliši zlasti o tem, ali se pridružuje s svojimi zasebnopravnimi zahtevki kazenskemu postopanju.¹

⁽²⁾ Tudi če se je on pridružil kakor tudi če nastopa kot tožilec,² veljajo zanj vsi predpisi, ki veljajo za zasliševanje prič.

¹ Gl. §§ 51., 52., 295.

² Gl. § 53.

XIV. p o g l a v j e.

Sodni ogled in izvedenci.

§ 181. — ⁽¹⁾ Sodni ogled se opravi vselej, kadarkoli je treba osebnega opazanja, da se dožene ali razjasni kakšna važna činjenica v postopanju.

⁽²⁾ Če preiskovalni sodnik smatra za potrebno ali če zahteva to obdolženec, pozoveta se k ogledu dve sodni priči.^{1 2} Stranke in njih zastopniki smejo prisostvovati ogledu; če pa ima obdolženec branilca, se mora ta redno obvestiti, da se bo vršil ogled, razen če je nevarno odlagati.⁴

¹ Besedilo prvega stavka drugega odstavka velja po uredbi z dne 20. marca 1935. Prej se je glasilo: „Ogled se vrši v prisotnosti dveh prič“.

² Gl. § 73. in tamkajšnje opombe. Sodne priče niso potrebne pred okrajnim sodiščem; gl. § 380., odst. 1., štev. 5.

³ Gl. § 6., odst. 1., in tamkajšnjo op. ².

⁴ Oprava ogleda izven sedeža sodišča (ki je zvezana s posebnimi stroški), mora biti vnaprej odobrena od starejšine ali predsednika sodišča: gl. §§ 48., 49. kpr.

Razpis min. pravde z dne 23. maja 1935., št. 54987 (Policija, 1935. str. 1134) odreja: Predsedniki okrožnih sodišč in starejšine okrajnih sodišč, morajo, ko odobravajo izvršitev dokaza na licu mesta, vpoštovati zakonite predpostavke tega dokaza in neobhodno potrebo, da se varčuje, zlasti v današnjem času težke ekonomske krize.

§ 182. — Zapisnik o izvršenem ogledu mora biti točen in popoln, tako da podaja verno sliko onega stanja, ki se je našlo z ogledom. V ta namen se morajo postaviti v zapisnik opisi, mere, velikost predmetov ali sledov; če pa je treba, se smejo pridodati tudi skice, črteži ali fotografije.¹

¹ O tehnični strani vprašanja gl.: S. Tregubov i A. Andonović: Kriminalna tehnika. Naučno-tehniško istraživanje krivičnih dela. Beograd, 1935. Str. 189 in nasl.

§ 183. — ⁽¹⁾ Če je treba za izsleditev in ocenitev činjenic, ki so predmet ogleda, posebne izobrazbe in posebnega znanja, pozove preiskovalni sodnik praviloma enega izvedenca.

⁽²⁾ Dva izvedenca pozove samo, če je izvedenčevo poslovanje težko in zamotano.^{1 2 3}

¹ Besedilo v prvi izdaji zakona se je glasilo....: izvedence, in sicer praviloma dva. Zadošča pa tudi en izvedenec, če je primer manjše važnosti ali če bi bilo za preiskavo škodljivo čakati, dokler se ne najde drugi izvedenec. Popravljeni tekst je odrejen z uredbo z dne 20. marca 1935.

² Prim. § 93., odst. 2., § 380., odst. 1., štev. 6. — Uporaba na glavni razpravi: gl. § 262., odst. 1.

³ O načinu zapisovanja izsleditve (izvida) in ocenitve (mnenja) gl. § 190.

§ 184. — (1) Izvedence izbira preiskovalni sodnik.

(2) Ako je za kakšno vrsto izvedenstva pri sodišču kaj stalno postavljenih ali odrejenih izvedencev,¹ sme pozvati preiskovalni sodnik druge samo, če je nevarno odlagati ali če so oni zadržani ali če se v poedinem primeru pokažejo za sumne² ali če to zahtevajo posebne okoliščnosti.

(3) Če se izbere za izvedenca kdo, ki je pri aktivni vojski, ga je obvestiti o tem po njegovem višjem vojaškem oblastvu.³

¹ Izvedenec ni, kdor je zaznal činjenice, katerih zaznanje in pravilno presojo mu omogoča posebna izobrazba ali preskušnost. Ko izpoveduje o njih kot priča, nastopa kot izvedena priča, pa vendarle priča, ki za njo veljajo predpisi § 315.

² Analogni predpis § 178., odst. 1., št. 5.; gl. § 185.

³ Po čl. 9. zopz. odredi predsednik glavne kontrole enega preglednika računov, ki kot izvedenec poda pismeno poročilo o vsem, kar se tiče računov, ki so v zvezi s postopanjem zbog deliktov iz navedenega zakona.

§ 185. — (1) Za izvedence se ne smejo jemati osebe, ki se ne smejo zasliševati¹ ali zaprisežati² kot priče, kakor tudi ne one, ki so z obdolžencem ali oškodovancem v kakšnem izmed razmerij, omenjenih v § 169., ali zoper katere se je storilo kaznivo dejanje; če pa se vzamejo, njih izvedensko poslovanje ne velja.³

(2) O izboru izvedencev se obvestijo stranke ali njih zastopniki praviloma, preden se začne izvedensko poslovanje, če ni zoper to posebnih razlogov.

(3) Stranke smejo zahtevati, da se izvedenec izloči,⁴ na istih osnovah, na katerih smejo zahte-

vati, da se izloči sodnik. Zbog tega, ker je bil izvedenec zaslišan kot priča, pa ga vendarle ni dopustno izločiti.⁵ Če spozna preiskovalni sodnik, da je treba izvedence zamenjati, pozove druge izvedence, ako ni nevarno odlagati.

(⁴) Po začetem izvedenskem poslovanju se sme zahtevati samo, da se izvedenec izključi, in sicer na istih osnovah, na katerih se sme zahtevati, da se izključi sodnik (§§ 28. in 29.). V tem primeru se mora vselej poklicati drug izvedenec.

(⁵) Zoper rešitev preiskovalnega sodnika, s katero se zavrača zahteva za izločitev, imajo stranke pravico pritožbe na okrožno sodišče.

(⁶) Če navede izvedenec tehtne vzroke, ga sme preiskovalni sodnik oprostiti dolžnosti, poslovati kot izvedenec, in sme pozvati drugega izvedenca, ako ni nevarno odlagati.

(⁷) Državni uradniki⁷ ali osebe, ki so v vojaški službi, se ne smejo jemati za izvedence, če izjavi njih višje oblastvo, da bi bilo njih zaslišanje kot izvedencev škodljivo za državne interese.

¹ Gl. § 168.

² Gl. § 178.

³ Gl. op. ⁸ pri § 178.

⁴ Gl. §§ 31. do 37.

⁵ Pravzaprav: izjema od predpisa za izključitev po § 28., št. 7., za sodnike.

⁶ Gl. §§ 28. nasl.

⁷ Gl. § 14., št. 3, kz.

§ 186. — (¹) Če izvedenec na poziv ne pride in izostanka ne opraviči ali če neče biti izvedenec, ga sme obsoditi preiskovalni sodnik na denarno kazen do dveh tisoč dinarjev in na povračilo povzročenih stroškov. V ponovnem primeru se sme izreči denarna kazen še enkrat.¹

(²) Če je treba izreči to kazen zoper osebo, ki je pri aktivni vojski, ali če je treba izterjati od

nje provzročene stroške, se obrne preiskovalni sodnik za to s prošnjo na pristojno vojaško sodišče.

(3) Pritožba zoper rešitev, s katero je izvedenec kaznovan, zadrži nje izvršitev.

¹ „Kazen“ je tu disciplinska sankcija.

§ 187. — (1) Preden se ogled začne, mora izvedenec priseči,¹ da bo predmet ogleda skrbno premotril, da bo verno in točno navedel vse, kar opazi in najde, in da bo oddal svoje mnenje nepristransko po svoji vesti in najboljši vednosti.²

(2) Stalno postavljeni izvedenec, ki je kot tak vobče zaprisežen, se opomni, namesto ponovne prisege, samo na svetost prisege, ki jo je opravil.²

¹ Prisega je „promisorna“. — V § 38. kpr. je rečeno, da je „obrazec prisege izvedenca naveden v § 187. kp.“. Mišljeno je, da pride v besedilo prisege namesto besed „da sem govoril v vsem“... do „govoril resnico“ — stavek „da bom predmet ogleda“ do „... najboljši vednosti.“ Predpis § 39. iste uredbe velja tudi tu.

² Sankcije za naklepno kršitev gl. §§ 144., 145. kz.

§ 188. — (1) Preiskovalni sodnik vodi delovanje izvedencev pri ogledu. Vpoštevajoč, kolikor je največ mogoče, predloge strank, označuje predmete, ki naj jih izvedenci premotrijo, ter jim stavlja vprašanja, glede katerih misli, da je njih odgovor potreben.¹

(2) Na zahtevo izvedencev jim daje preiskovalni sodnik na podstavi spisov ali zaslišanj prič potrebna pojasnila, ki se jim zde važna za njih mnenje. Sme jim pa tudi dovoliti pregled preiskovalnih spisov, vseh ali poedinih delov, ali jim jih tudi izročiti, kolikor jim je to nujno potrebno, da oddado temeljito mnenje, če zoper to ni nikakšnega posebnega razloga.² V ta namen se smejo zasliševati tudi nove priče, izvedenci pa

smejo stavljati z odobritvijo preiskovalnega sodnika pričam tudi poedina vprašanja.³

¹ Stavljanje vprašanj se sme vršiti sukcesivno. To velja tudi za predloge strank, prim. § 181., odst. 2.

² Gre tu n. pr. za poizvedbe, o katerih se je naknadno pokazalo, da nimajo veljavnosti iz vzroka po št. 1. do 4. § 168. Toda gl. tudi čl. 9., odst. 2., zopz.

³ Ni tu posebe omenjeno, vendar z ozirom na predpis § 181., odst. 1., samo po sebi razumljivo, da smejo izvedenci tudi obdolžencu stavljati poedina vprašanja. (Nasprotno trdi Živanović, Krivični zakonik i zakonik o sud. kriv. post., 1930., str. 324.; toda prim. § 252., odst. 1.)

§ 189. — (1) Izvedenci premotrijo in pregledajo predmete ogleda vpričo preiskovalnega sodnika in zapisnikarja, razen če bi zahtevali oziri morale in sramežljivosti njih odstranitev ali če se ne morejo dobiti potrebni preskusi drugače nego z večstranskim opazovanjem ali dolgotrajnim preiskovanjem.

(2) Vselej, kadar vrše izvedenci ogled brez čigarkoli prisotnosti,¹ si je treba prizadevati na primeren način, da bo opazovanje izvedencev verodostojno.

(3) Če se dá vedeti že vnaprej,² da se bo stvar, ki je predmet izvedenskega premotrenja in preiskovanja, zaradi njih delovanja pokvarila ali izpremenila,² se vzame, ako je mogoče, del te stvari v sodno hrambo.³

¹ Gl. novelirani § 181., odst. 2., glede prisotnosti sodnih prič.

² To se lahko šele po izvedencu izve.

³ Predpise o sodni hrambi vsebujejo §§ 68 nasl. v 4. poglavju kpr.

§ 190. — Podatki izvedencev¹ o njih izvidu se zapišejo takoj v zapisnik, svoje mnenje in razloge pa jim je moči takoj dati na zapisnik ali pa jih

predložiti pozneje pismo v roku, ki ga jim odredi preiskovalni sodnik po potrebi.²

¹ Gl. glede števila §§ 183., 380., odst. 1., šte. 6.

² Ni zadržka, da se rok pozneje podaljša; prim. § 199., odst. 2.

§ 191. — Če se podatki izvedencev o njihovem izvidu bistveno razlikujejo ali če je njihov izvid temen, nepopoln ali sam s seboj ali z najdenimi okolnostmi v protislovju, ponovi preiskovalni sodnik, ako se ti nedostatki ne dajo odpraviti s ponovnim zaslišanjem izvedencev, ogled, kolikor je to mogoče, z istimi ali pa z drugimi izvedenci.¹

¹ Glede števila izvedencev gl. § 183.

§ 192. — (1) Če so v mnenju izvedencev protislovja ali nedostatki ali če se pojavi osnovan dvom glede točnosti oddanega mnenja in če se ti nedostatki ali dvomi ne morejo odpraviti s ponovnim zaslišanjem izvedencev, zahteva preiskovalni sodnik mnenje drugega izvedenca ali več drugih izvedencev.

(2) Če so izvedenci zdravniki ali kemiki, se sme zahtevati v takih primerih mnenje glavnega sanitetnega sveta¹ ali medicinske fakultete kakšne domače univerze.²

¹ Gl. čl. 2. in 17. zak. o organizaciji sanit. sveta.

² Gl. § 4. zak. o univ. z dne 28. junija 1930. in prim. čl. 253. obče univerzitetne uredbe z dne 11. decembra 1931.

§ 193. — (1) Mrlič se pregleda in raztelesi, če obstoji sum, da je nastopila pri smrtnem primeru smrt zbog kakšnega kaznivega dejanja.¹

(2) Če je mrlič že pokopan,² se izkoplje zaradi pregleda in raztelesitve, ako je pričakovati po

mnenju izvedencev in po okolnostih od tega kaj uspeha.

(³) Preden se mrlič raztelesi, je treba ugotoviti njegovo istovetnost.³

(⁴) V ta namen se mrlič točno opiše in se zaslisi osebe, ki so pokojnika poznale. Po potrebi se pozovejo te osebe, naj točno opišejo pokojnika, preden se jim mrlič pokaže, da se dožene istovetnost. Če je obdolženec znan, se mu pokaže, ako je treba, mrlič, da ga spozna. Če je pokojnik neznan, se objavi natančni opis njegovega trupla po novinah. Pred raztelesitvijo se tak mrlič fotografira, če je to mogoče.

¹ Naklepno ali malomarno storjenega!

² Prim. pravilnik o pokopavanju, izkopavanju in prenašanju mrličev z dne 4. novembra 1930., Sl. N. št. 268/XCII/568, Sl. L. št. 50/7 iz l. 1931.

³ Naklepna zamenjava mrliča se kaznuje po § 152. kz. O dolžnosti prijave gl. § 89. Kršitev dolžnosti prijave se kaznuje po § 153. kz.

§ 194. — (¹) Mrliča pregleda in raztelesi en zdravnik, če pa je potrebno, storita to dva zdravnika (§ 183., odst. 1.)¹ po predpisih, ki so posebe izdani za to.²

(²) Za izvedenca se praviloma ne sme jemati zdravnik, ki je zdravil pokojnika neposredno pred smrtjo. Vendar pa se pozove, naj prisostvuje raztelesitvi, kadarkoli je to potrebno zaradi pojasnila o poteku bolezni, če ni nevarno odlagati.

¹ Prvotni tekst se je glasil: „Mrliča pregledata in raztelesita praviloma dva zdravnika...” itd. Izprememba ustreza izpremenjenemu predpisu v § 183., odst. 1., in je bila izvršena z uredbo z dne 20. marca 1935.

² Prim. glede novorojenčkov § 196., glede zastrupljenцев § 197. Za pravno področje predpisov iz bivše Avstrije velja do izdaje novih ukaz min. pravde z

dne 28. januarja 1855., števil. 26, drž. zak. o pregledovanju in raztelesenju mrličev, Gl. o tem razpis min. pravde br. 63.961 z dne 9. okt. 1932. (P a h o r u k o v, Zbirka raspisa, str. 67, 68).

§ 195. — (1) V svojem mnenju izjavijo izve-denci, kaj je bilo neposredni vzrok smrti in kaj je izzvalo ta vzrok.

(2) Če se najde na mrliču poškodba, se mora dognati, ali je prizadel to poškodbo kdo drugi, in če jo je, s čim, na kakšen način in koliko časa pred nastopivšo smrtjo, in ali je ta poškodba povzročila smrt. Če se najde na mrliču več poš-kodb, se mora dognati, ali se je izvršila vsaka poškodba z istim orodjem in katera poškodba je povzročila smrt, če pa je več smrtnih poškodb, katera izmed teh poškodb je bila ali katere so bile s svojim skupnim učinkovanjem vzrok smrti.

(3) V tem primeru je treba zlasti dognati, ali je bila smrt povzročena:

1. s samo vrsto in občno naravo poškodbe; ali
2. zbog osebnega svojstva ali posebnega stanja poškodovančevega organizma;¹ ali
3. zbog naključnih okolišnosti ali okolišnosti, v katerih se je poškodba izvršila.

(4) Poleg tega se dožene, ali bi bila mogla pravočasna potrebna pomoč odvrniti smrt.²

¹ „Na katerega je vplivala poškodba“, treba smiselno dopolniti. Dočim govori št. 1. o objektivnem značaju poškodbe, gre v št. 2. za subjektivno stanje poškodovanca.

² To je važno za odmerjanje kazni po § 70., odst. 2., kz.

§ 196. — (1) Če se raztelesuje truplo novorojenega deteta, se mora zlasti preiskati in dognati poleg ostalega po predpisih, navedenih v predhodnih paragrafi, ali je bilo dete živo ro-

jeno,¹ ali je bilo donošeno in za življenje sposobno.²

(²) Če je bilo dete mrtvo rojeno, se doženeta po možnosti čas in vzrok smrti.

¹ Odločuje t. zv. preiskava pljuč.

² Važno kot objektiven moment, da se postopa po § 170., odst. 2., kz. (posebno lahek primer.)

§ 197. — (¹) Če gre za sum zastrupitve,¹ opravi izvedensko poslovanje o preiskavi sumnih snovi, ki so bile najdene v mrliču ali drugje, sodni kemik ali državni kemijski zavod, ki je posebe poklican za to.

(²) Predmeti, ki jih je treba kemijski preiskati, se denejo v posebne posode in te se zapечатijo, da se ne morejo ne izpremeniti ne pomešati z drugimi predmeti ne pokvariti, ter se pošljejo v preiskavo.

¹ Ni da bi šlo samo za naklepno storjeno zločinstvo po § 167., odst. 2., kz.: ta določba velja tudi za malomarno storjen prestopok po § 177., odst. 1. in 2., kz. Pač je mišljen samo mrlič, v izvorniku („leš“), toda predpis se mora analogno uporabljati tudi na zastrupitve, kjer ni nastopila smrt.

§ 198. — (¹) Pri telesnih poškodbah se pozoveta, kakor je potreba, en ali dva zdravnika (§ 183., odst. 1.), da pregledata poškodovanca.¹

(²) Izvedenci oddajo,² ko so točno popisali poškodbe, svoje mnenje zlasti o tem, katere izmed najdenih poškodb je treba smatrati same po sebi ali po njih skupnem učinkovanju vsekako ali zbog posebnih okoliščin primera za lahke, težke ali smrtne. Obenem morajo izjaviti, kakšen učinek imajo po navadi in kakšnega so imele v danem primeru, kakor tudi s čim in kako je bila poškodba izvršena.³

¹ Ves prvi odstavek je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1937.

² Prvotno so stale pred besedo „Izvedenci“ besede: „Ob telesnih poškodbah“; te so pa spričo novega prvega odstavka odpale z uredbo z dne 20. marca 1935.

³ Gl. opombo ¹ pri § 197.

§ 198a.¹ — (1) Telesni pregled obdolženca se sme opraviti,² da se doženejo činjenice, ki so pomembne za postopek. Druge osebe se smejo brez njihovega pristanka pregledati samo tedaj, če je treba dognati, ali se nahaja na njihovem telesu določna sled ali posledica kaznivega dejanja.³

(2) Odvzem krvi radi pregleda in druge zdravniške intervencije, ki se opravljajo po pravilih medicinske znanosti radi pregleda, so dovoljene tudi brez pristanka osebe, ki naj se pregleda, če se ni bati, da bi od tega nastala kakšna škoda za njeno zdravje.³

(3) Naredbo za pregled izda sodnik.⁴

¹ Ves ta paragraf je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1935. Posnet je iz § 81a noveliranega nemškega kp. (Novela z dne 24. novembra 1932. RGBl. I. Str. 1000).

² Ne glede na to, ali obdolženec dá pristanek ali ne.

³ Oprostitve v smislu § 169. tu niso upoštevne.

⁴ Naklepne kršitve predpisov iz tega paragrafa utegnejo spadati pod § 396. kz.

§ 199. — (1) Če se pojavi sum, da boluje obdolženec za tako duševno boleznijo, ki izključuje

ali zmanjšuje¹ njegovo vračunljivost, odredi sodišče, da ga preglejta eden ali po potrebi² dva zdravnika in da se izjavita na podstavi pregleda in zbranih dokazov o njegovem duševnem stanju.³

(²) Če je treba po njiju mnenju daljšega opazovanja, ga sodišče odredi. To daljše opazovanje obdolženčevo in preiskovanje njegovega duševnega stanja se vrši v kakšni bolnici za duševne bolezni. Opazovanje v bolnici more trajati praviloma najdlje dva meseca; v tem času se mora tudi predložiti mnenje. Preko tega roka se sme podaljšati opazovanje samo z novo rešitvijo sodišča, in to na obrazložen predlog bolničnega upravnika.

(³) Če spoznata izvedenca, da je obdolženčevo duševno stanje zmedeno, morata določiti tudi naravo, vrsto in stopnjo⁴ te bolezni ter oddati svoje mnenje o tem, kakšen vpliv je imela in kakšnega še ima ta bolezen na obdolženčeve predstave, nagone in čine in ali in v koliki meri je obstojala ta zmedenost duševnega stanja ob času, ko se je storilo kaznivo dejanje.^{5 6}

¹ Gre za bistveno zmanjšanje, če naj se uporabi § 22., odst. 2., kz.

² Te štiri besede so dodane z uredbo z dne 10. marca 1935.

³ Gl. §§ 22. in 53. kz.

⁴ Z ozirom na § 22. kz., pa tudi na mero uvidevnosti po § 70. kz. Glede vrst je treba vpoštevati duševni razstoj, skaljeno zavest, duševno nerazvitost ali slaboumnost.

⁵ Zbog možnosti obstoja lucida intervalla.

⁶ Prim. še § 415., odst. 2.

Odločba: Zagreb, SSB, z dne 3. februarja 1937 [Slov. Pravnik št. 280.]: O tem, ali je bil obtoženec ob dejanju zmanjšano vračunljiv, more se izjaviti le izvedenec.

§ 200. — ⁽¹⁾ Če gre za napravljjanje domačega lažnega kovinskega ali papirnatega denarja, kol-kov ali poštnih znamk,¹ mora poslati preiskovalni sodnik lažne izvode z orodjem vred, če se je našlo,² onemu oblastvu ali oni napravi,³ ki je poklicana, izdajati pravi kovinski ali papirnati denar ali prave kolke ali poštnne znamke. Od teh se zahteva mnenje, ali so dotični denar ali dotične znamke prave ali ponarejene; če so ponarejene, na kakšen način so se ponaredile; nadalje, ali se je uporabilo orodje za razmnoževanje⁴ in ali in kje so se že našli taki ponarejeni izvodi. Po oddanem mnenju se vrnejo sodišču poleg ponarejenih izvodov tudi orodje in drugi predmeti, ki spadajo semkaj. Po dovršenem postopku pošlje sodišče vse to v hrambo dotičnim oblastvom ali napravam.

⁽²⁾ Če gre za napravljjanje inozemskega lažnega kovinskega ali papirnatega denarja, se obrne preiskovalni sodnik na ministra za finance, da dobi izvedensko mnenje.^{5 6}

¹ Gl. §§ 234. do 241.; 225. do 228., 230. kz.

² Odvzem corpora delicti je obligatoren (§ 241. kz.) ne glede na to, čigava so.

³ Prim. opombo ¹ pri § 234. kz. v izdaji Dolenc-Sajovic, Novelirani kazenski zakonik, dalje § 13. zakona z dne 31. jul. 1937., Sl. N. št. 203/LVIII/436, Sl. L. št. 496/76 (o odtegnitvi starega kovanega denarja iz obteka in o kovanju novega.)

⁴ Gl. § 239. kz. in opombo ² zgoraj.

⁵ Razpis ministrstva pravde z dne 12. aprila 1937., štev. 21284/VIII (Pravni život, l. 1937, str. 150) nalaga sodiščem, naj nikar ne pozivljajo predstavnikov Narodne banke radi pričevanja, ampak pošljejo izvode ponarejenega denarja zastran ekspertize ministru financ ali pa neposredno Narodni banki.

⁶ Razpis min. pravde z dne 5. jun. 1934., br. 54075. (Policija, l. 1934., str. 1001.) odreja, da naj se spisi z lažnim kovinskim denarjem pošiljajo vedno s pripo-

ročeno pošto min. financ z označbo „falsifikat“. — Gl. § 460., odst. 1.

§ 201. — ⁽¹⁾ Če nastane dvom o pristnosti kakšne listine¹ ali podpisa² ali če je treba dognati, kdo je spisal izvestno listino, se sme izvršiti po izvedencih primerjanje z nedvomno pristno listino ali pristnim podpisom.

⁽²⁾ Listine ali podpisi, ki naj se primerjajo, morajo biti po možnosti iz istega časa.

⁽³⁾ Od obdolženca se sme zahtevati, naj napiše pred sodnikom nekoliko besed ali stavkov. Vendar pa se ne sme prignati do tega siloma.³

¹ O pojmu gl. § 14., št. 4., kz., o napravi lažnih listin §§ 214., 215., 218., 222. kz.

² Za ročno znamenje nepismenih oseb velja analogno isti predpis.

³ Gl. § 155.; opozoritev v smislu § 155. je pa dopustna.

XV. p o g l a v j e.

Postavitev pod obtožbo.

§ 202. — ⁽¹⁾ Po izvršeni poizvedbi ali preiskavi se nadaljuje postopek samo na vloženo obtožnico upravičenega tožilca.¹

⁽²⁾ Obtožnica mora obsezati:

1. obdolženčevo ime in njegov priimek z označbo osebnih razmerij (§ 152.),² z dodatkom, ali je obdolženec v priporu ali preiskovalnem zaporu ali v prostosti;

2. kaznivo dejanje, ki ga je obdolženec obtožen, z vsemi njegovimi zakonitimi znaki, ki so potrebni, da se uporabi izvesten predpis kazenskega zakona. Poleg tega je treba navesti čas in kraj izvršitve, predmet, na katerem, orodje, s katerim se je dejanje storilo, posledice kakor

tudi druge okoliščine, kolikor je treba, da se označi dejanje čim jasneje;³

3. zakoniti naziv kaznivega dejanja, ki je predmet obtožnice, obenem z navedbo predpisa kazenskega zakona, ki naj se uporabi na tožilčev predlog.⁴ Poleg tega je treba navesti še druge podatke, ki so potrebni za obrazložitev stvarne pristojnosti;

4. ime sodišča, pred katerim naj se izvrši glavna razprava;

5. imena izvedencev in prič, ki naj se pozovejo na glavno razpravo; označbo spisov,⁵ ki naj se prečitajo na glavni razpravi, kakor tudi drugih dokazov, ki se jih želi tožilec poslužiti na glavni razpravi;

6. predlog o odreditvi preiskovalnega zapora,⁶ če ga je odrediti šele na podstavi obtožnice, kakor tudi predlog o izpustitvi v prostost.⁷

(³) Obtožnici je treba dodati kratko, toda popolno obrazložitev, v kateri je popisati po spisih poizvedb ali preiskave stanje stvari in navesti dokaze tako za obdolženca kakor tudi zoper njega.

(⁴) Obtožnica se izroči v toliko izvodih, da dobi vsak obdolženec po enega, eden pa se prihrani v spisih.⁸

¹ Izjeme: § 377., odst. 3.; zadostuje zahteva po § 375. (drugače v primeru § 372.), dalje § 442., odst. 2., če ne gre za zločinstvo mlajšega maloletnika (gl. tudi § 443.).

² Zlasti važna je starost, gl. § 438.

³ Individualizacija, da se prepriča kršitev predpisa „ne bis in idem“; gl. § 362., števil. 3.

⁴ Subsumpcija, ki sodišča ne veže (§ 273., odst. 2.), pač pa je odločilna za pristojnost (§ 211.).

⁵ Tožilec more že v naprej označiti zapisnike s pričami in izvedenci, o katerih misli, da zadostuje njih prečitavanje na glavni razpravi; gl. § 263., odst. 1., števil. 5.

⁶ Razlogi so smiselno isti, kakor v § 119., vendar gl. § 129., odst. 2.

⁷ Gl. § 202., odst. 3.

⁸ Sankcije za naklepno objavo obtožnice s tiskom gl. § 151. kz. in čl. 66. tisk. zak.

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avgusta 1936 [Mjesečnik, 1937., str. 18]: Vsaka obtožba mora biti individualizirana in konkretizirana tako glede obdolženca kakor tudi glede dejanja, katerega se obtožuje; torej ni mogoče generalno ali pavšalno obtoževanje.

§ 203. — (1) Obtožnica se izroči preiskovalnemu sodniku, če se je vršila preiskava, če pa preiskave ni bilo, predsedniku senata (§ 11., št. 1.).¹

(2) Če opazi preiskovalni sodnik (predsednik), da so v obtožnici čisto formalni pogoški, priobči to takoj tožilcu. Če tožilec² obtožnico v 24 urah³ vrne, velja, da je vložena prvega dne, ne glede na to, ali je bila popravljena ali ne.

(3) Preiskovalni sodnik (predsednik) sme preiskusiti samo tožilčev predlog, po katerem naj se odredi zoper obdolženca preiskovalni zapor ali naj se obdolženec izpusti v prostost. Če ima preiskovalni sodnik (predsednik) razloge, da ne pristane na kateregakoli teh predlogov, mora o tem takoj zahtevati odločbo sodišča.⁵ Če pa pristane na tak tožilčev predlog ali če je odredilo sodišče s svojo odločbo⁶ preiskovalni zapor ali izpustitev v prostost, priobči preiskovalni sodnik (predsednik) obdolžencu⁷ obtožnico s prilogami vred, ako jih je kaj.⁸

¹ Obtožnica, ki se izroči preiskovalnemu sodniku, se imenuje neposrednja (§§ 2., 96.), ona, ki se izroči predsedniku senata, je torej posrednja. Z ozirom na predpis § 372., odst. 1. in zlasti 2., je vložiti po odst. 1. tega § posrednjo obtožnico zbog prestopkov, o katerih sodi sodnik poedinec okrožnega sodišča,

predsedniku senata (§ 11., št. 1.) [Sporno, gl. Pravo-
sudje, 1937. Str. 673.]

² Mišljena sta tako državni kakor tudi zasebni
tožilec.

³ O štetju roka gl. § 87., odst. 2.

⁴ Ves drugi odstavek je bil urinjen z uredbo z dne
20. marca 1935., da se poudari, da je zabranjena kri-
tika obtožnice v drugih, ne čisto formalnih pogledih.

⁵ Sestavljenega v smislu § 11., št. 1.

⁶ Odločba mora biti z ozirom na § 204., odst. 2., v
smislu § 74., odst. 2., pismeno obrazložena. V § 204.,
odst. 1., se imenuje ta odločba pravilno „rešitev“.

⁷ Če jih je več, vsakemu posebe (§ 202., odst. 4.).

⁷ Gl. § 14. zak. o drž. sodišču za zašč. države: Zo-
per pripor, ki ga odredi poizvedovalno, sodno ali po-
licijsko oblastvo, ni pritožbe. Ta oblastva ne smejo
brez odredbe državnega tožilca pri državnem sodišču
za zaščito države ukiniti odrejeni pripor.

§ 204. — (1) Obtožnica se vroči obdolžencu,
ki je že v zaporu, najdlje v štiri in dvajsetih
urah po njenem prejemu, obdolžencu, ki je v
prostosti, pa kolikor mogoče prej.¹ Če se odredi
preiskovalni zapor na podstavi predloga v ob-
tožnici, se vroči obtožnica obdolžencu v trenutku,
ko se zapre, skupno z rešitvijo o odreditvi pre-
iskovalnega zapora ali pa najdlje v štiri in dvaj-
setih urah.²

(2) Ob vročitvi obtožnice mora preiskovalni
sodnik (predsednik) obdolženca poučiti, da sme
vložiti zoper obtožnico ugovor in zahtevati, naj
odloči apelacijsko sodišče o tem, ali je obtožba
umestna in ali je pristojnost sodišča, ki ga pred-
laga tožilec,³ osnovana, ali, če ni zadovoljen samo
z odreditvijo preiskovalnega zapora, da se sme
tudi samo zbog tega pritožiti na apelacijsko so-
dišče.⁴

(3) Obdolženec, ki hoče vložiti ugovor zoper
obtožnico ali pa pritožbo zoper preiskovalni za-
por, mora izročiti ugovor ali pritožbo, če je v za-

poru, v treh dneh od dne, ko je prejel obtožnico. Toda obenem, ko vloži ugovor, sme zahtevati v tem roku, da se vrôči prepis obtožnice njegovemu branilcu⁵ zaradi obrazložitve ugovora v osmih dneh.

(⁴) Obdolženec, ki je v prostosti, sme vložiti ugovor skupno z obrazložitvijo v osmih dneh od dne, ko je prejel obtožnico.

(⁵) Ugovor se sme podati pri preiskovalnem sodniku (predsedniku) ali pa pri okrajnem sodniku (§ 84., odst. 2.) ustno na zapisnik ali pismeno.

¹ Pred državnim sodiščem za zaščito države dobi po čl. 26., odst. 1., ur. o izvrš. zak. o drž. sodišču za zaščito države vročena obtožnica takoj pravno moč.

² Po čl. 26., odst. 2., citir. zakona (opomba ¹) se mora obtožnica obdolžencu, ki je v zaporu izven sedeža državnega sodišča za zaščito države, vročiti najdlje v osmih dneh od dne prejema obtožnice pri navedenem sodišču.

³ Gl. § 202., odst. 1., št. 4.

⁴ Pritožba se reši prav tako, kakor da bi bil vložen ugovor; gl. § 205., odst. 4.

⁵ Eventualno se hkrati postavi branilec po službeni dolžnosti; gl. § 60., odst. 1. in 2. Enako se postavi v drugih primerih, kjer obramba po branilcu ni obligatorna, zastopnik ubogih; gl. § 60., odst. 3.

§ 205. — (¹) Če se obdolženec izrečno odpove ugovoru ali odstopi od njega, pošlje preiskovalni sodnik takoj spise predsedniku senata (§ 212.). Če pa je vložen ugovor po izteku zakonitega roka, ga preiskovalni sodnik (predsednik) zavrne. Zoper to rešitev je dopustna v treh dneh pritožba na okrožno sodišče. Pritrdilna rešitev sodišča je pravnomočna.

(²) Če se nasprotno vloži ugovor v odrejenem roku, ga pošlje preiskovalni sodnik (predsednik) s spisi vred apelacijskemu sodišču.

(³) Apelacijsko sodišče² odloči o ugovoru v seji, ko je zaslišalo višjega državnega tožilca.

(⁴) Na isti način rešuje apelacijsko sodišče tudi o obdolženčevi pritožbi zoper preiskovalni zapor, ki ga je odredil preiskovalni sodnik, predsednik ali ga je odredilo sodišče¹ na podstavi predloga v obtožnici. V tem primeru postopa apelacijsko sodišče tako, kakor bi bil vložil obdolženec ugovor zoper obtožnico, ter razpravlja tako o pristojnosti sodišča kakor tudi o umestnosti obtožbe.

¹ Gl. § 203., odst. 3., stavek 2.

² Vedno v senatu treh sodnikov, tudi če gre za delikt, za katerega je zagrožena smrtna kazen ali do smrtna robija; gl. novel. § 76., št. 2.

§ 206. — (¹) Apelacijsko sodišče vrne obtožnico, če opazi v njej formalne pogoške ali nedostatke, ki se morejo nanašati na samo izdelavo obtožnice ali morejo nahajati v samem postopku, ali če misli, da je treba bolje pojasniti stanje stvari.

(²) V tem primeru mora podati tožilec¹ v treh dneh od dne, ko se mu je priobčila ta odločba apelacijskega sodišča,² preiskovalnemu sodniku svoje predloge, ki morejo meriti na to, da se uvedi preiskava, če ni bila uvedena,³ ali da se dopolni že uvedena preiskava, ali pa mora izročiti v istem roku novo obtožnico, če so se odpravili nedostatki prejšnje obtožnice, ki je bila vrnjena (§ 109., odst. 3.).

¹ Bilo državni, bilo zasebni tožilec.

² Ta dan se ne šteje v rok, gl. § 87., odst. 3.

³ V tem primeru pride do uvedbe preiskave navzlic predpisu § 372., odst. 1.

§ 207. — Če spozna apelacijsko sodišče, da je za kaznivo dejanje, ki je predmet obtožnice, pri-

stojno drugo sodišče v njegovem območju, odredi, da se oddá stvar v nadaljnji postopek pristojnemu sodišču. Če apelacijsko sodišče spozna, da je pristojno drugo sodišče, ki se nahaja v območju drugega apelacijskega sodišča, se proglasi za nepristojno in pošlje spise v rešitev pristojnemu apelacijskemu sodišču.¹

¹ Pristojnost apelacijskega sodišča se more izpodbijati samo z revizijo zoper sodbo; gl. § 211.

§ 208. — (1) Apelacijsko sodišče odloči, da obtožba ni dopustna in da se kazensko postopanje ustavi, če spozna:

1. da dejanje, ki ga je obdolženec obtožen, ni kaznivo dejanje, za katero so pristojna redna sodišča;¹

2. da je kaj okolnosti, ki izključujejo² krivdo ali izključujejo³ ali ukinjajo⁴ kaznivost;

3. da ni zahteve upravičenega tožilca ali da ni za vložitev obtožbe potrebnega predloga ali odobritve upravičene osebe ali oblasti, kolikor sta po zakonu potrebna za kazenski postopek,⁵ ali da je kaj drugih okolnosti, ki izključujejo pregon;⁶

4. da ni dovolj dokazov, po katerih bi bil obtoženec sumen dejanja, ki ga je obtožen.

(2) Če je vložil izmed več obdolžencev ugovor zoper obtožnico samo eden, a je razlog, iz katerega je apelacijsko sodišče zavrnilo obtožnico, v prid tudi kakšnemu izmed obdolžencev, ki ni vložil ugovora, postopa apelacijsko sodišče po službeni dolžnosti, kakor bi bil tudi ta vložil ugovor.⁷

¹ Nobena redna sodišča za civilne osebe, ampak n. pr. vojaška sodišča, upravna sodišča, disciplinska sodišča itd.

² N. pr. po §§ 22.—24. kz.

³ N. pr. po § 25. kz.

⁴ N. pr. zastaranje.

⁵ Prim. § 276.

⁶ N. pr. amnestija, abolicija ali če ni izročitve (ekstradicije).

⁷ T. zv. beneficium adhaesionis.

Odločba: Novi Sad, apel. sod., z dne 2. marca 1937. [Branič, 1937., str. 440]: Zasebni tožilec ni upravičen za vložitev obtožnice, če je pokrenil kazenski pregon zbog zločina, ki naj se preganja po zasebni tožbi, pa se v toku pripravljalnega postopka izkaže, da gre za zločin, ki se preganja po službeni dolžnosti, dokler se državni tožilec ni izjavil o poslednje navedenem dejanju, ali ga preganja ali ne.

§ 209. — ⁽¹⁾ Če ne nastopi nobeden izmed primerov, omenjenih v §§ 206. do 208., in se ugovor ne zavrne zbog zakesnitve, odloči apelacijsko sodišče, da je obtožba dopustna.¹

⁽²⁾ V tej rešitvi odloči apelacijsko sodišče obenem o vseh predlogih, ki so bili podani v obtožnici ali v obdolženčevem ugovoru in ki se nanašajo na združitev ali razdružitev več obtožb² kakor tudi na to, katere priče ali izvedence je treba pozvati na glavno razpravo. Razen tega izda apelacijsko sodišče v tem primeru kakor tudi v primerih, omenjenih v §§ 206. do 208., prikladne naredbes o obdolženčevem³ zaporu, o njegovi prevedbi k drugemu sodišču⁴ ali o njegovi izpustitvi v prostost.⁵

¹ Odtlej postane prejšnji obdolženec obtoženec, gl. § 6., odst. 4.

² Prim. analogne predpise § 22. za postopanje vobče.

³ Če je bila obtožba dopuščena: „obtoženčevem“.

⁴ Gl. § 207.

⁵ Gl. § 205.

§ 210. — Vse odločbe, izdane po §§ 206. do 209., obrazloži apelacijsko sodišče tako, da s tem ne

prejudicira odločbi pristojnega sodišča v glavni stvari.

§ 211. — Če je stopila postavitev pod obtožbo v veljavo (§§ 205. in 209.),¹ se krajevna pristojnost sodišča ne more več izpodbijati. Pristojnost apelacijskega sodišča se more izpodbijati samo v reviziji zoper sodbo sodišča prve stopnje (§ 336., št. 1.).

¹ To je t. zv. formalna pravnomočnost obtožnice.

XVI. p o g l a v j e.

Priprave za glavno razpravo pred okrožnim sodiščem.

§ 212. — (1) Čim je stopila postavitev pod obtožbo v veljavo, se izroče spisi takoj predsedniku senata, da se pripravi razprava.

(2) Če obtoženec ni v zaporu okrožnega sodišča, se odvede takoj v zapor okrožnega sodišča, kjer bo morala biti glavna razprava, ako se ne izda o pravem času druga naredba (§ 213., odst. 2.).

§ 213. — (1) Glavna razprava se vrši praviloma v kraju okrožnega sodišča.

(2) Vendar pa sme dovoliti apelacijsko sodišče na sporazumen obrazložen predlog predsednika okrožnega sodišča in državnega tožilca, da je vršiti zaradi znatne olajšave dokaznega postopanja glavno razpravo v drugem kraju v območju okrožnega sodišča.

§ 214. — (1) Predsednik senata odredi dan za glavno razpravo in pozove nanjo obtoženca in njegovega branilca, tožilca in zasebnega udele-

ženca in njiju zastopnike, druge zainteresirane osebe¹ kakor tudi priče in izvedence, ki se morajo pozvati po predlogu obtožbe² in po rešitvi apelacijskega sodišča o obtožnici, zoper katero se je vložil ugovor (§ 209., odst. 2.), in tolmača, ako je potreben.³

(²) Sodišče mora obvestiti o glavni razpravi obtoženčevega zakonitega zastopnika⁴ kakor tudi obtoženkininega moža, če ona to izrečno zahteva.⁵

¹ N. pr. upravičenca, ki je stavil predlog na kaznovanje pri predlagalnih deliktih, ali oškodovanca, ki se ni pridružil kazenskemu postopku, ker nima več škode.

² Ni jih treba pozvati, če je tožilec predlagal v obtožnici, da se njihove izpovedbe iz pripravljalnega postopka na glavni razpravi prečitajo, pa se temu obtoženec ni protivil (§ 265., odst. 1., št. 4).

³ Gl. § 160.

⁴ V poštev pride tukaj predvsem zakoniti zastopnik starejšega maloletnika, zakoniti zastopnik mlajšega maloletnika pa le v izjemnih primerih (gl. § 438.)

⁵ Tu ne gre za poziv, ampak za obvestitev.

§ 215. — (¹) Da je poziv za obtoženca veljaven, ga je treba odpremiti tako, da ostane obtožencu od dne, ko se mu je vročil, do razprave rok vsaj treh dni, če pa gre za zločinstvo, ki se kaznuje s kaznijo na prostosti nad pet let,¹ vsaj² osmih dni, da pripravi svojo obrambo,² razen če sam izrečno pristane na skrajšavo tega roka. V pozivu je treba obtoženca opozoriti, da se bo vršila, če ne pride na razpravo, razprava po okolnostih tudi brez njega (§ 237.a) ali pa se bo priprlin privedel na razpravo. Če pa to ne bi bilo mogoče o pravem času, se razprava ob njegovih stroških preloži, on pa prisilno privede in pripre.²

(²) Zasebnega tožilca in zasebnega udeleženca kot tožilca je treba v pozivu opozoriti, da se bo smatralo, če ne pride on ali njegov zastopnik na razpravo, da je odstopil od tožbe,³ a zasebnega udeleženca, ki ni tožilec, in druge zainteresirane osebe, če ne bi morale priti kot priče, da se bo izvršila razprava, če ne pridejo, brez njih in da se bo prečital zapisnik o njih izjavah. Oškodovanca, ki se je s svojim zasebnopravnim zahtevkom pridružil kazenskemu postopanju,⁴ pa je treba opozoriti, da se bo smatralo, če ne pride na razpravo, da ni voljan, prevzeti zastopanja obtožnice, ako bi državni tožilec odstopil od nje.⁵

(³) Priče in izvedenci se pozovejo tako, da ostane od dne, ko se jim vroči poziv, do dne razprave praviloma rok treh dni. Vojaške osebe se pozovejo kot priče po svojih višjih oblastvih.

(⁴) Če se morajo dobaviti za razpravo tudi dokazi druge vrste,⁶ je predsedniku poskrbeti za to.

(⁵) Predsednik okrožnega sodišča kaznuje občinske predstojnike in uslužbence v denarju do 500 dinarjev (§ 7.), če pozivov na odrejene razprave brez opravičenih razlogov ne vroče o pravem času ali če potrdila o prejemu ne vrnejo sodišču o pravem času.⁷

¹ Po sebi razumljivo: ali s smrtno kaznijo.

² V prvotnem besedilu ni bilo razlikovanja rokov za razne vrste zločinstev, niti poziva glede možnosti kontumacialne sodbe. Sedajšnje besedilo je uvedeno z uredbo z dne 30. marca 1935.

³ Postopanje se na to ustavi, gl. § 236., odst. 3.

⁴ Do pričetka glavne razprave (§ 295., odst. 4.), to je: do prečitanja obtožnice (§ 248., odst. 1.). Prim. § 269., odst. 3.

⁵ Gl. § 54., odst. 2., pa tudi § 361., odst. 2.

⁶ Listine, spisi, corpora delicti.

⁷ Ves peti odstavek je prišel v ta paragraf kot nov z uredbo z dne 20. marca 1935. V izvirniku stoji „časnike“, kar pač pomenja „predstojnike“.

§ 216. — (1) Če misli predsednik, da bo trajala razprava dlje časa, odredi, česar je treba, da ji prisostvujeta eden ali dva sodnika več, ki stopita, če ji ne bi mogel kakšen redni član sodišča prisostvovati do konca, na njegovo mesto.

(2) Če predsednik zve, da ta ali oni izmed važnih še nezaslišanih prič in izvedencev, pozvanih na razpravo, ne more priti na razpravo zbog dolgotrajne bolezni ali zbog drugih nepremagljivih zaprek, sme odrediti takoj posebnega sodnika,¹ da ga zasliši, po potrebi pa tudi zapriseže. O dnevu tega zaslišanja se obvestijo vnaprej stranke,² kolikor tega ne ovira neodložna nujnost.

¹ Sme biti tudi sodnik, ki je član senata.

² Torej le v § 6., odst. 1., navedene osebe.

§ 217. — (1) Stranke¹ smejo zahtevati, tudi če je dan za glavno razpravo že napovedan, da naj se dokazi, navedeni v obtožnici ali v rešitvi apelacijskega sodišča o obtožnici, dopolnijo ali da naj se dobavijo novi dokazi in pozovejo nove priče ali novi izvedenci.

(2) Zaradi tega smejo podati stranke svojo obrazloženo zahtevo pismeno ali ustno na zapisnik predsedniku najpozneje štiri dni pred razpravo.² V zahtevi morajo točno navesti priče in izvedence, ki bi jih bilo zaslišati ali pozvati na glavno razpravo, kakor tudi druge dokaze, ki bi jih bilo dobaviti, in činjenice, o katerih bi bilo zaslišati priče in izvedence ali ki bi jih bilo dognati z drugimi dokazi.³

¹ Samo stranke v smislu § 6., odst. 1.

² Predpis § 84., odst. 2., tu ni vporaben.

³ Gl. § 254., odst. 4., in tamkajšnjo opombo ³.

§ 218. — (1) O zahtevi strank, podani po § 217., odloči predsednik.

(2) Če se predsednik uveri, da niso ne dokazi ne činjenice, ki bi jih bilo dokazati, važne za rešitev predmeta, ali da se sklicuje stranka na priče in izvedence očitvidno le zato, da bi zavlekla rešitev predmeta,¹ zavrne zahtevo in pouči stranko, da sme ponoviti svojo zahtevo na razpravi in zahtevati rešitev sodišča, ki je poklicano soditi, ali da sme sama neposredno pozvati priče in izvedence na razpravo, kjer se naj zaslišijo, če spozna sodišče to za potrebno (§ 312., odst. 1.).

(3) Če spozna predsednik, da je zahteva osnovana, odredi nemudoma potrebne poizvedbe² ter obvesti o njih izvršitvi stranke zaradi vpogleda in nadaljnjega predloga, ali pa pozove priče in izvedence neposredno na razpravo ter obvesti o tem takoj tudi nasprotno stranko. Če se ta druga stranka protivi zaslišanju teh oseb, sme predsednik vendarle ostati pri pozivu teh prič in izvedencev, sme pa tudi sam pozvati na razpravo nove priče in izvedence.³

¹ Sankcije iz § 49., odst. 2., tu ni.

² Ni da bi se moral obrniti samo na preiskovalnega sodnika; on sme postopati analogno po predpisu § 92.

³ To je v teoriji t. zv. predsedniška diskrecionarna oblast (*pouvoir discrétionnaire*).

§ 219. — (1) Če je bilo izvršenih, potem ko je stopila postavitev pod obtožbo v veljavo, na predlog strank ali po predsednikovi naredbi pred glavno razpravo kaj poizvedb, sme tožilec¹ zaradi njih umakniti svojo obtožnico in jo nadomestiti z novo. V takem primeru se napovedana razprava odpove, z novo obtožnico pa je postopati po predpisih XV. poglavja. Če je obtoženec v pre-

iskovalnem zaporu, odloči sodišče po tej obtožnici, ali naj se vzdrži zapor še nadalje ali pa naj se ukine.²

(2) Drugače se prepusti ocenitev naknadnih poizvedb glavni razpravi, če tožilec ne odstopi od obtožbe.

(3) Če tožilec pred začetkom razprave odstopi od obtožbe in ni oškodovanca, ki se je pridružil kazenskemu postopku, ustavi predsednik postopek, odpove odrejeno glavno razpravo³ ter obvesti o tem takoj vse osebe, ki so bile pozvane na razpravo.

(4) Oškodovanca, ki se je pridružil kazenskemu postopku, obvesti predsednik o tem, da je državni tožilec odstopil od obtožbe,⁴ ter ga pouči, da more vzdržati obtožbo v moči z izjavo, ki jo mora podati okrožnemu sodišču v treh dneh po obvestitvi. Če ta rok izteče in se oškodovanec ne izjavi, ustavi predsednik postopek.

¹ Državni ali zasebni, pa tudi zasebni udeleženec kot subsidiarni tožilec.

² V poštev pridejo samo obtožbe državnih tožilcev; meritorno gre pri vzdrževanju zapora za razloge po § 119.

³ Ta izprememba besedila kakor vse naslednje v 3. in 4. odstavku, so bile odrejene z uredbo z dne 20. marca 1935. Prejšnje besedilo je bilo v glavnem podobno sedajšnjemu samo, da je bilo za ustavitve pristojno sodišče (senat, ne pa predsednik).

⁴ Tu gre za pravnomočno obtožbo, v § 53., odst. 2., kjer je rok daljši, za nepravnomočno. Oškodovanec v smislu odst. 4. je že zasebni udeleženec; saj se je moral že „do začetka glavne razprave“ (§ 295., odst. 4.) pridružiti kazenskemu postopku.

§ 220. — (1) Na pravočasno zahtevo strank ali po službeni dolžnosti sme odgoditi predsednik iz

tehtnih razlogov pred začetkom glavne razprave dan glavne razprave. Če ne bi pristal na zahtevo kakšne stranke, podano v tej smeri, odloči o tem sodišče.¹

(²) Toda zaradi tega, ker je branilec² zadržan, priti na glavno razpravo, se odgodi napovedana razprava samo, če se ne bi mogel postaviti zbog kratkega časa drug branilec.

¹ Sodišče je sestavljeno v tem pogledu vedno iz treh sodnikov, ker fungira kot senat petih sodnikov le na glavni razpravi (§ 75., odst. 1., štev. 1).

² Ni razlike, ali gre za pooblaščenega branilca ali za branilca po službeni dolžnosti ali branilca kot zastopnika ubogih, samo da se v prvem in tretjem primeru obtoženec lahko odreče, da ga branilec zagovarja (gl. § 60.).

§ 221. — (¹) Zoper naredbe predsednikove in rešitve sodišča, kolikor se nanašajo na odreditev in pripravo ali odgoditev razprave (§§ 214. do 220.), ni pravnega sredstva.¹

(²) Vendar pa imajo stranke pravico, ponoviti svoje zahteve, kolikor jim ni bilo ugodeno,² na glavni razpravi.

¹ Glede pravice pritožbe gl. § 329.

² Prvotno besedilo v srbskem jeziku se je glasilo „u koliko nisu traženi“: sedajšnji popravek je bil odrejen z uredbo z dne 20. marca 1955.

§ 221.a. — Sodišče vsake stopnje ustavi takoj postopek, ko izve in ugotovi obdolženčevo smrt.¹

¹ Ves ta paragraf je prišel v zakon z uredbo z dne 20. marca 1955. Predpostavlja se, da še ni postala sodba pravnomočna. Obnova po § 363. po smrti obsojene osebe, ki glede nje sodba še ni postala pravnomočna, je izključena.

XVII. poglavje.

Glavna razprava in sodba okrožnega sodišča.

I. Javnost glavne razprave.

§ 222. — Glavna razprava je javna,¹ toda pristop je dovoljen, kolikor je v sodni dvorani prostora, samo osebam, ki so dovršile osemnajst let, brez palic in orožja. Vendar pa se ne sme zabraniti pristop osebam, ki morajo nositi orožje po svojem javnem položaju.² Če mora prisostvovati javni razpravi oseba pod osemnajstimi leti kot stranka, priča, oškodovanec, izvedenec ali tolmač, jo je odstraniti od zasedanja, čim njena prisotnost ni več nujno potrebna.

¹ Omejitve: glej §§ 222., odst. 2., 223. do 226. Za ustne razprave pred okrajnim sodiščem velja še ena omejitev, gl. § 387., odst. 1., stavek 2. — Gl. glede mlajših maloletnikov § 445.

² Gl. § 229., odst. 4.

§ 223. — (1) Javnost se izključi, če se vrši glavna razprava zoper maloletnike. Toda javnost razprave, ki se vrši zoper starejše maloletnike v zvezi s polnoletnimi soobtoženci, se sme izključiti samo, če se temu ne protivi nobeden izmed teh.¹ Drugače se izključi javnost vse razprave ali njenega dela, če zahtevajo to razlogi morale ali interesi javnega reda ali državne varnosti.

(2) Če je treba na glavni razpravi za ugotovitev istovetnosti kakšne muslimanke, da sname kopreno z obraza, ali če je treba iz drugih tehnik razlogov, zlasti pa zato, da se dožene resnica, zaslišati muslimanko brez koprene na obrazu, se za ta čas na njeno zahtevo izključi javnost razprave.

(³) Pri sodnem posvetovanju in glasovanju smejo biti prisotni samo člani sodišča in zapisnikar.²

(⁴) Sodba se razglasi praviloma javno. Javnost za razglasitev sodbe zoper maloletnike se izključi, če bi javna razglasitev škodljivo vplivala na maloletnikovo popoljšanje ali na njegovo nadaljnje življenje. Razen tega se izključi javnost za razglasitev razlogov sodbe, če bi se utegnila s tem po mnenju sodišča ogroziti javna morala ali javni red ali državna varnost.³

¹ Glede mlajših maloletnikov gl. §§ 438., odst. 3., in 445.

² Gl. § 75., odst. 3.

³ Sankcije za naklepno kršitev zgorejšnjih določb gl. §§ 149.—151. kz. in čl. 66., 67., št. 1., tisk. zak.

§ 224. — (¹) Izključitev javnosti odredi sodišče z obrazloženo pismeno rešitvijo po službeni dolžnosti ali pa na tožilcev ali obtoženčev predlog ali na predlog drugega upravičenca (§ 223., odst. 2.)¹

(²) Zoper to rešitev² ni posebnega pravnega sredstva.³

(³) Izključitev javnosti iz razlogov, omenjenih v § 223., se sme zahtevati in odrediti, ko se je zasedanje otvorilo, vsak čas v toku razprave.

(⁴) Če je javnost razprave izključena, se v toku⁴ razprave niti rešitve sodišča ne razglašajo javno.

¹ Muslimanke.

² Rešitev se razglasi tudi ustno in pride to v zapisnik o glavni razpravi (gl. § 225.).

³ Sme se pa izpodbijati, če je bila grajana kot kršitev bistvenega načela postopanja, po § 336., št. 5.; prim. pa tudi § 349., odst. 1.

⁴ Scil.: nadaljne.

§ 225. — (1) Rešitev sodišča, da je javnost izključena, se mora javno razglasiti. Nato se morajo vsi poslušalci odstraniti od zasedanja.

(2) Ne smejo pa se izključiti od zasedanja: ne oškodovanec, ki se je pridružil kazenskemu postopanju, ne aktivni sodniki, ne člani državnega tožilstva, usposobljeni za sodnike, ne uradniki ministrstva pravde, usposobljeni za sodnike, nadalje ne osebe, ki so upravičene, vršiti branilske dolžnosti,¹ in advokatski pripravniki.²

(3) Razpravi³ zoper maloletnika smejo prisostvovati tudi njegovi roditelji in varuhi, njegov učitelj, duhovnik ali delodajalec, z dovolitvijo sodišča pa tudi druge osebe, ki se zanimajo za zaščito mladine, zlasti zastopniki zavodov in društev za vzgajanje in zaščito maloletnikov.⁴

(4) Obtoženec, zasebni tožilec in oškodovanec smejo prav tako zahtevati, naj se dopusti, prisostvovati za vsakega izmed njih po dvema osebama, ki uživata njih zaupanje. Če je več obtožencev, smejo zahtevati pristop skupaj največ šestim zaupnikom, ki jih izvolijo s skupnim sporazumom. Kjer ni sporazuma, izbere predsednik dopustno število zaupnikov izmed onih, ki so bili predlagani.

¹ Gl. § 58.

² Gl. §§ 9. do 11. zo. z dne 17. marca 1929.

³ Mišljeni so tukaj v prvi vrsti starejši maloletniki. Zoper mlajše maloletnike ni glavne razprave, ampak zoper nje se vrši pred sodnikom za mlajše maloletnike okrožnega sodišča „ustna razprava“. Glede teh razprav pa je posebe določeno, kdo se mora obvestiti in kdo jim sme prisostvovati (§§ 444., 445.).

⁴ Sankcija za naklepno objavo imena, vsebine razprave in sodbe glede mlajših maloletnikov po tisku gl. § 149. kz., glede drugih obtožencev pa za naklepno objavo vsebine glavne razprave gl. § 151. kz.

§ 226. Če zahtevajo interesi državne varnosti, sme naložiti sodišče, ko je zaslišalo stranke, s svojo rešitvijo osebam, upravičeno prisostvujočim razpravi, za katero je javnost izključena, da morajo pod pretnjo zakonskih posledic čuvati kot tajnost ono,¹ kar zvedo na razpravi.

¹ Inkriminirana je naklepna objava ali priobčitev na kakršenkoli način; glej § 150. kz. Prim. težjo sankcijo za priobčitev po tisku, toda le o dejanjih veleizdaje in izdajstva države v čl. 67., šte. 1., tisk. zak.

II. Naloge predsednika in sodišča, vzdrževanje reda in dostojanstva sodišča in postopek o kaznivih dejanjih, storjenih med zasedanjem.

§ 227. — (1) Predsednik sodišča in sodniki, ki sodelujejo pri sojenju, kakor tudi zapisnikar, morajo biti zdržema na razpravi.¹ Predsednikova skrb je, da se sestavi sodišče, kakor je treba, zlasti pa, da ne sodeluje sodnik ali zapisnikar, ki je po zakonu izključen.² Če zve šele med razpravo, da sodišče ni pravilno sestavljeno, odredi, da se razprava prekini, sodišče sestavi, kakor je treba, in razprava začni iznova.

(2) Predsednik mora poskrbeti, da se prinesejo na zasedanje pred začetkom razprave predmeti, ki so potrebni za dokazovanje ali ki jih je pokazati obtožencu ali pričam ali izvedencem, da se ugotovi istovetnost.

(3) Predsednikova dolžnost je, skrbeti za to, da se vsestranski preišče stvar in dožene resnica, kakor tudi, da se odvrne vse, kar bi zavlačevalo glavno razpravo, a ne bi služilo razjasnitvi stvari.

(4) Predsednik vodi razpravo in odloča o predlogih strank, kolikor ne odloča o njih sodišče.³ Zaslišuje obtoženca, priče in izvedence, daje be-

sedo sodnikom, strankam in izvedencem, ki žele kaj vprašati osebe, katere je on zaslišal.⁴ Če opazi pri tej priliki, da obtoženec ali kakšna priča ne umeje službenega jezika,⁵ odredi takoj, česar je treba, da se pozove tolmač.

(⁵) Če obseza obtožba več točk,⁶ sme odrediti predsednik, da se razpravljaj ločeno o vsaki ali poedini izmed njih.

¹ Načelo neposrednosti. V § 387. ni citiran § 227., velja pa smiselno tudi za ustne razprave okrajnih sodišč.

² Gl. §§ 28. do 30.

³ Sem spada izključitev javnosti, gl. § 224.

⁴ Načelo ustnosti.

⁵ Gl. čl. 3. ustave: Službeni jezik kraljevine je srbsko-hrvatski-slovenski.

⁶ V smislu § 202., odst. 1., št. 2. in 3. (dejanje in kvalifikacija; seveda velja isto tudi za več obtožencev).

§ 228. — (¹) Če bi kakšna izmed zainteresiranih oseb, ki sodelujejo na razpravi, ugovarjala, da izvestna predsednikova odredba, ki se tiče voditve razprave, ni dopustna, odloči takoj o tem sodišče.¹

(²) Sodišče odloči tudi, če poda kakšna stranka v toku glavne razprave o poedinih točkah postopka predlog, ki se mu protivi druga stranka, ali če predsednik ne pristane na predlog ene stranke, ki mu druga stranka ne ugovarja.

(³) Sodišče mora vselej razglasiti svoje rešitve o takih predlogih in odrediti, da se vpišejo v zapisnik o glavni razpravi.

(⁴) Zoper take rešitve sodišča ni posebnega pravnega sredstva, s katerim bi se zadrževalo nadaljevanje razprave.²

¹ To je senat treh ali petih sodnikov, kakor je sestavljen po § 75., odst. 2., št. 1.

² Gl. op. ³ pri § 224.

§ 229. — ⁽¹⁾ Predsednikova dolžnost je, skrbeti za to, da se vzdrži na zasedanju red in mir in dostojanstvo sodišča. Zato mora poslušalce takoj opomniti na red in mir in na posledice, če bi motili red.

⁽²⁾ Kdor se zaslišuje pred sodiščem ali kdor hoče govoriti sodišču, govori stoje, če mu predsednik ne dovoli sesti zaradi njegove telesne kakovosti, njegovih let ali zbog tega, ker bo trajalo zasliševanje dlje časa, ali iz drugih tehtnih razlogov.

⁽³⁾ Poslušalce, ki bi z znaki odobravanja ali neodobravanja ali kako drugače ovirali tok razprave, žalili dostojanstvo sodišča ali motili red, pozove predsednik na red. Če to ne bi koristilo, sme odrediti, da je take osebe odstraniti od zasedanja. Če se kdo upira njegovim odredbam ali če se motenje reda nadaljuje ali ponovi, sme predsednik odrediti, da naj se uporniki pripro; po okoliščinah pa jih sme sodišče obsoditi tudi na zapor do osmih dni, o čemer se izreče rešitev še v toku glavne razprave, najdlje pa v osem in šti-desetih urah.¹ Če je oseba, ki ovira razpravljanje, vojaška oseba, sme odrediti predsednik, da je tudi to osebo odstraniti od zasedanja, po potrebi pa jo sme naznaniti višjemu vojaškemu oblastvu zaradi kaznovanja.

⁽⁴⁾ Če bi se niti s temi odredbami ne mogel vzdržati red, sme odrediti sodišče, da je vse poslušalce² odstraniti od zasedanja (§ 225, odst. 4.)

¹ Ta „kazen“ je disciplinske narave in se naj odreja zlasti, če karano dejanje ni kaznivo po kazenskih zakonih. Če je kaznivo, se postopa po § 234., odst. 2., torej se izrečeta lahko obe kazni: disciplinska in kazenskopravna.

² Torej tudi zaupnike, ne pa strank.

§ 230. — ⁽¹⁾ Če bi obtoženec, zasebni tožilec, oškodovanec, zakoniti zastopnik teh poslednjih dveh, priča, izvedenec ali tolmač z nedostojnim vedenjem motil red razprave ali koga¹ žalil ali po krivem dolžil, jih pozove predsednik na red in sodišče jih sme, če se takoj ne umirijo, kaznovati v denarju do dva² tisoč dinarjev, to kazen pa sme po razmerah izpremeniti tudi v zapor do desetih dni. Zoper obdolženca, ki je v zaporu, izreče namesto tega disciplinsko kazen po tem, kakršna je krivda (§ 127.).³

⁽²⁾ Obtožencu zapreči predsednik poleg tega, da ga bo odstranil od zasedanja. Če bi se navzlic tej pretnji še nadalje vedel nedostojno, ga sme po rešitvi sodišča za nekaj časa odstraniti od zasedanja ali ob težjem motenju reda in če je bil že zaslišan, za ves čas dokaznega postopanja. Vendar pa ga je pred dovršitvijo dokaznega postopanja pozvati na zasedanje, kjer ga obvesti predsednik o vsem, kar se je razpravljalo v njegovi odsotnosti in kaj je izpovedala kakšna izmed zaslišanih oseb (258., odst. 3.)

⁽³⁾ Če bi se vedel obtoženec tudi po povratku na zasedanje še nadalje nedostojno, tako da ni mogoče dalje razpravljati z njim, ga sme sodišče⁴ iznova odstraniti za ves čas zasedanja in ga za ta čas postaviti pod stražo. V takem primeru se dovrši razprava v njegovi odsotnosti in mu sodbo razglasi član sodišča vpričo zapisnikarja.⁵

¹ Vsekako na razpravi navzočno osebo. Gre za delikte po §§ 297.—301. kz., event. § 302.

² Zvišanje zneska od 1000 na 2000 dinarjev je odrejeno z uredbo z dne 20. marca 1935.

³ Gl. § 234., odst. 2., in op. ¹ k § 229.

⁴ Potrebna je rešitev, kakor v odst. 2.

⁵ To je eden od primerov sojenja in absentia (gl. nadaljne primere v §§ 237a., 373., 389.).

§ 231. — (1) Če branilec ali zastopnik zasebnega tožilca ali oškodovanca z nedostojnim vedenjem moti red na razpravi, ga pozove predsednik na red. Če se ne umiri ali če teže zmoti red ali če koga žali in po krivem dolži¹ ali če razžali sodišče, ga sme to ukoriti ali pa kaznovati v denarju do tisoč dinarjev.

(2) Če se vede kdo izmed njih navzlic disciplinski kazni še nadalje nedostojno, mu sme predsednik odtegniti besedo in pozvati stranko, naj najame drugega zastopnika. Če to ni takoj mogoče ali vsaj ne brez škode za interese obtoženca, zasebnega tožilca ali oškodovanca in niti ni mogoče odrediti obtožencu branilca takoj po službeni dolžnosti, preloži ali prekine sodišče glavno razpravo,² da se izbere ali postavi drug branilec ob stroških branilca ali zastopnika, ki je to zakrivil.

(3) Poleg teh odredb sme podati sodišče ob otežujočih okoliščinah zoper krivca, če ni advokat ali advokatski pripravnik, javni beležnik (notar) ali notarski pripravnik,³ predlog radi kaznovanja apelacijskemu sodišču, ki mu sme za dobo enega do šestih mesecev odtegniti pravico, prihajati pred sodišče kot zastopnik⁴ v kazenskih stvareh. Če je krivec advokat ali advokatski pripravnik, javni notar ali notarski pripravnik, se pošlje stvar njegovemu disciplinskemu oblastvu, ki mu sme za dobo enega do šestih mesecev odtegniti tudi pravico, biti branilec v kazenskih stvareh.⁵

¹ Gl. op. ¹ k § 230.

² Gl. § 241., odst. 3.

³ Prim. § 58.

⁴ Kot zastopnik more biti tudi branilec. Prim. §§ 107., 349.

⁵ Gl. § 52. zo., ki izrečno vzdržuje veljavnost predpisov § 231., pa tudi dopolnjuje, da se ta denarna

kazen ne sme izpremeniti v zaporno kazen in da se v primeru neiztirljivosti napravi naznanilo disciplinskemu svetu.

„Zaradi nedostojnih in žaljivih izrazov, ki bi jih rabil advokat ustno ali v pismenem aktu pri sodišču, sme izreči sodišče v primeru, na katerega se nanaša predpis predhodnega odstavka, zoper advokata, odnosno advokatskega pripravnika, kazen do 500 Din. Zoper tak sklep se sme vložiti v 15 dneh pritožba neposredno na višje sodišče, ki odloči dokončno. Ta pritožba ne zadržuje izvršitve sklepa.“

Za notarje in notarske pripravnike, ki zastopajo stranke v kazenskopравnih zadevah (itd.), veljajo po § 5. zb. predpisi zo.

§ 232. — Če bi državni tožilec¹ navzlic predsednikovemu opominu teže zmotil red, sme predsednik takoj prekiniti zasedanje² in zahtevati od neposrednjega starejšine državnega tožilca, katerega obenem obvesti o dogodku, naj odredi koga drugega za zastopanje obtožbe.

¹ Za zasebnega tožilca veljajo predpisi § 230., odst. 1.

² Čeprav se govori tu o prekinjenju zasedanja (gl. v § 231.: glavne razprave), vendar velja tudi tu vpoštevati predpis § 241., odst. 3. Gl. tudi § 4. tpr.

§ 233. — Zoper naredbe in rešitve, izrečene po §§ 229., 230., 231., odst. 1. in 2., in § 232., ni pravnega sredstva, izvzemši rešitev, s katero je po § 231., odst. 2., branilcu ali zastopniku strank odrejeno, da mora trpeti stroške preložene ali prekinjene razprave. Zoper to rešitev je dopustna pritožba na apelacijsko sodišče v treh dneh po razglasitvi. Vse druge naredbe in rešitve se izvrše takoj.¹

¹ Drugače je urejena pravica pritožbe za ustne razprave pred okrajnimi sodišči, gl. § 387., odst. 3.

§ 234. — (1) Če stori kdo¹ v toku glavne razprave na zasedanju kaznivo dejanje in se zaloti pri samem dejanju, sme začeti sodišče zoper njega na predlog upravičenega tožilca² ali takoj, ko je prekinilo razpravo, ali po njeni dovršitvi razpravo zbog tega dejanja, ga zaslišati kot obtoženca, zbrati vse potrebne dokaze, ki so pri rokah, ter izreči in razglasiti sodbo. Če je storilec tega kaznivega dejanja obtoženec sam, je postopati po odredbi §§ 266. in 284.

(2) Tako je postopati na predlog upravičenega tožilca tudi takrat, kadar so v vedenju, omenjenem v §§ 229. do 231., dani znaki kakšnega kaznivega dejanja po kazenskem zakonu.³ Z izjavo razžaljene ali oškodovane osebe, da si pridržuje za pozneje pravico tožbe zbog tega kaznivega dejanja, storjenega na njeno škodo, ali da se odpoveduje pravici tožbe, se ne prepreči uporaba odredb, dopuščenih v §§ 229. do 231.

(3) Če ni mogoče soditi storilca kaznivega dejanja takoj ali če sodišče ni pristojno, odredi predsednik, da je privedi storilca, ako ni vojaška oseba, k preiskovalnemu sodniku zaradi nadaljnjega rednega postopanja na predlog upravičenega tožilca.

(4) V primerih, omenjenih v tem paragrafu, se sestavi vselej poseben zapisnik o postopanju.

¹ Stranke ali poslušalci. Prim. op. ¹ pri § 230.

² Državnega ali zasebnega. Pri predlagalnih deliktih je treba predloga oškodovanca. Gl. op. ¹ pri § 44.

³ Okvir kaznivih dejanj je tukaj širši kot pri § 230. Poseben predpis velja za krivo pričevanje.

§ 235. — (1) Če se pokaže med glavno razpravo za verjetno, da je kakšna priča namerno¹ po krivem pričala, sme odrediti predsednik na

predlog državnega tožilca ali po službeni dolžnosti, da se sestavi o njenih izpovedbah zapisnik in da ga priča, ko je bil prečitán in odobren, podpiši.² Ta zapisnik se pošlje državnemu tožilcu v nadaljnje postopanje.

(²) Predsednik sme odrediti, da je tako pričoz mesta tudi pripreti³ in jo poslati z zapisnikom k preiskovalnemu sodniku, ki jo na predlog državnega tožilca zasliši in odredi nadalje, česar je treba.

¹ Gl. §§ 144., odst. 1. in 2., 145., 146. kz.; samo v § 144., odst. 3., kz. se zahteva namera pri storitvi; drugod pa naklep.

² Na stvari se tu v primeri z določbami, citiranimi v op. ¹ glede kaznivosti, ničesar ne izpreminja. § 235. odreja posebno postopanje zastran uvoda pregona, ker gre šele za „verjetnost“ krivega pričevanja tako, da se ne more postopati po § 234. To postopanje pa velja le glede prič, ne pa izvedencev, prevajalcev in tolmačev.

³ Toda le, če je podan zakoniti razlog po § 113. nasl.

III. Pogoji za vršitev glavne razprave; odložitev in prekinitev razprave.

§ 236. — (¹) Čim predsednik otvori zasedanje¹ in razglasi predmet glavne razprave, se uveri, ali so prišle na razpravo vse pozvane osebe, zlasti pa one, brez katerih se razprava niti ne more vršiti. Če vobče niso prišle, se prepriča, ali jim je bil poziv na razpravo pravilno vročen.

(²) Če ni prišel navzlic pravilnemu pozivu sam obtoženec in niti ni opravičil svojega izostanka, odredi predsednik, da ga je, če je to mogoče,² z mesta privedi, po potrebi pa tudi pripreti,³ da se zavaruje njegova prisotnost na razpravi.

(³) Če ni prišel na razpravo pravilno pozvani zasebni tožilec ali zasebni udeleženec kot tožilec,⁴ se smatra, da je odstopil od tožbe, in kazensko postopanje se z rešitvijo sodišča ustavi.⁵

(⁴) Če je navzlic pravilnemu pozivu izostala kakšna priča ali izostal kakšen izvedenec, sme sodišče odrediti, da se takoj privedi ob svojih stroških.

¹ To še ni tehnično „začetek glavne razprave“: gl. § 248., odst. 1.

² Spričo predpisov § 237.a je preskusiti, če je ta odredba potrebna.

³ Iz razlogov §§ 113. nasl.

⁴ Gl. § 89. kz., dalje §§ 51., odst. 2., stavek 2.; 361., odst. 2., prim. še §§ 276. in 442., odst. 4.

⁵ Postopanje se niti na zahtevo obtoženca ne sme nadaljevati. Pač pa sme zahtevati bivši obtoženec povračilo stroškov v smislu § 311., odst. 2., štev. 2.

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936 [Mjesečnik 1937., str. 15]: Zasebni tožilec mora navzlic temu, da ga zastopa državni tožilec, priti na glavno razpravo in tam osebno ali pa po pooblaščenem zastopniku zastopati svojo tožbo, ker bi se v protivnem primeru smatralo, da je odstopil od tožbe. Zastopanje v smislu §§ 51., odst. 3., in 386., odst. 2., s ne da smatrati za zastopanje „po pooblaščenju“ v smislu § 55., odst. 2., odn. § 215., odst. 2., ker se s položajem državnega tožilca ne strinja, da bi dobival od zasebnega tožilca obvezna napotila za zastopanje v privatnem interesu. (Sporno, ker državni tožilec mora odkloniti zastopanje, če ni v javnem interesu.)

§ 237. — (¹) Če ni mogoče privedi obtoženca, ki je izostal, zbog tega, ker ga ni moči najti ali ker je pobegnil ali iz drugih razlogov,¹ preloži sodišče razpravo.

(²) Razpravo preloži sodišče tudi, če je obtoženec prišel na glavno razpravo, toda je med njo tako obolel² pred zasliševanjem in obrambo, da dlje časa ne more prisostvovati razpravi, a

ni pristal na to, da bi se nadaljevala razprava tudi brez njega in da bi se prečital zapisnik o njega zaslišanju in obrambi v pripravljalnem sodnem postopku. Toda če bi se morala izreči po uspehu že začete razprave sodba, s katero se obtožence oprasča³ obtožbe ali se obtožba zavrača zbog nedostajanja pravnih pogojev (§ 276.),⁴ se razprava ne preloži.

(³) Razprava se tudi preloži, če ne pride nanjo branilec, dasi je bil pravilno pozvan, ali če branilec v toku glavne razprave oboli ali odide z razprave, preden je končana, kakor tudi v primeru, omenjenem v § 231., odst. 2., če vobče ni mogoče postaviti drugega branilca ali vsaj ne brez škode za obtoženčevo obrambo in če se ne bi morala izreči kakšna izmed sodb, omenjenih v odst. 2., drugem stavku, tega paragrafa. Stroške za postavitev drugega branilca in za preložitve razprave, razen če branilec oboli, trpi branilec, ki je to zakrivil. Glede branilčeve pritožbe zoper tako rešitev⁵ se uporabi predpis § 238., odst. 3—5.

¹ Smrt šteje sem (gl. § 221.a) samo, če jo je treba še le ugotoviti.

² Ni da bi moral obolelost dognati zdravnik kot izvedenec.

³ Materialna sodba.

⁴ Formalna sodba.

⁵ Gl. § 321., zadnji stavek.

§ 237.a¹ — (¹) Če obtoženec ni prišel na glavno razpravo, se sme vršiti glavna razprava tudi brez njega in izdati sodba, vendar samo, če gre za kaznivo dejanje, za katero predpisuje zakon kazen na prostosti do petih let (s stranskimi kaznimi ali brez njih), pa je bil obtoženec že

pri sodišču zaslišan in se mu je poziv na glavno razpravo osebno vročil.² V tem primeru priobči obtožencu sodbo in mu jo vroči v prepisu za to odrejeni sodnik.³ Če to zbog odsotnosti obtoženca ni mogoče, se objavi sodba v „Službenih novinah“ in javno nabije v kraju, kjer se je zločinstvo⁴ storilo, kakor tudi v stanovališču ali poslednjem bivališču obtoženca in pri sodišču prve stopnje.⁵

(²) Če se glavna razprava v odsotnosti obtoženca ne more opraviti ali nadaljevati, ker niso izpolnjeni pogoji iz predhodnega odstavka ali ker sodišče spozna, da se brez prisotnosti obtoženca ne more pričakovati zadostno pojasnilo stvarnega stanja, je postopati po § 237., odst. 1.

(³) Če se privod obtoženca ne more izvesti, se postopa po okoliščinah po drugem oddelku XXIV. poglavja tega zakonika.^{6 7}

¹ Ves ta paragraf je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1935.

² Gl. § 82., odst. 1.

³ On je lahko tudi član senata.

⁴ Zločinstvo mora biti kot tako kvalificirano v obtožnici. V sodbi sme biti isto kaznivo dejanje kvalificirano tudi kot prestopek.

⁵ Ta predpis velja tudi za oprostilno sodbo.

⁶ Izda se eventualno tiralica (§ 459.).

⁷ Analogna uporaba določb §§ 388., odst. 2., in 389., odst. 3., ni dopustna.

§ 238. — ⁽¹⁾ Razprava se tudi preloži, če niso prišle kakšne priče ali izvedenci, pa se niti ne morejo takoj priversti, ali če priča ali izvedenec zaradi bolezni ne more izpovedovati in če smatra sodišče, ko je zaslišalo tožilca in obtoženca ali njegovega branilca, da ne zadošča, namesto ustnega zaslišanja prečitati zapisnike o njih izpovedbi ali strokovnem mnenju v pripravljalnem sodnem postopku ali da je izpovedba prič ali strokovno mnenje izvedencev odločilno, tako da se brez tega razprava ne more nadaljevati.¹

⁽²⁾ Pričo ali izvedenca, ki je neopravičeno izostal od razprave, kaznuje sodišče v denarju do dva² tisoč dinarjev in s plačilom stroškov razprave, povzročenih z njegovim izostankom, če se je morala razprava preložiti. Obenem se izda zaradi zavarovanja njegovega prihoda na novo razpravo naredba, da ga je priversti.

⁽³⁾ Priča ali izvedenec se sme pritožiti zoper tako rešitev sodišča na isto sodišče v osmih dneh, ko mu je bila vročena. Če dokaže, da se mu poziv ni vročil, kakor bi bilo treba, ali da ni mogel priti zbog nepredvidenih in nepremagljivih zaprek, ga sodišče³ povsem oprosti izrečene kazni kakor tudi dolžnosti, plačati stroške preložene razprave. Če dokaže, da niso izrečena denarna kazen ali stroški v nikakršnem razmerju z njegovo krivdo ali s posledicami, povzročenimi z njegovim izostankom, se mu smejo kazen ali stroški znižati.

⁽⁴⁾ Če se vloži pritožba šele po končani razpravi, odloči o njej okrožno sodišče⁴ v seji.

⁽⁵⁾ Zoper rešitev, izrečeno o pritožbi, ni pravnega sredstva.

¹ Rešitev o vsem tem se sme preložiti za pozneje v toku začete glavne razprave; gl. § 246., odst. 1.

² Zvišanje od enega na dva tisoč po uredbi z dne 20. marca 1935.

³ Gre za isto sodišče, ki v isti razpravi še razpravlja, n. pr. po prekinitvi. Oblika odločbe je „posebna rešitev“, gl. § 321.

⁴ Tu odloča izven glavne razprave senat treh sodnikov (§ 11., št. 1).

§ 239. — Sodišče sme preložiti glavno razpravo tudi takrat, kadar spozna, da se je v toku razprave stanje stvari tako izpremenilo, da je preložitev potrebna zaradi nadaljnje priprave obtožbe ali obrambe¹ ali da je treba novih poizvedb ali preiskovalnega poslovanja ali dobave novih dokazov,² ali če se pokaže preložitev razprave za potrebno in primerno zbog zunanjih zaprek.³

¹ N. pr. pri izpremembli kvalifikacije, ker je žrtev zločina po vložitvi obtožnice umrla.

² Gl. § 218.

³ Obolenje sodnikov, nedostajanje sodnijskih prostorov vsled elementarnih nezgod in pod.

§ 240. — (1) Sodišče preloži razpravo na določen čas; če to ni mogoče, pa brez odreditve dneva za novo razpravo. V tem primeru odredi dan za novo razpravo¹ predsednik.

(2) Zoper rešitev sodišča o preložitvi razprave ni pravnega sredstva.²

(3) Razprava, ki je bila preložena, se mora na novem zasedanju vselej iznova začeti in izvesti, če gre za kaznivo dejanje, za katero predpisuje zakon smrtno kazen ali kazen na prostosti nad pet let.

(4) Istotako se mora na novem zasedanju v ostalih primerih iznova začeti in izvesti, če se sestav se-

nata izpremeni³ ali če je od preložitve prešlo že več ko mesec dni.

(⁵) Če ne nastopi noben primer iz odst. 3. in 4., razloži⁴ predsednik na poznejši razpravi ustno bistvene posledke prejšnje razprave po zapisniku in drugih spisih ter nadaljuje na to razpravo. Le če bi v tem primeru zahtevala ena stranka po izvajanjih predsednika, a pred nadaljevanjem razprave, da naj se razprava začne iznova, odloči sodišče o tem predlogu, pa ga zavrne, če meri ta zahteva samo na to, da bi se postopek zavlekel.

¹ Besedilo se je prvotno (pred uredbo z dne 20. marca 1935) glasilo v tem smislu, da se vsaka razprava preloži na nedoločen čas in da se mora vsaka razprava, ki je bila preložena, iznova začeti in izvesti.

² Prim. § 529.

³ Ne pa, če se izmenja tožilec ali branilec.

⁴ T. zv. résumé.

§ 241. — (¹) Glavna razprava, ki se je začela, se sme nadaljevati po izprevidnosti sodišča v nujnih primerih¹ tudi na nedeljo in praznik.

(²) Začeta razprava pa se sme po predsednikovi izprevidnosti za nekaj časa tudi prekiniti,² toda samo za toliko, kolikor se mu zdi to potrebno, da se odpočijejo osebe, ki sodelujejo na razpravi,³ ali da se nemudoma dobavijo dokazi, zlasti pa da se izvrši sodni ogled ali pozovejo nove priče in novi izvedenci.⁴

(³) Če pa se prekinjena razprava v štirinajstih dneh ne nadaljuje, se je ravnati po predpisih § 240.⁵

¹ Gl. § 3. kpr.

² Tu gre za prekinitev v nasprotju s preložitvijo. Pri prvi se vrši glavna razprava kot celota, pri drugi nastaneta dve razpravi, vendar eventualno povezani z résumé-jem.

³ Odmor o času kosila, večerje in pod.

⁴ Gl. § 265., odst. 2.; prim. § 216. (odrejeni sodnik).

⁵ Novo besedilo po uredbi z dne 20. marca 1935. Prej se je glasilo: „se mora začeti povsem iznova“.

IV. Z a p i s n i k o g l a v n i r a z p r a v i.

§ 242. — ⁽¹⁾ O poslovanju na glavni razpravi¹ se vodi zapisnik, sicer postopanje ne velja. Zapisnik mora biti dovršen in podpisan z zaključkom zasedanja.²

⁽²⁾ Zapisnik vodi zapisnikar, podpišeta pa ga predsednik in zapisnikar. Če je predsednik zadržan, podpiše zapisnik namesto njega najstarejši član sodniškega senata. Če je sodeloval na razpravi tolmač, podpiše zapisnik tudi on. Stranke imajo pravico, vpogledati napravljeni zapisnik in njegove priloge, vzeti njih prepise in po potrebi tudi zahtevati popravke zapisnika.

⁽³⁾ O posvetovanju in o glasovanju sodnikov v toku glavne razprave in na nje koncu se sestavi poseben zapisnik.³ V zapisnik o glavni razpravi se vpiše samo odločba, ki jo je izreklo sodišče, z bistvenimi razlogi.

¹ Izven glavne razprave: gl. § 70. nasl.

² Gl. uredbo o pismeni izdelavi zapisnika, če sta sodnik ali zapisnikar trajno zadržana, z dne 22. junija 1937., Sl. N. 151/XLVII/352.

³ O vsebini tega zapisnika in načinu, kako se z njim postopa, gl. §§ 118., 119. kpr.

§ 243. — ⁽¹⁾ V uvodu zapisnika je označiti sodišče, kraj, dan, mesec in leto zasedanja, po imenu in priimku predsednika, vse druge člane

sodišča in zapisnikarja, tožilca in njegovega zastopnika, obtoženca in branilca, če je bil navzočen, oškodovanca in njegovega zastopnika,¹ potem kaznivo dejanje, ali je razprava javna ali javnost izključena,² ali se je poslušalcem naložilo, čuvati kot tajnost ono, kar zvedo na razpravi (§ 226.), ali je obtoženec v prostosti ali v preiskovalnem zaporu.

(²) Zapisnik mora obsezati potek in glavno vsebino razprave, vse bistvene formalnosti postopanja,³ ki jih predpisuje zakon, zlasti pa, da in kateri obtoženci, priče in izvedenci so bili zaslišani ali tudi soočeni, ali so se izvedenci in priče zaprisegli in, če se niso, zakaj se niso, ali se je izvršil ogled in kakšen, katere listine in kateri drugi spisi so se prečitali, kakor tudi vse predloge strank v toku razprave in odločbe, ki jih je izrekel o teh predlogih predsednik ali izreklo sodišče.⁴

(³) Izpovedbe obtoženčeve in prič, ki so bile že zaslišane v pripravljalnem sodnem postopku, se vpišejo v glavnem v zapisnik samo, če obsezajo razločke, izpremembe ali dodatke k prejšnjim izpovedbam. Strokovna mnenja izvedencev in izpovedbe prič, ki se zaslišijo prvič, šele na glavni razpravi, se vpišejo v glavnem popolnoma in verno.

¹ Kaže navesti tudi tolmača (§ 247., odst. 4.), če je bil pozvan (§ 214.), in da je bil zaprisežen (§ 160.).

² Gl. §§ 223. do 225.

³ Prim. § 336., št. 5.

⁴ Zasebni udeleženec ni naveden, čeprav ima pravico staviti vprašanja in predloge (§ 52., št. 3.). Z ozirom na predpis § 74., odst. 2., je posvedočenje predlogov v zapisniku potrebno.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 3. marca 1933. [Branič, 1933, str. 492]: Sodišče mora o predlogu zasebnega udeleženca, da naj se preloži razprava

radi novih prič, odločiti in to v zapisniku o glavni razpravi s potrebno obrazložitvijo posvedočiti.

§ 244. — (1) Stranke so upravičene, zahtevati zaradi varovanja svojih pravic, da naj se uvrsté v zapisnik poedine okolnosti ali izjave. Predsednik in sodišče smeta odrediti po službeni dolžnosti, da je postaviti v zapisnik okolnosti in izjave, ki jih smatrata za važne. Kjer je važno, da se točno vpišejo besede zaslišanih oseb, odredi predsednik po službeni dolžnosti ali na zahtevo kakšnega sodnika ali katerekoli stranke, da se ta del zapisnika takoj prečitaj.

(2) V važnih primerih sme odrediti predsednik ali sodišče, da je zapisovati vse ali poedine izpovedbe in govore stenografski. Če ni težkoč, se odredi to tudi sicer, ako zahteva to pravočasno kakšna izmed strank z obrazloženo prošnjo in ako pokrije vnaprej stroške po odločbi sodišča. Stenografski zapiski se morajo v osem in štiridesetih urah prevesti in izročiti v pregled predsedniku ali sodniku, ki ga odredi za to predsednik;¹ potem pa se sklopijo z zapisnikom.

(3) Na koncu zapisnika se zabeleži,² ali in kakšna sodba se je izrekla, ali in koliko se je sodba razglasila javno ali z izključitvijo javnosti (§ 223.), ali so bile izrečene očuvalne odredbe,³ ali so bile stranke pravilno poučene o pravnih sredstvih zoper sodbo, in izjave strank o sodbi, zlasti pa, ali so priglasile stranke pravno sredstvo zoper sodbo in kakšno.

(4) Če je treba izreči po razglasitvi sodbe rešitev sodišča o obtoženčevem nadaljnjem preiskovalnem zaporu (§ 339., odst. 2.), se uvrsté v zapisnik tudi predlogi strank in rešitev sodišča o tem.

¹ Prim. § 104. kpr.

² Tudi določbe § 70. (n. pr. o času) so analogno uporabne.

³ S posebno rešitvijo po § 280., odst. 3., sicer je izrek o očevalnih odredbah del sodbe; gl. § 281., odst. 2.

§ 245. — (1) Zapisnik se smatra za dokaz onega, kar se je dogodilo na glavni razpravi.

(2) Če predlagajo stranke popravke ali dopolnitve v zapisniku, odloči o tem predsednik, ki sme tudi po službeni dolžnosti popraviti pogrešno vpisana imena, številke in druge očividne pisne in računske pogreške.

(3) Če je priglašeno zoper sodbo pravno sredstvo, ki se opira na prekršitev odredb o postopanju, pa sodišče¹ spozna, da ta prekršitev obstoji, označi to v dodatku zapisnika, ko je predhodno zaslišalo stranke.

(4) Če stranke v pravnem sredstvu zoper sodbo ugovarjajo vsebini zapisnika, kolikor gre za okolnosti, ki odločilno vplivajo na rešitev stvari, sme dopustiti višje sodišče nasprotni dokaz o onem delu zapisnika, ki mu ugovarjajo.²

¹ Ne predsednik! Tu mora poslovati sodišče v sestavi, kakor je sodilo.

² Gl. § 345., odst. 1., dalje glede sodbâ sodnikov poedincev § 397., odst. 1.

Odločba: Zagreb, okrož. sod., z dne 1. okt. 1936 [Mjesečnik, 1936., str. 525]: Če je bila izrečena odgoditev ustne razprave in določitev novega dne za (prihodno) ustno razpravo posvedočena v zapisniku in to v prisotnosti nadomestnika zastopnika zasebnega tožilca, ne da bi bil zasebni tožilec o novem dnevu za ustno razpravo pismeno obveščen, pa na novo ustno razpravo ne pride nihče razen zasebnega tožilca, se postopek ustavi po § 379., odst. 1., ne glede na to, da zapisnika o odgodeni ustni razpravi ni podpisal nihče drugi nego sodnik in zapisnikar. Zapisnik se smatra za dokaz tega, kar se je zgodilo, stranke imajo pravico vpogledati vanj (§ 242., odst. 2.).

V. Začetek glavne razprave in obtoženčevo zasliševanje.

§ 246. — (1) Ko je predsednik naznanil predmet in utrdil, da je sodišče sestavljeno in da so pozvane osebe prišle na razpravo, ali da je sodišče sklenilo, da se vrši razprava tudi brez nekaterih izostalih oseb,¹ ali je odložilo rešitev o tem za pozneje, pozove najprej obtoženca.

(2) Če je obtoženec v preiskovalnem zaporu, pride v paznikovem spremstvu,² toda brez okovov.³

(3) Da se predsednik uveri o obtoženčevi istovetnosti in o drugih potrebnih podatkih, ga vpraša za njegove osebne razmere (§ 152.).^{4 5}

¹ Prim. § 238., odst. 1.

² Prim. § 72. zik.

³ Prim. §§ 127., 151.

⁴ Za ugotovitev istovetnosti obtoženca (§ 247.) pridejo samo okoliščine iz § 152., odst. 1., v poštev.

⁵ Ves postopek po določbah § 246. spada pod pojem „otpočinjanje“ (pristop) iz § 338., ni pa še „začetek“ glavne razprave (§ 248.).

§ 247. — (1) Ko je obtoženčeva istovetnost potrjena, pozove predsednik priče in izvedence ter jih opozori na svetost prisege, ki jo bodo morali, če je treba, opraviti.¹ Potem odredi pričam, naj odidejo na prostor, ki je odrejen zanje, in naj čakajo, dokler se ne pozovejo. Izvedencem sme predsednik naložiti, naj ostanejo na zasedanju in naj bodo pri zasliševanju obtoženčevem in prič, če misli, da je to koristno, da se dožene resnica.

(2) Če bi bilo oškodovanca ali zasebnega tožilca zaslišati kot pričo, je tudi ta dva odstraniti od zasedanja, dokler se ne pozoveta. Toda pred-

sednik ju opozori, da smeta pustiti na zasedanju kakšno drugo osebo kot zastopnika.

(³) Če misli predsednik, da je potrebno, sme prepovedati vsako dogovarjanje med obtoženecem, pričami in izvedenci kakor tudi odstranjenje iz sodnega poslopja.

(⁴) Če so bili pozvani na razpravo tudi tolmači, ostanejo praviloma (§ 222.) zdržema na zasedanju.

¹ Če je bila priča zaprisežena že pred glavno razpravo, se opomni na svetost že opravljene prisege (§ 145., odst. 1., kz.). Isto velja za stalno zaprisežene sodne izvedence. Gl. § 255., odst. 3.; prim. § 176.

§ 248. — (¹) Če je s predsednikovimi odredbami, omenjenimi v §§ 246. in 247., dotrjeno, da ni zaprek za razpravo, se začne glavna razprava s čitanjem obtožnice; sicer razprava ne velja (§ 336., št. 4.).

(²) Predsednik opozori obtoženca, naj pazi, česa ga tožilec obtožuje, in naj pozorno spremlja potek razprave; nato pozove tožilca, naj prečita obtožnico.¹ Če se je izdala na ugovor zoper obtožnico rešitev apelacijskega sodišča, da se mora kakšna točka obtožbe izločiti,² prečita predsednik ali zapisnikar to rešitev.³

¹ Objava obtožnice po tisku, storjena naklepno pred tem prečitanjem, se kaznuje po § 151. kz. Določba čl. 66., šte. 1., tisk. zak. ne velja več; čl. 6., šte. 2., ukz.

² Gl. § 208.

³ Za časa razprave ne smejo sodniki nikakršnih drugih poslov opravljati; vsako nepotrebno prekinjenje morajo opuščati, zlasti pa varovati posebno taktčnost in mirnost: gl. § 117. kpr.

§ 249. — (¹) Ko se je prečitala obtožnica, začne predsednik obtoženca zasliševati.¹

(²) Če je več obtožencev, odredi predsednik, ako spozna to za potrebno, da ostani na zasedanju samo eden, ostali pa naj se umaknejo v prostore, ki so odrejeni zanje, in naj čakajo, dokler se ne pozovejo.²

¹ Gl. glede možnosti izpremembe obtožnice § 269., odst. 2.

² Poseben razlog za tako odredbo gl. § 258.

§ 250. — (¹) Predsednik zasliši obtoženca o samem dejanju, ki ga je obtožen. Če je odredil ločeno razpravo o poedinih točkah obtožbe (§ 227., odst. 5.), omeji zasliševanje na poedino točko.

(²) Če odgovori obtoženec na vprašanje, ali je razumel, česa je obtožen, da ni razumel, mu predsednik pojasni obtožbo. Potem ga, kakor tudi onega, ki je izjavil, da je razumel, česa je obtožen, vpraša, ali se priznava za krivega.¹ Če izjavi, da ni kriv, ali karkoli drugega, naznani mu predsednik, da sme podati zoper obtožbo svojo obrambo in razložiti stanje stvari po svoji izprevidnosti. Obenem ga pouči, da sme ponoviti svoje predloge za dopolnitev dokazov, ki so mu bili prej zavrtnjeni,² in da sme predložiti nove dokaze,³ kakor tudi da sme podati svoje pripombe na vsak dokaz, ki ga navedejo na razpravi soobtoženci, priče in izvedenci v svojih izpovedbah ali ki izvirajo⁴ iz spisov, ki se prečitajo na razpravi.

¹ Glede posledic priznanja krivde gl. § 254., odst. 1.

² Gl. §§ 217., 218.

³ Ti predlogi se ne smejo zavrniti, češ da so prepozno stavljeni, gl. § 254., odst. 4.

⁴ Ta beseda („izvirajo“) se more smiselno nanašati le na besede „na vsak dokaz“ v prejšnjem stavku; torej bi bilo pravilneje, če bi bil zakonodajec v izvirniku uporabil ednino — Slovenski prevod ustreza natanko izvirnemu besedilu.

§ 251. — (1) Če obtoženec v bistvu odstopi od svojih prejšnjih izpovedb, vpisanih v zapisnik v pripravljalnem sodnem postopku, mu predloži predsednik njegovo prejšnjo izpovedbo ter ga vpraša, zakaj izpoveduje sedaj drugače. V takem primeru kakor tudi če obtoženec sploh, ali na poedina vprašanja neče odgovarjati, sme odrediti predsednik zaradi ugotovitve prejšnje obtoženčeve izpovedbe, da se prečitaj celoma ali deloma zapisnik o njegovi prejšnji izpovedbi. Ni pa dopustno, obtoženca siliti, da bi odgovarjal na vprašanja, ki se mu stavijo.

(2) Obtoženec se sme dogovarjati tudi v toku glavne razprave s svojim branilcem; ko pa se mu stavi¹ vprašanje, se ne sme neposredno posvetovati ne z njim ne s kom drugim, kako naj odgovori na to vprašanje.

(3) Poslednje predsednikovo vprašanje obtožencu mora biti vselej, ali ima še kaj navesti v svojo obrambo.

¹ Prim. predpise §§ 151., 153.

§ 252. — (1) Ko predsednik konča obtoženčevo zasliševanje, vpraša sodnike, ali žele obtoženca kaj vprašati; to smejo storiti sodniki neposredno.

(2) Na zahtevo dopusti predsednik tudi strankam¹ in izvedencem, neposredno vpraševati obtoženca, zavrača pa vprašanja, ki so neprimerna (§ 154.) ali se ne nanašajo na stvar.

(3) Ko je obtoženčevo zasliševanje popolnoma končano, se pozovejo zaporedoma posamič ostali soobtoženci, če jih je kaj, ter se zaslišijo; predsednik jim prečita po potrebi izpovedbe že zaslišanih soobtožencev, že zaslišane soobtožence pa pozove, naj se izjavijo o izpovedbi vsakega poznejšega zaslišanega soobtoženca.

(⁴) Če se izpovedbe poedinih soobtožencev o isti okolnosti znatno razhajajo, naj predsednik te soobtožence sooči.

¹ Tudi njihovim zastopnikom, gl. analogni predpis § 103., odst. 2. Tudi zasebni udeleženec sme postavljati obtožencu vprašanja, gl. § 52., šte. 3. V § 257., odst. 2., je prišlo to točno do izraza.

§ 253. — Če se po začetni razpravi ugotovi, da je obtoženec po storjenem dejanju duševno obolen,¹ se zberejo oni dokazi, ki bi se utegnili sčassoma izgubiti, in razprava se preloži za izvesten čas.

¹ Gl. § 359., odst. 2., št. 1. (obolenje „po storjenem dejanju“).

VI. Dokazni postopek.

§ 254. — (¹) Obtoženčevo priznanje,¹ kakorkoli bi bilo popolno in dovršeno, ne razrešuje ne predsednika ne sodišča dolžnosti, da opravi zbiranje nadaljnjih dokazov.

(²) Dokazovanje se razširi na vse činjenice, ki so po spoznanju predsednika ali sodišča važne za presojo same stvari² ali za uporabo očuvalnih odredb.

(³) Dokazi se začno zbirati po vrsti, ki jo določa predsednik; vendar pa se zberejo praviloma najprej dokazi, ki jih je predložil tožilec, in šele potem dokazi obrambe.

(⁴) Če zahtevajo stranke v toku razprave, da je preiskati nove činjenice ali dobaviti nove dokaze, ne sme zavrniti sodišče teh zahtev zato, ker so se podale prepozno.³

(⁵) Tožilec in obtoženec smeta v toku razprave tudi odstopiti od poedinih dokazov, če pristane na to nasprotna stranka. Toda tudi v

takem primeru ostane predsednikova pravica neokrnjena, da vendarle opravi te dokaze, če smatra to za potrebno, da se dožene resnica.⁴

¹ Tu gre za priznanje na sami glavni razpravi.

² T. j. v pogledu krivde ali odmere kazni.

³ N. pr. še le v preloženi glavni razpravi; sicer pa gl. rok za predloge o dopolnitvi: § 217., odst. 2. (štiri dni pred razpravo).

⁴ To je del predsedniške diskrecionarne oblasti; gl. op. ³ pri § 218.

§ 255. — (1) Po obtoženčevem zaslišanju se zaslišijo praviloma vpričo obtoženca (§ 258.) priče in izvedenci, ki se pozivljejo posamič.

(2) Pred zaslišanjem opomni predsednik vsakega izmed njih, naj govori resnico in naj ničesar ne doda niti ne zamolči, ker bi se moral po potrebi zapriseči na izpovedbo. Če je kakšna priča po zakonu oproščena pričanja (§ 169.), jo predsednik opozori na to pravico.¹

(3) Priče, ki so bile zaprisežene v pripravljalnem sodnem postopanju,² in izvedenci, ki so že kdaj prisegli kot stalni izvedenci,³ se opomnijo na svetost že opravljene prisega. Da izpovedbe veljajo, se izven tega primera praviloma vsaka priča po zaslišanju in izvedenci pred zaslišanjem predpisno zaprisežejo, ako ni zoper to zakonitih zaprek (§ 178.).⁴ A tudi ako ni zakonitih zaprek, sme prisega kakšne priče izostati,⁵ če ni izpovedala priča po mislih sodišča ničesar važnega ali če se s tem strinjata tožilec in obtoženec.

¹ Prim. § 170. in tam navedeni odločbi!

² Gl. § 176.

³ Gl. §§ 184., 187., odst. 2.

⁴ Gl. op. ³ k § 178. Zakonite zapreke pa utegnejo biti tudi okolnosti iz § 179.

⁵ Prisega je asertorna, ne promisorna, kot je bila po avstr. k. pr. r.

§ 256. — (1) Ob zasliševanju prič in izvedencev uporablja predsednik predpise, ki veljajo za preiskovalnega sodnika v preiskavi, kolikor se dajo uporabljati po svoji naravi na glavni razpravi.¹

(2) Predsednik poskrbi, da pri zbiranju dokazov vobče ni prisotna priča, ki na razpravi še ni bila zaslišana, izvedenec pa, ki še ni bil zaslišan, da ni prisoten na zasedanju, ko oddaja drugi izvedenec svoje strokovno mnenje o istem predmetu.

(3) Če se izpovedbe poedinih prič ne ujemajo, sme predsednik priče soočiti.²

¹ XIII. in XIV. poglavje. Izključena je n. pr. uporaba §§ 166., št. 1.; 167.; §§ 181., odst. 2., stavek 1.; 186., odst. 1. (glej temu nasproti § 238!) itd.

² Prim. § 257., odst. 5., pa tudi § 174., odst. 2. in 3.

§ 257. — (1) Ko predsednik konča zasliševanje poedine priče ali poedinega izvedenca, vpraša sodnike, ali želi kdo izmed njih kaj vprašati pričo ali izvedenca, ter jim dopusti, vpraševati neposredno.

(2) Tožilcu, obtožencu, njegovemu branilcu in oškodovancu kakor tudi njih zastopnikom¹ dopusti predsednik na njih zahtevo staviti vprašanja neposredno na priče in izvedence. Če želi izvedenec kakšna pojasnila od prič, dopusti predsednik tudi njemu, vpraševati neposredno. Vendar pa zavrne predsednik vprašanja ali prepove odgovor na že stavljena vprašanja, ki so neprimerna ali v katerih je obseženo obenem navodilo, kako bi morale odgovarjati,² ali ki se tičejo okolnosti, o kateri zakon³ ne dopušča dokazovanja, ali ki se ne nanašajo na stvar.

(3) Če nastane dvom o dopustnosti vprašanja, odloči sodišče.

(⁴) Če so vprašanja nejasna ali nerazumljiva, pozove predsednik osebo, ki vprašuje, naj stavi vprašanje jasneje ali razumljiveje, pa sme, če je pravilno pojml namero onega, ki vprašuje, tudi sam postaviti vprašanje.

(⁵) Po zaslišanju vsake priče⁴ in vsakega izvedenca vpraša predsednik obtoženca, ali ima kaj pripomniti na izpovedbo, ki jo je pravkar slišal. Po potrebi sme pričo z obtožencem tudi soočiti.⁵

¹ Zastopnik lahko zastopa zasebnega tožilca, obtoženca, oškodovanca (gl. § 6., odst. 6.).

² Sugestivna vprašanja.

³ V kz.: § 312; v tisk. zak.: čl. 61., št. 1. in 2., v kp.: § 4., odst. 3.

⁴ Navskrižno zasliševanje po samih strankah, oziroma njihovih zastopnikih, ki je v angleškem in ameriškem kazenskem postopku uvedeno (t. zv. cross-examination, Kreuzverhör), ni dopustno.

⁵ Gl. § 256., odst. 3.

§ 258. — (¹) Če bi se bilo bati, da kakšen so-obtoženec ali kakšna priča ne bi hotela v obtoženčevi prisotnosti govoriti resnice, sme odrediti predsednik izjemoma v interesu svobode izpovedanja, naj se obtoženec odstrani od zasedanja, dokler traja zasliševanje le-teh.¹

(²) Ko pa se obtoženec vrne na zasedanje, ga obvesti predsednik o vsem, kar se je razpravljalo v njegovi odsotnosti in kaj je ena ali druga zaslišana oseba izpovedala, ter ponovi, če obtoženec zahteva, zasliševanje vpricho njega.

(³) Če ni obvestil predsednik obdolženca o tem takoj po njegovem povratku na zasedanje, mora, da bi dokazno postopanje veljalo,² to storiti naknadno, toda vsekako, preden se konča dokazno postopanje.

¹ Gl. § 249., odst. 2.

² Gl. § 336., št. 4.

§ 259. — Predsednik sme odrediti v toku ali pa na koncu dokaznega postopka, da se pokažejo predmeti, ki morejo služiti za razjasnitev stvari, obtožencu, po potrebi pa tudi pričam in izvedencem, da se ugotovi istovetnost.¹

¹ Prim. § 104., odst. 2.; § 156.

§ 260. — ⁽¹⁾ Zaslišane priče in zaslišani izvedenci morajo (§ 222., stav. 3.) ostati na zasedanju, dokler se to ne dokonča, razen če jih predsednik, ko je zaslišal stranke, odpusti ali če odredi, naj se odstranijo od zasedanja.

⁽²⁾ Na tožilčevo ali obtoženčevo zahtevo, pa tudi po službeni dolžnosti, sme predsednik odrediti, naj se priče in izvedenci, ko so bili zaslišani, odstranijo od zasedanja in naj se pozneje iznova pozovejo ter še enkrat zaslišijo v prisotnosti ali v odsotnosti drugih prič in izvedencev.

§ 261. — Če bi bilo treba zaslišati pričo ali izvedenca, pozvanega na razpravo, ki v pripravljalnem postopanju ni bil zaslišan, pa se zve šele pred samo razpravo¹ ali na sami razpravi, da ne more ali da mu je jako otežkočeno (§ 216., odst. 2.) priti na sodišče, sme odrediti sodišče, ako ima njegovo izpovedbo za važno, naj ga zasliši sodnik² izven zasedanja in pod prisego, če je ta po zakonu dopustna. Stranke² imajo pravico prisostvovati temu zasliševanju.

¹ O času, ko predsednik ni več mogel postopati po § 216., odst. 2.

² Gl. op. ¹, ² pri § 216.

§ 262. — ⁽¹⁾ Zapisniki o sodnem ogledu kakor tudi o sodnem izvedenskem ogledu in izvidu,¹ o preiskavi stanovanja in oseb in o zaplembi, nadalje listine in druga pisma, ki so po vsebini

važni dokazi, zlasti izpričevala in strokovna mnenja javnih oblastev in znanstvenih zavodov in korporacij, krstni (rojstni) listi obtožencev, se morajo na razpravi prečitati, da se dotrdi njih vsebina. Toda predsednik sme objaviti njih vsebino tudi ustno, če se s tem strinjajo sodniki in stranke.²

(²) Obtoženčeve prejšnje obsodbe se prečitajo, če je to važno.³ Nepovoljna službena izpričevala o obtoženčevem prejšnjem vedenju in moralnem življenju se smejo prečitati samo, če se opirajo na dokazane činjenice in če so te činjenice na-vedene.

¹ Ne pa: mnenju; za to velja določba § 263.

² Po čl. 27. ured. o izvrš. zakona o državnem sodišču sme predsednik vsebino poedinih listin, zapisnikov itd. po svoji oceni ustno objaviti, ako bi se s čitanjem vsega spisa prizadela škoda državnim interesom.

³ Če n. pr. odreja kz. posebno sankcijo za povratek ali za ponavljanje (gl. n. pr. § 343., odst. 2.; § 315., 317. kz.).

O d l o č b a : Z a g r e b , S. S. B., z dne 3. febr. 1937. [Slov. Prav. št. 281]: Obteževalno okolnost „slab glas“ mora sodišče v sodbi s činjenicami podpreti.

§ 263. — (¹) Zapisniki o sodnem zaslišanju prič, soobdolžencev ali že obsojenih soobtožencev kakor tudi o mnenju izvedencev¹ se smejo prečitati samo v nastopnih primerih:²

1. če so zaslišane osebe umrle, duševno obbolele ali se ne morejo najti ali če je njih osebni prihod pred sodišče nemogoč ali jako otežkočen zbog starosti, bolezni, onemoglosti ali oddaljenega prebivališča ali iz drugih tehtnih razlogov;

2. če soobtoženci nečejo izpovedovati ali če odstopajo v bistvu od svojih prejšnjih izpovedb pred sodiščem;

3. če priče, ki se zaslišujejo na razpravi, brez zakonitih razlogov nečejo pričati ali če v bistvu odstopajo od svojih prejšnjih izpovedb pred sodiščem;

4. če je zaslišana priča član kraljevskega doma ali če uživa izdeželnost; in

5. če se tožilec in obtoženec strinjata, da se zapisniki prečitajo.

(²) Zapisnik o prejšnjih izpovedbah oseb, ki so oproščene dolžnosti pričanja, se vobče ne sme prečitati, če niso bile te osebe pozvane na razpravo³ ali če so izjavile na razpravi, da nečejo pričati (§ 169.). Tudi se ne smejo prečitati zapisniki o izpovedbah javnih organov kot prič, kolikor gre za obvestila, ki so jih dobili od tajnih zaupnikov.⁴

(³) Razlogi, zakaj se kakšen spis čita, se morajo navesti v zapisniku o razpravi, ob čitanju pa se objavi, ali je priča ali izvedenec zapri-sežen.

(⁴) Ko je bil vsak spis prečitán, vpraša predsednik stranke, ali imajo kaj pripomniti.

¹ Ne pa izvedenih prič; gl. op. ¹ pri § 172. Za ogled in izvid velja § 262.

² Drugače pred državnim sodiščem za zaščito države, gl. čl. 28., odst. 1., uredbe o izvrš. zak. o drž. sod.

³ N. pr. iz razloga po § 169., odst. 4. Toda tudi v tem primeru velja predpis § 169., odst. 3.

⁴ Drugače pred državnim sodiščem za zaščito države, gl. čl. 28., odst. 1., uredbe o izvrš. zak. o drž. sod.

§ 264. — Če je navedla priča ali navedel izvedenec pri prejšnjem sodnem zaslišanju činjenice,¹ ki se jih ob zasliševanju na razpravi več ne spominja, se mu sme predočiti prejšnja izpovedba,² po potrebi pa sme sodišče odrediti, da se

prečitaj zapisnik o njegovem sodnem zaslišanju, da se ugotovi njegova prejšnja izpovedba.

¹ Ne pa: mnenje.

² Po predsedniku.

§ 265. — ⁽¹⁾ Če bi se zvedelo v toku razprave za nove priče¹ ali izvedence, od katerih bi se moglo pričakovati izpričanje važnih činjenic, odredi predsednik ali sodišče tudi brez tožilčevega ali obtoženčevega predloga, naj se te priče in ti izvedenci, če je mogoče, takoj pozovejo zaradi zaslišanja, po potrebi pa tudi privedejo.

⁽²⁾ Predsednik sme zahtevati tudi novo izvedensko mnenje ali odrediti, da je pribaviti druge dokaze,² sme pa tudi s sodiščem izvršiti ogled,³ o katerem mora vsekako obvestiti stranke, ali pa odposlati zaradi ogleda kakšnega člana sodišča, ki mora takoj po končanem ogledu predložiti poročilo.⁴

¹ Zlasti za izvedene priče.

² Del predsedniške diskrecionarne oblasti.

³ Celó na licu mesta; v tem primeru se glavna razprava lahko nadaljuje na licu mesta, seveda ob prisotnosti vseh potrebnih sodnikov, zapisnikarja, strank, prič, izvedencev. Lahko pa se izvrši ogled izven glavne razprave pred vsemi člani senata ali pa pred odrejenim sodnikom, ki je član senata.

⁴ Gl. § 190.

§ 266. — ⁽¹⁾ Na predlog upravičenega tožilca se sme razširiti razprava, če je sodišče stvarno pristojno, tudi na kakšno drugo obtoženčevo kaznivo dejanje, ki se je razkrilo med glavno razpravo.

⁽²⁾ Zaradi tega dejanja vloži tožilec ustno obtožbo, ki se v glavnem¹ vpiše v zapisnik. Obtoženec in njegov branilec se pozoveta, naj se izrečeta o razširitvi obtožbe. Tudi ta izjava se

vpiše v zapisnik. Obtoženčev pristanek na tako razširitev obtožbe je potreben samo, če bi se moral uporabiti nanj, ako se obsodi zbog tega drugega dejanja, strožji kazenski zakon od one- ga, ki bi se moral uporabiti na kaznivo dejanje, katerega je bil prej obtožen.

(³) Če obtoženec v takem primeru neče pristati na to, da se mu takoj sodi tudi zaradi tega drugega dejanja, ali če ne sme biti obsojen zbog tega, ker sodišče ni pristojno za to drugo de- janje² ali ker se pokaže, da je potrebna skrb- nejša priprava obrambe, se omejita razprava in sodba, da sta veljavni, na predmet prejšnje ob- tožbe.³

¹ Vsaj tenor in dokazni predlogi (§ 202., odst. 1., št. 2., 3., 5.).

² Ker je potrebna drugačna sestava sodišča (ne trojice ampak petorice sodnikov, ne sodnik poedinec, ampak senat).

³ Nadaljni postopek je urejen v § 284.

§ 267. — Če se pokaže v toku razprave, da se sme dejanje, ki je predmet obtožbe, preganjati samo po odobritvi javnega oblastva,¹ sme pri- nesti državni tožilec to odobritev tudi naknadno, dokler se dokazno postopanje ne konča.²

¹ Gl. § 2., odst. 2., in pa § 84. kz. Prim. tudi § 359., odst. 2., št. 1.

² Gl. § 272., odst. 2., § 388., odst. 1.

VII. G o v o r i s t r a n k.

§ 268. — Po končanem dokaznem postopku¹ vpraša predsednik stranke, ali žele kaj predla- gati zaradi dopolnitve dokazov. Če se nihče ne oglasi ali če se predlog za dopolnitev dokazov zavrne² in predsednik spozna, da je stvar iz-

črpana, izjavi, da je dokazni postopek končan,³ dá besedo tožilcu ter ga pozove, naj poda in obrazloži svoj predlog.⁴

¹ Gl. op. ² pri § 267. Tu gre za dejanski konec dokaznega postopka po dotlejšnjih predlogih.

² Po sodišču, torej senatu.

³ Tu gre za tehnično izjavo, da je dokazni postopek kot del glavne razprave v smislu VI. poglavja pri kraju.

⁴ Končni predlog v stvari sojenja (ne dokazovanja).

§ 269. — (1) Tožilec zbere vse podatke dokaznega postopka ter poda in obrazloži na njih podstavi svoje predloge o obtoženčevi krivdi in o kazenskih predpisih, ki jih je uporabiti nanj in na njegovo dejanje. Kolikor pa gre za odmerjanje kazni v mejah zakonite mere, ki naj se uporabi, ne poda določnega predloga.¹ Državni tožilec sme, če so po njegovem mnenju dani pogoji za uporabo kakšne stranske kazni ali očuvalne odredbe, podati in obrazložiti predlog tudi zaradi uporabe le-teh.

(2) Tožilec sme kakor v toku razprave tako tudi v končnem govoru, kakršen je pač izid dokaznega postopka, izpremeniti obtožbo ne samo glede krivde,² ampak tudi glede ocene kaznivega dejanja in glede kazni, sme pa tudi z obrazložitvijo odstopiti od obtožbe.³

(3) Oškodovanec, ki se je pridružil kazenskemu postopanju, ali njegov zastopnik dobi besedo⁴ takoj za tožilcem, da obrazloži svoj zasebnopravni zahtevk ali da vzdrži v moči obtožbo, od katere je državni tožilec odstopil. Če niti oškodovanec niti njegov zastopnik ni prišel na razpravo, se prečita zapisnik o njegovem zahtevku, ako državni tožilec ni odstopil od obtožbe (§ 215., odst. 2.).⁵

(⁴) Obtoženec in njegov branilec dobita besedo zaradi obrambe in zaradi odgovora na tožilčeve in oškodovančeve navedbe. Če je več obtožencev, odredi predsednik red, v katerem naj govore oni in njih branilci.

(⁵) Tožilec in oškodovanec se smeta povrniti⁶ na obrambo, toda poslednja beseda gre vsekako obtožencu.

(⁶) Zaradi tega, ker zastopa obtožbo več oseb ali obtoženčevo obrambo več branilcev, se ne sme pomnoževati število govorov, in zastopniki morajo določiti medsebojno, kateri izmed njih bo govoril o kakšnem vprašanju.

¹ To se pravi, da ne navede določnih dob trajanja kazni na prostosti ali zneskov denarnih kazni. Pač pa je njegova pravica, da predlaga dodatek h kazni z zahtevo, da se sodba priobči v novinah.

² T. j. kazenskopravne odgovornosti kot storilca ali kot nasnovatelja ali pomočnika. Tudi izprememba obtožbe zbog „malomarno“ storjenega (namesto po prvotni obtožnici „naklepnega“) dejanja spada sem.

³ Če državni tožilec na glavni razpravi odstopi od obtožbe docela, predloži o tem višjemu državnemu tožilcu poročilo ter navede za to svoje razloge; gl. § 21. tpr.

⁴ Oškodovanec sicer ne šteje med stranke, ima pa vendarle pravico, da govori tudi glede vprašanja o krivdi obtoženca. Razpis min. pravde z dne 8. junija 1932., št. 47017 (Pahorukov, Zbirka raspisa, št. 69) zastopa isto mišljenje in še določa, da morejo državni tožilci upotiti korake radi stavljenja zahteve za zaščito zakona, če sodišča oškodovancu ne puste govoriti o krivdi.

⁵ Če je državni tožilec odstopil, pa ni na razpravi navzočen ne zasebni udeleženec ne njegov pravni zastopnik, velja po § 215., odst. 2., stavek 2., kakor da noče prevzeti obtožnice; vendar je moral biti o tem pri pozivu na razpravo pravilno (§ 215., odst. 2.) obveščen.

⁶ T. j. z „repliko“.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 15. dec. 1953. [Eranič, 1953., str. 570]: Tudi zasebni udeleženec ima pravico, da govori o krivdi obtoženca v svrhu, da obrazloži svoje zasebnopravne zahteve.

§ 270. — (1) Končni govori obsezajo praviloma vsa vprašanja, o katerih naj se izreče sodba.

(2) Vendar pa sme odrediti predsednik ali sodišče (§ 228.), da je ločiti končne govore glede krivde od govorov o kazenskopравnih predpisih, zasebnopravnih zahtevkih in o pravnih stroških kakor tudi o stranskih kaznih in očuvalnih odredbah.¹

(3) V takem primeru se šele potem, ko izreče sodišče odločbo o obtoženčevi krivdi in jo razglasi, vrše iznova govori, ki se omejujejo samo na vprašanja, katera je še rešiti.²

(4) Govori strank se ne smejo prekinjati, razen če predsednik spozna, da se z govorom ograža javni red ali da se žali morala ali čast koga drugega ali da se vobče vrši kakšno kaznivo dejanje ali da se spušča govornik v predolge razlage, ki očitvidno niso v nikakršni zvezi s stvarjo.

¹ Takšna ločitev mora biti posvedočena v zapisniku. V pismeni odpravek sodbe ne spada.

² Na to se sklene dokončno vsa sodba v smislu § 280. ali § 281.

§ 271. — (1) Če se obtožnica izpremeni¹ ali razširi² kakor tudi če predlaga tožilec, da se izrôči stvar drugemu pristojnemu sodišču,³ opozori predsednik obtoženca, ki nima branilca, na posledice teh predlogov in ga pouči o pravicah, ki jih sme uporabiti za svojo obrambo.

(2) Če nastane dvom, ali je mogel obtoženec po svoji izobrazbi pojmiti, kaj predlaga ena ali druga stranka, ali če obtoženec ne umeje služ-

benega jezika, mu pojasni predsednik ob kratkem vsebino govorov, po potrebi tudi s tolmačem.

(³) Tako je postopati tudi, če je obdolženec gluha ali nem in se da sporazumeti z njim po tolmaču.

¹ Gl. § 269., odst. 2.

² Gl. § 266., 284.

³ N. pr. tiskovnemu senatu (§ 276.), vojaškemu sodišču (§ 277.); vsekakor gre za konečni predlog po sklenjenem dokazovanju.

§ 272. — (¹) Ko so govori strank končani, vpraša predsednik, ako se ne bi morala spričo govorov takoj izreči sodba, s katero se obtožba zavrne,¹ ker je tožilec odstopil od nje, ali če tožilec ne bi začel dopolnjevanja² dokazov, ali želi še kdo kaj izjaviti.

(²) Če se nihče ne oglasi, izjavi predsednik, da je razprava končana, in odredi, če se ne bi umaknilo sodišče zaradi posvetovanja in izrekanja sodbe v druge prostore, naj se vse osebe, razen članov sodišča in zapisnikarja, odstranijo od zasedanja.

(³) Če je obtoženec v preiskovalnem zaporu, ga je odvesti od zasedanja.

¹ Gl. § 276.

² Gre za razširjenje obtožbe, kateri pa tožilec ni dodal nobenih potrebnih novih dokaznih predlogov v smislu § 202., odst. 2., št. 5.

VIII. S o d b a.

§ 273. — (¹) Če po mnenju sodišča ni treba odrediti preložitve razprave zato, da bi se postopek dopolnil in stvar razjasnila, izreče sodbo.¹

(²) Predmet sodbe je obtoženec in njegovo dejanje, ki je predmet obtožbe.² Sodišče je vezano

v tem oziru toliko, da ne sme proglasiti obtoženca³ za krivega dejanja, ki ni bilo predmet ne prejšnje obtožbe ne obtožbe, izpremenjene ali razširjene na glavni razpravi.⁴ Kolikor gre za pravno oceno dejanja⁵ in za odmero kazni, ni sodišče vezano na tožilčev predlog.

(³) Sodbo mora opreti sodišče samo na one dokaze, ki so bili podani na glavni razpravi, in na vsebino onih spisov, ki so se in kolikor so se prečitati na glavni razpravi z omejitvami, odrejenimi v §§ 262. in 263.⁶ Držeč se tega, mora sodišče skrbno in vestno preskusiti dokaze, kolikor gre za njih verodostojnost in dokazno moč, tako posamič kakor tudi po njih notranji zvezi.

¹ Sodba se mora izreči v imenu Njegovega Veličanstva kralja: § 2 zus. Če je potrebna dopolnitev, se mora razprava nadaljevati, da se izvedejo takoj novi dokazi, ali pa se, če to ni mogoče, razprava preloži. Gl. § 239.

² „Predmet sodbe“ znači „sodno ugotovitev“, ki je dejanska podlaga za izrek v sodbi glede osebe obtoženca in njegovega dejanja in sama po sebi ni več izpodbijna.

³ Obtoženec je samo v obtožnici navedena oseba.

⁴ Identiteta dejanja v smislu te določbe ni izpremenjena ali porušena, če sodišče ugotovi, da je bilo dejanje storjeno iz malomarnosti, dasi trdi obtožba, da je bilo storjeno naklepno. Dejanje je historično vzet dogodek v zunanjem svetu, ki ga more človek s čutili zaznati.

⁵ Gl. § 202., odst. 1., šte. 3.

⁶ Obe izjemi se tičeta legalno dopustne omejitve načela neposrednosti.

Odločba: Zagreb, S.S.B., z dne 12. okt. 1933. [Slov. Prav., št. 243]: Državni tožilec, ki predlaga, naj se obtoženec kaznuje, mora svoj predlog konkretizirati. Zgolj pravna kvalifikacija ne zadoštuje; kajti po 2. odst. § 273. kp. je predmet sodbe dejanje, ki je predmet obtožbe.

Zagreb, S.S.B., z dne 15. dec. 1936. [Slov. Prav., št. 275.]: Po § 273. kp. gre za isto dejanje, ako je to

v dejanskem pogledu, če tudi ne v pravnem, isto. Sodišče ni prekoračilo obtožbe, ako je obsodilo obtoženca radi udeležbe na tepežu, čeprav je bil obtožen zbog zločina težke telesne poškodbe.

§ 274. — O vprašanju, ali naj se smatra ali ne smatra kakšna činjenica za dokazano, odločijo sodniki po svobodnem prepričanju, ki so ga dobili na podstavi vestnega pretresa in ocene vseh dokazov, podanih na glavni razpravi, in niso vezani na nikakršna dokazna pravila.^{1 2}

¹ Vezano je sodišče le v izjemnih primerih na rešitev t. zv. predhodnih vprašanj; gl. op. ² pri § 4.

² Tu je uzakonjeno načelo proste ocene dokazov ali materialna dokazna teorija.

§ 275. — (1) V sodbi sme izreči sodišče samo: ali da je obtoženec kriv dejanja, ki ga je obtožen,¹ ali da se oprosti² obtožbe zaradi tega dejanja ali da se obtožba, vložena zoper njega, zavrne.³

(2) Če se preganja obtoženec zaradi več kaznivih dejanj, izreče sodišče v sodbi točno, katerega dejanja se proglašja za krivega, zaradi katerega se oprosti obtožbe in zaradi katerega se obtožba zavrne.

(3) V sodbi, s katero se obtožba zavrne, se sodišče ne spušča v pretres same stvari.^{3 4}

¹ Z ozirom na predpis § 274. se izda (materialna) obsodba radi dejanja, storjenega iz malomarnosti, dasi je bil obtožen storilec radi naklepno storjenega dejanja. V tem primeru se sodba ne sme glasiti na oprostitev od obtožbe radi naklepno storjenega dejanja, ampak obsodba se izreče le radi malomarno storjenega dejanja, v razlogih pa se pojasni položaj z ustreznimi ugotovitvami.

² T. j. materialna sodba (§ 275.).

³ T. j. formalna sodba (§ 276.).

⁴ Absolutio ab instantia ni predvidena.

§ 276. — S sodbo se obtožba zavrne, če se pokaže, da pregon ni dopusten, ali zato, ker se je pokrenil kazenski postopek brez zahteve tožilca, upravičenega po zakonu,¹ ali ker se je nadaljeval zoper njegovo voljo² ali ker ni za zakonito pokrenitev postopka ali za vložitev obtožbe potrebnega predloga ali odobritve upravičene osebe ali oblasti ali ker je tožilec odstopil od obtožbe, ko se je razprava začela, toda preden je predsednik izjavil, da je razprava končana (§ 272., odst. 2.),³ ali ker je bil obtoženec zaradi istega dejanja že pravnomočno obsojen,⁴ ali je bil pregon z aktom kraljeve milosti razveljavljen,⁵ ali ker ovirajo postopanje druge pravdne zapreke,⁶ zlasti pa, da sodišče za sodbo ni pristojno.

¹ Gl. § 1., odst. 3.

² Enako: ali po malomarnosti sodišča ali po naključju. Obtoženec pa nima pravice zahtevati nadaljevanja, da se dožene njegova nedolžnost s sodbo.

³ Gl. § 269., odst. 3., in tamkajšnjo opombo ⁴. Prim. §§ 84., 85. kz.: Pristanka od strani obtoženca glede odstopa ni treba; nasprotno pa se z odstopom od predloga ali zasebne tožbe od strani enega izmed udeležencev ustavi postopanje tudi zoper ostale (89. kz.).

⁴ Če se to prezre, pride na zahtevo do obnove kazenskega postopka po § 362., št. 3. (ne bis in idem!)

⁵ Abolicija (prim. § 429.).

⁶ N. pr. Izročena oseba (extradition) se ne sme preganjati zbog kakšnega drugega kaznivega dejanja, storjenega pred izročitvijo, nego je ono, zbog katerega je izročitev dopuščena ali ponujena: gl. § 496., odst. 2. Samo smrt obtoženca ne šteje med pravdne zapreke (§ 221. a).

Odločbe: Sarajevo, vrh. sod., z dne 7. nov. 1930. [Timoškin, str. 342]: Predpis § 89., odst. 2., se mora uporabljati tudi na delikte po tisk. zak. (Sporno!)

Sarajevo, vrh. sod., z dne 24. aprila 1932 [Timoškin, str. 81]: Od privatne tožbe se more odstopiti,

dokler se glavna razprava ne konča v postopku pred prvoinstančnim sodiščem. Nikakor ne bi bilo primereno, da bi se privatnemu tožilcu omogočilo, da bi se v postopku pred drugoinstančnim sodiščem odločilo o tem, ali se kdo preganja ali ne.

Zagreb, S.S.B., z dne 20. okt. 1931. [Slov. Pr. št. 209]: Zasebne obtožbe ni več moči na prizivni razpravi umakniti, kajti prizivna razprava ni glavna razprava.

Zagreb, S.S.B., z dne 16. febr. 1932. [Slov. Pr. št. 218]: Izjava državnega tožilca po določbi § 268., da bodi obtoženec oproščen, brani obsodbo. V tem primeru mora sodišče obtožbo zavrniti (§ 276.).

Sarajevo, vrh. sod., z dne 13. maja 1933. [Timoškin, str. 218]: Predpis § 276. velja z ozirom na določbo § 384., odst. 4., tudi za postopanje pred okrajnim sodiščem; torej se mora obtožba s sodbo zavrniti, ne pa postopek ustaviti.

§ 277. — Če sodišče spozna, da spada obtoženec pod pristojnost vojaškega sodišča, izreče sodbo, da se zavrne obtožba zaradi nepristojnosti (§ 339., odst. 2.). V takem primeru poskrbi tožilec, da se izroči stvar, čim dobi ta sodba pravno moč, pristojnemu vojaškemu sodišču.¹

¹ Glede vprašanja vzdrževanja preiskovalnega zapora veljajo posebni predpisi; (§ 339. odst. 2., stavek 2.)

§ 278. — Če spozna sodišče v toku glavne razprave, začete pred tremi sodniki, da imajo činjenice, na katere se opira obtožba, same zase ali v zvezi z okolnostmi, ki se pojavijo v toku glavne razprave oznamenila¹ zločinstva, o katerem mora soditi senat petih sodnikov (§ 75., št. 1.),² se razprava prekine in šodni senat se takoj pomnoži na pet sodnikov, pred katerimi se razprava izvede,³ če pa to ni mogoče zato, ker ni bila uvedena preiskava,⁴ se razprava preloži.

¹ Prim. § 19., odst. 1., kz.

² Prim. § 17., odst. 1., zus.

³ Izvedba mora početi iznova po pravilu § 240., odst. 3. in tudi 4.

⁴ Predpostavlja se obligatornost preiskave po § 97., odst. 1., ki pa ni bila še uvedena iz kateregakoli vzroka. Prim. še § 239.

§ 279. — (1) Če se pokaže v toku glavne razprave,¹ da imajo ugotovljene činjenice označena kaznivega dejanja, za katero bi bil pristojen sodnik poedinec okrožnega sodišča² ali okrajno sodišče,³ ne odkaže sodišče te stvari tema dvema, ampak jo razsodi samo.⁴

(2) Če spozna sodišče, da je pristojen za stvar sodnik za mlajše maloletnike,⁵ prekine postopek ter odkaže stvar temu sodniku.

¹ Tu je vse eno, ali se vrši razprava pred senatom treh ali petih sodnikov.

² Gl. § 10., št. 3.

³ Gl. § 9., odst. 1., št. 2.

⁴ Ratio legis: Več sodnikov, večje garancije za pravilnost. Sojenje pa se vrši po predpisih za kolegialno postopanje. Prim. še § 286., odst. 3.

⁵ Gl. § 9., odst. 1., št. 1., in § 10., št. 2. — Tu gre za drugačen način postopanja, v katerem niti načelo legalitete ni strogo izvedeno, niti ni vedno potrebna obtožnica ali ustna razprava.

§ 280. — (1) Sodišče izreče sodbo, s katero se obtoženec oprosti obtožbe, če spozna, da dejanje, ki ga je obtoženec obtožen, ni po zakonu¹ kaznivo dejanje, ali da ni dokazov, da je storil to dejanje obtoženec,² ali da so dane okoliščine, ki izključujejo krivdo³ ali izključujejo ali ukinjajo obtoženčevo kaznivost.⁴

(2) Odločba sodišča, da je objaviti oprostitev od obtožbe v novinah, se izreče v sodbi sami.⁵

(3) Če izreče sodišče sodbo, s katero obtoženca oprosti obtožbe zbog nevračunljivosti, toda je prepričano, da obstoje pogoji za kakšno izmed

očuvalnih odredb, dopustnih po kazenskem zakonu,⁶ izda, ko je zaslišalo državnega tožilca in branilca, če je prisoten, o tem posebno rešitev. Predpis § 110., odst. 2., se uporablja primerno tudi tu.^{7 8}

¹ Scilicet „kazenskem zakoniku“ ali pa „po posebnem kazenskem zakonu“ (§ 13. kz.) Gl. § 23. kz.

² Kot fizična oseba, ki je storilec, sotorilec, nasnovatelj ali pomagač.

³ Gl. § 18., odst. 1., §§ 19., 20., 22., 24. kz.

⁴ Gl. §§ 25., 26., 27., 141., odst. 5., §§ 78. nasl. kz.

⁵ Na zahtevo obtoženca in sorodnikov ali soproga po § 324., odst. 4. Razpis min. pravde z dne 4. marca 1935., št. 20.864 (Policija 1935., str. 297) pravi, da treba za sodna razglašanja v Služb. Novinah zagotoviti potrebno vsoto denarja.

⁶ Gl. § 53. kz.

⁷ Zadnji stavek je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1935.

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1937. [Mjesečnik 1937., str. 18]: Čim sodišče ugotovi, da nedostaje v delovanju obtoženca vsaj enega samega od bistvenih oznamenil kaznivega dejanja, bodisi v subjektivnem, bodisi v objektivnem pogledu, ne more več biti govora o kaznivem dejanju iz kz. V tem primeru se mora izdati oprostilna sodba, ne sme se pa izreči sodba po § 276.

§ 281. — (1) Če sodišče spozna, da je obtoženec kriv, izreče v sodbi:

1. zbog katerega dejanja se proglašja za krivega in navede zlasti okolišnosti, od katerih je zavisna uporaba izvestnega odstavka kazenskega zakona;

2. kakšno kaznivo dejanje izvira iz činjenic, ki so se štele za dokazane in zaradi katerih je obtoženec proglašen za krivega;

3. na kakšno kazen se obtoženec obsoja ali pa se po določbah kazenskega zakona¹ oprasča kazni;

4. ali se obsoja obtoženec pogojno,² ali in kako se mu všteva pripor, preiskovalni zapor³ ali že prestana kazen;⁴

5. katere določbe zakona se uporabljajo na obtoženca in njegovo dejanje;⁵ in

6. odločbo o zasebnopravnih zahtevkih (§§ 297. do 301.), o stroških kazenskega postopanja in izvršitve kazni (§§ 310., 313. in 314.), kakor tudi o tem, ali naj se objavi sodba po tisku ob obsojenčevih stroških.⁶

(2) Če sodišče spozna, da obstoje pogoji za očuvalne odredbe, izreče tudi te.⁷

(3) Če obsodi sodišče obtoženca na kazen na prostosti zaradi dejanja političnega značaja, izreče, ali se mu pri izvrševanju kazni priznavajo ali ne priznavajo olajšave, predvidene v zakonu o izvrševanju kazni na prostosti.⁸ Te olajšave se mu priznajo, če ni poteklo dejanje iz nečastnih nagibov, če niti ne kaže obtoženčevega hudobnega značaja, niti niso posledice posebno težke.⁹

(4) Sodišče sme priznati obtožencu te olajšave tudi takrat, kadar je izreklo zoper njega kazen zatočenja ali zavora, če smatra to za opravičeno glede na značaj dejanja, storilčevo osebnost kakor tudi glede na povod, nagibe in posledice dejanja.¹⁰

(5) Obtoženčevo ime in prve tri točke ne smejo izostati v sodbi, sicer je neveljavna.

¹ Gl. §§ 8., 21., 32. in 73. kz. Oprostitev se more izreči na podstavi § 280., odst. 1., če sodišče „spozna, da je kaj takih okoliščin, ki... ukinjajo obtoženčevo kaznivost“. Toda v primerih, kakor po § 139., odst. 2., kz., ko naj se sodba o lažni ovadbi po preklicu objavi, naj pride do izreka, da je obtoženec kriv, da se pa „po določbah kazenskega zakona oprašča kazni.“ Gl. § 293., odst. 2.

² Gl. §§ 65. do 68. kz.

³ Gl. § 77. kz.

⁴ Gl. §§ 8., 10. kz., dalje § 295., odst. 2.; § 420., odst. 1.

⁵ To se pravi, določbe mora sodba izrečno citirati.

⁶ Gl. op. ⁵ pri § 280. zastran zagotovitve stroškov objave; dalje § 295., odst. 1. Objava obsodilne sodbe ima v primerih §§ 342., odst. 3., in 363, odst. 2., kz. značaj dodatka h kazni, v primerih §§ 139., odst. 3., in 305. kz., čl. 63. tisk. zak. značaj reparacije idealne škode, ki je bila povzročena oškodovancu.

⁷ Samo pri obsodilni sodbi; drugače velja, da se izda „posebna rešitev“ (§ 280., odst. 3.)

⁸ Gl. §§ 75. do 77. zgoraj citir. zakona.

⁹ Prim. določbo § 74. kz. O političnih deliktih je govora v § 12. kz., čl. 92. tisk. zak., §§ 488., 494.

¹⁰ Izpodbijanje s prizivom: §§ 352., 392., 398.

O d l o č b a : Beograd, kas. sod., z dne 5. marca 1937. [Pravni Život, 1937., str. 249]: Zakon o pobijanju zlorab v službeni dolžnosti tedaj, ko je kazenski zakonik dobil obvezno moč, ni bil razveljavljen in za to pogojna obsodba za kazniva dejanja iz tega zakona ni dopustna. (Sporno.)

§ 282. — ⁽¹⁾ Na smrtno kazen sme obsoditi sodišče obtoženca samo, če so spoznali vsi člani sodišča soglasno, da je kriv zločina, ki se kaznuje po zakonu s smrtjo.

⁽²⁾ Če je izrečena smrtna kazen zoper več oseb, se določi v sodbi red, v katerem naj se kazen izvrši.¹

⁽³⁾ Če ni soglasnosti sodnikov, se izreče namesto smrtne kazni dosmrtna robija, po olajšujočih okoliščinah² pa robija najmanj desetih let.³

¹ Gl. § 417., odst. 4.

² Mora jih biti vsaj dvojje, sicer se izreče dosmrtna robija.

³ Gl. § 126. kpr., ki predpisuje, da mora predsednik okrožnega sodišča (ne: senatni predsednik) o vsaki obsodbi na smrt neposredno ministrstvu pravde poročati z navedbo dneva in številke sodbe hkrati. Predložitev spisov kasacijskemu sodišču vobče odpade (§ 432.).]

§ 283. —¹

¹ Ves ta paragraf, ki je določal način posvetovanja o eventualnem predlogu za pomilostitev, je bil ukinjen z zak. z dne 9. okt. 1951. (Gl. § 432.) Po čl. 29. uredbe o izvrš. zak. o drž. sod. za zašč. drž. pošlje državno sodišče za zaščito države obsodbe na smrtno kazen neposredno ministru pravde.

§ 284. — (1) Če omeji sodišče po določbi § 266. svojo¹ sodbo samo na dejanje, ki je predmet prejšnje obtožbe, pridrži tožilcu na njegovo zahtevo pravico, posebe preganjati obtoženca zaradi drugega novega dejanja, ki se je razkrilo med glavno razpravo. Če se tožilcu ne pridrži ta pravica, ne sme več preganjati storilca zaradi tega novega dejanja, razen če se pozneje dobé pogoji za obnovo postopanja.²

(2) Po okolnostih pa sme sodišče, najsi ne sodi takoj o tem drugem dejanju, preložiti razpravo tudi glede dejanja, ki je predmet prejšnje obtožbe, in odrediti, da se izreci na novem zasedanju po končani razpravi sodba o vseh kaznivih dejanjih, ki jih je obtoženec obtožen.

(3) V enem in v drugem primeru mora zahtevati tožilec v treh dneh, ko se je razglasila sodba ali rešitev o preložitvi razprave, da se pokreni zakoniti postopek (§ 51., odst. 2.).³

¹ Razpravo in sodbo: gl. § 266., odst. 2.

² Prim. § 22., odst. 2. Gl. § 359. odst. 2., št. 2.

³ S tem predpisom je ovržen rok § 109., da naj vloži zasebni tožilec v 14 dneh obtožnico, pa tudi rok 3 mesecev za vložitev zasebne tožbe po § 86. kz. Določba § 51., odst. 2., ima samo zasebnega tožilca v mislih.

§ 285. — (1) Če je obsojen obtoženec s sodbo na kazen, ne ovira izvršitve te sodbe to, da je tožilcu pridržana pravica, preganjati obtoženca

zaradi kakšnega drugega kaznivega dejanja. Edino, če je predpisana za to drugo dejanje smrtna kazen, je čakati z izvršitvijo sodbe,¹ izrečene po določbah § 266., odst. 3., in § 284., odst. 1., dokler se ne izreče sodba o tem drugem dejanju.

(²) Če tožilec uporabi njemu pridržano pravico, omenjeno v § 284., sme sodišče odrediti, da je čakati z izvršitvijo sodbe, izrečene po prejšnji obtožbi, dokler se ne izreče sodba po novi obtožnici. Kolikor gre za pravna sredstva, je postopati v takem primeru z obema sodbama, kakor bi bili izrečeni istočasno.²

¹ Pravnomočnost sodbe se predpostavlja tako v 1. kakor tudi v 2. odst.

² Gl. § 359., odst. 2., št. 2.

§ 286. — (¹) Če se steko kazniva dejanja, zbog katerih se mora izreči po kazenskem zakonu ena zvišana kazen,¹ določi sodišče najprej glede vsakega kaznivega dejanja, zaradi katerega je obtoženec proglašen za krivega, zaslužno časo kazen na prostosti, vzame za osnovo zvišane kazni zaslužno najtežjo kazen izmed teh najdenih kazni ter jo zviša v trajanju, vpoštevajoč ostale zaslužene kazni, po svobodni oceni, toda v mejah, ki jih odreja kazenski zakon.^{2 3}

(²) Če sodišče spozna, da je obtoženec, zoper katerega se je že prej izrekla sodba zbog kakšnega kaznivega dejanja, kriv kaznivega dejanja, ki ga je storil pred razglasitvijo one prejšnje sodbe, izreče, ako je pristojno, sodbo, s katero določi po predpisih kazenskega zakona kazen, ki bi se bila morala odmeriti, ko bi se bilo istočasno sodilo glede obeh kaznivih dejanj, ter všteje obenem kazen, ki je bila prestana po prejšnji sodbi.⁴ Hkrati odloči v sodbi o povra-

čilu škode, provzročene s tem prej storjenim dejanjem, če je bila tirjana, in o stroških kazenskega postopanja.

(³) Če so pristojna za prej presojeno in za prej storjeno kaznivo dejanje različna sodišča, izreče novo sodbo ono sodišče prve stopnje, ki je pristojno za ono teh kaznivih dejanj, za katero je določena po zakonu težja vrsta kazni in ob isti vrsti večja mera kazni.⁵

¹ Realni stek po § 62. kz. ob vpoštevanju samih kazni na prostosti.

² Gl. te meje v § 62., odst. 2., kz.

³ Če predpis 1. odst. ni bil vpoštevan, se postopa po § 360., odst. 1., št. 1.

⁴ Gl. § 64. kz.

⁵ Tu postane pristojno sodišče višje vrste (senat) navzlic določbam §§ 9. in 10.

Odločbi: Beograd, senat za reševanje sporov o pristojnosti, z dne 23. junija 1932. [Sl. Prav. št. 228]: Sodišče, ki je po predpisih §§ 62., 64. kz. in § 286. kp. izreklo skupno kazen za prej sojeno in prej storjeno kaznivo dejanje, je pristojno, da odločuje glede izvršitve sodbe v pogledu kazni, očuvalnih odredb in vračunjanja pripora ter preiskovalnega zapora.

Sarajevo, vrh. sod. z dne 26. marca 1935. [Arhiv, 1935, str. 450; Vesel-Timoškin, št. 61]: § 64. kz. se glede vračunanja prestane kazni pri odmerjanju nove kazni ne da razumeti drugače, nego da se mora vračunati v novo kazen tisti del kazni, ki je že prestan, ker popolnoma prestana kazen sploh izključuje uporabo § 64. kz. Za to se ne sme niti § 286., odst. 2., drugače razumeti glede vračunanja kazni, ki je bila po prejšnji sodbi prestana: kajti nasprotno pojmovanje bi dajalo predpisu § 286., odst. 2., značaj samostalne ustanove, ki ga pa ta predpis nima, pa bi bil v tem primeru v nasprotju z določbo § 64. kz.

§ 287. — Če se izreče s sodbo denarna kazen, se izreče obenem kazen na prostosti,¹ ki naj jo nadomesti, ako se ne bi mogla izterjati.²

¹ Gl. uredbo o odsluževanju denarnih kazni in nadomeščanju teh kazni s kaznijo na prostosti z dne 31. dec. 1929, Sl. N. št. 5/I/4 iz l. 1930., Ur. l. št. 83/19 iz l. 1930. [§ 7: 60 dinarjev = en dan zavora; § 8: 100 dinarjev denarne kazni po § 45. kz. = en dan robije, odnosno strogega zavora. Po čl. 9. zopz. 200 dinarjev = en dan zavora]. Gl. § 7.

² O izvrševanju denarnih kazni gl. § 424. ter §§ 154. do 157. kpr.

IX. Razglasitev sodbe.

§ 288. — (1) Čim sodišče konča posvetovanje¹ in izreče sodbo, razglasi predsednik vpričo strank na javnem zasedanju, kolikor ni omejena javnost tudi za sodbo (§ 223., odst. 4.), sodbo tako, da prečita njen dispozitivni del² z uporabljenimi zakonitimi določbami vred in glavne razloge sodbe. Razloge sodbe sme razglasiti predsednik ob kratkem tudi ustno.

(2) Po razglasitvi sodbe vpraša predsednik stranke, ali so zadovoljne s sodbo, obtoženca pa pouči, kakšna pravna sredstva more uporabiti zoper sodbo.³

(3) Če se obsodi obtoženec pogojno,⁴ ga opozori predsednik na pogoje, ki se jih mora držati.

(4) Če je glede na težo izrečene kazni ali po drugih okolnostih dovolj razloga misliti, da bo obsojeni obtoženec, ki je v prostosti, pobegnil, sme odrediti sodišče zoper njega preiskovalni zapor. Če gre za izpustitev oproščenega obtoženca iz preiskovalnega zavora, se uporabi odredba § 339., odst. 2.

¹ Potreben je o tem poseben zapisnik, gl. § 242., odst. 3.

² T. j. „tenor sodbe“, ne pa razloge (gl. § 293., št. 2.)

³ To mora priti v zapisnik o glavni razpravi, gl. § 244., odst. 3.

⁴ §§ 65 do 68. kz.

§ 289. — Če bi se sodba ne mogla izreči istega dne po končani razpravi, se sme napovedati razglasitev sodbe tudi v toku treh dni po končani razpravi. Če bi se napovedala razglasitev sodbe izjemoma iz tehtnih razlogov v roku osmih dni, se zbog tega ne more zahtevati, da bi se vršila razprava iznova.¹

¹ Gl. § 291., odst. 2. (Določba § 241., odst. 3., ni uporabna).

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjesečnik 1937., str. 13.] Po § 289. se ne more zahtevati, da naj se glavna razprava vrši znova, ker je bila sodba razglašena nekoliko dni preko osem dnevnega roka.

§ 290. — ⁽¹⁾ Če obtoženec ne pride ob času, odrejenem za razglasitev sodbe, sme odrediti predsednik, da ga je zaradi tega privedi ali da mu priobči sodbo ustno sodnik, ki ga določi za to, ali da se mu vrôči sodba v vernem prepisu, pri čemer ga je poučiti o pravnih sredstvih.¹

⁽²⁾ Z vročitvijo se sme priobčiti sodba zlasti takrat, kadar je obtoženec oproščen obtožbe ali se je obtožba zavrnila.

¹ Rok za pravna sredstva teče tu od dneva vročitve sodbe (§ 339.)

X. Pismeni odpravek sodbe in popravljjanje pogreškov.

§ 291. — ⁽¹⁾ Sodišče izdela sodbo pismeno praviloma v treh dneh, ko je bila razglašena na zasedanju. Sodbo izdela en sodnik, ki ga predsednik odredi za to. Pismeni odpravek sodbe se mora ujemati s sodbo, kakor je bila razglašena na zasedanju.¹

(2) Če se napove razglasitev sodbe za pozneje (§ 289.), se morajo določiti razlogi sodbe pismeno že pred razglasitvijo.

(3) Sodbo podpišeta predsednik in zapisnikar.²

¹ Gl. § 294.

² Gl. uredbo, citirano pri § 242.

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjesečnik, 1937, str. 13]: Ničnosti ni, če se je kršil predpis § 291., odst. 2., tako, da niso bili vsi razlogi že v naprej v roku osmih dni navedeni.

§ 292. — Pismeni odpravek sodbe mora obsezati to-le:

1. uvod, v katerem se navedejo: sodišče, po imenu sodniki, zapisnikar, državni ali zasebni tožilec, zasebni udeleženec kot tožilec in zastopnika poslednjih dveh, obtoženec in njegov branilec, z dostavkom, ali je obtoženec v zaporu ali v prostosti, dan naredbe, s katero je bila odrejena glavna razprava, in ali je bila razprava javna ali ne, kakor tudi dan izrečene sodbe in končne zahteve obtožbe in obrambe;

2. dispozitivni del, v katerem se omenja po navedbi obtoženčevega imena in njegovih osebnih razmer (§ 152.), ali je obtoženec kriv dejanja, ki ga je obtožen, ali se oprosti obtožbe zaradi tega dejanja ali se obtožba, vložena zoper njega, zavrne; če pa je proglašen za krivega, mora obsezati ta del vse potrebne točke, omenjene v § 281., odnosno tudi v § 287.;

3. razloge sodbe.¹

¹ Za podpisa sodbe gl. § 291., odst. 3.

§ 293. — (1) V razlogih sodbe je treba navesti ob kratkem, toda povsem določno, katere činjenice je smatralo sodišče za dokazane ali za ne-

dokazane in iz katerih razlogov, kateri razlogi in nagibi so vodili sodišče ob reševanju pravnih vprašanj in zavračanju izvestnih ugovorov o tem, zlasti pa o obstoju ali neobstoju okolnosti, ki po zakonu izključujejo krivdo ali izključujejo, ukinjajo, zmanjšujejo ali povečujejo obtoženčevo kaznivost ali ki izključujejo pregon.¹

(²) Če se izreče obsodba, je treba navesti, katere obtežujoče ali olajšujoče okolnosti² je našlo sodišče in kateri razlogi so bili sicer odločilni za odločbe po št. 3., 4. in 6. § 281., za omilitev kazni,³ za uporabo robije in zatočenja ali strogega zapor in zapor, kjer dopušča kazenski zakon sodišču izbor med njimi, za pogojno obsodbo,⁴ za vštete ali nevštete pripora, preiskovalnega zapor⁵ ali prestane kazni,⁶ za oprostitev od kazni,⁷ za odločbo o zasebnopravnih zahtevkih in stroških kazenskega postopanja kakor tudi za uporabo očuvalnih odredb.

(³) Če se obtoženec s sodbo oprosti obtožbe, mora sodišče izrečno navesti, iz katerega od razlogov, omenjenih v § 280., to stori.

(⁴) Če se obtožba s sodbo zavrne, se morajo navesti zlasti okolnosti, zbog katerih se to stori. (§ 276.)

¹ Gl. op. ³ in ⁴ pri § 280. in op. ⁶ pri § 276. Tudi vrstni red navedenih delov sodbinih razlogov je tu zakonito določen.

² Tudi okolnosti, ki so podlaga, da sodišče smatra, da je dan „posebno težak primer“ po § 75. kz., se morajo navesti. Sicer pa niti obtežujoče niti olajšujoče okolnosti niso nikjer taksativno navedene. Prim. § 71. kz., začetni stavek.

³ Okvir omilitve je naveden v § 71. kz.

⁴ Gl. §§ 65.—68. kz.

⁵ Gl. § 77. kz.

⁶ Gl. n. pr. §§ 8., 10. kz., dalje § 420., odst. 1.

⁷ Gl. op. ¹ pri § 281.

§ 294. — Pogreške v imenih in številkah kakor tudi druge očitne pismene in računske pogreške, nedostatke v obliki in nesoglasnost prepisa sodbe z izvirnikom popravi sodišče, pri katerem so se dogodili ti pogreški, ki pa se ne tičejo točk, navedenih v § 281., št. 1. do 3., vsak čas na zahtevo strank ali po službeni dolžnosti. Popravki se dodajo na koncu sodbe tako v izvirniku kakor tudi v vseh prepisih. Zoper odločbo, s katero se zavrne zahteva stranke, da se popravi prepis sodbe, ni dovoljeno nikakšno pravno sredstvo.¹

¹ Zadnji stavek je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1935.

Odločbi: Novi Sad, kas. sod., z dne 4. junija 1935. [Pravosudje, 1935., str. 31 priloge]: Sodišče ne sme popraviti svoje sodbe, kar se tiče kazni.

Novi Sad, kas. sod., z neznanega dne [Pravni život, 1937., str. 134]: Za osnovo sodbe treba smatrati sodbo, kakor je bila v prisotnosti strank proglašena, ne pa izvirnik sodbe. § 294. zabranjuje poprave, ki se nanašajo na § 281., št. 1. do 3., v pogledu osnove sodbe, ne pa v pogledu izvirnika in prepisov.

XVIII. poglavje.

Zasebnopravni zahtevki in odločbe sodišča o njih.

I. Zasebnopravni zahtevki.

§ 295. — ⁽¹⁾ Kdor je s kaznivim dejanjem oškodovan, poškodovan ali ogrožen, sme svoje zahtevke za povračilo stvari, za povračilo škode ali za razveljavitev izvestnega pravnega posla ali pravnega razmerja ostvarjati tudi v kazenskem postopanju, če se temu pridruži kot zasebni udeleženec.¹

(²) Na škodo, provzročeno s kaznivim dejanjem, in na druge stranske okolnosti, ki so važne za zasebnopravne posledice, je treba obračati pozornost po službeni dolžnosti. Če bi nastal dvom, ali oškodovanec ve, da je pokrenjeno ali da teče kazensko postopanje, ga mora sodišče o tem obvestiti,² da more podati svoj zahtevek.

(³) Oškodovanec predloži svoj zahtevek sodišču posebe ali pa ob priliki svojega zasliševanja, pri čemer stavi v zapisnik izjavo, da se s svojim točno označenim zahtevkom pridružuje kazenskemu postopanju. Če nastopa oškodovanec v kazenskem postopanju kot zakonito upravičen tožilec,³ sme zahtevati s kazensko tožbo obenem povračilo škode ali povračilo za razžaljeno osebnost ali čast.⁴

(⁴) Oškodovanec se sme pridružiti s svojim zasebnopravnim zahtevkom kazenskemu postopanju do začetka glavne razprave,⁵ sme pa tudi vsak čas odstopiti od svojega zahtevka, celo na sami glavni razpravi, ter ga ostvarjati v civilni pravdi.

(⁵) Po oškodovančevi smrti smejo priglasiti zasebnopravni zahtevek ali vzdrževati in nadaljevati že priglašen zasebnopravni zahtevek njegovi dediči.⁶

¹ T. zv. adhezijski proces, ki pa ne vede vedno do cilja; gl. § 5. in § 441., odst. 6.

² Gl. § 180., odst. 1., § 369., odst. 3., § 377., odst. 4.

³ Zasebni tožilec (§ 1., odst. 3., št. 2) ali zasebni udeleženec kot subsidiarni tožilec (§ 53.)

⁴ Poslednje navedeno povračilo je določeno: čl. 62. tisk. zak. (pravica do materialne odškodnine); § 57. zak. o zašč. avt. prav. (posebno povračilo za osebno žalitev); §§ 17. in 27. zak. o pobij. neloj. tekme (odškodnina za pretrpljeno osebno žalitev in osebno škodo); čl. 1. zak. o povračilu škode državi zbog de-

janja veleizdaje itd. z dne 14. sept. 1929. (zadovoljščina).

⁵ Gl. § 248., odst. 1. (čitanje obtožnice).

⁶ T. j. dediči v nasprotju z legatarji (prim. § 310.). Vendar se je morala pridružitve pravočasno izvršiti; za prigrasitev po začetku glavne razprave, ni možnosti. Določba § 371. temu ne nasprotuje, ker gre tu za razveljavljenje prejšnjega postopka.

Odločbe: Zagreb, S.S.B., z dne 31. januarja 1934. [Sl. Pr., št. 245]: Dopustno je, da se popolni pravočasno prijavljena odškodnina z zahtevkom za izgubljeno sposobnost za delo še na glavni razpravi.

Zagreb, S.S., z dne 4. avg. 1936. [Mjesečnik, 1937., str. 13]. Odškodninski zahtevek državnega erarja zastran prikratbe na taksah in davščinah je javno pravna terjatev in kot takšna ne more biti predmet adhezijskega postopanja, kjer gre le za privatno-pravne zahtevke, ki se dajo ostvarjati tudi v civilni pravdi. Gl. odločbo pri § 6.

Novi Sad, kas. sod., z neznanega dne [Pravni Život, 1937., str. 311]: Oškodovanec, ki je vtožil svoj zasebnopravni zahtevek pri civilnem sodišču, samo zbog tega še ni prestal biti zasebni udeleženec in subsidiarni tožilec, pač pa, če v svoji obtožbi izjavi, da ne želi, da bi se njegov zahtevek ostvaril pred kazenskim sodiščem.

§ 296. — ⁽¹⁾ Kdor se je javil z zahtevkom, mora navesti sam ali pa po svojem zakonitem zastopniku vse zahtevke ter predložiti dokaze.

⁽²⁾ O zahtevku zasliši sodnik tudi obdolženca ter poizve vse, česar je treba, da se škoda dožene in ugotovi. Vendar pa se s tem ne sme zadrževati samo kazensko postopanje,¹ razen če je ugotovitev škode potrebna za pravilno uporabo kazenskega zakona.²

⁽³⁾ Če se proglasi sodišče za nepristojno za kazensko postopanje in sodbo, pouči oškodovanca, da se sme pridružiti s svojim zahtevkom

kazenskemu postopanju, ki ga začne ali nadaljuje pristojno sodišče.

¹ Gl. § 5.

² T. j. če je kvalifikacija dejanja zavisna od višine škode ali vrednosti predmeta (pri deliktih zoper imovino). Primer. § 105.

§ 297. — (1) Če sodišče spozna, da je obdolženec kriv kaznivega dejanja, izreče v sodbi praviloma poleg ostalega, kar je predpisano (§ 281.), takoj tudi o oškodovančevem zasebnopravnem zahtevku. Če pa sodišče misli, da podatki kazenskega postopka ne nudijo zanesljive osnove za presojo zasebnopravnega zahtevka, napoti oškodovanca glede zahtevka na civilno pravdo.

(2) Tako mora napotiti sodišče oškodovanca vselej, kadar obdolženca oprosti obtožbe¹ ali obtožbo zavrne,² ali kadar postopek zoper njega ustavi,³ izvzemši primer iz § 296., odst. 3.

¹ Gl. § 280.

² Gl. § 276.

³ Gl. §§ 96., 108., 109., 208., 221a., 236.

§ 298. — (1) Če se uveri sodišče ob priliki oškodovančevega zahtevka na osnovi glavne razprave, da je kakšna stvar, ki se je našla med obtoženčevimi stvarmi ali med stvarmi koga izmed onih, ki so bili udeleženi pri kaznivem dejanju,¹ ali na takem kraju, kjer so jo te osebe pustile ali jo dale samo hraniti, oškodovančeva lastnina, odredi, da se vrne oškodovancu, čim dobi sodba pravno moč. Če obtoženec izrečno pristane, sme sodišče oškodovancu stvar takoj² vrniti.

(2) A tudi pred glavno razpravo sme vrniti preiskovalni sodnik oškodovancu stvar, ki mu je bila odvzeta, če je ni treba obdržati pri sodišču

za dokaz zoper obdolženca ali zoper koga izmed onih, ki so bili udeleženi pri kaznivem dejanju, in če pristaneta na to obdolženec in tožilec. Če je stvar, ki je oškodovančeva lastnina, temu nujno potrebna ali če je take kakovosti, da je ni mogoče hraniti, ne da bi se pokvarila, ali da je združena hramba s stroški, sme sodišče odrediti, da se vrne tudi brez tožilčevega in obdolženčevega pristanka. Vendar pa se vrne v takem primeru stvar, ko se je v zapisniku točno označila, oškodovancu proti obvezi, da jo mora po potrebi na poziv sodišča prinesiti.³

¹ Predpostavlja se odvzem v smislu § 59. kz.

² Na sami glavni razpravi.

³ Potrebna je posebna rešitev (§ 74., odst. 2.).

§ 299. — Če je prišla stvar, ki je bila oškodovancu odvzeta, v roke komu drugemu, ki se ni udeležil kaznivega dejanja, na kakšni zakoniti osnovi prenosa lastninske pravice ali kot zastava, ali če se več oškodovancev prepira, češ, da so lastniki odvzete stvari, ali če ne more oškodovanec takoj zadostno dokazati svoje pravice, je oškodovanca napotiti,¹ naj terja svojo stvar s civilno pravdo.

¹ Na glavni razpravi v dispozitivnem delu sodbe (§ 281., odst. 1., št. 6.), sicer pa z rešitvijo, analogno primeru § 298., odst. 3.

§ 300. — (1) Če se stvar, ki jo oškodovanec terja, ne more vrniti, kakor tudi v vseh primerih, kjer se ne terja povračilo stvari, ampak povračilo škode, provzročene s kaznivim dejanjem, ali izgubljenega dobička ali povračilo za razžalitev osebnosti ali časti,¹ izreče sodišče, ako spozna obtoženca za krivega, v sodbi tudi o povračilu, kolikor se ugotovi z razpravo zanesljivo

njegova količina kakor tudi oseba, ki ima pravico do povračila.

(²) Če je po uspehu razprave po pravici smatrali, da terjajo oškodovanec pretirano povračilo, sme odmeriti sodišče povračilo z ozirom na okolnosti, če je treba, tudi z ozirom na cenitev izvedencev, po svojem svobodnem prepričanju,² ter napotiti oškodovanca za presežek terjanega povračila na civilno pravdo.

¹ Gl. op. ⁴ pri § 295.

² Ta del terjanega povračila se tudi prisodi oškodovancu v tenorju sodbe.

§ 301. — Če spozna sodišče po podatkih dokaznega postopka, da se mora zbog oškodovančeve krivde povsem ali deloma razveljaviti z njim sklenjen pravni posel ali nastalo pravno razmerje, izvzemši primer § 4., odst. 3.,¹ izreče v sodbi tudi o tem kakor tudi o pravnih posledicah, ki izvirajo iz tega, ne da bi posezalo v pravice drugih oseb.

¹ To je: bračna zveza. Prim. pa tudi op. ² k § 5.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 13. sept. 1935. [Branič, str. 134]. Če spozna sodišče, da ni dokaza za tisto stopnjo krivde, ki jo zahteva zakon zastran uporabe kazenskopravne sankcije napram določeni osebi, se za tem ne sme spuščati v preiskovanje vprašanja, ali obstoji takšna krivda, ki zadostuje za razveljavljenje nekega pravnega razmerja.

§ 302. — Če napoti sodišče oškodovanca povsem ali deloma na civilno pravdo, nima oškodovanec zoper to pravnega sredstva, razen v primeru § 394., odst. 1.¹

¹ Ta izjema velja torej samo v kazenskih zadevah, ki se obravnavajo pred sodniki poedinci.

§ 303. — Ko dobi sodba sodišča o oškodovančevem zasebnopravnem zahtevku pravno moč, ima vsaka zainteresirana oseba pravico, zahtevati od sodišča, ki je sodilo na prvi stopnji, naj se zapiše na prepisu sodbe, ki se ji izda, da je dobila sodba pravno moč; na podstavi take sodbe sme zahtevati izvršitev neposredno pri civilnem sodišču.¹

¹ To je izvršilni naslov po § 2., št. 5., ip.; za pristojnost civilnega sodišča gl. § 7., odst. 1., št. 4. ip.

§ 304. — (1) Pravnomočno kazensko sodbo o oškodovančevem zasebnopravnem zahtevku sme izpremeniti kazensko sodišče samo takrat, kadar se dopusti iz zakonitih razlogov obnova kazenskega postopanja (§§ 354.,¹ 355.,² 357., 369. in 371.).

(2) Izvzemši ta primer, smejo zahtevati obsojenec in njegovi pravi nasledniki samo pri civilnem sodišču, da se izpremeni pravnomočna odločba kazenskega sodišča o zasebnopravnem zahtevku³ zbog najdenih novih dokazov kakor tudi da se ukini njena izvršitev zbog činjenic, ki so se pojavile po tej odločbi.

¹ Tu ne gre za obnovo, ampak za rešitev izredne revizije proti nepravnomočni sodbi.

² Tu gre za izredno obnovo, ko ni da bi morala sodba biti v vsakem primeru pravnomočna.

³ Scilicet: če je bil pravnomočno prisojen.

II. Postopanje s sumnimi stvarmi.

§ 305. — (1) Če se najde pri kakšnem obdolžencu tuja stvar in se ne ve, čigava je, pa tudi obdolženec ali ne more ali neče imenovati lastnika, in če se v odrejenem roku ne zglati nihče z zahtevkom do te stvari, opiše preiskovalni

sodnik to stvar tako, da jo more lastnik spoznati, da pa se navzlic temu izvestni bistveni znaki zamolče, da bi se mogla pozneje z njih označbo ugotoviti resničnost lastnine.

(²) Tak opis se razglasi javno v kraju, kjer je obdolženec živel, in v onem, kjer se je kaznivo dejanje storilo. Razglas se objavi tudi v „Službenih Novinah“ in lastnik se pozove, naj se zglesi v enem letu od dne razglasa v novinah ter dokaže lastninsko pravico, ker bi se sicer stvar javno prodala in izkupiček izročil sodišču.

(³) Če znaša vrednost najdenih stvari manj kot tisoč² dinarjev in ne zahtevajo nobeni posebni razlogi, da bi se naznanile takoj posebe, se smejo objavljati občasno v skupnih razglasih.

¹ Izkupiček gre v fond po § 42. kz. in § 7. kp.; gl. § 161. kpr.

² Izprememba „sto“ v „tisoč“ je bila odrejena z uredbo z dne 20. marca 1935.

§ 306. — Če se stvar zbog svoje kakovosti ne more hraniti leto dni, ne da bi se pokvarila, ali če je združena hramba s stroški, stori državni tožilec, česar je treba, da odredi sodišče javno prodajo te stvari.¹ Izkupiček se izroči sodišču,² sestavljeni točni opis te stvari s kupčevo označbo in z označbo prodajne cene pa se priloži spisom.

¹ Gl. § 23. tpr.

² Gl. op. ¹ pri § 305.

§ 307. — (¹) Ko izteče rok, označen v javnem razglasu (§ 305., odst. 2.), a se nihče ne zglesi ali ne dokaže svoje pravice do opisanih stvari, izda sodišče na obdolženčevo zahtevo rešitev, da je izročiti te stvari ali izkupiček zanje, če so se morale prodati (§ 306.), obdolžencu, ako ne bi spo-

znalo, da je treba to zahtevo zavrniti zbog tega, ker ne veruje v zakonitost obdolženčeve pravice.

(²) Zoper rešitev sodišča ni pravnega sredstva.

§ 308. — (¹) Stvari, ki se ne izroče obdolžencu, se prodajo po predpisu § 306.

(²) Izkupiček za te stvari kakor tudi za prej prodane stvari (§ 305.) se odda fondu (§ 7.),¹ če se ne izroči obdolžencu (§ 307.). Vendar pa sme zahtevati upravičenec s civilno pravdo zoper fond svojo pravico do izkupička v roku, predpisanem za zastaranje zahtevka, ki teče od dne razglasa v novinah (§ 305., odst. 2.).

¹ Gl. §§ 163., 164 kpr. (Vsaki mesec se pošlje državni hipotekarni banki — denar, ministrstvu pravde — poročilo).

XIX. p o g l a v j e.

Stroški kazenskega postopanja in odločba sodišča o njih.

§ 309. — (¹) V vsaki sodbi¹ kakor tudi v rešitvi, s katero se ustavlja kazensko postopanje,² izreče sodišče, katera izmed strank, omenjenih v §§ 310., 311., št. 1. do 3., in 312., mora plačati stroške kazenskega postopanja.

(²) Po možnosti izreče sodišče tudi, koliki so ti stroški in ali in v koliki meri se dajo izterjati.³ Če ni za določitev količine in izterljivosti zadostnih podatkov, odloči sodišče, ko je pribavilo potrebne podatke, o tem v naknadni rešitvi (§ 321.).

¹ Obsodilni, oprostilni ali zavrnilni.

² Gl. § 311. in tamkajšnjo opombo.

³ Razpis min. pravde z dne 8. aprila 1933. št. 35927. pravi, da je pri odločanju o izterljivosti najstrože postopati; neizterljivost se izreče samo iz zares popolnoma opravičenih razlogov.

Odločbe: Zagreb, S. S., z dne 13. februarja 1936 [Pravni život, 1937., str. 158]: Stroški kazenskega postopanja se smejo zahtevati edino le po predpisih kp. ter je za takšne zahteve izključno kazensko sodišče pristojno.

Zagreb, S. S. B., z dne 9. junija 1936 [Slov. Prav., št. 267]: Tudi v rešitvi, s katero se ustavlja kazenski postopek, mora sodišče določiti povprečnino in izreči, kdo jo naj plača (§§ 309., 388. kp.).

Zagreb, S. S. B., z dne 12. maja 1937. [Pravni Život, 1937., str. 250]. Tudi za primer, da je kazenski postopek ustavljen zbog amnestije, odloča o stroških kazenskega postopka (po tisk. zak.) kazensko sodišče z izključitvijo civilnopravdne poti.

§ 310. — ⁽¹⁾ Če je proglasilo sodišče obtoženca za krivega kaznivega dejanja, izreče, da mora povrniti tudi stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni (§ 314.). Če je obtoženec obtožen več kaznivih dejanj, ne plača stroškov v pogledu tistih kaznivih dejanj, ki zbog njih ni bil proglašen za krivega, kolikor jih je mogoče izločiti brez kakršnihkoli poizvedb.¹

⁽²⁾ Več obtožencev, ki so proglašeni za krive istega kaznivega dejanja, obsodi sodišče na solidarno povračilo stroškov kazenskega postopka, izvzemši stroške pripora, preiskovalnega zapora, obrambe, izvršitve kazni in druge stroške, napravljene posebe za poedine izmed njih, ki jih mora povrniti vsak zase, in kolikor ne spozna sodišče, da poedinega izmed njih z ozirom na stopnjo krivde ali iz razlogov pravičnosti obsodi na večji ali manjši del stroškov.

⁽³⁾ Dolžnost, plačati stroške, obremenja samo osebnost pravnomočno obsojene osebe, po smrti pa njene dediče,² kolikor so res dedovali za njo. Če obsojenec umre,³ preden postane sodba prav-

nomočna, trpi stroške državna blagajna, kolikor jih ni dolžan po tem zakonu plačati kdo drugi.⁴

¹ Sedajšnje besedilo je odrejeno z uredbo z dne 20. marca 1935. (Prej se je glasilo „.....“, a sodišče spozna, da je kriv samo nekaterih teh dejanj, ga obsodi na povračilo stroškov, provzročenih s pregonom zbog teh dejanj, glede katerih je bil spoznan za krivega; stroški postopanja za ostala dejanja pa obremene državno blagajno, če niso bili provzročeni s kakšno obtoženčevo opustitvijo, ki jo je sam zakrivil, ali če jih ni dolžan trpeti kdo drugi.“)

² Gl. op. ⁶ pri § 295.

³ Gl. § 221.a.

⁴ N. pr. oseba, ki je predložila zoper umrlega obdolženca ali obtoženca lažno ali skrajno malomarno ovadbo (§ 311., odst. 2., št. 4.)

§ 311. — (1) Če se dovrši kazenski postopek drugače, ne pa s sodbo, s katero se proglasi obdolženec za krivega, trpi stroške kazenskega postopka državna blagajna, ako in kolikor jih ne bi morale povrniti osebe, navedene v drugem odstavku tega paragrafa.

(2) Stroške morajo povrniti v primerih, kjer se obtoženec ne proglasi za krivega, te-le osebe:

1. obdolženec one stroške, ki jih je provzročil z opustitvijo obrambe, kolikor je opustitev res zakrivil;¹

2. zasebni tožilec in zasebni udeleženec kot tožilec stroške kazenskega postopka, takse in potrebne izdatke, ki jih je imel obdolženec zaradi svoje obrambe ali svojega zastopanja, kakor tudi povprečnino iz § 314.a,² če se je pokrenilo ali nadaljevalo postopanje samo na njiju zahtevo in če se ni določilo za zasebnega tožilca s poravnavo³ kaj drugega; če je več zasebnih tožilcev ali zasebnih udeležencev kot tožilcev, trpe te stroške solidarno, kolikor ne odredi sodišče po okoliščinah drugače;

5. oseba, ki je preklicala svoj predlog,⁴ brez katerega državni tožilec ne more preganjati kaznivega dejanja, trpi stroške kazenskega postopka in izdatke, potrebne za obdolženčevo obrambo ali njega zastopanje, kolikor ni obdolženec izjavil, da jih bo plačal; in

4. oseba, ki je predložila vedoma ali iz skrajne malomarnosti lažno ovadbo,⁵ stroške kazenskega postopanja in obdolženčeve izdatke, potrebne za obrambo ali zastopanje.⁶

(³) Državni tožilec se ne sme nikoli obsoditi na povračilo stroškov kazenskega postopanja.⁷

¹ Mišljena je le materialna obramba; opustil je nalašč navesti takšne momente, ki bi razjasnili položaj v toliki meri, da ne bi bilo treba posebnih stroškov (n. pr. če bi mogel dokazati svoj alibi z javno listino, pa je nalašč ne pokaže). Prim. § 153.

² Dodatek od besed „kakor tudi“ do citata § 314.a. je odredila uredba z dne 20. marca 1935.

³ Poravnava je dopustna med zasebnim tožilcem ali zasebnim udeležencem kot tožilcem in obtožencem tudi še na glavni razpravi; kot taka velja za „sodno poravnavo“, posledica poravnave na glavni razpravi pa je, da se izda formalna sodba, s katero se obtožba zbog umaknitve zavrne.

⁴ Do začetka glavne razprave: § 89. kz.

⁵ Prim. §§ 139., 140. kz., kjer je kaznivost odvisna od ugotovitve naklepa.

⁶ Gl. še § 140. kpr. (evidencija stroškov).

⁷ Razpis min. pravde z dne 22. marca 1932. št. 5701 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 76] pravi: Država ne sme biti nikdar obsojena, da naj plača stroške kazenskega postopanja. Za to naj sodišča v vsakem primeru izdajo rešitev, s katero se odredi višina in izplačanje pristojbin za priče ali izvedence, takoj ko priče ali izvedenci v 24 urah po zaslišanju te pristojbine terjajo. Ako sodišče nima denarja, da bi te pristojbine plačalo, stori to pozneje, ko dobi denar.

O d l o č b a : Z a g r e b, apelac. sod., z dne 29. jan. 1936. [Mjesečnik, 1936., str. 142]: Zasebni udeleženec

kot subsidiarni tožilec ni dolžan plačati stroškov obrambe pravnomočno oproščenega obtoženca, čeprav je državni tožilec šele na zadnji razpravi prevzel v svoje roke preganjanje.

§ 312. — (1) Stroške prič in izvedencev, ki so prišli na razpravo na strankin poziv, trpi ta stranka, če ne odredi predsednik ali sodišče, da jih je zaslišati, in če jih ni pozval državni tožilec.¹

(2) Stroške postopanja, provzročene z rednim pravnim sredstvom zoper sodbo² ali z zahtevo za obnovo postopka,³ trpi ali povrne ona oseba, ki je uporabila to pravno sredstvo (§ 311., odst. 3.), če je ostalo prvo povsem brez uspeha, druga pa je bila zavrnjena, ali če je ta oseba odstopila od nje. Pri delnem uspehu pravnega sredstva se smejo stroški sorazmerno porazdeliti.

(3) Stroške, združene s postopkom na prošnjo za postavitev v prejšnji stan zaradi priglasitve pravnega sredstva (§ 326.), trpi ali povrne, kolikor niso provzročeni z nasprotnikovimi neosnovanimi nasprotnimi razlogi,⁴ oni, ki prosi za postavitev v prejšnji stan, ali branilec, kakor je pač kateri izmed njiju kriv zamude roka. Kolikor so nastali ti stroški po nasprotnikovi krivdi zbog nasprotnih razlogov, jih trpi ali povrne nasprotnik, če ni državni tožilec.

(4) Stroške postopka na prošnjo za postavitev v prejšnji stan zbog zamujenega naroka za razpravo (§ 391.) trpi ali povrne prosilec, če prošnja nima uspeha.

(5) O dolžnosti, plačati ali povrniti stroške, ki nastanejo pri višjem sodišču, odloči to sodišče.

¹ Gl. § 202., odst. 1., št. 5., in prim. § 254., odst. 5.

² Gl. § 326.: priziv, revizija; § 390.: priziv.

³ Gl. §§ 359. nasl., 411.

⁴ Gl. §§ 333., 343., 396.

§ 313. — Stroški kazenskega postopka, ki jih je izplačala država vnaprej,¹ se izterjajo od osebe, ki in kolikor jih je pravnomočno obsojena plačati, a tudi to samo toliko, kolikor ne bi bila s tem po mnenju sodišča ogrožena prehrana te osebe ali ne bi bila ta oseba ovirana, izpolniti dolžnosti, da povrne škodo oškodovancu, ali vzdrževati svojo rodbino ali sorodnike, ki jih je zavezana vzdrževati.

¹ Gl. § 314., odst. 4.

§ 314. — (1) Stroški, ki so nastali od prekinitve pa do dovršitve kazenskega postopka in katere mora stranka povrniti po predpisih §§ 310. do 313., obsežajo:¹

1.) povprečnino (§ 314.a) kot del tistih stroškov kazenskega pravosodja, ki v naslednjih točkah niso posebe omenjeni;

2.) stroške za pristojbine prič, izvedencev in tolmačev kakor tudi stroške za izvršitev ogleda, poleg stroškov pod št. 4.;

3. potrebne izdatke zasebnega tožilca, nagrado in potrebne izdatke branilcev in drugih zastopnikov strank kakor tudi potrebne izdatke in nagrado zastopnikov zasebnega udeleženca, kolikor je tako zastopanje bilo naloženo (§ 55.) ali bilo za dosego namenov iz § 52. potrebno;²

4. Vozne in potne izdatke sodnih oseb in državnega tožilca, kolikor jim pripadajo; in

5. izdatke za obdolženčev privod in za njega vzdrževanje v času pripora in preiskovalnega zapora.³

(²) Obtoženec, ki je obsojen na kazen, trpi še stroške za izvršitev kazni, izvzemši stroške za izvršitev smrtne kazni.⁴

(³) Kolikor predpisuje zakon o taksah tudi plačilo sodne takse,⁵ se obsodi obtoženec, ki je proglašen za krivega, ali pa se obsodijo tudi druge osebe (§§ 311. in 312.), da morajo plačati poleg stroškov tudi takso.

(⁴) Država izplača vnaprej vse te stroške, razen stroškov pod št. 3., in takse ter jih izterja pozneje po §§ 310. do 313. Zato mora voditi sodišče natančen račun o vseh stroških, ki mu nastanejo med kazenskim postopanjem, in za izvršitev kazni. Popis teh stroškov se priloži spisom.

¹ Izpremembe v odst. 1. (uvod) in pod št. 2.—5. so bile odredjene z uredbo z dne 20. marca 1935. Št. 1. je povsem nova in ustreza določbi § 314.a.

² Dodatek od besed „kakor tudi“ do kraja št. 2. „potrebno“ — je prišel v besedilo z zakonom z dne 9. okt. 1931.; s tem se je povdarilo, da zasebni udeleženci niso stranke v smislu kp. Prim. op. ² pri § 6.

³ Gl. § 319., odst. 1. in 2.; o stroških izvrševanja očuvalnih odredb gl. §§ 38.—40. in 48. uredbe o izvrš. očuvalnih odredb. Razpis min. pravde z dne 19. febr. 1931. št. 105939 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 27] pravi, da morajo tiste stroške, ki nastanejo, ko administr. oblastva po sodnih sodbah izvršujejo očuvalno odredbo prepovedi zahajanja v krčme, plačati sodišča, ki so izdala sodbo, iz kredita za stroške kazenskega postopanja; admin. oblastva se obračajo za povračilo na sodišča, ta pa iztirjajo stroške od obsojencev. Gl. nadalje pravilnik o izpremembi in dopolnitvi pravilnika o prehrani in obleki obsojencev kazenskih in dr. zavodov, Sl. N. z dne 22. marca 1937, št. 64/XIX/127; Sl. L. 1937, 180/25.

⁴ V prvotnem besedilu se je ta odstavek še nadaljeval z besedami „in kazni na prostosti“. Te štiri besede so bile izbrisane s § 25. v finančnem zakonu za 1933/34 tako, da odtlej obsojen obtoženec trpi tudi stroške za izvršitev kazni na prostosti. [Po odločbi

Zagreb. S. S. B., Slov. Pravnik, šte. 220. tudi po prvotnem besedilu niso bili izvzeti stroški za izvršitev kazni na prostosti, ki je bila izrečena na osnovi avstrijskih zakonov.] [S tem je bil tudi odpravljen predpis čl. 1. pravilnika o prehrani obsojencev kazenskih in drugih zavodov.] Gl. še § 320.

⁵ Gl. tar. šte. 50 do 54 zak. o sodnih taksah.

§ 314.a. — ⁽¹⁾ Povprečnina (§ 314., odst. 1., št. 1.) se kljub predpisu § 7. steka v poseben sklad za pokrivanje stroškov, ki jih mora država vnaprej izplačevati, za podpiranje siromašnih odpuščenih obsojencev in za nagrado siromašnim zaupnikom (§ 440., odst. 4.); določi jo pa sodišče, ko izreče odločbo o stroških kazenskega postopka ter izvršitve kazni (§ 286., št. 6.), z zneskom od din 500.— do 10.000.— Pri tem vpoštevava sodišče zlasti imovinsko in zdravstveno stanje obtoženčeve, dolgotrajnost in zapletenost kazenskega postopka ter pripravo odločbe o očuvalnih odredbah. Sodišče oprosti obtoženca dolžnosti, povrniti povprečnino, če bi bila sto dolžnostjo ogrožena prehrana obtoženčeva ali če bi bil tá oviran, da bi izpolnjeval dolžnost, vzdrževati svojo rodbino ali sorodnike, ki jih je zavezan vzdrževati.¹

⁽²⁾ Če je več obtožencev, določi sodišče dolžnost, povrniti povprečnino, po razmerju poedinih oseb in to tako, da obremenja vsakega poedinega obtoženca samo znesek, ki bi ga plačal, če bi bil za kaznivo dejanje sam obsojen.

(³) Če se obtoženec s sodbo iz zgoraj omenjenih razlogov oprosti dolžnosti, povrniti povprečnino, tožilec nima pravice, vložiti zoper tako odločbo priziv.^{2 3}

¹ Prim. vsposedno besedilo § 313.

² Izjema od pravila po §§ 332., odst. 1., 392.

³ Ves ta paragraf je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1957.

§ 315. — (¹) Pričam, bodisi da se zaslišijo v pripravljalnem postopku, bodisi na glavni razpravi ali drugače, se plačajo takoj stroški in zamuda časa, kolikor zahtevajo to najdlje v štiri in dvajsetih urah po zaslišanju. Priče se opozore v pozivu samem, pa tudi po zaslišanju, da smejo zahtevati stroške v omenjenem roku.

(²) Stroški se računijo za prihod in povratek in za nujno potrebno vzdrževanje v kraju po uredbi,¹ ki se izdaja občasno glede na življenske razmere.

(³) Priče kakor tisti, ki jih privedejo, imajo pravico do brezplačne vožnje z državnimi prometnimi sredstvi za prihod in povratek od stanovališča do sedeža sodišča.²

(⁴) Zamuda časa pa se odredi po izprevidnosti sodnikovi, predsednikovi ali sodišča (§ 323.) samo onim, ki so in kolikor so s prihodom pred sodišče resnično oškodovani, zlasti pričam, ki žive ob dnevnem zaslužku, najsi bi živele v kraju, kjer je sodišče, če so se tudi za krajši čas oddaljile od svojega posla in izgubile zbog tega kaj za služka.

(⁵) Vozni stroški se odrede, kakor se mora to storiti po izprevidnosti sodnikovi ali sodišča z ozirom na osebo, čas in kraj.

(⁶) Državnim uradnikom, služiteljem, aktivnim vojaškim osebam in orožnikom kot pričam se plačata dnevnic in vožnja po uredbi. Po posebni uredbi se izplačajo tudi stroški za privod in vožnjo zaprtih oseb, ki se zaslišujejo pred sodiščem kot priče.

(⁷) Zasebni tožilec vobče nima pravice do pričnine; oškodovanec in druge zainteresirane osebe pa imajo pravico do nje samo, če se pozovejo na zaslišanje kot priče.

¹ Gl. § 144., odst. 2., in § 145. kpr. — Razpis min. pravde z dne 5. avg. 1931., št. 7224 (Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 75) pravi: Sodišča se opozarjajo, da imajo priče po § 315. pravico tako, da se jim povrnejo samo dejanska zamuda časa in dejanski stroški, ki so jim nastali zbog prihoda k sodišču...

² Ves odst. 3. je dodala uredba z dne 20. marca 1935. Gl. pravilnik o pravici prič v kazenskem postopku do brezplačne vožnje z državnimi prometnimi sredstvi z dne 20. maja 1935. Sl. N. št. 124/XXXI/308; Sl. L. 1935., 45/319.

§ 316. — (¹) Določbe § 315. se uporabljajo tudi na izvedence in tolmače, ki prihajajo pred sodišče na poziv ali ki potujejo po naročilu sodišča po službenem poslu izven kraja sodišča, če ni odredeno to s posebno uredbo drugače.

(²) Osebe, ki so postavljene in zaprisežene pri sodišču v kraju, kjer žive, za stalne izvedence ali tolmače s stalnim honorarjem, nimajo, če se pozovejo pred to sodišče, pravice do povračila stroškov in zamude časa.

(³) Vendar pa se povrnejo vsakemu izvedencu takoj iz državne blagajne oni stroški, ki jih je imel v gotovini za preiskovanje sledov kaznivega dejanja na kemijski ali na drug način ali zato, da more oddati svoje strokovno mnenje.

(⁴) Izvedenci, ki niso postavljeni pri sodišču s stalnim honorarjem, dobe še posebno nagrado, ki jo odmeri sodnik, predsednik ali sodišče (§ 323.), uvažujoč vse okoliščnosti in zlasti uporabljeni trud in čas, če ni določena ta nagrada s posebno uredbo.¹

(⁵) Za prevajanje listin ali spisov, sestavljenih v tujem jeziku, odmeri sodnik, predsednik ali sodišče nagrado tolmaču, ki ni postavljen s stalnim honorarjem ali ni pri sodišču samem uradnik, postavljen za to.

(⁶) Za izdelavo skic, načrtov, nariskov, fotografij itd., potrebnih pri ogledu, odmeri sodnik, predsednik ali sodišče nagrado in stroške, napravljene v gotovini za material. Če izdelata to sodnik sam, ima pravico samo do povračila za material.

¹ Razpis min. pravde z dne 17. maja 1932 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 80] pravi: § 2. naredbe bivšega avstr. ministra justice z dne 20. marca 1912. o nagradah za zdravnike kot sodne izvedence ne velja več, ker nasprotuje predpisu § 316. kp.; kajti ta predpis ne predvideva uredbe o povračilu stroškov izvedencev, ki jih imajo v svrhu naprave izvida, ampak samo uredbo o nagradah izvedencev za njihovo delo.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 12. dec. 1934 [Pravosudje, 1934, str. 134]: Pravico do nagrade za izvedenski posel ima vsak izvedenec brez ozira na to, ali je državni uslužbenec, ali ne, samo da ni postavljen za sodnega izvedenca s stalnim honorarjem.

§ 317. — (¹) Nagrado in stroške za branilca (§ 58., odst. 1.) ali pooblaščenca mora plačati praviloma ona oseba, ki ga potrebuje, najsi ji je koga izmed njih postavilo sodišče po službeni dolžnosti. Če oseba, ki ji je postavljen po službeni dolžnosti branilec ali zastopnik ubogih (§ 60.), tega ne more plačati, se poravnajo na

njegovo zahtevo dejanski napravljeni potrebni stroški iz državne blagajne, kolikor jih ni dolžan poravnati kdo drugi.¹

(2) Določitev nagrade se prepušča svobodni pogodbi med branilcem ali pooblaščencom in ono osebo, ki ga potrebuje, odnosno ki je sicer dolžna plačati (§ 311., št. 2. do 4.).²

(3) Službene osebe, odrejene za branilce, nimajo pravice do nagrade.

¹ Gl. § 27. zo. [Razen v primeru iz § 22., posled. odst., (scil. zastopanje ubogih), advokat ni dolžan zastopati brezplačno. Zastopnika ubogih dovoli sodišče, pred katero spada stvar, imenuje ga pa odbor advokatske zbornice. Če dobi stranka možnost, da plača zastopanje, ima zastopnik ubogih terjati od nje nagrado.]

² Gl. § 29.—32. zo.; dalje § 322., odst. 1.

Odločbe: Beograd, kas. sod., z dne 15. junija 1933 [Pravosudje 1933., str. 113] Okrožno sodišče sme po § 317. odrediti izplačilo branilčeve nagrade iz državne blagajne samo, če se predlože sodišču od zainteresiranega branilca račun in pa dokazi o dejansko napravljenih stroških.

Zagreb, S. S., z dne 13. febr. 1936. [Mjesečnik, 1936., str. 141]: Ko spadajo stroški zastopanja v kazenski stvari med stroške kazenskega postopka, smejo se zahtevati edino le po predpisih kazenskega postopnika.

Beograd, kas. sod., z dne 26. jan. 1937. [Branič, 1937., str. 139]: Višina odvetniških nagrad za delo v kazenskih stvareh se mora dokazati s pismeno listino, ne glede na to, da je po § 317., odst. 2., dovoljena prosta pogodba o nagradi.

§ 318. — Vozni in potni stroški sodnih oseb in državnega tožilca se računijo tako, kakor so bili po obstoječi uredbi izračunjeni in izplačani.

§ 319. — (1) Stroški, plačani za privod obdolženca, ki se ne odzove pozivu sodišča, ali za

njegovo vožnjo, se računijo tako, kakor so bili plačani.

(²) Stroški za vzdrževanje obdolžene osebe v priporu ali preiskovalnem zaporu obsejajo stroške za hrano, posteljo, oblačenje, pranje in čiščenje postelje, perilo in obleko, kurjavo in razsvetljavo kakor tudi za zdravljenje in za porod.

(³) Stroški za zdravljenje in za porod se računijo obdolženi osebi tako, kakor so bili zanjo napravljeni.

(⁴) Glede ostalih stroškov določi povprečno na predlog višjih državnih tožilcev minister pravde sporazumno z ministrom za finance v začetku vsakega računskega leta, če pa se cene izredno menjavajo, tudi pogosteje, koliko mora poedina oseba, ki je v zaporu, plačevati na dan, če se ni sama ob svojih stroških oskrbovala z vsem tem.

(⁵) Če je v različnih krajih, kjer so sodišča, v cenah življenskih potrebščin prevelik razloček, se sme določiti vsota teh stroškov, ki jih je poravnati, posebe za poedina sodišča v območju istega okrožnega sodišča.

§ 320. — Stroški za izvršitev kazni (§ 314., odst. 2.) se določijo za vsak poedini primer.¹

¹ Gl. § 428., odst. 2. Prim. pravilnik o prehranjevanju obsojencev v kazenskih in drugih podobnih zavodih z dne 30. maja 1930.

§ 321. — Če ni odločeno že s samo sodbo¹ ali z rešitvijo sodišča, s katero se postopek ustavlja,² o tem, kdo in koliko je dolžan plačati stroške kazenskega postopka, in ali so ti stroški izterljivi,³ in če ni izdal o poedinih stroških že prej v toku postopka sodnik, predsednik ali če ni izdalo sodišče rešitve, se odloči o tem naknadno v

posebni rešitvi sodišča. Posebna rešitev o stroških se izda vselej, kadar se naloži njih povračilo drugim osebam.

¹ Obsodilno, oprostilno ali zavrnilno; gl. op. ¹ k § 309.

² Stavek , „s katero ... ustavlja“ spada samo k „rešitvi“.

³ Prim. § 309., odst. 2.: „po možnosti“.

§ 322. — (1) Vsaka oseba, ki ima pravico do povračila stroškov, zlasti pa osebe, omenjene v § 312., odst. 1., in v § 317., če se ne morejo pogoditi za stroške ali nagrado, smejo zahtevati, določitev nagrade in stroškov pismeno ali na zapisnik pri sodišču, pred katerim teče postopek. Osebe, omenjene v § 317., smejo zahtevati, naj jim sodišče določi nagrado in stroške proti stran-ki, ki so jo zastopale, ne glede na to, komu je sodišče odredilo, plačati stroške postopka.¹

(2) Če ni usmerjena zahteva za določitev stroškov zoper državno blagajno, se ji priloži popis obračunjenih stroškov v dveh izvodih, od katerih pošlje sodišče enega v izjavo nasprotniku, ako ga ne more zaslišati brez stroškov osebno. O zahtevi zoper državno blagajno zasliši sodišče državnega tožilca.²

(3) Ko sodišče določa stroške, vzame v poštev potrebne stroške, ki jih je imel v gotovini in v zamudi časa oni, kateremu naj se dodelijo, pri branilcu ali zastopniku (§ 317.) pa še pokazani trud in važnost predmeta, ter po tem izda tudi rešitev po svoji izprevidnosti.

¹ Gl. § 29. zo.

² Gl. § 317., odst. 1., stavek 2.

§ 323. — (1) Zoper odločbe o stroških v sodbi je dopusten priziv po § 332.¹

(²) Če dožene okrožno sodišče vprašanje o stroških ali o nagradi z rešitvijo (§§ 321. in 322.), je dopustna pritožba na apelacijsko sodišče (§ 238., odst. 3.)²

(³) Zoper rešitev poizvedovalnega ali preiskovalnega sodnika v toku postopka ali rešitev predsednikovo na glavni razpravi o stroških se sme pritožiti vsaka zainteresirana oseba na okrožno sodišče; zoper njegovo rešitev pa ni nadaljnega pravnega sredstva.

¹ Pa tudi po § 382., odst. 1., št. 3.

² Gl. § 29., odst. 4., zo.

XX. p o g l a v j e.

Pravna sredstva zoper sodne odločbe.

I. O b č n e o d r e d b e.

§ 324. — (¹) Pravna sredstva, dopuščena z zakonom, smeta uporabljati samo tožilec in obdolženec,¹ če ne daje zakon te pravice tudi drugim osebam ali če te pravice ne omejuje.

(²) Državni tožilec sme uporabiti pravno sredstvo tudi v obdolženčevo korist. Spričo kakršnegakoli tožilčevega pravnega sredstva se sme razveljaviti ali predrugčiti sodna odločba tudi v obdolženčevo korist.²

(³) Za obdolženca sme uporabiti pravno sredstvo tudi njegov branilec brez posebne pooblastitve, toda ne zoper njegovo voljo, razen če je maloleten.³ Za maloletnega obdolženca sme uporabiti pravno sredstvo samostalno in zoper njegovo voljo tudi njegov zakoniti zastopnik.

(⁴) Pravna sredstva zoper sodbo⁴ smejo uporabiti v obdolženčevo korist tudi njegov zakonski

drug in njegovi sorodniki v navzgornji in navzdolnji premi vrsti tudi v njegovi odsotnosti brez posebne pooblastitve, če pa je maloleten, tudi zoper njegovo voljo.

(⁵) Če je uporabila pravno sredstvo zoper sodbo v korist zaprtega obtoženca oseba, ki ni upravičena za to, zoper njegovo voljo, ali če ni nedvomno, da je zaprti obtoženec pristal na pravno sredstvo, ki ga je uporabil branilec zoper sodbo, je treba obtožencu to priobčiti in ga poučiti, da se s tem odlaga izvršitev sodbe, ako ne gre samo za priziv zoper odmero kazni (§353., odst. 3.).

¹ Gl. glede izraza „obdolženec“ § 6., odst. 3., stavek 2.

² Toda ne po iudex-u a quo, ampak po iudex-u ad quem. Vsa redna pravna sredstva so devolutivna. (Reformatio in melius.)

³ Mlajši ali starejši maloletnik, gl. § 14., št. 1., kz.

⁴ Zoper sodbe državnega sodišča za zaščito države ni pravnega sredstva, gl. § 17. zak. o drž. sod. za zaščito države. Isto velja tudi glede drugih odločb (izven sodbâ) tega sodišča. Prim. za tiskovne zadeve čl. 90. tisk. zak.

Odločbe: Beograd, kas. sod., z dne 24. nov. 1931. [Pravosudje, 1932., str. 390]: Če državni tožilec umakne pravno sredstvo ali ga ne uporabi, zasebni udeleženec nima pravice, da bi stopil na njegovo mesto.

Zagreb, S. S., z dne 18. marca 1932. [Pravosudje, 1932., str. 255]: Postavitev v prejšnji stan radi prekoraitve roka za obrazložitev revizije in priziva po zakonu ni dopustna. Zakon pozna postavitev v prejšnji stan samo za izjavo pravnih sredstev.

Novi Sad, apelac. sod., z dne 30. marca 1937. [Branič, 1937., str. 368]: Ni dopustno pravno sredstvo niti ne več v še odprtem roku, po novem branilecu, čim je obtoženec ali prejšnji branilec izjavil, da je s sodbo zadovoljen.

§ 325. — ⁽¹⁾ Pravno sredstvo se sme prigrasiti ustno pri sodišču na zapisnik ali pa s pismeno vlogo, naslovljeno na ono sodišče (§ 84., odst. 2.). Čigar odločba se izpodbija. Toda pismeno revizijo, ki je ne priglasi državni tožilec, mora podpisati upravičeni branilec.¹

⁽²⁾ Odločba sodišča se sme izpodbijati celoma ali deloma. Napačen ali nepravilen naziv pravnega sredstva ni ovira.

⁽³⁾ Kdor ima pravico, uporabiti pravno sredstvo, se ji sme tudi pred izteklim rokom odpo-vedati in sme od že priglašenega pravnega sredstva odstopiti pismeno ali ustno na zapisnik pri sodišču. Branilcu pa je treba za to posebne pooblastitve.² Odpoved ali odstop se ne more pre-klicati.

⁽⁴⁾ Če je treba odločiti o pravnem sredstvu na osnovi ustne razprave, je dopustno odstopiti od pravnega sredstva, ako se je razprava že začela, samo z nasprotnikovim pristankom.³

¹ Tudi zasebni tožilec (zastopnik).

² Od strani njegove stranke.

³ V poštev prihajajo samo „stranke“; gl. § 6., odst. 1.

Odločbe: Zagreb, S. S. B., z dne 7. junija 1932. [Slov. Prav., šte. 226]: Pravna sredstva je moči le tedaj podati na zapisnik (§ 325.) pri okrajnem sodišču, če je bilo to sodišče zaproseno, da vroči odločbo, ki se izpodbija (§ 84.).

Beograd, kas. sod., z dne 1. februarja 1934. [Pravosudje, 1934., str. 815]: Če je bilo pravno sredstvo podano na zapisnik, se pozneje ne more več razširiti.

Beograd, kas. sod., z dne 17. januarja 1936. [Branič, 1936., str. 187]: Čeprav je obramba glede kaznivih dejanj po §§ 214., 215. kz. samo fakultativna, mora biti pismena revizija od strani obtoženca podpisana od upravičenega branilca.

Zagreb, S. S. B., z dne 26. maja 1937 (Pravni Život, 1937., str. 246). Pravni lek, ki ga vloži kaznjenec

pri organu, ki je za to odrejen, v zakonitem roku, je pravočasno vložen, ne glede na to, kdaj dospe k sodišču, čigar odločba se pobija.

§ 326. — (1) Redna pravna sredstva¹ se morajo prigrasiti v roku, odrejenem z zakonom; pravna sredstva zoper sodbo pa se morajo v nadaljnjem zakonitem roku tudi obrazložiti, če se ni storilo to takoj ob prigrasitvi.

(2) Ako se zamudi rok za prigrasitev priziva in revizije, sme dopustiti sodišče, ki je pristojno, da odloča o tem pravnem sredstvu, obdolžencu na njegovo prošnjo postavitev v prejšnji stan zaradi prigrasitve² in naknadne obrazložitve pravnega sredstva:

1. če verjetno izkaže, da je zamudil rok zbog nepremagljivih zaprek brez svoje ali branilčeve krivde;

2. če izroči prošnjo sodišču, pri katerem bi se bilo moralo prigrasiti pravno sredstvo, v treh dneh, ko so zapreke odpravljene; in

3. če izroči obenem pravno sredstvo z obrazložitvijo.

(3) Sodišče pošlje to prošnjo s pravnim sredstvom tožilcu, da se izjavi o tem in da poda svoje nasprotne razloge v roku osmih dni. Ko prispe tožilčeva izjava ali prispejo njegovi nasprotni razlogi ali ko izteče predpisani rok, pošlje sodišče prošnjo s spisi vred višjemu sodišču, ki je pristojno, odločati o pravnem sredstvu. Če višje sodišče dopusti postavitev v prejšnji stan, izda takoj odločbo o pravnem sredstvu samem po predpisih, ki veljajo za to.

(4) Zoper rešitev, s katero se prošnja za postavitev v prejšnji stan zavrne, ni pravnega sredstva.

(⁵) Prošnja za postavitev v prejšnji stan in za naknadno uporabo pravnega sredstva ne zadrži izvršitve, doklerkoli se postavitev v prejšnji stan ne dopusti, razen če se zdi sodišču, ki mu je prošnja izročena, po okoliščinah potrebno odrediti, da je z izvršitvijo čakati.

¹ Revizija, priziv (nepopolni) in pritožba glede postopanja pred okrožnimi sodišči (senati); priziv (popolni) in pritožba glede postopanja pred sodniki poedinici.

² Gl. §§ 327.a., 327.b., 391.

§ 327. — Če se je uporabilo pravno sredstvo samo v obdolženčevo korist, se izpodbijana odločba ne sme izpremeniti na obdolženčevo škodo in tudi se ne sme izreči zoper njega, če gre za sodbo, strožja kazen od kazni,¹ izrečene v sodbi, ki se izpobija,² razen če odreja zakon izrečno³ kaj drugega.

¹ Zabrana reformationis in peius.

² Gl. §§ 353., odst. 2.; 358., odst. 2.; 399., odst. 2.

³ Gl. §§ 327.a., 391., odst. 3.; 409., odst. 1.

§ 327.a. — (¹) Zoper sodbo okrožnega kot zbornega sodišča, izrečeno v obtoženčevi odsotnosti, sme podati obtoženec poleg revizije ali priziva v roku, določenem za priglasitev teh pravnih sredstev, tudi prošnjo za postavitev v prejšnji stan, v kateri opraviči svoj izostanek. Če se na osnovi te prošnje, če je treba, po opravi poizvedb, dokaže, da obtoženec ni mogel priti na razpravo zbog tega, ker mu poziv na razpravo ni bil v redu vročen ali pa zbog drugih nepremagljivih ovir,

odredi to sodišče po zaslišanju strank novo ustno razpravo ter izreče in objavi po zaslišanju strank in izvedbi dokazov novo sodbo, s katero razveljavi obenem prejšnjo sodbo. Pri izrekanju nove sodbe pa sodnik ni vezan na načelo § 327.¹

(²) Zoper to novo sodbo je dopustno pravno sredstvo revizije ali priziva ali pa oboje.

(³) Če obtoženec na redni poziv ne pride na novo razpravo, stopi prejšnja sodba zoper njega v veljavo.

(⁴) Če sodišče prošnjo za postavitev v prejšnji stan zavrne, ima obtoženec zoper to rešitev pravico pritožbe v treh dneh po objavi. Ta pritožba se predloži kasacijskemu, odnosno apelacijskemu sodišču obenem z rednim pravnim sredstvom, če je bilo to priglašeno.²

¹ Prim. analogno določbo v § 391., odst. 2.

² Ves ta paragraf je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1935.

§ 327.b. — (¹) Če kasacijsko, odnosno apelacijsko sodišče v primerih, ko je bila zoper obtoženca sodba izrečena v njegovi odsotnosti,¹ ob priliki pritožbe (§ 327.a.) spozna, da je obtoženčeva prošnja za postavitev v prejšnji stan opravičena, razveljavi izpodbijano rešitev v seji, ko je zaslišalo vrhovnega, odnosno višjega državnega tožilca,² in odredi novo razpravo³ pred prvostop-

nim okrožnim sodiščem, ki ni vezano na načelo § 327.

(²) Če kasacijsko, odnosno apelacijsko sodišče obtoženčevo pritožbo kot neosnovano zavrne, postopa z revizijo, odnosno s prizivom, če sta bila spojena s pritožbo, po predpisih v XX. poglavju, IV. delu, odnosno III. delu.⁴

¹ Gl. § 237.a., ki velja prav kakor § 327.a. samo za postopek pred senatom.

² Tudi če gre za primer, kjer nastopa privatni tožilec.

³ Glavno razpravo; prim. § 237.a., odst. 2., in § 237., odst. 1.

⁴ Ves ta paragraf je bil — kot posledica določb § 237., 327.a., — dodan z uredbo z dne 20. marca 1935.

II. Pritožba.

§ 328. — (¹) Kolikor zakon tega ne izključuje,¹ se smejo pritožiti stranke² tako zoper sodnikove³ rešitve in naredbe kakor tudi zoper rešitve okrožnega sodišča kot sodišča prve stopnje. Zlasti je dopustna pritožba zoper rešitev po § 280., odst. 3.⁴

(²) Pritožiti se smejo tudi druge zainteresirane osebe,⁵ zlasti priče in izvedenci, zoper rešitve in naredbe, ki posezajo v njih interese.

(³) Zoper rešitve apelacijskega sodišča praviloma (§ 23.) ni pritožbe.⁶

¹ Gl. § 221., 224., odst. 2., 225., 226., 233., odst. 2., 240.

² Gl. § 6., odst. 1.

³ Mišljena sta preiskovalni sodnik in poizvedovalni sodnik.

⁴ Posebna rešitev, ki odredi očuvalno odredbo zoper oproščenega obtoženca.

⁵ Sem spadajo tudi oškodovanci in zasebni udeleženci.

⁶ Takisto ne zoper rešitev pritožbe v primeru § 238., odst. 4. in 5.

Odločba: Zagreb, S. S. B., z dne 23. aprila 1930 [Slov. Pravnik, št. 201]: Ko stavi državni tožilec predlog pri okrožnem sodišču, da naj ponovno odkaže stvar okrajnemu sodišču (§ 378., odst. 3.), izda okrožno sodišče takšno rešitev kot prvostopno sodišče ter je dopustna pritožba po § 328., odst. 1. O tej odloča apelacijsko sodišče na podlagi §§ 12., št. 1., in 328., odst. 1.

§ 329. — Rešitve, ki se izdajajo zato, da se pripravi sodba,¹ ko je obdolženec pravnomočno postavljen pod obtožbo, se smejo izpodbijati samo z rednim pravnim sredstvom, ki je dopustno zoper sodbo. Vendar pa je dopustna pritožba zoper rešitev, ki poseza v pravice drugih oseb.²

¹ Za naredbe v toku glavne razprave velja analogno § 228., odst. 4.

² N. pr. izvedencev, prič, lastnikov stanovanj; ti smejo rešitve, ki so njim v kvar, izpodbijati, čeprav je to strankam začasno zabranjeno.

§ 330. — (1) Pritožba se priglasí (§ 325., odst. 1.) pri onem sodišču, čigar rešitev se izpodbija, v osmih dneh od dne, ko se je rešitev razglasila, odnosno vročila, če ni odrejen v zakonu izrečno krajši rok.¹ Pritožba se obrazloži² ob vložitvi sami.

(2) Pritožbo pošlje sodišče ali sodnik,³ kolikor ji ni ta sam upravičen ugoditi,⁴ nemudoma s spisi vred pristojnemu sodišču.

(3) Pritožba zadrži izvršitev samo v primerih, kjer zakon to odreja.⁵ Vendar pa sme tudi sodnik ali sodišče, čigar rešitev se izpodbija, prav tako sodišče, ki odloča o pritožbi, iz tehtnih razlogov zaustaviti izvršitev te rešitve.^{6 7}

¹ Gl. §§ 233., 412., 479.

² To je: utemeljiti se mora, in to hkratu, ko se priglasi (§ 325.). Drugače pri prizivu in reviziji (§§ 333., 340.).

³ Ni mu paziti na pravočasnost priglasitve.

⁴ Edini primer gl. § 238., odst. 3. Sicer je pritožba vseskozi devolutivne narave.

⁵ N. pr. v primeru § 107., odst. 4.

⁶ Prim. § 326., odst. 5.

⁷ Glede brzojavno vloženih pritožb gl. §§ 27., 28. kpr.

§ 331. — (1) O pritožbi zoper rešitev ali naredbo preiskovalnega sodnika odloča v seji okrožno sodišče, ko je zahtevalo, po potrebi, izjavo od strank in preiskovalnega sodnika.

(2) O pritožbi zoper rešitev okrožnega sodišča odloči, ako ne odreja ta zakon izrečno drugače, apelacijsko sodišče, ko je zaslišalo višjega državnega tožilca,¹ brez predhodne ustne razprave, toda ko je zahtevalo, po potrebi, pred rešitvijo izjavo nasprotne stranke; vendar pa sme odrediti, če je treba, tudi dopolnitev spisov ali zahtevati od sodišča prve stopnje potrebno pojasnilo. Tako odloči tudi kasacijsko sodišče, ko je zaslišalo vrhovnega državnega tožilca, o pritožbi, za katero je pristojno.¹

(3) Če smatra višje sodišče pritožbo za osnovano, razveljavi izpodbijano rešitev ter izda, po potrebi, tudi rešitev, ki ustreza zakonu. Nedopustno² in neosnovano pritožbo višje sodišče zavrne.

(4) Ko višje sodišče odloča o pritožbi, mora paziti po službeni dolžnosti na pristojnost sodišča in na prekršitve izdeželnosti.³

¹ Tudi če gre za stvar, v kateri nastopa privatni tožilec kot stranka.

² N. pr. prepozno ali od neopravičene osebe vloženo.

³ Gl. §§ 24., 265.

III. P r i z i v.

§ 332. — (1) Priziv zoper sodbo je dopusten samo zbog odločbe sodišča o kazni in o očuvalnih odredbah, kolikor ne gre za prekršitev zakona, označeno v § 337., št. 3., zbog odločbe o zasebnopravnih zahtevkih, o stroških kazenskega postopanja in izvršitve kazni kakor tudi zbog odločbe o priznanju ali nepriznanju olajšav ob izvršitvi kazni (§ 281., odst. 3. in 4.)¹

(2) Odločba o kazni obseza tudi sodišču prepuščeno izbiro med dvema ali več vrstami kazni,² omilitev kazni,³ vštetev ali nevštetev pripora in preiskovalnega zopora in že prestane kazni,⁴ objavo sodbe v novinah⁵ kakor tudi odločbo sodišča o pogojni obsodbi.⁶

(3) Odločbo o zasebnopravnih zahtevkih smejo izpodbijati samo obtoženec, njegov zakoniti zastopnik in njegovi dediči.

(4) Odločbo o stroških smejo izpodbijati zasebni tožilec in zasebni udeleženec kot tožilec (§ 311., št. 2.), obtoženec in njegov zakoniti zastopnik, toda samo toliko, kolikor se tiče količine in izterljivosti stroškov, državni tožilec pa samo, kolikor se tiče izterljivosti.

(5) Odločbo o priznanju ali nepriznanju olajšav ob izvršitvi⁷ kazni smejo izpodbijati tožilec, obtoženec in njegov zakoniti zastopnik.⁸

¹ V prvem odstavku je navedeno petero točk in genere, naslednji jih obravnavajo in razlagajo posamič. O spajanju priziva in revizije gl. § 355.

² § 74. kz.

³ §§ 71., 72. kz.

⁴ § 77. kz. Zapor se všteva tudi pri denarni kazni.

⁵ Gl. § 281., št. 6.

⁶ §§ 65.—68. kz.

⁷ Gl. § 281., odst. 3. in 4., in op. ⁸ in ⁹ pri tem §.

⁸ Utesnitev dopustnosti priziva je ustanovljena v § 369., odst. 3.

Odločbe: Zagreb, S. S. B., z dne 17. jan. 1933. [Slov. Prav., št. 234]: Tudi odločba o pogojni obsodbi spada pod izrek o kazni, ki je izpodbojen s prizivom po določbi § 392., št. 3.

Zagreb, S. S. B., z dne 31. jan. 1934. [Slov. Prav. št. 245]: Odškodninski izrek sodbe se sme samo s pravnim sredstvom priziva po § 332. izpodbijati.

Beograd, kas. sod., z dne 9. sept. 1935. [Policija, 1936., str. 291]: Odločbo sodišča o branilčevi nagradi sme obtoženec izpodbijati samo s prizivom, ne pa z revizijo, čeprav se sklicuje na kršitve §§ 309. in 311.

Beograd, kas. sod., z dne 15. nov. 1935. [Policija, 1936., str. 290]: S prizivom, ne pa z revizijo, se izpodbija odločba sodišča, ker ni bil obtožencu vštet v prisojeno kazen prestani pripor in preiskovalni zapor.

§ 333. — (1) Priziv se priglasí pri onem sodišču, čigar sodba se izpodbija, v treh dneh po razglasitvi. Če obtoženec pri razglasitvi ni bil prisoten, mu teče rok za priglasitev od dne priobčitve ali vročitve (§ 290.)¹ Ko se je priziv pravočasno priglasil, se vroči pritožilcu,² če se ni to že zgodilo, prepis sodbe, da obrazloži³ priziv, razen če je obrazložil ob priglasitvi tudi priziv ali če se je vročitvi odpovedal.

(2) V nadaljnjih osmih dneh po vročitvi, odnosno po priglasitvi, ima pritožilec pravico, izročiti sodišču obrazložitev priziva (§ 84.), v kateri mora navesti, če se ni to zgodilo že v priglasitvi, tudi točke sodbe, ki jih izpodbija.

(3) Priziv zadrži izvršitev kazni samo, če je naperjen zoper vrsto kazni ali če obtoženec, ki priglašá priziv samo zoper odmero kazni, obenem ne izjavi, da hoče pričeti z izdrževanjem kazni.⁴

(4) Priglasitev priziva, v kateri so navedene točke sodbe, ki se izpodbijajo, ali pravočasno izročena obrazložitev priziva se priobči nasprot-

niku, ki sme izročiti sodišču svoje nasprotne razloge v osmih dneh po obvestitvi.⁵

(⁵) Ko se izroče nasprotni razlogi ali ko izteče rok, odrejen za njih izročitev, pošlje sodišče vse spise, če ni nihče priglasil revizije (§ 343., odst. 3., in § 353.), apelacijskemu sodišču. To odloči o prizivu v seji, ko je zaslišalo višjega državnega tožilca.^{6 7}

¹ Sedaj (po noveli) tudi § 327.a.

² Pritožilec („žalioc“) je generična označba za osebe, ki vložijo kakoršnokoli redno pravno sredstvo; tu — priziv. (Gl. § 6., odst. 9.)

³ Prim. op. ¹ pri § 330.

⁴ Gl. § 412. nasl.

⁵ Novote (n. pr. glede obtežujočih ali olajšujočih okolnosti) niso izključene. Prim. drugačno stilizacijo v § 340., odst. 2.

⁶ Tudi če gre za stvar, v kateri je bila stranka zasebni tožilec.

⁷ Glede brzojavno priglašanih prizivov gl. § 28. kpr.

§ 334. — (1) Apelacijsko sodišče zavrne z rešitvijo priziv takoj kot nedopustnega, če ga je priglasila oseba, ki nima pravice do tega, ali če ga je priglasila prepozno ali se mu je odpovedala ali je odstopila od njega ali če niso določno označene točke sodbe, ki se izpodbijajo.

(2) Če je priziv dopusten, izreče apelacijsko sodišče sodbo o stvari sami.¹

(3) Ko apelacijsko sodišče odloča, se omeji na točke, ki se s prizivom izpodbijajo, vzame za osnovo odločbo sodišča prve stopnje o obtožbeni krivdi in o kazenskem zakonu, ki naj se uporabi, ter se drži ob odmeri kazni načela, izrečenega v § 327.

(4) Če zniža apelacijsko sodišče kazen v korist kakšnega izmed več soobtožencev iz razlogov, ki gredo v prid tudi drugim soobtožencem, ki niso

priglasili priziva, postopa po službeni dolžnosti tako, kakor bi bili priglasili priziv tudi ti.²

(⁵) Odločbo apelacijskega sodišča z razlogi priobči ali vroči okrožno sodišče strankam (§§ 79. in 80.).

(⁶) Zoper odločbo apelacijskega sodišča o prizivu ni nadaljnjega pravnega sredstva.³

¹ Tu gre za t. zv. „nepopolni priziv“, ki naj vpoštevava *errores iuris* kakor tudi *errores in facto*, toda le v okviru točno določenih točk priziva. Drugače je pri „popolnem prizivu“ zoper sodbe sodnika — poedinca: § 392.

² *Beneficium adhaesionis*. Prim. § 208., odst. 2.

³ Zahteva za obnovo kazenskega postopanja (§ 359. nasl.) in za zaščito zakona (§ 410.) je dopustna. Zakon ima v tem paragrafu samo redna pravna sredstva v mislih (gl. § 410., odst. 2.).

Odločbe: Sarajevo, vrh. sod., z dne 24. marca 1932. [Timoškin, str. 55]: Vprašanje, ali so dani pogoji v smislu § 73. kz. za oprostitev od vsake kazni, se ne more pobijati z revizijo; to je z ozirom na določbe § 534. predmet priziva.

Novi Sad, apel. sod., z dne 8. dec. 1936. [Branich, str. 90]: Obdolženec sme umakniti priziv in zabraniti branilcu, da ga priglasí.

Zagreb, S. S. B., z dne 1. marca 1932. [Slov. Pravnik, št. 219]: Apelacijsko sodišče reši priziv samo tedaj, ko ni nihče prijavil revizije.

IV. Revizija.

§ 335. — Revizija je dopustna samo, če se je s sodbo¹ prekršil formalni ali materialni zakon. Zakon je prekršen ne samo takrat, kadar se ni uporabil, ampak tudi takrat, kadar se ni uporabil pravilno.

¹ Formalno ali materialno, toda vedno le, če jo izreče zborni sodišče.

Odločbe: Sarajevo, vrh. sod., z dne 4. febr. 1931. [Timoškin, str. 212]: Z revizijo se morejo pobijati samo takšne kršitve zakona, ki so bile napravljene s samo sodbo ali pa s postopkom na sami glavni razpravi.

Zagreb, S. S. B., z dne 15. sept. 1936. [Slov. Prav., šte. 269]: Z revizijo je dopustno pobijati samo sodbo in postopek na glavni razpravi. Zoper morebitne napake, zagrešene v teku poizvedb ali preiskave, to pravno sredstvo ni uporabljivo.

Novi Sad, kas. sod. odd. B., z dne 13. maja 1936. [Pravni život, 1937., str. 26]: Vse kršitve zakona, ki se zbog njih pobija sodba, se morajo istočasno navesti bodisi o priliki revizije, bodisi v spisu o njeni obrazložitvi. Način, kako je sodišče ocenilo na glavni razpravi izvedene dokaze, ne more biti predmet revizije.

§ 336. — S sodbo je prekršen formalni zakon:¹

1. če apelacijsko sodišče, ki je odločalo o ugovoru zoper obtožnico, ni bilo pristojno;²

2. če sodišče, ki je izreklo sodbo, ni bilo sestavljeno po zakonu,³ če niso bili vsi sodniki zdržema na vsej razpravi, če je sodeloval pri sojenju sodnik, ki je po zakonu izključen (§§ 28. in 29.);

3. če se je izvršila glavna razprava brez prisotnosti osebe, ki bi bila morala biti po zakonu prisotna;

4. če se je prečital v toku glavne razprave kakšen spis o izpovedbi ali o poizvedovalnem ali preiskovalnem dejanju, ki po zakonu ne veljajo,⁴ najsi se je pritožilec⁵ temu protivil, ali če se je prekršil v toku priprave glavne razprave ali na razpravi (§ 335.) predpis, čigar uporabo zakon izrečno nalaga kot pogoj, da postopek ali dejanje velja, ali če je bila brez zakonite osnove izključena javnost razprave;

5. če ni izdalo sodišče v toku glavne razprave rešitve o kakšnem pritožilečevem predlogu ali če

je izdalo zoper njegov predlog ali ugovor rešitev, s katero so se prekršile (§ 335.) bistvene določbe zakona ali načela postopka o obtožbi ali obrambi, na katera mora paziti sodišče že po bistvu postopanja, čeprav je obtoženec ali branilec temu ugovarjal;

6. če je odločba sodišča o odločilnih činjenicah (§ 292., št. 2. in 3., in § 293.) nejasna, nepopolna ali če nasprotuje sama sebi ali če nima sodba vobče nobenih razlogov⁶ ali če niso navedeni v njej razlogi o odločilnih činjenicah ali za oni del sodbe, ki se izpodbija, ali če nasprotujejo razlogi sami odločbi sodišča; ali če je znatno protislovje med onim, kar se navaja v razlogih o vsebini listin, ki so v spisih, ali o izpovedbah pred sodiščem, in med samimi temi listinami ali zapisniki o zasliševanju in o razpravi;

7. če se je smatralo sodišče nepravilno za stvarno pristojno;

8. če je sodišče protizakonito zavrnilo obtožbo, češ, da ni stvarno pristojno;⁷

9. če ni sodišče z izrečeno sodbo popolnoma rešilo predmeta obtožbe;⁸

10. če je sodišče z izrečeno sodbo prekoračilo obtožbo zoper predpise § 273., odst. 2., v zvezi s § 284.

¹ Errores in procedendo.

² Gl. §§ 25., 207.

³ K sestavi spada tudi zapisnikar; ni pa v nadaljevanju te določbe rečeno, da mora biti isti zapisnikar zdržema prisoten. Gl. tudi št. 3.

⁴ Gl. §§ 93., odst. 3.; 168., 169., 178. Neveljavnost se tiče tako izpovedb kakor tudi dejanj.

⁵ Gl. op. ² pri § 333.

⁶ Torej: če ima glavo ali uvod, tenor ali dispozitivni del, tudi podpise, ne pa tudi razloge (§ 292.).

⁷ Gl. § 276. (na kraju).

⁸ Gl. § 292., št. 2.

Odločbe: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjesečnik, 1937., str. 19.]: Izmenjanje zapisnikarja glavne razprave ni kršitev zakona po § 336., št. 2. Pod sankcijo je stavljena samo nepretrgana prisotnost sodnikov na vsej razpravi. Treba je le, da je pri glavni razpravi vedno zapisnikar navzočen.

Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjes. 1937., str. 13.]: Izpremembra rednega kazenskega senata pri apelacijskem sodišču v toku pripravljalnega postopka, ki mu je bila neka kazenska zadeva dodeljena radi poslovanja, ni nikakšna kršitev zakona po § 336.

Zagreb, S. S. B., z dne 9. decembra 1930. [Slov. Prav., št. 190]: S tem, da prvo sodišče ni dalo preiskati duševno stanje obtoženca in priče, le-te v pogledu verjetnosti njenega pričevanja, ni kršen zakon v smislu § 336., št. 5., ako se ni trdilo, da je dobil obtoženec živčni napad vprav o času dejanja, ki je pod obtožbo.

Zagreb, S. S., z dne 11. marca 1937 [Mjeseč. 1937., str. 267.; Pravni život, 1937., str. 160]: Policijski zapisniki o zaslišanju oseb niso dokazna sredstva v smislu kazenskega postopnika. Zato zavrnitev predloga tožilca, da naj se ti zapisniki preberejo na glavni razpravi, ni kršitev zakona v smislu § 336., št. 5.

Zagreb, S. S. B., z dne 18. februarja 1930. [Slov. Prav., št. 167]: Da je sodeče sodišče prišlo glede duševnega stanja obtoženca o času dejanja v pogledu njegove vračunljivosti po svobodni oceni vseh razpravnih podatkov (§ 274.) do drugih dejanskih zaključkov kakor izvedenca, se ne da izpodbijati z revizijskim razlogom protislovja v smislu § 336., št. 6.

§ 337. — S sodbo je prekršen materialni zakon:¹

1. če je prekršilo sodišče (§ 335.) zakon s svojo odločbo o vprašanju:

a) ali je dejanje, zaradi katerega se obtoženec preganja, sploh kaznivo dejanje;²

b) ali je kaj okolnosti, zbog katerih je krivda izključena ali kaznivost izključena ali ukinjena;³

c) ali ni obtožbe, predloga ali odobritve upravičene osebe ali oblasti za pregon, kakor to zahteva zakon;⁴

č) ali je kaj drugih okolnosti, zbog katerih je obtoženčev pregon nedopusten;⁴

2. če se je uporabil na kaznivo dejanje, glede katerega je obtoženec proglašen za krivega, tak kazenski zakon, ki se nanj ne more uporabiti, ne glede na to, ali odrejata eden in drug zakon enako kazen;⁵ in

3. če je sodišče z odločbo o kazni ali očuvalnih odredbah (§ 332.) prekoračilo svojo kazensko oblast ali je prekršilo določbe § 358., odst. 2., in § 371., odst. 4., v zvezi s § 327.

¹ Errores in iudicando.

² Po občnem kazenskem zakoniku kakor tudi po posebnih zakonih (gl. § 1., odst. 1.), za katero so pristojna redna sodišča (gl. § 208., odst. 1., št. 1.).

³ Prim. § 280., odst. 1.

⁴ Prim. op. ³ do ⁶ pri § 276.

⁵ Za oprostilno sodbo to ne velja.

Odločbe: Zagreb, S. S. B., z dne 24. sept. 1931. [Slov. Prav., št. 207]: Izrek sodbe glede vzgojnih sredstev se ne da pobijati z revizijskimi razlogi v smislu § 337., ker se smejo na ta način pobijati le odločbe o kazni ali očuvalnih odredbah.

Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjeseč. 1937., str. 16., 17]: Odobritev narodne skupščine, da se narodni poslanec izroči kazenskemu sodišču, je procesni pogoj, ne pa tista odobritev, o kateri govori § 84. kz., pa §§ 2., 267. Na to odobritev se nanaša § 387., št. 1., „č“, ne pa „c“. Izvedba kazenskega postopka in obsodilna sodba brez kakršnekoli odobritve narodne skupščine pomeni kršitev materialnega zakona po § 337., št. 1., „č“, zaradi katere se mora prvosodna sodba razveljaviti (§ 346., odst. 1., št. 3.) in po § 276. izreči sodba, ki obtožbo zavrne.

Sarajevo, vrh. sod., z dne 3. febr. 1934. [Timoškin, str. 59.]: Če daje zakon sodišču pravico izbire med dvema ali več kaznimi ali vštetja že prestane kazni ali izreka odločbe o pogojni sodbi itd., ni govora o prekoračenju kazenske oblasti, torej niti ne o reviziji. Če pa, nasprotno, sodišče obsodi obtoženca na kazen, ki sploh ni predvidena v zakonu, ali na očuvalno odredbo, ki se ne sme izreči, ali na kazen,

ki je večja ali nižja kot je po zakonu dopustno itd., je gotovo meja kazenske oblasti, predvidena v § 337., št. 3., prekoračena.

§ 338. — ⁽¹⁾ Na prekršitve zakona, omenjene v § 336., št. 2., se pritožilec,¹ ki je imel na glavni razpravi branilca, ne more sklicevati v reviziji, če mu je bila okolnost, ki vsebuje prekršitev zakona, znana še pred glavno razpravo ali če je zvedel zanjo v toku same razprave, a temu ni ugovarjal takoj pri pristopu k razpravi² ali z mesta, čim je zvedel za to.

⁽²⁾ Na prekršitev zakona, navedeno v § 336., št. 3., se pritožilec ne more sklicevati v obtoženčevo škodo.

⁽³⁾ Na prekršitve zakona, omenjene v § 336., št. 4. in 5., se ni moči sklicevati v obtoženčevo korist, če se nedvomno vidi, da prekršitev formalnosti glede obtoženca nikakor ni mogla nepovoljno vplivati na odločbo sodišča. V obtoženčevo škodo pa se more sklicevati tožilec na te prekršitve samo, če se vidi, da je mogla prekršitev formalnosti pri odločbi sodišča neugodno vplivati na obtožbo in če se je poleg tega tožilec ob priliki te prekršitve protivil in zahteval, naj izda sodišče rešitev.

⁽⁴⁾ Prekršitve zakona, navedene v § 336., št. 7. in 8., se vpoštevajo po službeni dolžnosti.

⁽⁵⁾ Prekršitve materialnega zakona (§ 337., št. 1. do 3.) se vpoštevajo tudi po službeni dolžnosti, če so se dogodile v obtoženčevo škodo (§ 352.).

⁽⁶⁾ Zoper sodbo, s katero se obtoženec oprašča obtožbe, se sme prigrasiti revizija tudi v obtoženčevo korist, toda samo zbog prekršitev, omenjenih v § 337., št. 1.,³ vendar pa tudi to samo, če se je izrekla oprostitev zbog okolnosti, ki krivdo iz-

ključujejo ali obtoženčevo kaznivost izključujejo ali ukinjajo.⁴

¹ Gl. op. ² pri § 333.

² Gl. op. ⁵ pri § 246.

³ Citat se je glasil prvotno „v § 336., št. 1. in 2...“; z zakonom z dne 9. okt. 1931. pa je bil pravilno izpremenjen v „§ 337., št. 1.“

⁴ Prim. § 280.

Odločba: Novi Sad, kas. sod., odd. B., iz l. 1936, brez točnega datuma [Pravni život, 1937, str. 134.]: Predpis § 338., odst. 1., omenja sicer samo „pritožilca, ki je imel na glavni razpravi branilca“; vendar se ta predpis nanaša tudi na državnega tožilca.

§ 339. — (1) Revizija se priglasí pri sodišču, ki je izreklo sodbo, v treh dneh po razglasitvi sodbe. Po pravočasno priglašeni reviziji se vroči pritožilcu prepis sodbe, da obrazloži revizijo, razen če je ob priglasitvi tudi obrazložil revizijo ali če se je odpovedal vročitvi. Če obtoženec pri razglasitvi sodbe ni bil prisoten, mu teče rok za priglasitev od dne, ko mu je bila sodba priobčena ali vročena (§ 290.).

(2) Priglasitev revizije zadrži izvršitev sodbe. Toda obtoženec, ki je obtožbe oproščen ali ki je bila zoper njega obtožba zavrnjena (§ 276.) ali ki je kazni, izrečeno s prvostopno sodbo, dotlej v preiskovalnem zaporu že prestal,¹ se izpusti, če je v preiskovalnem zaporu, v prostost, razen če se je zavrnila obtožba zoper njega zbog nepristojnosti (§ 227.) in je preiskovalni zapor obvezen (§ 119., odst. 2.) ali se je po pravici bati, da pobegne.

¹ Besede za citatom (§ 276) do „se izpusti“ so bile dodane z uredbo z dne 20. marca 1935. Dodatek je bil poreden zbog določbe § 77. kz., čije uporaba spada v dispozitivni del sodbe (§ 281., odst. 1., št. 4.).

Odločba: Zagreb, apel. sod., z dne 12. januarja 1935. [Mjesečnik, 1935., str. 235]: Oprostilna sodba razprši sum, da je obtoženec storil kaznivo dejanje; za to naj se vkljub reviziji državnega tožilca pusti v prostost (Quaestio facti! Op. pis.)

§ 340. — (1) Pritožilec ima pravico, izročiti v nadaljnjih osmih dneh, ko mu je bila sodba vročena, odnosno ko je priglasil revizijo, sodišču (§ 84.) obrazložitev revizije pismeno v dveh ali več izvodih, kakor je pač eden ali je več nasprotnikov, ali pa jo podati ustno na zapisnik pri sodišču.¹ Če hoče, da se vzame njegova pritožba v razpravo, mora označiti v priglasitvi ali v obrazložitvi posamič, jasno in določno prekršitve zakona (§ 336., št. 1 do 10., in § 337., št. 1. do 3.), če pa ugovarja pogreškom in nedostatom postopanja, tudi činjenice, ki vsebujejo te pogreške ali nedostatke.²

(2) V priglasitvi ali v obrazložitvi revizije zaradi dokaza trditev, navedenih v reviziji, kolikor se nanašajo samo na prekršitve formalnega zakona po § 336., št. 2., 4. in 5., se sme sklicevati pritožilec tudi na nove činjenice in dokaze s točno označbo vseh okolišnosti, ki so sposobne za oceno njih veljavnosti.³

(3) Če je podal obtoženec priglasitev ali obrazložitev revizije na zapisnik pri sodišču, se odpravijo nedostatki in nejasnosti po možnosti z njegovim sodnim zaslišanjem.⁴

¹ En izvod ostane vedno v sodnih spisih.

² Gl. § 341., št. 2.

³ Beneficium novorum je tu v primeri z onim pri prizivu (§ 335.) utesnjen. (Prim. še § 343., odst. 2.)

⁴ Gl. § 3.

§ 341. — Revizijo zavrne okrožno sodišče samo:

1. če se je podala priglasitev prepozno, a se ni izročila prošnja za postavitev v prejšnji stan

(§ 326.), ali če jo je podala oseba, ki ni upravičena za revizijo¹ ali ki se ji je odpovedala ali je odstopila od revizije;

2. če ni ne v priglasitvi ne v obrazložitvi posamič, jasno in določno označena kakšna izmed prekršitev zakona (§ 336., št. 1. do 10., in § 337., št. 1. do 3.) ali če niso vsaj z razločnim opozorilom ali posebe navedene činjenice, iz katerih izvira prekršitev zakona (§ 340., odst. 1.);

3. če se ni podala označba prekršitve zakona, kakor se zahteva pod št. 2., na zapisnik pri sodišču ali s pismeno vlogo v dveh ali več izvodih (§ 340., odst. 1.), ki jih podpiše upravičeni branilec, kolikor ne gre za revizijo državnega tožilca (§ 325.). Če nima pismena vloga samo branilčevega podpisa ali če se ni izročila v dveh ali več izvodih, se vrne ta vloga najprej pritožilcu, da jo popravi v treh dneh po prejemu ali da poda v istem roku obrazložitev revizije na zapisnik pri sodišču.²

¹ Gl. § 324.

² Gl. predpise za brzojavno priglašene revizije v § 29. kpr.

³ Odločba: Beograd, kas. sod., neznanega dne [Arhiv, 1937., str. 185]: Kadar prvostopno sodišče zavrne, čeprav morda pogrešno, revizijo kot nepravilno, pa dobi rešitev o zavrnitvi pravno moč, tedaj o priglašenem in obrazloženem prizivu obdolženca, ki vsebuje hkratu obrazložitev revizije, ne sme odločiti kasacijsko sodišče kot revizijsko sodišče, ampak samo apelacijsko sodišče kot prizivno sodišče.

§ 342. — (1) Zoper rešitev sodišča prve stopnje, s katero se po § 341. revizija zavrne, je dopustna pritožba, ki se mora izročiti v treh dneh istemu sodišču. To sodišče jo pošlje v nadaljnjih treh dneh s spisi vred kasacijskemu sodišču. Ta pri-

tožba ne zadrži izvršitve, če se ne zdi sodišču potrebno, odrediti drugače.

(2) Kasacijsko sodišče odloči o tej pritožbi v seji, ko je zaslišalo vrhovnega državnega tožilca.¹

(3) Ako kasacijsko sodišče ugotovi pritožbi, teče v primeru § 341., št. 1., rok, v katerem je izročiti obrazložitev revizije, če se ni že izročila, od dne, ko se priobči rešitev kasacijskega sodišča. Če ni bil prepis sodbe, zoper katero je priglasil pritožilec revizijo, že prej vročen, se mu vroči obenem s to rešitvijo o pritožbi.

(4) Če kasacijsko sodišče zavrne pritožbo, vrne spis sodišču prve stopnje; če pa je bil z revizijo združen priziv, pošlje spise apelacijskemu sodišču, da reši priziv.²

(5) Če spozna kasacijsko sodišče, ko zavrne pritožbo kot neosnovano, da se je vložila očitno iz objesti ali s a m o³ zaradi zavlačevanja, izreče zoper pritožilca ali po o k o l n o s t i h z o p e r n j e g o v e z a s t o p n i k e³ denarno kazen do d v a³ tisoč dinarjev.

¹ Prim. § 331., odst. 2.

² Prim. § 353.

³ Prvotno besedilo se je glasilo, da se izreče zoper pritožilca ali „njegovega branilca“ kazen do (en) tisoč dinarjev. Zgorejšnje izpremembe so bile odredjene z uredbo z dne 20. marca 1935.

§ 343. — (1) Če revizija ustreza zakonitim predpisom, se priobči en izvod izročene obrazložitve nasprotni stranki z opozoritvijo, da more izročiti v osmih dneh sodišču svoje nasprotne razloge pisмено ali na zapisnik pri sodišču.

(2) Zaradi izpodbijanja trditev v reviziji se sme sklicevati stranka v nasprotnih razlogih, podprtih z novimi činjenicami in dokazi (§ 340., odst. 2.), na nove činjenice in dokaze, katerih važnost mora razložiti.¹

(³) Sodišče pošlje takoj, čim prejme te nasprotne razloge ali se jim upravičenec² odpove ali čim izteče rok, odrejen za njih izročitev, vse spise z revizijo in nasprotnimi razlogi vred kasacijskemu sodišču v rešitev.

¹ Gl. op. ³ pri § 340.

² Gl. § 6., odst. 8.

§ 344. — (¹) Kasacijsko sodišče odloči o predmetu, ki prispe k njemu zbog revizije, izven seje ali v seji senata ali na javni razpravi.

(²) Izven seje odloči kasacijski sodnik, odrejen za poročevalca, z odobritvijo senatnega predsednika¹ o tem, da pošlje spise takoj vrhovnemu državnemu tožilcu² v pregled, ali o potrebi, da se dopolnijo spisi ali dobavijo pojasnila o prekršitvi formalnosti, navedeni v reviziji,³ ali o tem, da se takoj odredi dan za javno razpravo.

(³) V seji vzame senat kasacijskega sodišča revizijo v razpravo, če predlaga vrhovni državni tožilec spričo njemu poslanih spisov ali pa poročevalec, da se izreci kakšna izmed rešitev, omejenih v §§ 345. in 346. Vendar pa sme izvrševati kasacijsko sodišče v seji, če odloči po § 345., da se revizija zavrne, tudi svojo pravico, ki mu jo daje odredba § 338., odst. 4. in 5., in § 352., ko je zaslišalo vrhovnega državnega tožilca.

(⁴) V vseh drugih primerih se odredi takoj brez posebne rešitve kasacijskega sodišča dan za javno razpravo predmeta. Javna razprava se sme odrediti tudi ob priliki, ko se posvetuje kasacijsko sodišče v seji.

¹ Gl. § 76., odst. 2. O določevanju poročevalcev in njihovih dolžnosti gl. § 106. kpr.

² Gl. § 68. tpr.

³ Prim. §§ 340., 341.

§ 345. — (1) Ko je kasacijsko sodišče zaslišalo vrhovnega državnega tožilca, zavrne v seji — ako se mu ne zdi, da je treba dobaviti stvarna pojasnila o prekršitvi formalnosti, navedeni v reviziji, zlasti pa tudi o nedostatkih zapisnika o glavni razpravi (§ 340., odst. 2., in § 343., odst. 2.) — revizijo z rešitvijo (§§ 353. in 354.):

1. če bi jo bilo moralo zavrniti že samo sodišče prve stopnje¹ po § 341. ali če se je prekršitev, glede katere se trdi, da obstoji, že odpravila z rešitvijo kasacijskega sodišča, ki je bila izrečena v isti stvari;² in

2. če spozna glede revizije, ki se sklicuje na prekršitve zakona, omenjene v §§ 336. in 337., da je treba zavrniti revizijo kot očitvidno neosnovano³ brez nadaljnje razprave.

(2) Ko kasacijsko sodišče izreka te rešitve, sme uporabiti tudi odredbo § 342., odst. 5.⁴

(3) Rešitev po predpisih tega paragrafa sme izreči kasacijsko sodišče tudi pri posvetovanju o pritožbi po § 342., če jo je spoznalo za osnovano in če je bila obrazložitev revizije izročena ali je rok za izročitev obrazložitve iztekkel.

¹ Kot iudex a quo.

² Tukaj so mišljeni (kakor prej v § 286. avstr. k. pr. r. ali § 282. IVa. hrv. kp.) vsi mogoči revizijski razlogi, ki so bili že predmet kakšne revizijske rešitve v isti stvari, ker je v njej kasacijsko sodišče nekoč poprej razpravljalo in stvar po razveljavljenju sodbe vrnilo (remitiralo) iudexu a quo; gl. § 358., odst. 3.

³ Očitvidno — pomeni, da je revizijski razlog oprt na takoj kot neresnično spoznano trditev ali če stoji sicer naravnost v protislovju s spisi ali pravili logičnega mišljenja.

⁴ T. j. izreči disciplinsko kazen.

§ 346. — ⁽¹⁾ Ko je kasacijsko sodišče zaslišalo vrhovnega državnega tožilca, sme reviziji v seji ugoditi in sodbo razveljaviti:

1. če spozna, da apelacijsko sodišče, ki je zavrnilo ugovor zoper obtožnico in dopustilo¹ obtožbo, ni bilo pristojno (§ 336., št. 1.);

2. če se je priglasila revizija v obtoženčevo korist in kasacijsko sodišče spozna, da se mora odrediti nova glavna razprava; in

3. če se je priglasila revizija v obtoženčevo korist, pa kasacijsko sodišče spozna, da je sodišče prve stopnje prekoračilo obtožbo (§ 336., št. 10.) ali da je v obtoženčevo škodo prekršilo materialni zakon (§ 337., št. 1. do 3.).

⁽²⁾ V prvem primeru pošlje kasacijsko sodišče stvar v rešitev pristojnemu apelacijskemu sodišču, če pa se mu zdi potrebno, da se postopek po predpisu § 206., odst. 1., popravi, jo pošlje sodišču prve stopnje v popravo in nadaljnji postopek. V drugem primeru pošlje stvar na novo razpravo (§ 352., odst. 2., stavek 3.) ali istemu ali drugemu okrožnemu sodišču, ki je za stvar pristojno. V tretjem primeru izreče kasacijsko sodišče samo v seji sodbo² o stvari, če so bile v sodbi prve stopnje ugotovljene činjenice,³ na katere se mora po pravilni uporabi zakona opreti sodba (§ 350., št. 5., in § 352., odst. 2., stavek 3.).

¹ Gl. § 209., odst. 1.

² Prim. §§ 350., 354., odst. 2.; 355., odst. 2., 357., odst. 2.

³ Gl. § 293., odst. 1.

§ 347. — ⁽¹⁾ Dan za javno razpravo pred senatom kasacijskega sodišča se odredi tako, da ostane obtožencu, njegovemu zakonitemu zastopniku, če je ta priglasil revizijo, zasebnemu tožilcu ali zasebnemu udeležencu kot tožilcu za pripravo

rok osmih dni od vročitve obvestila.¹ V obvestilu je treba opomniti, da se bodo, če ne pridejo na razpravo, prečitali revizija ali nasprotni razlogi in da se bo to vzelo za osnovo rešitvi.

(2) Če je obtoženec zaprt, ga je obvestiti o razpravi z dostavkom, da nima pravice, priti osebno, ampak da ga sme zastopati na razpravi samo branilec.²

(3) Če je obtoženec že imenoval branilca, se pošlje obvestilo samo temu.³

(4) Če je obtoženec maloleten ali če je obramba drugače obvezna, a ni izjavil ne obtoženec ne zakoniti zastopnik maloletnega obtoženca, da pošlje branilca sam na razpravo, postavi senatni predsednik obtožencu branilca izmed onih, ki žive v kraju, kjer je kasacijsko sodišče.²

(5) Razen tega sme postaviti senatni predsednik obtožencu branilca po službeni dolžnosti tudi, če spozna to po konkretnem primeru za potrebno.

(6) Brez prisotnosti vrhovnega državnega tožilca ali njegovega namestnika se javna razprava ne sme vršiti.

¹ Prim. § 215., odst. 1. O pristanku na skrajšanje roka tu ni govora.

² Gl. op. ⁴ pri § 60.

³ Izjema od pravila § 214., odst. 2.

§ 348. — (1) Razprava pred kasacijskim sodiščem je po odredbah §§ 222. do 226. javna. Za vzdrževanje reda in dostojanstva na zasedanju se uporabljajo predpisi §§ 229. do 231. Zapisnik o razpravi, ki mora obsezati v glavnem potek razprave, kakor tudi zapisnik o posvetovanju vodi zapisnikar.

(2) Razprava se začne s poročilom enega izmed kasacijskih sodnikov, ki ga odredi senatni predsednik za poročevalca. Poročevalec mora

razložiti potek dotedanjega postopka in navesti prekršitve, na katere se sklicuje revizija, kakor tudi sporne točke, ki izvirajo iz tega, ne da bi dal svoje mnenje o tem, kakšna odločba naj se izreče. Prečita se tudi sodba, kolikor se izpodbija.

(³) Nato dobi besedo pritožilec, da obrazloži revizijo, za njim pa nasprotnik, da mu odgovori. Če sta uporabili revizijo obe stranki, dobi besedo najprej vrhovni državni tožilec.¹ Obtožencu, če je prišel, ali njegovemu branilcu gre vsekako poslednja beseda. Če kakšna stranka, brez katere se sme razprava izvršiti, ni prišla, je prečitati njeno revizijo z obrazložitvijo ali njene nasprotne razloge.

(⁴) Če branilec ni prišel ali je predčasno odšel, a je obramba obvezna, se razprava prekine in se odredi drug branilec; če pa to ni mogoče, je treba razpravo preložiti in zoper branilca postopati po § 237., odst. 3.

(⁵) Po predsednikovi izjavi, da je razprava končana, se umakne sodišče na posvetovanje, da izreče sodbo.

¹ Analogno v zadevah, kjer gre za pregon na zasebno tožbo, zasebni tožilec ali zasebni udeleženec kot subsidiarni tožilec.

§ 349. — (¹) Kasacijsko sodišče oceni tudi rešitve, ki so bile izdane pred izpodbijano sodbo, če se ta opira nanje, kolikor se nanaša revizija tudi na te.

(²) Če spozna kasacijsko sodišče, da je revizija neosnovana, jo zavrne, in če se je uporabila očitvidno iz objesti ali zato, da bi se stvar zavlekla, obsodi pritožilca ali, kakršne so pač okolnosti, njegovega branilca ali zastopnika na denarno kazen do tisoč dinarjev.

§ 350. — Če kasacijsko sodišče spozna, da je revizija osnovana, razveljavi sodbo,¹ kolikor se izpodbija in kolikor se navedena prekršitev tiče sodbe (§ 338., odst. 4. in 5., in § 352.), ter izreče po različnosti prekršitve sodbo² in postopa nadalje po nastopnih predpisih:

1. če gre za prekršitev, omenjeno v § 336., št. 1., pošlje stvar pristojnemu apelacijskemu sodišču, če pa spozna za potrebno, da se postopek po predpisu § 206., odst. 1., popravi, sodišču prve stopnje v popravilo in nadaljnji postopek;

2. če spozna, da obstoji kakšna izmed prekršitev, omenjenih v § 336., št. 2. do 6., odredi novo glavno razpravo ter pošlje stvar po svoji izprevidnosti istemu ali drugemu okrožnemu sodišču;

3. če spozna, da je sodišče prve stopnje stvarno nepristojno (§ 336., št. 7.), odredi, da se pošlje stvar pristojnemu sodišču, in odloči obenem, ali naj se preiskovalni zapor ukine ali vzdrži v moči;

4. če spozna, da je sodišče prve stopnje protizakonito zavrnilo obtožbo zbog svoje nepristojnosti ali da ni rešilo predmeta obtožbe (§ 336., št. 8. in 9.), mu naloži kasacijsko sodišče, naj izvrši novo razpravo in izreče novo sodbo, ki se omeji v drugem primeru samo na nerešene točke obtožbe;

5. če spozna, da je sodišče prve stopnje prekoračilo obtožbo (§ 336., št. 10.) ali da je prekršilo materialni zakon (§ 337., št. 1. do 3.), izreče kasacijsko sodišče samo sodbo o stvari ter jo opre na činjenice, ki jih je ugotovilo sodišče prve stopnje, ne da bi bilo prekoračilo obtožbo; pri tem se drži načela, omenjenega v § 327. Če pa kasacijsko sodišče spozna, da v sodbi ali v njenih razlogih niso ugotovljene činjenice, na katere bi se bila morala po pravilni uporabi zakona

opreti sodba, pošlje stvar na novo razpravo in v odločitev istemu ali drugemu okrožnemu sodišču, po okolnostih pa tudi pristojnemu sodniku poedincu okrožnega ali okrajnega sodišča.

¹ T. j. prvostopnega sodišča (*iudex a quo*).

² T. j. sodbo kasacijskega sodišča (*iudex ad quem*), v kateri postopa nadalje po predpisih, št. 1. do 4. edinega odstavka tega paragrafa. Št. 5. pa pomeni posebni postopek, ker gre tu za izdajo ali sodbe kot dokončne razsoje v stvari ali sodbe, ki daje po razveljavljenju prejšnje sodbe *iudex-a a quo nova* navodila.

§ 351. — Če je naperjena revizija samo zoper poedine odločbe, ki so obsežene v sodbi, in kasacijsko sodišče spozna, da se dado izločiti iz vsebine celokupne sodbe, sme razveljaviti izpodbijano sodbo samo deloma.¹ Tako sme storiti kasacijsko sodišče tudi, če se opira izpodbijana sodba na več kaznivih dejanj, a se omejuje revizija samo na postopek ali na odločbo o poedinih teh dejanj, ako je uverjeno, da se sme izvršiti delna ponovitev postopka ali da se more izdati tudi brez ponovitve nova odločba o poedinih teh dejanj.²

¹ T. j. glede „poedinih odločb“.

² Ni predvideno, da bi smelo kasacijsko sodišče nekatere odločbe napadene sodbe rešiti v seji (§ 345.), druge pa še le po javni razpravi (§ 348.).

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjesečnik 1937., str. 14]: Če kasacijsko sodišče razveljavi v pogledu enega „od več kaznivih dejanj, ki so v realnem steku, prvostopno sodbo in odredi glavno razpravo, mora z ozirom na predpise §§ 1. in 351. samo odmeriti kazen za drugo kaznivo dejanje, glede katerega je prvostopno sodbo razveljavilo in obtoženca proglasilo za krivega, toda po milejši kvalifikaciji; ne sme pa prepustiti odločbo o kazni za to dejanje novi sodbi za obe kaznivi dejanji. Kolikor

pride na osnovi odrejene nove glavne razprave do obsodilne sodbe, mora prvostopno sodišče postopati v smislu § 286. kp. in § 62. kz.

§ 352. — (1) Kasacijsko sodišče se omeji praviloma samo na preskušanje onih prekršitev, ki jih pritožilec v reviziji posebno poudarja ali na katere vsaj razločno kaže.

(2) Če pa se kasacijsko sodišče ob čigarkoli reviziji uveri, da so se prekršili predpisi o stvarni pristojnosti sodišč (§ 336., št. 7. in 8., in § 338., odst. 4.) ali da se je v obtoženčevo škodo prekršil materialni zakon (§ 337., št. 1. do 3., in § 338., odst. 5.) ali da so iste prekršitve, zbog katerih je izdalo odločbo v obtoženčevo korist, koristne tudi za kakšnega izmed soobtožencev, ki ni priglasil revizije ali vsaj ne v tej smeri, postopa po službeni dolžnosti, kakor bi bila revizija priglašena zbog teh prekršitev.¹

¹ Beneficium adhaesionis; prim. § 208., odst. 2.; § 304. odst. 4.; § 408., odst. 2.

§ 353. — (1) Če je z revizijo v zvezi tudi priziv, odloči kasacijsko sodišče po rešitvi revizije ali istočasno tudi o prizivu, ko je zaslišalo vrhovnega državnega tožilca.¹

(2) Če se je priglasil priziv edino v obtoženčevo korist, se drži kasacijsko sodišče načela, omenjenega v § 327.^{2 3}

¹ Tudi če gre za priziv zasebnega tožilca.

² Zabрана reformationis in peius.

³ Prim. drugačen postopek po § 342., odst. 4.

§ 354. — (1) Ko je kasacijsko sodišče zaslišalo vrhovnega državnega tožilca, sme ob posvetovanju v seji (§ 345.) ali po javni razpravi o čigarkoli reviziji po službeni dolžnosti razveljaviti

sodbo prve stopnje¹ in odrediti novo glavno razpravo v obtoženčevo korist, če nastane znaten dvom o resničnosti činjenic, na katere se sodba opira, pa se ta dvom ne odpravi niti s poedinimi poizvedbami,² ki jih je odredilo.

(²) Vendar pa sme kasacijsko sodišče v takem primeru takoj izreči tudi novo sodbo, s katero se obtoženec oprosti obtožbe ali se uporabi nanj milejši kazenski zakon. Toda za tako sodbo je treba soglasnosti vseh senatnih sodnikov.

¹ T. zv. izredno revizijskopravno razveljavljenje (še ne pravnomočne) sodbe iudex-a a quo, ker se konstatira error in facto.

² Prim. glede odreditve poizvedb §§ 344., odst. 2.; 345., odst. 1.

§ 355. — (¹) Ko je kasacijsko sodišče zaslišalo vrhovnega državnega tožilca, sme odrediti, ne da bi se vezalo na pogoje za obnovo kazenskega postopanja (§ 362.), po službeni dolžnosti novo glavno razpravo ali obnovo kazenskega postopka v korist obsojene osebe,¹ če nastane dvom, omenjen v prvem odstavku § 354., ob posvetovanju² o zahtevi za zaščito zakona (§§ 41. in 357.) ali ob preskušanju spisov, ki ga izvrši na posebno zahtevo vrhovnega državnega tožilca. Vendar pa sme postopati kasacijsko sodišče tudi v takem primeru po § 354., odst. 2.

(²) Če odredi kasacijsko sodišče, da se mora kazensko postopanje obnoviti, se uporabijo predpisi §§ 368., 370. in 371.

(³) Ali naj se zadrži izvršitev kazni in poveri nadaljnji postopek drugemu pristojnemu sodišču,³ o tem odloči kasacijsko sodišče.

(⁴) Predloge vseh drugih oseb, razen vrhovnega državnega tožilca, da se izdaj odločba kasacijskega sodišča v smislu tega paragrafa, za-

vrne z mesta brez razprave sodišče, ki se mu podado.

¹ T. zv. izredna revizijskopravna obnova kazenskega postopka v korist pravnomočno obsojene osebe, ker se konstatira error in facto.

² Prvotno se je glasilo besedilo (ob posvetovanju) „o poročilu, ki mu je bilo predloženo po § 283., odst. 2., ali“ (o zahtevi). Pod narekovaji navedene besede so bile črtane z uredbo z dne 20. marca 1935.

³ Ni izključeno, da smatra kasacijsko sodišče okrajno sodišče za pristojno. Gl. § 358., odst. 2.

§ 356. — (1) Ko je posvetovanje dovršeno in sodba izrečena, jo razglasi kasacijsko sodišče z razlogi javno (§ 225., odst. 4.).¹ Potem pošlje sodbo² praviloma s spisi vred neposredno v izvršitev sodišču prve stopnje.

(2) Rešitev kasacijskega sodišča,³ sprejeto v seji, kakor tudi sodbo, razglašeno po javni razpravi v obtoženčevi odsotnosti, priobči sodišče prve stopnje nemudoma obtožencu, če je v zaporu, drugače pa mu jo vroči v overovljenem prepisu. Če je uporabil revizijo obtoženčev zakoniti zastopnik ali zasebni tožilec ali zasebni udeleženec kot tožilec, obvesti sodišče prve stopnje o teh odločbah tudi nje z vročitvijo prepisa.⁴

¹ Izreka se v imenu Njegovega Veličanstva Kralja. Gl. § 2. zus.

² Pismo izdelano (gl. § 291., ki se uporablja analogno).

³ Gl. § 2. zus.

⁴ Za tem odstavkom je sledil v prvotnem besedilu še četrti odstavek, ki je bil z zak. z dne 9. okt. 1931. črtan. Urejeval je vprašanje predložitve smrtne obsodbe po rešitvi pravnih sredstev zoper njo. To vprašanje pa je odpadlo s črtanjem prejšnjega § 283.

§ 357. — (1) Za javno razpravo o zahtevi za zaščito zakona, ki jo poda vrhovni državni tožilec (§ 41.) neposredno kasacijskemu sodišču,¹ veljajo predpisi §§ 348. do 356., odst. 1., s to razliko, da sodeluje na razpravi samo vrhovni državni tožilec,² dočim se ne obvestijo o razpravi ne obtoženec ne branilec ne druge osebe.

(2) Če spozna kasacijsko sodišče,³ da je podana zahteva za zaščito zakona osnovana, izreče sodbo, da se je v kazenskem predmetu s pobijano rešitvijo, naredbo, dejanjem, izvršenim postopkom, ali izrečeno sodbo prekršil (§ 335.) zakon. Če smatra to zahtevo za neosnovano, jo s sodbo zavrne. Odločba kasacijskega sodišča, da se je zakon prekršil, nima zoper obtoženca praviloma nikakršnega učinka.

(3) Če pa je obtoženec s sodbo, s katero se je prekršil zakon, obsojen na kazen, ga oprosti kasacijsko sodišče, kakršne so pač okoliščnosti, po svoji izprevidnosti obtožbe ali zavrne tožbo ali pa uporabi nanj milejši kazenski zakon ali odredi, da se ponôvi zoper njega kazenski postopek ali samo glavna razprava pred istim ali drugim pristojnim sodiščem prve stopnje. Če spozna, da civilno kazensko sodišče sploh ni pristojno za presojeno stvar, razveljavi sodbo in odredi, da se izrôči stvar pristojnemu oblastvu.

(4) Sodbo, izrečeno po tretjem odstavku tega paragrafa, naznani sodišče prve stopnje obtožencu in oškodovancu z vročitvijo njenega prepisa.

¹ Gl. § 410., odst. 2.

² Izključen je zasebni tožilec ter zasebni udeleženec kot subsidiarni tožilec.

³ V senatu petih sodnikov; le če je zahteva za zaščito zakona naperjena zoper (prejšnjo) odločbo kakšnega senata kasacijskega sodišča, enajstih sodnikov. Gl. § 75., odst. 2., št. 3., pa § 47. in 48., št. 4., zus.

Odločba: Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjesečnik, 1937., str. 15]: Sodba kasacijskega sodišča za zaščito zakona služi praviloma nižjim sodiščem kot pouk, ki drži toliko, kolikor drže njeni razlogi. Na pravno pojmovanje je v tem primeru vezano prvo-stopno sodišče izjemoma tedaj, če se s tisto sodbo odredi nova glavna razprava (§ 358., odst. 2., v zvezi s §§ 357., odst. 3., in 358., odst. 1.).

Niti sodba, izrečena za zaščito zakona v senatu enajstorice, ne veže drugega rednega sodišča, ampak le ono, ki mu je bila vrnjena kazenska stvar na ponovno presojo.

§ 358. — (1) Sodišče prve stopnje, ki se mu pošlje stvar po §§ 346., 350., 354., odst. 1., 355., odst. 1., in 357., odst. 3., na novo glavno razpravo, vzame za osnovo razpravi prejšnjo obtožnico, če ne odredi kasacijsko sodišče kaj drugega.

(2) Ob izrekanju sodbe na osnovi nove glavne razprave je sodišče prve stopnje vezano na pravno pojmovanje, na katerem je kasacijsko sodišče zasnovalo svojo odločbo in se mora poleg tega držati tudi^{1 2} načela, izrečenega v § 327.

(3) Zoper to novo sodbo je dopustna revizija zbog novih prekršitev zakona, omenjenih v §§ 336. in 337., kolikor niso že odpravljene z rešitvijo kasacijskega sodišča, ki se je izdala v isti stvari.

¹ Prvotno besedilo se je glasilo samo tako, da se naj drži prvo sodišče načela, izrečenega v § 327. Dodatek glede obveznosti pravnega pojmovanja je bil unešen z zakonom z dne 9. okt. 1931.

² Razpis min. pravde z dne 23. avg. 1930., št. 21473 (Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 91) pravi: „Min. pravde ni upravičeno avtentično tolmačiti predpise zak. o kp.; ono daje samo mnenja.“ (Prim. predpise glede enotnosti v sojenju: §§ 55., 58. zus. Gl. zlasti § 63. zus., ki predpisuje evidenco načelnih odločb, izrečenih na zahtevo vrhovnega državnega tožilca za zaščito zakona).

Odločbi: Zagreb, S. S. B., z dne 7. junija 1932. [Slov. Prav., št. 227]: Načelo, da so spodnje stopnje vezane na odločbo višje stopnje, ustanovljeno za okrožna in okrajna sodišča (§ 358. in § 399.), velja tudi za višje stopnje.

Zagreb, S. S., z dne 4. avg. 1936. [Mjesečnik, 1937, str. 14, 15]: Kazenska sodišča so vezana samo na zakon (§ 1. kz., § 1. kp., čl. 100. ustave). Edina izjema od tega pravila je predvidena v § 358., odst. 2., toda vezanost sodišča prve stopnje na pravno pojmovanje kasacijskega sodišča velja samo rebus sic stantibus, torej toliko, kolikor je na oni glavni razpravi ugotovljeno isto činjenično stanje, kot v razveljavljeni sodbi. Isto velja analogno tudi za postopek pred sodnikom poedincem. Na pravno pojmovanje, izraženo v sodbi kasacijskega sodišča ni formalno vezan noben kazenski senat kasacijskega sodišča, niti ne tisti, ki ga je izrekel, še manj pa kasacijsko sodišče kot tako. Dosledno je kasacijsko sodišče na svoje pravno pojmovanje v primeru § 358., odst. 2., vezano samo stvarno, kar znači, da ga sme izpremeniti tudi v isti kazenski stvari, če obstoje za to opravičeni razlogi.

V. Zahteva za obnovo kazenskega postopka.

§ 359. — (1) Kazenski postopek, ki se je končal s pravnomočno rešitvijo ali sodbo sodišča, se sme obnoviti samo na zahtevo upravičene osebe ob pogojih, navedenih v §§ 361. do 365.¹

(2) A tudi ne glede na pogoje in formalnosti, ki jih odredajo omenjeni paragrafi, sme pokreniti ali nadaljevati pristojno sodišče na zahtevo upravičenega tožilca kazenski postopek v nastopnih primerih:²

1. če so bile prejšnje poizvedbe ali preiskava ustavljene³ ali je bila obtožnica zavrtnjena, ker ni bilo zahteve upravičenega zasebnega tožilca ali predpisanega predloga ali odobritve upravičene osebe ali oblastva⁴ ali ker se ni moglo zoper storilca kaznivega dejanja postopati zato,

ker sodišče ni bilo pristojno (§ 277.), ali ker je storilec po storjenem dejanju duševno obolel⁵ ali ker je bil odsoten ali ga ni bilo moči najti ali ker je bila dobava kakšnega dokaza združena z velikimi težkočami — če se odpravijo ali če prestandejo zapreke, ki so ovirale pokrenitev ali nadaljevanje postopka, kolikor ni nastopilo zastaranje;⁶

2. če se je priznala⁷ pri dovrstitvi kazenskega postopanja tožilcu pravica pregona zbog drugih kaznivih dejanj (§§ 284. in 285.) ali če so se pojavile šele pozneje osnove suma o drugem prej⁸ storjenem kaznivem dejanju, kolikor ni nastopilo zastaranje;

3. če je postopal o dejanju, ki je zločinstvo, sodnik poedinec okrožnega ali okrajnega sodišča, kakor bi bil on pristojen soditi. Vendar pa je to dopustno samo tedaj, če še ni preteklo od odločbe sodnika poedinca šest mesecev ali, ako gre za zločinstvo, za katero določa zakon kot največjo mero kazni robijo ali zatočenje preko petih let,⁹ če ni preteklo več nego leto dni.¹⁰

¹ Velja tudi za tiskovne zadeve; gl. § 1., odst. 1., čl. 95. tisk. zak.

² Navedbe so taksativne.

³ Gl. §§ 96., 108. Vendar državni tožilec ni smel že izjaviti, da ne najde osnove za nadaljnji pregon. Gl. zlasti § 455., odst. 2.

⁴ Gl. §§ 206., odst. 1.; 208., odst. 1., štey. 3. (V poslednjem primeru gre za to, da se obtožba „ne dopusti“, v prvem, da se obtožnica „vrne“.)

⁵ Gl. § 253.

⁶ V vseh primerih pod št. 1. velja, da državna kaznovalna pravica ne sme biti že konsumirana.

⁷ V §§ 284. in 285. je uporabljen točnejši izraz: „pridrži“.

⁸ Gl. § 286., odst. 2., stavek 1., in odst. 3.

⁹ Ne pa dosmrtno robijo in smrtno kazen. Za te primere je sedaj predvidena samo obnova po § 365.

¹⁰ V vseh primerih odst. 2. tega paragrafa pride v resnici do nadaljevanja prekinjenega kazenskega po-

stopka ali celo do pokrenitve rednega postopka. Gre torej le za *slutvo-obnovo*.

§ 360. — ⁽¹⁾ Ne glede na pogoje in formalnosti, ki jih odreja § 362., sme predružačiti pristojno sodišče razen v primerih, omenjenih v §§ 352., 354., 355. in 357., na zahtevo upravičene osebe pravnomočno sodbo v nastopnih primerih:¹

1. če je bilo izrečenih z različnimi sodbami zoper istega obtoženca pravnomočno več kazni na prostosti, pa se ni uporabil predpis § 286. ali se niso uporabili predpisi kazenskega zakona o odmeri ene kazni, kjer bi se bili morali uporabiti.² V takem primeru sme pristojno sodišče prve stopnje z naknadno uporabo neuporabljenih predpisov na zahtevo državnega tožilca ali obsojenca predružačiti prejšnje sodbe,³ ko je zaslišalo obsojenca in njegovega branilca, kolikor gre za odmero kazni, in z novo sodbo odrediti eno kazen;

2. če se ne bi dala pravnomočna sodba, s katero se je izrekla za več dejanj ena kazen, po enem delu zbog pomilostitve ali iz drugih razlogov popolnoma izvršiti,⁴ sme sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji, na zahtevo državnega tožilca ali obsojenca, ko je zaslišalo obsojenca in njegovega branilca, izreči novo sodbo, s katero določi po novem stanju kazen, ki jo je še izvršiti.

⁽²⁾ Če izvirajo različne sodbe, omenjene pod št. 1., od različnih sodišč, je pristojno za rešitev ono sodišče, ki je sodilo o stvari, v kateri je bila izrečena najstrožja "vrsta kazni, ob istovrstnih kaznih ono, ki je izreklo največjo kazen, če pa sta vrsta in velikost kazni enaki, ono sodišče, ki je izreklo poslednjo kazen."^{5 6}

¹ Navedbe so taksativne. Upravičene osebe: Tožilci, obsojenci.

² Sodišče ni vedelo, da krši načela za odmero kazni pri steku različnih kaznivih dejanj.

³ Največkrat samo dve.

⁴ N. pr. ni mogoče doseči izročitve od tuje države (§ 498., odst. 3.).

⁵ Prim. določbo § 286., odst. 3., ki rešuje vprašanje o pristojnosti nekoliko drugače.

⁶ V tem paragrafu gre za „neprave obnove“, ki so korekture, potrebne zaradi naknadne konstatacije, da je prva sodba nevzdržljiva.

§ 361. — (1) Na zahtevo upravičenega tožilca se sme dopustiti, da se obnovi zoper izvestno osebo kazenski postopek, ki je bil pravnomočno ustavljen v poizvedbah ali v preiskavi ali zbog zavrnitve obtožnice ali zbog odstopa od obtožbe pred začetkom glavne razprave.¹ To je dopustno, izven primerov, omenjenih v § 359., samo, če pravica, preganjati to kaznivo dejanje, ni zastarana in če se predlože novi dokazi, ki so sposobni, dokazati obdolženčevo krivdo.²

(2) Toda na zahtevo zasebnega tožilca, ki je odstopil od svoje tožbe, se ne dopusti obnova postopka. Če pa je bil kazenski postopek ustavljen zato, ker zasebni tožilec v določenem roku ni izročil obtožnice ali ker ni prišel na glavno razpravo,³ a dokaže, da so ga nepremagljive zapreke zadržale, vložiti obtožnico ali priti, se sme dopustiti obnova postopka, ako zahteva to v treh dneh, odkar je zapreka prestala, in ako predloži v prvem primeru obenem obtožnico.⁴

¹ Po § 359., odst. 2., števil. 1., kazenski postopek še ni pravnomočno ustavljen.

² Tukaj so mišljena documenta vel facta noviter producta (ne samo: reperta). Sposobnost dokaza je v toliki meri potrebna, kakor se zahteva za obtožnico (§ 202., odst. 3.).

³ Prim. § 411., kjer gre tudi za ustno razpravo.

⁴ V tem paragrafu gre za pravo obnovo v pogledu sodnih rešitev, pa na škodo obdolženca.

§ 362. — Na zahtevo pravnomočne obsojene osebe se sme dopustiti tudi po prestani kazni obnova kazenskega postopka v njeno korist:

1. če dokaže, da je bila provzročena njena obsodba z lažno ali z lažno prenarejeno listino, ki se je uporabila za dokaz, ali z lažno izpovedbo prič ali soudeležencev ali z lažnim strokovnim mnenjem izvedencev, ki se je podalo ali prečitelo na glavni razpravi, ali s podkupitvijo preiskovalnega sodnika ali kakšnega izmed sodnikov, ki so sodelovali pri izrekanju sodbe, ali z drugim kaznivim dejanjem kakšnega teh sodnikov, kolikor se tiče to dejanje postopka;¹

2. če predloži nove činjenice ali nove dokaze,² ki so sposobni sami po sebi ali v zvezi s prej preiskanimi dokazi, provzročiti njeno oprostitev ali obsodbo zbog takega dejanja, na katero se mora uporabiti milejši kazenski zakon; ali

3. če sta bili zbog istega kaznivega dejanja izrečeni dve ali je bilo izrečenih več sodb in če se mora na osnovi vzporeditve teh sodb in činjenic, na katere se opirajo te sodbe, neizogibno smatrati, da je bila ista oseba zaradi istega dejanja drugič obsojena ali da je ena ali več obsojenih oseb nedolžnih ali krivih samo takega kaznivega dejanja, na katero se mora uporabiti milejši kazenski zakon od onega, po katerem se je sodilo.³

¹ Tukaj gre za *documenta vel facta noviter reperta ac producta*. Vzročna zveza med navedenimi listinami ali dejanji in obsodbo mora biti dokazana, t. j. zatrjevana in z dokaznimi navedbami podprta.

² Dokazi so *documenta vel facta noviter producta*; ni, da bi ne smeli biti obsojeni osebi že v toku predhodnega postopka zoper njo že znani. Zadostuje pa že ena činjenica ali en dokaz.

³ V tem paragrafu gre za pravo obnovo v pogledu pravnomočne sodbe, pa v korist živečega obsojenca (gl. § 363. kot nadaljevanje).

§ 363. — ⁽¹⁾ Razen obsojenca smejo zahtevati obnovo postopka po § 362. tudi po njegovi smrti vse druge osebe, ki so po § 324. upravičene, uporabiti pravno sredstvo v obtoženčevo korist. Če je obtoženec že podal zahtevo za obnovo postopka, smejo omenjene osebe po njegovi smrti nadaljevati postopek.

⁽²⁾ Državni tožilec in pristojno sodišče morata, če izvesta za činjenice ali okoliščnosti, omenjene v § 362., neposredno ali od kakšnega drugega sodišča ali oblasti, o tem obvestiti obsojenca ali drugo osebo, upravičeno za zahtevo; državni tožilec pa sme tudi sam predložiti zahtevo.

⁽³⁾ Če ne poda zahteve za obnovo postopka ne državni tožilec ne katerakoli od teh oseb v štirinajstih dneh, ko so bile obveščene, postavi pristojno sodišče, če pa zahteva nujnost, še prej, branilca, ki mora podati to zahtevo v najkrajšem času.¹

¹ V tem paragrafu gre za pravo obnovo v pogledu pravnomočne sodbe, pa v korist umrlega obsojenca. Izključena pa je vsaka obnova v škodo umrle osebe.

§ 364. — Na zahtevo državnega ali zasebnega tožilca se sme dopustiti obnova kazenskega postopka zbog kaznivega dejanja, glede katerega je bil obtoženec s pravnomočno sodbo oproščen obtožbe ali glede katerega je bila, izven primerov, omenjenih v § 359., št. 1., obtožba s pravnomočno sodbo zavrnjena. Vendar pa je to dopustno samo, če je obtoženec še živ, če pravica, preganjati to kaznivo dejanje, še ni zastarana, in če je:

1. bila provzročena sodba z lažno ali z lažno prenarajeno listino ali z lažno izpovedbo prič ali z lažnim strokovnim mnenjem izvedencev ali s podkupitvijo sodnikov ali z drugim kaznivim dejanjem sodnikov (§ 362., št. 1.) ali z drugim kaznivim dejanjem obtoženca ali kakšne druge osebe; ali

2. če obtoženec pozneje pred sodiščem ali izven sodišča verodostojno prizna dejanje, ki ga je obdolžen, ali če se pojavijo¹ nove činjenice ali novi dokazi, ki so sposobni sami po sebi ali v zvezi s prejšnjimi preiskanimi dokazi, ugotoviti obdolženčevo krivdo.²

¹ Tukaj gre za documenta vel facta noviter reperta. Glede vzročne zveze gl. op. ¹ pri § 362.

² V tem paragrafu gre za pravo obnovo v pogledu pravnomočne sodbe, pa v škodo oproščene živeče osebe.

§ 365. — Na zahtevo državnega tožilca se sme dopustiti obnova kazenskega postopka tudi zato, da se sodi obtoženec zaradi dejanja, zaradi katerega je bil pravnomočno obsojen, po strožjem kazenskem zakonu, toda samo ob pogojih, omenjenih v § 364., in če je poleg tega:

1. predvidena za storjeno zločinstvo smrtna kazen ali dosmrtna robija, dočim se je smela izreči po kazenskem zakonu, ki se je uporabil v prejšnji sodbi, samo časna robija;

2. če preseza največja mera kazenskega zakona, ki naj bi se uporabil za zločinstvo, deset let, dočim se je odmerila po določbi kazenskega zakona kazen, katere največja mera ne preseza petih let; ali

3. če je dejanje zločinstvo, a je bil obtoženec obsojen samo zbog prestopka.^{1 2}

¹ Izključeno je, da bi se uporabila ta določba po analogiji, če je dejanje prestop, ki se kaznuje po zakonu s kaznijo težje vrste (n. pr. strogi zapor), do čim je sodišče izreklo kazen za dejanje, ki se kaznuje samo z denarno kaznijo. Analogia in malam partem je tudi v formalnem pravu zabranjena.

² V tem paragrafu gre za pravo obnovo v pogledu pravnomočne obsodbe, pa v škodo že osebe ne živeče osebe.

§ 366. — (1) Zahteva za obnovo kazenskega postopanja se poda pismeno ali pa na zapisnik pri onem sodišču prve stopnje, pri katerem je tekel prejšnji postopek. Če je sodilo o dejanju, ki je zločinstvo,¹ okrajno sodišče, se poda zahteva onemu okrožnemu sodišču, v čigar območju je to okrajno sodišče. V zahtevi se morajo navesti zakoniti pogoji za obnovo postopka in dokazi ali činjenice, ki so osnova zahteve.²

(2) Če izhaja že iz same zahteve, da jo je podala neupravičena oseba, ali da ni zakonitih pogojev za obnovo postopka ali da ni moči priti do dokazov, ki se navajajo, ali da so činjenice in dokazi, na katere se zahteva opira, že zavrtni s pravnomočno rešitvijo sodišča ali da niso sposobni za obnovo postopka, zavrne sodišče to zahtevo. Če sodišče ne spozna, da je zahtevo takoj zavrniti, jo priobči v prepisu nasprotni stranki v izjavo v roku osmih dni. Ko prispe ta izjava ali ko izteče rok zanjo, odredi sodišče, da je preiskati činjenice in zaslišati priče, po potrebi tudi pod prisego, ter priskrbi drug dokaz z ozirom na zahtevo ali nasprotnikovo izjavo.

¹ Gl. § 359., odst. 2., št. 3.

² Glede postopka pri državnem sodišču za zaščito države glej čl. 30. in 35., odst. 2., uredbe o izvrš. zak. o drž. sod.

§ 367. — (1) Na osnovi poizvedb po § 366. odloči sodišče o zahtevi, podani po § 361., brez nadaljnje razprave; sicer pa¹ pošlje spise državnemu tožilcu s pozivom, naj poda v osmih dneh svoj predlog. Čim ta predlog prispe, preskusi sodišče zbrane dokaze; če na osnovi tega preskusa ne zavrne zahteve, pozove in zasliši osebo, ki zahteva obnovo postopka, in njenega nasprotnika ter odloči, ali je obnova postopka dopustna² ali ne. Pri tem odločanju ne sodeluje po možnosti sodnik, ki je sodeloval pri prejšnjem odločanju o tej stvari. Če ne pride na zaslišanje oseba, zoper katero ali v katere korist se zahteva obnova, ali kakšna druga upravičena oseba, ki zahteva zanjo obnovo postopka, ali zasebni tožilec, se pretrese in reši stvar tudi brez njih.

(2) Zoper to rešitev kakor tudi zoper rešitev o zahtevi, podani po § 361., in zoper rešitev, izrečeno po drugem odstavku § 366., je dopustna pritožba na apelacijsko sodišče; izročiti jo je sodišču prve stopnje.

(3) Če spozna poročevalec apelacijskega sodišča, da je treba poizvedbe popolniti ali zahtevati pojasnila od sodišča prve stopnje, sme to odrediti tudi izven seje po odobritvi senatnega predsednika.³ Sicer pa odloči apelacijsko sodišče⁴ ob priliki pritožbe o zahtevi, ko je zaslišalo poročevalca in višjega državnega tožilca. Če apelacijsko sodišče dopusti obnovo postopka, sme⁵ odrediti tudi drugo sodišče za nadaljnje postopanje ali pa poslati stvar, če je pristojen zanjo sodnik poedinec okrožnega sodišča ali pristojno okrajno sodišče, na razpravo kateremu izmed njiju.

¹ V primerih §§ 362. do 365.

² V izvirniku „ima mesta“; prim. za prevod § 209., odst. 1. (rešitev ugovora zoper obtožnico).

³ Načelo iz § 76., odst. 2.

⁴ Vedno v senatu treh sodnikov, ker ne gre za priziv; gl. novel. § 75., odst. 2., št. 2.

⁵ Z rešitvijo.

§ 368. — (1) Izvršitev sodbe se ne zadrži in ne prekine niti z zahtevo za obnovo postopka niti z dopustitvijo te obnove. Če pa se zahteva obnova postopka v obsojenčevo korist in če smatra sodišče, ki je pristojno za rešitev, spričo izvršenih poizvedb po pravici, da bo prejšnja sodba razveljavljena, sme odrediti, da se izvršitev sodbe, kolikor gre za zasebnopraven zahtevek in stroške kazenskega postopka, odgodi ali prekine do končne rešitve obnovljenega postopka.

(2) Če se pravnomočno odloči, da je obnova postopka dopustna, se mora izvršitev kazni takoj ustaviti. V takem primeru kakor tudi, če se dopusti obnova v škodo oproščene ali obsojene osebe, odloči sodišče na zahtevo državnega tožilca takoj o preiskovalnem zaporu po predpisih X. poglavja.

§ 369. — (1) Sodišče, ki je odločilo, da je obnova postopka dopustna v obsojenčevo korist, sme takoj v seji, če pristane na to državni tožilec,¹ razveljaviti prejšnjo sodbo in izreči novo sodbo, da se obtoženec oprosti obtožbe, ali jo predrugачiti po njegovi zahtevi, da se uporabi nanj milejši kazenski zakon, ali, vzdržujoč prejšnjo sodbo, izreči, da se odpravlja samo kakšna pravna posledica, izrečena v prejšnji sodbi.

(2) Če obnova postopka ni dopustna za vsa kazniva dejanja, zaradi katerih je bil obtoženec obsojen, ampak samo za nekatera dejanja, izreče sodišče novo kazen,² pri čemer všteje že prestano kazen.

(³) Zoper sodbo, izrečeno po tem paragrafu, je dopusten priziv, in sicer le obtožencu in le zoper sodbo sodišča prve stopnje.³

(⁴) Če zahtevajo obtoženec, ki je oproščen obtožbe, ali njegov zakonski drug ali sorodniki (§ 324.), se razglasi sodba, s katero se obtoženec oprosti, v „Službenih Novinah“ ali ob njih stroških tudi v drugih javnih listih.

¹ Sicer je treba postopati po § 367.

² Gl. § 64. kz. in § 286., odst. 2., 3. Tu gre za delitev kazni (Strafteilung).

³ Gl. § 332. Revizija je izključena. Predpostavlja se, da ustreza nova sodba zahtevi za obnovo v obsojenčevo korist, a nasprotna stranka, državni tožilec je že na to pristal.

§ 370. — (¹) Če sodišče ne uporabi določbe § 369. ali če ne odredi glede na uspeh zbranih dokazov takoj nove glavne razprave na osnovi prejšnje obtožnice, se vrne stvar, ko je dopuščena obnova postopka, v stanje preiskave.¹

(²) Preiskava se vodi po rešitvi, s katero je dopuščena obnova postopka, in po novih dokazih. Občni predpisi o ustavitvi preiskave ali o postavitvi pod obtožbo² se uporabljajo tudi tukaj; toda zoper uvedbo preiskave ni pritožbe. Če se postopek pravnomočno dovrši z razveljavitvijo prejšnje sodbe, ne da bi se odredila glavna razprava, ima obdolženec pravico zahtevati, da se javno razglási rešitev sodišča o razveljavitvi prejšnje sodbe in o ustavitvi preiskave ali o zavrnitvi obtožnice. To pravico imajo tudi zakonski drug in obdolženčevi sorodniki (§§ 363. in 324.), če je obnova dopuščena v korist umrlega obdolženca ali če je ta umrl pred dokončanim obnovenim postopkom ter je sodba razveljavljena

in postopek ustavljen zato, ker ni dokazano, da je bil pokojnik kriv.³

¹ Gl. op. ² pri § 97.

² Gl. §§ 108., 109., 110., 209.

³ Prim. § 411.

§ 371. — (1) Če je odredilo sodišče novo glavno razpravo na osnovi prejšnje obtožnice (§ 370., odst. 1.) ali če se odredi ta nova glavna razprava na osnovi nove obtožnice, ki jo vloži tožilec po končani preiskavi (§ 370., odst. 2.), se obvesti o njej tudi oškodovanec.

(2) Na novi glavni razpravi postopa in odloča sodišče, ne da bi se vezalo na podatke prejšnje razprave in na prejšnjo rešitev stvari.¹ Če obtoženec v primeru, kjer je obnova postopka dopuščena v njegovo korist, ne more priti na glavno razpravo,² mu postavi sodišče branilca, ako ga ne imenuje sam, in prečita se zapisnik o njegovem zaslišanju. Prav tako se prečitajo tudi zapisniki o zaslišanju onih soobtožencev, prič in o strokovnem mnenju onih izvedencev, ki se ne morejo več zaslišati, ter se izreče sodba.

(3) Če sodišče spozna, da ne more na osnovi podatkov glavne razprave vzdržati v moči prejšnje sodbe, jo razveljavi celoma ali deloma³ ter izreče novo sodbo. Če je bila dopuščena obnova postopka v obsojenčevo korist, se ravna sodišče, ako izreče obsodbo, po načelu § 327.

(4) Ko se odmerja nova kazen, se všteje že prestana kazen po predpisih kazenskega zakona.⁴

(5) Z novo sodbo se sme izreči oprostitev od obtožbe ali milejša kazen, najsi je bila obnova postopka dopuščena v škodo oproščene ali obsojene osebe.

(⁶) Zoper novo sodbo so dopustna vsa pravna sredstva.

¹ Nova glavna razprava se izvede brez ozira na potek prejšnje, ker je zamišljena kot popolnoma samostalna razprava.

² Saj je lahko že mrtev.

³ V uvodu k dispozitivnem delu sodbe je treba navesti razveljavitev na podlagi rešitve o dopustnosti obnove v zvezi z novo glavno razpravo in na to izreči tenor v smislu § 280.

⁴ Gl. § 64. kz., § 286.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 1. junija 1937 [Branič, 1937, str. 373]: Ko pride do ponovitve glavne razprave radi obnove kazenskega postopka, ni da bi se moral ponoviti ves dokazni postopek iz prejšnje glavne razprave; sodišče postopa na novi glavni razpravi samostalno in ocenjuje vse dokaze, stare in nove, po svobodnem prepričanju.

XXI. p o g l a v j e.

Postopek pred sodnikom poedincem.

I. P r i o k r o ž n e m s o d i š č u.

§ 372. — (¹) V postopku zbog kaznivih dejanj, za katera je pristojen sodnik poedinec okrožnega sodišča, ni uvajati preiskave po § 97., razen če se odredi preiskovalni zapor. Državni tožilec vloži obtožbo neposredno na osnovi naznanila javnega oblastva, da je bil obdolženec zaloten pri dejanju in da ga popolnoma priznava, ali pa na osnovi izvršenih policijskih ali sodnih poizvedb, po predpisih XV. poglavja.¹

(²) Ko stopi postavitev pod obtožbo v veljavo,² odredi sodnik, ki naj sodi, glavno razpravo, pri čemer se ravna po odredbah XVI. poglavja. Na razpravo pozove stranke, priče, potrebne izvedence in druge osebe, katerih prisotnost je po-

trebna. V pozivu za obtoženca še pristavi, da se bo vršila glavna razprava po potrebi tudi v njegovi odsotnosti, če ne bi prišel.³

¹ Za zasebnega tožilca velja § 51. tudi tu. V tiskovnih zadevah: gl. čl. 73. tisk. zak.

² Gl. § 202. Glede mlajših maloletnikov prim. § 442., odst. 2.

³ Gl. § 237.a.; 373., odst. 2.

Odločba: Zagreb, S. S. B., z dne 12. marca 1931. [Slov. Prav., št. 200]: Na naznanilo zasebnega tožilca radi kaznivih dejanj zoper čast je treba uvesti poizvedbe: neposredna obtožba v smislu § 372. kp. ni dopustna. (Quaestio facti; op. izdaj.)

§ 373. — (1) Za glavno razpravo pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča in za sodbo¹ se uporabljajo določbe XVII. poglavja, kolikor niso omejene po naravi stvari samo na zborni sodišče. Naloge predsednikove² in sodišča vrši sodnik poedinec. Zapisnik piše zapisnikar. Predpisi o povprečnini (§ 314., odst. 1., št. 1., in § 314.a) se smiselno uporabljajo tudi tu, toda z utesnitvijo, da se določajo ti zneski z vsoto od 250 do 5000 dinarjev.³

(2) Razen primerov iz § 237.a sme sodnik brez obtoženčeve prisotnosti opraviti glavno razpravo ter izreči in proglasiti sodbo, če zahteva obtoženec, ki mu je prihod na razpravo izredno otežkočen, da je opraviti razpravo v njegovi odsotnosti, in ga sodnik oprosti dolžnosti, priti osebno. V takšnem primeru pa ima obtoženec samo pravico priziva, ne pa tudi pravice, po-

dati prošnjo za postavitev v prejšnji stan.^{4 5}

¹ O pristojnosti gl. § 10., št. 3.

² §§ 214. do 216., 227. nasl.

³ Ta stavek je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1935.

⁴ Ta stavek, dodan tudi z uredbo z dne 20. marca 1935., je nadomestil prvotno ureditev sojenja in contumaciam, ki se je tu šele za postopek pred sodnikom poedincem uvajal, dočim sojenja in contumaciam za zborna sodišča ni bilo.

⁵ Glede analogne uporabe določb §§ 388., odst. 2., in 389., odst. 3., gl. op. ⁷ pri § 257.a. Min. pravde je odredilo z razpisom z dne 8. junija 1932., št. 38.705/32, da naj se najprej dokončajo razprave o predmetih, kjer so se stranke odzvale pozivu; šele na to se opravijo razprave o predmetih, kjer ena ali druga stranka ni prišla k sodišču.

II. Pri okrajnem sodišču.

§ 374. — Za postopek pred okrajnim sodiščem zbog kaznivega dejanja, za katero je to pristojno,¹ veljajo odredbe tega II. oddelka; kolikor pa ni tukaj o poedinih točkah postopanja posebnih predpisov, se uporabljajo odredbe tega zakona o postopanju pred okrožnim sodiščem.

¹ § 9., št. 2.

§ 375. — ⁽¹⁾ Kazenski postopek pred okrajnim sodiščem se pokrene:

1. na zahtevo državnega tožilca, ki je v kraju okrožnega sodišča, ali vršilca dolžnosti državnega tožilca pri okrajnem sodišču, kjer ga pa ni, na zahtevo drugega javnega oblastva ali javnega organa ali na oškodovančevo naznanilo, kolikor gre za kazniva dejanja, ki se preganjajo po službeni dolžnosti;

2. na zahtevo zasebnega tožilca, kolikor gre za kazniva dejanja, zbog katerih je dopusten po kazenskem zakonu pregon samo na zasebno tožbo.¹

(2) Ta zahteva ali to naznanilo se poda okrajnemu sodišču pismeno ali pa ustno na zapisnik.

(3) Če se zahteva po zakonu za pregon kaznivega dejanja, omenjenega pod št. 1., oškodovančev predlog (§ 2.), ne sme okrajni sodnik brez tega predloga postopka niti začeti.

(4) Če je postopek zbog kaznivega dejanja, omenjenega pod št. 1., zakonito pokrenjen, ga nadaljuje okrajni sodnik po službeni dolžnosti, dokler ne izreče sodbe, ako ga iz zakonitih razlogov prej ne ustavi.

¹ Gl. § 51. — Glede prekrškov, omenjenih v § 1. zak. o začas. podaljš. veljavnosti zakonitih predpisov z dne 31. dec. 1929., velja po § 6. cit. zak., da se uporabljajo dotlejšnji formalnopravni predpisi, toda, kolikor je potreben za pregon takšnih kaznivih dejanj pred okrajnim sodiščem predlog javnega tožilca (državnega tožilca, vršilca dolžnosti državnega tožilca), veljajo predpisi § 375. kp.

§ 376. — (1) Na zahtevo ali naznanilo po § 375. odredi sodnik takoj dan za ustno razpravo stvari (§ 382.),¹ če spozna, da je pristojen (§ 378.), da zahteve ali naznanila ni zavrniti iz razlogov, navedenih v § 379., in da je podano v zahtevi ali naznanilu dovolj dokazov.

(2) Če se privede ob zahtevi javnega oblastva ali javnega organa obenem pred sodišče obdolženec, ki je bil zaloten pri dejanju² in ki priznava to dejanje, ali če prideta pred sodišče tožilec in obdolženec in če so pri roki dokazi za tožbo in obrambo, sme začeti sodnik, ako obdol-

ženec pristane na to, z mesta ustno razpravo (§ 387.) ter izreči in razglasiti sodbo.

¹ Ustna razprava ustreza pri okrajnem sodišču glavni razpravi pri okrožnem sodišču. (Pri okrožnem sodišču se „ustna“ razprava s sodbo odredi edino le po § 327a., pri kasacijskem sodišču pa se odredi „javna“ razprava po §§ 348., 354., 357.)

² Gl. § 114.

§ 377. — (1) Če ne najde sodnik dovolj osnov, da bi takoj odredil ali začel ustno razpravo, zlasti pa če je treba izvršiti ogled z izvedenci ali tudi brez njih na mestu, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, ali kakšne druge poizvedbe, jih izvrši vpričo zapriseženega zapisnikarja, ki sestavi zapisnik o teh dejanjih.

(2) Postopanje mora biti hitro in kratko. Poizvedbe se vrše samo toliko, kolikor je treba, da se more osnovano odrediti ustna razprava.¹

(3) Uvedba preiskave v smislu § 97.² in posebna postavitvev pod obtožbo³ tukaj nista dopustni.

(4) Če ne nastopa oškodovanec sam kot zasebni tožilec, se sme pridružiti kazenskemu postopanju s svojim zasebnim zahtevkom (§ 295.).⁴

¹ To je: toliko, kolikor je nujno potrebno za rešitev vprašanja pristojnosti in umestno za stvarno presojo stvari na ustni razpravi.

² Niti pri sumu, da obdolženec utegne pobegniti (gl. § 372., odst. 1.), se ne more odrediti uvedba preiskave.

³ Zadostuje, da pismeni poziv za obdolženca obseza označbo kaznivega dejanja (§ 383., odst. 1.).

⁴ Če pa nastopa kot zakonito upravičeni tožilec, sme zahtevati s kazensko tožbo obenem povračilo škode ali povračilo za razžaljeno osebnost ali čast; gl. op. ⁴ pri § 295.

§ 378. — (1) Čim prejme sodnik zahtevo ali naznanilo upravičene osebe ali oblasti (§ 375.), preskusi in dožene takoj ali pa po izvršitvi poizvedb, ali je pristojen.¹

(2) Če misli, da je pristojen² za sojenje drug okrajni sodnik, pošlje stvar neposredno njemu; če misli, da je pristojno okrožno sodišče ali pristojen sodnik poedinec okrožnega sodišča, pošlje stvar, ako ni potrdilo njegove pristojnosti za to stvar že prej okrožno ali višje sodišče,³ državnemu tožilcu v nadaljnje postopanje, pri čemer ga zlasti opozori, je li obdolženec v priporu ali zaporu,⁴ ali pa obvesti zasebnega tožilca zaradi nadaljnjega predloga.

(3) Če pa pošlje okrožno sodišče na predlog državnega tožilca ali kakšno višje sodišče to stvar iznova⁵ okrajnemu sodišču, ne sme to več te stvari odkloniti zbog nepristojnosti.

¹ Eventualno sme odrediti takoj dan za ustno razpravo ali z mesta pričeti to razpravo (§ 376.).

² Krajevno.

³ Gl. odst. 3.

⁴ Kot zapor ne pride v poštev „preiskovalni zapor“, ker preiskave ne more biti, pač pa n. pr. zapor kot kazen na prostosti, ki se vprav izvršuje, ali policijski zapor in pod.

⁵ Po izjavi o nepristojnosti okrajnega sodnika ali pa radi drugih vzrokov (n. pr. pri razveljavljenju sodbe od strani kasacijskega sodišča in remitiranju okrajnemu sodišču; gl. § 350., št. 5.).

§ 379. — (1) Če se prepriča sodnik na osnovi same zahteve ali naznanila (§ 375.) ali po izvršitvi poizvedb, da dejanje, zbog katerega se toži, ni po zakonu kaznivo dejanje ali da je kaj takih okoliščin, ki izključujejo krivdo ali izključujejo ali ukinjajo kaznivost ali ki izključujejo pregon, zlasti pa, da ni podala zahteve upravičena oseba

(§ 375., št. 2.) ali da je upravičena oseba odstopila od zahteve za pregon,¹ zavrne zahtevo ali pa ustavi začete poizvedbe, pri čemer označi razloge za to. O tem obvesti državnega tožilca, če je podal zahtevo ta ali jo je podalo drugo javno oblastvo ali podal javen organ kakor tudi, če je predložil naznanilo oškodovanec (§ 375., št. 1.),² odnosno obvesti zasebnega tožilca, če je ta podal zahtevo (§ 375., št. 2.).

(²) Zoper tako sodnikovo rešitev ima državni ali zasebni tožilec pravico pritožbe na okrožno sodišče.

¹ Prim. § 208., št. 1. do 4. Vzroki ustavitve so navedeni taksativno.

² Tu gre samo za delikte, ki se preganjajo po službeni dolžnosti.

Odločbi: Zagreb, okrož. sod., z dne 1. okt. 1936. [Mjesečnik, 1936., str. 525]: Ustavitev postopka se izreče pri okrajnem sodišču samo iz razlogov § 379., ki so izčrpno navedeni.

Beograd, kas. sod., z dne 11. febr. 1936. [Pravosudje, 1936., str. 486]: Po § 379., odst. 2., imata zoper zavrnitev zahteve po pregonu pravico pritožbe samo državni ali zasebni tožilec, ne pa oškodovanec. Gl. tudi odločbo pri § 245.

§ 380. — (¹) Pri poizvedbah uporablja sodnik predpise, ki veljajo za preiskovalnega sodnika, z nastopnimi omejitvami:

1. obdolženca začasno pripreti¹ zato, da se privede pred sodišče, je dopustno samo, če je nevarnost, da bi pobegnil, ali če na sodnikov poziv, naj pride osebno, ni prišel pred sodišče. Potnikom se dopusti nadaljevati pot, če se ni bati, da bi se s tem onemogočile poizvedbe ali izvršitev sodbe;

2. če se obdolžencu ne more vročiti poziv, se postopek prekine, dokler se obdolženec ne najde. Tiralica se ne sme izdati,² v važnejših primerih

se sme edino priobčiti javnim oblastvom opis obdolženčeve osebnosti (§ 459., odst. 7.);

3. pripor se sme odrediti samo, če je osnovan sum, da bo obdolženec pobegnil.³ Če se ne izvrši zoper priprtega obdolženca takoj ustna razprava (§ 376., odst. 2.), se zasliši pred razpravo. Odpustitev proti jamstvu⁴ je dovoljena tudi tukaj. O postopanju s priprto osebo veljajo⁵ predpisi za preiskovalni zapor (X. poglavje, III.);

4. dopustno ni, pregledovati papirje drugih oseb⁶ in tudi ne zaplenjati ali odpirati pisma;⁷

5. sodnih prič⁸ ni treba pri nobenem poizvedovalnem dejanju;

6. za sodni izvedenski ogled ali za oddajo izvedenskega mnjenja zadošča tudi en izvedenec;⁹

7. branilec se nikoli ne odreja po službeni dolžnosti;¹⁰ če ga pa obdolženec najame, se sme ta, ako je v priporu, posvetovati z njim brez oblastnega nadzora;¹¹ in

8. zapisnik se mora sestaviti samo o takih poizvedbah, ki se bodo uporabile za dokaz na ustni razpravi in ki jih ni treba ponoviti na razpravi. Sicer pa zadošča, da zapisnikar ali sodnik sam ob kratkem zapiše glavno vsebino onega, kar so izpovedale zaslišane osebe.

(²) Zoper odreditev pripora (št. 3.) je dopustna pritožba na okrožno sodišče v štiri in dvajsetih urah po razglasitvi naredbe.¹² Drugače se napravi pritožba zbog prekršitev v toku poizvedovalnega postopka, izvzemši pritožbo po § 379., v samem prizivu zoper sodbo.

¹ Gl. § 112.; ne gre za pripor, ampak privedbo, pri kateri se lahko uporabi sila; (prim. št. 3. v tem paragrafu).

² Dopustna je le radi zločina; § 459., odst. 1.

³ Gl. § 113., št. 2.; ostali razlogi se ne smejo analogno uporabljati.

⁴ Gl. § 131. nasl.

⁵ Analogno!

⁶ Gl. § 145.

⁷ Gl. § 149.

⁸ Gl. § 181., odst. 2.; dalje op. ² pri § 73.

⁹ Gl. §§ 183., 190.

¹⁰ Gl. § 57.

¹¹ Prim. § 67., odst. 2.

¹² S tem je določba § 119., odst. 5., za okrajna sodišča glede prestopkov, o katerih sodijo ona, izpremenjena.

O d l o č b a : Č a č a k, okrož. sod., z dne 15. januarja 1932 [Pravosudje, 1932., str. 115]: Ni treba predložiti odreditve pripora po § 380., št. 3., okrožnemu sodišču po § 119., odst. 5.

§ 381. — ⁽¹⁾ Priče se praviloma ne zaprisezajo ne pri poizvedbah ne na ustni razpravi. Namesto prisege se more sodnik zadovoljiti s tem, da zahteva od priče slovesno obljubo, da bo govorila resnico.

⁽²⁾ Če pa je treba dognati krivdo obdolženca, ki taji, z izpovedbami prič, a obdolženec izrečno zahteva, da naj se priče zaprisežejo, ali če se zdi sodniku potrebno, priče zapriseči, se zaprisežejo,¹ ako ni zoper to zakonskih zaprek (§ 178.).

⁽³⁾ Javni uslužbenci, ki so zapriseženi na svojo službo in ki naj izpovedujejo kot priče o činjenicah ali okolnostih, ki so jih zapazili v izvrševanju svojega poklica ali svoje službe, se opominjo samo na svojo službeno prisego. To velja tudi za orožnike in za osebe vojaške policije.²

¹ Asertorično: gl. § 176.

² Glede naklepne kršitve dolžnosti prič pri slovesni obljubi ali opominu na službeno prisego gl. § 145. kz.

§ 382. — (1) Razen v primerih, omenjenih v § 376., se odredi razprava, ko se izvrše potrebne poizvedbe.

(2) Da postopek velja, se pozovejo na ustno razpravo obdolženec, oškodovanec, če ni bil že zaslišan ali če ni priglasil svojega zasebnopravnega zahtevka, zasebni tožilec, kjer ta preganja (§ 215., odst. 2.), potem državni tožilec, če je to pravočasno izrečno zahteval. Prav tako je pozvati tudi potrebne priče in izvedence.

(3) Na razpravo se pozovejo po potrebi tudi osebe, ki so drugače zainteresirane, oškodovanec, ki je bil že zaslišan in je priglasil svoj zasebnopravni zahtevek ali ki mu ni bila dana prilika, da ga priglasi,¹ pa se obvesti o razpravi.

(4) Obenem se dobavijo za razpravo vsi predmeti in dokazi, ki jih je treba, da se dožene resnica.

¹ N. pr. če je bil zaslišan kot priča, pa sodišče ni uvaževalo določbe § 180.

§ 383. — (1) Pismeni poziv za obdolženca obseza označbo kaznivega dejanja, ki ga je obtožen, z bistvenimi činjenicami in z naredbo, naj pride ob določeni uri pred sodišče z dokazi za svojo obrambo ali naj dokaze pravočasno priobči sodniku, da jih je mogoče pribaviti za ustno razpravo. V pozivu se doda še pripomba, da se bo izvedla razprava in izrekla sodba tudi, če bi izostal, če pa to ne bi bilo mogoče, da se bo privedel siloma.¹

(2) Ta poziv se mora odpremiti praviloma tako, da ostane obdolžencu od dne vročitve po odbitku časa, potrebnega za pot do sodišča pa do časa ustne razprave, vsaj štiri in dvajset ur.² Toda v nujnih primerih ali kadar gre za ne-

znatno kaznivo dejanje³ in se nahaja obdolženec v kraju, kjer je sodišče, se sme ta rok tudi skrajšati.

¹ Gl. § 389.

² Tu ni določbe, da bi postopek ne veljal, če obdolženec nima 24 ur časa do ustne razprave (prim. § 382.).

³ Analogno upoštevanje neznatnosti kaznivega dejanja stoji v § 442., odst. 3. Prim. tudi § 73. kz.

§ 384. — (1) Obdolženec ima pravico, najeti branilca izmed oseb, navedenih v § 58. Advokata branilca sme nadomestovati advokatski pripravnik, ki je pri njem na vežbi in ki je najmanj eno leto vpisan v imeniku advokatskih pripravnikov, čeprav nima usposobljenosti, ki je predpisana v § 58. Omejitve, ki so navedene v § 69. veljajo tako za branilca kakor tudi za njegovega namestnika.¹ Sodnik mora paziti na vzdrževanje teh predpisov.

(2) Če obdolženec ni v zaporu, ga sme zastopati na razpravi v primeru, kjer njegove prisotnosti ni treba, ako neče priti osebno, pooblaščenec, ki mora imeti za to posebno pooblastilo.² Osebam, ki se bavijo z zastopanjem kot poklicem, najsi niso upravičeni branilci, se ne pri-
pusti pristop k sodišču kot pooblaščenec.³ Maloletnega obdolženca in osebe, ki so pod skrbstvom, smejo zastopati tudi brez posebnega pooblastila roditelji in drugi zakoniti zastopniki. Možu je vedno dovoljeno, zastopati ženo.⁴ Toda če sodišče misli, da je treba za ugotovitev resnice obdolženčeve osebne prisotnosti, sme vselej odrediti, da pridi obdolženec na razpravo osebno.

(³) Na obdolženčevo zahtevo sme sodnik odgoditi razpravo, če obdolženec dokaže, da ne more priti na razpravo osebno zbog nepremagljivih zaprek.

¹ Stavek od „Advokata...“ do „predpisana v § 58.“ je bil dodan z zakonom z dne 9. okt. 1931. Nadomestovanje po tej določbi je dopustno v isti kazenski zadevi tudi pred okrožnim kot prizivnim sodiščem.

² Pismo pooblastilo ni predpisano. Dá se lahko na zapisnik.

³ Zakotni pisači: gl. § 120. zo. in § 239. zb.

⁴ Posebnega pooblastila mu ni treba.

§ 385. — (¹) Ustno razpravo vrši ob zapisnikarjevem sodelovanju starejšina okrajnega sodišča ali drug okrajni sodnik.

(²) Za sodnikovo in zapisnikarjevo izključitev in izločitev se uporabljajo določbe III. poglavja.

(³) Sodnik, ki je vršil poizvedbe (§ 377.), ni izključen, vršiti ustno razpravo.¹

(⁴) Ustna razprava se vrši v kraju sodišča. Toda v nujnih primerih,² zlasti če je treba ogleda ali če je to v prid posebni olajšavi dokaznega postopka, se sme odrediti razprava tudi v kraju, kjer se je dejanje storilo ali kjer naj se izvrši ogled, ako sta ta kraja v območju okrajnega sodišča.

¹ Izjema od § 29.

² Gl. § 3. kpr.

§ 386. — (¹) Državni tožilec v kraju okrožnega sodišča, v čigar območju je okrajno sodišče, sme prisostvovati vsaki ustni razpravi o kaznivem dejanju, ki se preganja po službeni dolžnosti, ter uporabiti tudi pravno sredstvo zoper sodbo.

Odrediti pa sme v to svrho tudi svojega namestnika ali pooblastiti drugo uradno osebo v kraju, kjer je sodišče, da ga nadomešča na razpravi.

(2) Državni tožilec sme zastopati na ustni razpravi tudi zasebnega tožilca na njegovo zahtevo ter podajati tudi predloge, če misli, da javni interes zahteva to njegovo zastopanje.¹

¹ Gl. § 51., odst. 3.

§ 387. — (1) Ustna razprava pred okrajnim sodiščem je javna z omejitvami, omenjenimi v §§ 222. do 226. Če pa se vrši razprava samo o kaznivem dejanju, ki se preganja na zahtevo zasebnega tožilca, se sme javnost izključiti¹ tudi, če to sporazumno zahtevata obe stranki.

(2) Zaradi vzdrževanja reda in dostojanstva sodišča ima sodnik, ki vrši razpravo, pravice, ki jih ima tudi senatni predsednik okrožnega sodišča ali sodniški senat (§§ 229. do 232.).

(3) Zoper njegove naredbe, s katerimi izreka denarne kazni po §§ 230. in 231. ali dolžnost, plačati stroške (§ 231., odst. 2.), pa je dopustna pritožba, ki se mora takoj priglasiti in ki se poda okrožnemu sodišču obenem s pravnim sredstvom zoper sodbo, če je le-to priglašeno.²

(4) Razprava se začne s tem, da se objavi glavna vsebina zahteve ali naznanila (§ 375., št. 1. in 2.).³ Začeta razprava se dovrši po možnosti brez prekinitve.

(5) Za dokazni postopek se uporabljajo predpisi za glavno razpravo pred okrožnim sodiščem.⁴

(6) Ko je dokazni postopek dovršen, poda svojo zahtevo državni tožilec ali njegov namestnik, če je prišel na razpravo (§ 386.), ali vršilec

dolžnosti državnega tožilca ali zasebni tožilec, za njima pa oškodovanec.

(7) Obdolženec in njegov branilec ali zastopnik se pozoveta, naj izjavita vse, kar imata na vesti v obrambo.

(8) O razpravi se takoj sestavi zapisnik, ki ga pregleda in podpiše sodnik z zapisnikarjem.

¹ Dodatek k razlogom o izključitvi javnosti (argum. verb. „tudi“). Sodba se razglasi javno, vendar velja tudi tu določba § 223., odst. 4.

² Prim. § 233.

³ Prim. § 248., odst. 1.: „s čitanjem obtožnice“.

⁴ Gl. § 254. nasl.

§ 388. — (1) Kolikor sodnik ne spozna, da je treba preložiti ustno razpravo zaradi potrebnih novih poizvedb, ki jih ne more izvršiti takoj, izreče sodbo takoj po sklepu razprave ter razglasi sodbo z glavnimi razlogi. Razglasitev sodbe sme izjemoma odložiti najdlje za štiri in dvajset ur po dovršeni razpravi, če so za to tehtni razlogi.¹ Predpisi o povprečnini (§ 314., odst. 1., št. 1., in § 314.a.) se smiselno uporabljajo tudi tu, toda z utesnitvijo, da se določajo ti zneski od 100 do 2500 dinarjev.²

(2) Obdolžencu, ki je obsojen pogojno ali zoper katerega se izreko očevalne odredbe, priobči sodnik sodbo vselej osebno (§ 389., odst. 3.).

(3) Sodbo izda na zahtevo sodnik v overovljenem prepisu (§§ 292. in 293.) obdolžencu, državnemu tožilcu (vršilcu dolžnosti državnega tožilca) ali zasebnemu tožilcu in oškodovancu. Če se je izrekla o dejanju, ki se preganja po službeni dolžnosti, sodba, s katero se obdolženec ce-

loma ali deloma oprosti obtožbe ali s katero se zavrne zahteva državnega tožilca (§§ 276. in 375., št. 1.), se vroči prepis sodbe državnemu tožilcu,³ ako ni bilo na razpravi ne njega ne vršilca dolžnosti državnega tožilca, tudi brez njegove zahteve.

(⁴) Za voditev zapisnika o razpravi, za sodbo in vsebino sodbe tako o krivdi, kazni in očuvalnih odredbah kakor tudi o zasebnopravnih zahtevkih in o stroških, nadalje za razglasitev in odpravek sodbe se uporabljajo določbe, ki veljajo v postopku pred okrožnim sodiščem, kolikor ni določeno v tem oddelku drugače.⁴

¹ Prim. § 289. Sicer veljajo določbe iz § 275.

² Dodatni stavek „Predpisi o povprečnini...“ je prišel v besedilo z uredbo z dne 20. marca 1935. Gl. tudi § 373., odst. 1.

³ Po razpisu min. pravde z dne 26. junija 1933., št. 60.267 (Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 83., 90) se obveščanje državnega tožilca ne opravi po § 80. kp., ampak po posebnih predpisih iz §§ 388., 394. kp., torej z vročitvijo prepisa sodbe, vendar le glede dejanj, ki se preganjajo po službeni dolžnosti.

⁴ Zlasti glede pravnih sredstev (gl. §§ 392., 398.). Če državni tožilec ni še pred objavo sodbe zahteval prepisa sodbe, ki je bila docela obsodilna, mu šteje rok za vložitev pravnega sredstva od prvega dne po objavi sodbe. Poznejša zahteva za dosego daljšega roka ni upoštevana. Pač pa more državni tožilec zahtevati prepis, ko priglasí pravočasno priziv zoper zgorej označeno sodbo.

§ 389. — (¹) Če obdolženec, ki je bil redno pozvan, ne pride ob določeni uri na razpravo, sme sodnik, ki smatra za potrebno, da ga zasliši osebno, pozvati ga, naj pride osebno, ali pa odrediti, da se privede, če je bil že osebno pozvan, pa je izostal, kolikor ni oproščen dolžnosti, priti osebno (§ 373., odst. 2.).¹

(2) Če obdolženčeve osebne prisotnosti ni treba ali če je bil obdolženec že zaslišan ter je podal svojo obrambo, pa ga ni treba soočiti s pričami ali z obdolženci, začne sodnik ustno razpravo v njegovi odsotnosti, zbere dokaze ter izreče in razglasi sodbo.

(3) Izrekati in tudi priobčevati ni ne pogojne obsodbe ne očuvalnih odredb, če je obdolženec odsoten.²

(4) Sodba se vroči obdolžencu, če se je izrekla v njegovi odsotnosti, v overovljenem prepisu z navodilom, kakšna pravna sredstva sme uporabiti zoper sodbo, ako ni zadovoljen.

¹ Citat „§ 373., odst. 2.“ se nanaša sedaj na novelirani tekst tega paragrafa in pomeni oprostitve dolžnosti priti osebno na zahtevo obdolženca samega, ker bi mu bil prihod na ustno razpravo izredno otežkočen. Velja pa tudi, da v takšnem primeru nima pravice prositi za postavitev v prejšnji stan.

² Gl. § 388., odst. 3.

Odločbe: Zagreb, S. S. B., z dne 27. junija 1935. [Slov. Prav. št. 239]: Če je obtoženec odsoten, se ne more niti izreči niti priobčiti pogojna obsodba po § 389., odst. 3., kp.

Sarajevo, vrh. sod., z dne 23. aprila 1936. [Arhiv. 1936., str. 140]: Okrajno sodišče sme izreči pogojno obsodbo tudi tedaj, če je bila razprava opravljena v obdolženčevi odsotnosti. (?)

Zagreb, S. S. B., z dne 17. jan. 1933 [Slov. Prav., št. 234]: Zabrana § 389., odst. 3., kp., da bi okrajni sodnik izrekel pogojne obsodbe in očuvalne odredbe v obdolženčevi odsotnosti, je materialnopravnega značaja navzlic temu, da se nahaja v kazenskem postopniku.

Beograd, okrož. sod., nezn. dne [Branič, 1934., str. 443]: Da sme sodnik izreči, da obdolženčeve osebne prisotnosti ni treba, je moral biti obdolženec že prej zaslišan od sodnega oblastva.

III. Pravna sredstva zoper sodbo sodnika poedinca.

§ 390. — ⁽¹⁾ Zoper sodbo sodnika poedinca (l. in II.) je dopusten priziv.¹

⁽²⁾ O prizivu zoper sodbo sodnika poedinca pri okrožnem sodišču odloči apelacijsko sodišče, o prizivu zoper sodbo sodnika okrajnega sodišča pa okrožno sodišče.

¹ „Popolni“ priziv. Gl. § 399.

§ 391. — ⁽¹⁾ Zoper sodbo, izrečeno v obdolženčevi odsotnosti, sme vložiti obdolženec, če ni na zahtevo oproščen dolžnosti, priti osebno (§ 373., odst. 2.,¹ in § 389., odst. 1.), poleg priziva v roku, določenem za njega priglasitev, tudi prošnjo za postavitev v prejšnji stan,² v kateri opraviči svoj izostanek. Če se dokaže na osnovi te prošnje, po potrebi z izvršitvijo poizvedb, da obdolženec ni mogel priti na razpravo zbog tega, ker mu ni bil redno vročen poziv na razpravo, ali zbog drugih nepremagljivih ovir, odredi sodnik prve stopnje novo ustno razpravo ter izreče in razglasi, ko je zaslišal stranke in zbral dokaze, novo sodbo, s katero obenem razveljavi prejšnjo sodbo.³ Toda pri izrekanju nove sodbe ni sodnik vezan na načelo § 327.

⁽²⁾ Zoper to novo sodbo je dopusten priziv.

⁽³⁾ Če obdolženec na redni poziv ne pride na novo razpravo, stopi zoper njega v veljavo prejšnja sodba.

⁽⁴⁾ Če sodnik prošnjo za postavitev v prejšnji stan zavrne, ima obdolženec zoper to sodnikovo rešitev pravico pritožbe v treh dneh po razglasitvi. Ta pritožba se predloži apelacijskemu, od-

nosno okrožnemu sodišču skupno s prizivom, če je le-ta priglašen.⁴

¹ Gl. op. ¹ pri § 389.

² Prim. § 326., odst. 3., kjer pa je to pravno pomagalo devolutivnega značaja.

³ Prim. op. ³ pri § 371.

⁴ Gl. § 409., odst. 1.

§ 392. — (1) Priziv se sme priglasiti:

1. zbog prekršitev zakona (§ 335.);
2. zbog odločbe sodišča o krivdi (o dokazu činjenic),¹ in

3. zbog odločbe sodišča o kazni, o očuvalnih odredbah, o zasebnopravnih zahtevkih in o stroških kazenskega postopka kakor tudi zbog odločbe o priznanju ali nepriznanju olajšav pri izvršitvi kazni (§ 332.).

(2) Priziv zbog odločbe o krivdi, priglašen v obdolženčevo korist, obseza tudi priziv zoper odločbo o kazni in očuvalnih odredbah, o zasebnopravnih zahtevkih in o stroških.²

¹ Torej o obstoju kaznivega dejanja in krivde. Izpodbijanje dokaza je dovoljeno. Zato se imenuje ta priziv „popolni“.

² Niso vključene odločbe o olajšavah kazni.

§ 393. — (1) Priziv se more opirati na te-le prekršitve zakona:

1. če sodišče ni bilo sestavljeno, kakor je treba,¹ ali če je sodil sodnik, ki je po tem zakonu izključen (§§ 28., 29. in 385.);

2. zoper sodbo sodnika poedinca pri okrožnem sodišču na vse prekršitve, omenjene v § 336., št. 4. do 10., in v § 337., št. 1. do 3., zoper sodbo okrajnega sodnika pa na vse prekršitve, omenjene v § 336., št. 4. do 8., in v § 337., št. 1 do 3.;

3. če okrajni sodnik ni bil krajevno pristojen;
 4. če v sodbi okrajnega sodnika ni bilo rešitve o zahtevku upravičenega tožilca ali oblastva ali o vsebini naznanila (§ 375., št. 1. in 2.); in

5. če je okrajni sodnik z izrečeno sodbo prekoračil zahtevek državnega ali zasebnega tožilca.

(²) Predpisi §§ 338., odst. 3. do 6., se uporabljajo tudi tukaj.

¹ Tudi predpis po § 373., odst. 1., se mora upoštevati. Toda gl. § 10. zus.

§ 394. — (¹) Priziv smejo priglasiti osebe, upravičene po tem zakonu (§§ 324., 332. in 338., odst. 6.). Toda priziv zoper odločbo o zasebno-pravnih zahtevkih sme priglasiti v škodo obdolženca, ki je proglašen za krivega, zasebni udeleženec, če je s svojim zahtevkom napoten deloma¹ na civilno pravdo.

(²) Priziv se priglasi pismeno ali ustno na zapisnik pri sodišču, ki je sodilo, v treh dneh (§ 326.) po razglasitvi sodbe. Za državnega tožilca, če ga ni bilo na razpravi, in za obdolženca, zoper katerega se je izrekla sodba v njegovi odsotnosti, teče ta rok od dne, ko se mu je vročila sodba (§ 333., odst. 1., stavek 2.).²

(³) Pravočasno priglasi priziv zadrži izvršitev sodbe, ne prepreči pa izpustitve oproščenega obdolženca (§§ 276. in 280.) iz pripora ali preiskovalnega zapora.³ Če je naperjen priziv samo zoper odmero kazni, more obsojenec nastopiti kazni.⁴

(⁴) Oseba, ki je priglasila priziv, ima pravico, vložiti pri sodišču obrazložitev priziva v osmih dneh po njega priglasitvi ali, če je zahtevala pred priglasitvijo ali ob priglasitvi sami, da se ji vroči prepis sodbe, po njegovi vročitvi. V tej

obrazložitvi sme navesti tudi nove dokaze in nove činjenice,⁵ če jih je kaj, ter pri tem točno označiti vse okoliščine, ki so prikladne, da se oceni važnost teh dokazov in činjenic.

¹ Glej § 302., dalje § 332., odst. 3. Priziv radi odločbe o zasebnopravnem zahtevku sme torej obtoženec ali obdolženec vložiti v vsakem postopku, zasebni udeleženec pa pred okrožnim sodiščem (senat) sploh ne, pred okrožnim sodiščem (sodnik-poedinec) pa le, če je bil deloma napoten na civilno pravdo (ne pa, če je bil celoma napoten).

² Vendar je moral državni tožilec prepis sodbe okrajnega sodišča pravočasno zahtevati; gl. op. ⁴ pri § 388.

³ Navedba „preiskovalnega zapora“ se tiče samo postopka pri sodniku poedincu okrožnega sodišča. (Gl. § 324., odst. 5.).

⁴ Gl. § 333. in § 11., odst. 3., zik. Izraz „obsojenec“ tu ni točen, ker sodba še ni pravnomočna. Mišljene so samo kazni na prostosti.

⁵ Beneficium novorum. (Gl. § 399., odst. 4.)

§ 395. — (1) V priglasitvi ali v obrazložitvi priziva se morajo točno navesti točke sodbe (§ 392.) kakor tudi prekršitve zakona (§ 393., št. 1. do 5., v zvezi s §§ 336. in 337.), zbog katerih se sodba izpodbija.

(2) Če se priglasí priziv na zapisnik pri sodišču, pozove sodnik pritožilca, naj točno navede točke sodbe in prekršitve, zbog katerih se pritožuje, ter ga opozori na posledice (§ 398., odst. 1.), če tega ne stori.

(3) Prepozno podano priglasitev ali obrazložitev zavrne sodnik prve stopnje sam.¹

(4) Zoper zavrnitev je dopustna pritožba na apelacijsko, odnosno okrožno sodišče v treh dneh.²

¹ Da se taka priglasitev sprejme na zapisnik, sodnik ne sme odklanjati.

² Gl. § 398., odst. 3.

§ 396. — (1) Izvod obrazložitve priziva vroči sodnik drugi stranki, ki sme vložiti v osmih dneh sodišču pismeno ali ustno na zapisnik svoje nasprotno razloge.¹ V teh sme navesti tudi nove nasprotno dokaze² ter podati okoliščnosti, po katerih se dá oceniti njih važnost.

(2) Čim se izroče nasprotni razlogi ali se jim upravičenec odpove ali čim izteče osemndnevni rok, se pošlje priziv nemudoma s spisi vred apelacijskemu, odnosno okrožnemu sodišču.

¹ Prim. §§ 333., 343.

² Činjenice niso izključene; § 394., odst. 4., je analogno uporaben.

§ 397. — (1) Apelacijsko, odnosno okrožno sodišče odloči o prizivu izven seje ali v seji ali na javni razpravi.

(2) Izven seje odloči sodnik, ki je odrejen za poročevalca, z odobritvijo senatnega predsednika o tem, da pošlje spise takoj v pregled višjemu državnemu, odnosno državnemu tožilcu, ali o potrebi, da se dopolnijo spisi ali pribavijo pojasnila o prekršitvi formalnosti, navedeni v prizivu.¹

(3) Če se ne zahtevajo ne dopolnitve ne pojasnila,² se posvetuje apelacijsko, odnosno okrožno sodišče, čim državni tožilec vrne spise,³ o vsakem prizivu v seji, ko je zaslišalo višjega državnega, odnosno državnega tožilca.

¹ Gl. § 76., odst. 2.

² Po poročevalcu.

³ Gl. o načinu, kako pri tem državni tožilec postopa, § 66. tpr.

§ 398. — (1) Apelacijsko, odnosno okrožno sodišče zavrne takoj ali pa po pribavljenih pojasnilih priziv kot nedopustnega, če spozna, da ga

je priglasila oseba, ki za to sploh ni upravičena ali vsaj ne v oni smeri, kakor ga je priglasila, ali če se je v redu¹ odpovedala prizivu ali je odstopila od njega, ali da se je priglasil priziv prepozno ali da niso ne v priglasitvi ne v obrazložitvi posamič in določno označene točke sodbe, zoper katera je naperjen (§ 392., odst. 1.)² ali prekršitve zakona, če je bil priglašen priziv samo zbog njih.

(²) Razen tega zavrne apelacijsko, odnosno okrožno sodišče priziv tako zbog prekršitve zakona kakor tudi zbog odločbe o krivdi³ ali o kazni, o očuvalnih odredbah, o zasebnopravnih zahtevkih in o stroških ali o priznanju ali nepriznanju olajšav pri izvršitvi kazni, če spozna, da je priziv očitno neosnovan.

(³) Rešitev, da se priziv zavrne, se sme skleniti tudi ob posvetovanju o pritožbi po § 395., odst. 4., če je osnovana.

(⁴) Apelacijsko, odnosno okrožno sodišče sme vršiti v seji, ko sklene po odredbi tega paragrafa rešitev o zavrnitvi priziva, tudi svojo pravico, ki mu jo daje § 408., odst. 2.,⁴ ko je zaslišalo o tem višjega državnega tožilca, odnosno državnega tožilca.

¹ Gl. § 325., odst. 3.

² V prvotnem besedilu zakona je stalo „odst. 2.“. To je bilo popravljeno z zakonom z dne 9. okt. 1931.

³ Prim. op. ¹ pri § 392.

⁴ Beneficium adhaesionis (gl. § 399., odst. 4.).

§ 399. — (¹) Če je pretresati apelacijskemu, odnosno okrožnemu sodišču samo priziv, ki je naperjen edino zoper odločbo, izrečeno o kazni ali očuvalnih odredbah ali zasebnopravnih zahtevkih ali stroških ali priznanju ali nepriznanju olajšav pri izvršitvi kazni (§ 392., št. 3.), in ki ga ni zavrniti po § 398., izreče takoj v seji sodbo o

stvari sami, pri čemer se drži načel §§ 327. in 334., o d s t. 4.¹

(²) Če se uveri apelacijsko ali okrožno sodišče ob priliki priziva zbog prekršitve zakona ali zbog odločbe o krivdi, da se mora odrediti nova razprava pred sodnikom prve stopnje, bodisi zbog prekršitev bistvenih formalnosti postopka ali zbog nepopolne ali neosnovane ugotovitve odločilnih činjenic v izpodbijani sodbi ali zbog važnosti novih dokazov in činjenic (§ 394., odst. 4., in § 396., odst. 1.), razveljavi sodbo prve stopnje ter pošlje stvar na novo razpravo³ istemu ali drugemu sodniku prve stopnje svojega območja, ki se mora držati načel, izrečenih v § 358., o d s t. 2.²

(³) Če spozna apelacijsko, odnosno okrožno sodišče, da je sodnik prve stopnje v obdolženčevo škodo prekoračil obtožbo ali tožilčevo zahtevo (§ 393., št. 2., v zvezi s § 336., št. 10., in § 393., št. 5.) ali prekršil materialni zakon (§ 393., št. 2., v zvezi s § 337., št. 1. do 3.), izreče sólo v seji sodbo o stvari, ako so ugotovljene v sodbi prve stopnje činjenice, na katere se mora po pravilni uporabi zakona opirati sodba.

(⁴) Nove dokaze in činjenice smatra apelacijsko, odnosno okrožno sodišče za važne, če so sposobni, pokazati za nepravilne one važne činjenice, ki jih je vzelo sodišče prve stopnje v sodbi za dokazane. Za oceno važnosti teh novih dokazov kakor tudi činjenic, iz katerih se izvaja kakšna prekršitev zakona, sme odrediti apelacijsko, odnosno okrožno sodišče posebnega sodnika, da jih predhodno poizve. Če spozna apelacijsko, odnosno okrožno sodišče nove dokaze in nove činjenice za nevažne, jih ne vzame v poštrev.

¹ Prvotno je stalo pomotoma: odst. 3. Izpremenjeno z zakonom z dne 9. marca 1931.

² Prvotno je stalo: „izrečenih v § 327. (358.)“. Popravek: zak., cit. v op. ¹.

³ Gl. §§ 406., 409. (Drugače kot pri § 334.)

§ 400. — ⁽¹⁾ Če ni dopustna nobena izmed odločb, omenjenih v §§ 398. in 399., se določi dan za javno razpravo o prizivu tudi, kolikor je naperjen zoper odločbo o kazni, o očuvalnih odredbah, o zasebnopravnih zahtevkih in o stroških kakor tudi o priznanju ali nepriznanju olajšav pri izvršitvi kazni.

⁽²⁾ Obenem sklene apelacijsko, odnosno okrožno sodišče v seji o dokazih, ki so potrebni za javno razpravo.

⁽³⁾ Zbiranje novih dokazov in činjenic (§§ 394. in 396.), če so važni (§ 399., odst. 4.), zlasti pa zaslíševanje novih prič in izvedencev se vrši na javni razpravi, kolikor jih ni že zbral ali zaslíšal posebe odrejeni sodnik.¹

⁽⁴⁾ Ponavljanje dokazov, zlasti pa ponovno zaslíševanje prič in izvedencev, ki jih je že zaslíšal sodnik prve stopnje, je dopustno na javni razpravi samo tedaj, če spozna apelacijsko, odnosno okrožno sodišče to za potrebno zbog znatnega dvoma, je li ugotovitev činjenic, obseženih v sodbi sodnika prve stopnje, resnična in popolna. Izvzemši ta primer, vzame apelacijsko, odnosno okrožno sodišče na javni razpravi za osnovo svoje rešitve zapisnike, ki jih je sestavil sodnik prve stopnje o dokaznem postopku.

¹ Gl. § 265.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 16. maja 1933. [Arhiv, 1933, štr. 429]: Odločbo o krivdi sme prizivno sodišče izdati samo po opravljeni javni razpravi, ne pa na seji.

§ 401. — (1) Na javno razpravo se pozovejo pravočasno¹ višji državni tožilec, odnosno državni tožilec, odnosno zasebni udeleženec kot tožilec, če gre za kaznivo dejanje, ki se preganja po službeni dolžnosti; zasebni tožilec, če gre za kaznivo dejanje, ki se preganja samo na zasebno tožbo, in one priče in oni izvedenci, glede katerih je sklenilo sodišče po § 400., da jih je pozvati.

(2) Na javno razpravo se pozove višji državni tožilec, odnosno državni tožilec tudi v onih primerih, kjer je državni tožilec v javnem interesu prisostvoval ustni razpravi pred sodnikom prve stopnje, celo če gre za kaznivo dejanje, ki se preganja samo na zasebno tožbo.²

¹ Prim. §§ 383., 402.

² Gl. § 386., odst. 2.; prim. § 51., odst. 3.

§ 402. — (1) Poziv za obdolženca se odpremi glede na njegovo oddaljenost od sodišča tako, da mu ostanejo vsaj trije dnevi za pripravo obrambe.

(2) Če je obdolženec v priporu zunaj kraja apelacijskega, odnosno okrožnega sodišča in apelacijsko, odnosno okrožno sodišče misli, da njegove prisotnosti za ugotovitev resnice ni treba, pouči se, da sme poslati svojega branilca;¹ po potrebi pa mu sme odrediti sodišče tudi branilca iz kraja, kjer je sodišče, če ga obdolženec ne more plačati.

(3) Tako obdolžencu, če njegove osebne prisotnosti ni treba, kakor tudi zasebnemu tožilcu in zasebnemu udeležencu kot tožilcu se pripomni v pozivu, da se bo, tudi če ne pridejo,² razsodilo o prizivu po zakonu, vpoštevajoč ono, kar je navedeno v obrazložitvi ali v nasprotnih razlogih.

(⁴) Če ni oškodovanec obenem tožilec, ga je obvestiti o javni razpravi z dostavkom, da mu je na voljo, ali hoče priti na razpravo.

(⁵) Če so imenovalе zainteresirane stranke branilca ali zastopnika,³ se pošlje poziv tudi njima.

(⁶) Osebe, katerih prisotnost smatra apelacijsko, odnosno okrožno sodišče za potrebno, se opozore v pozivu, da se bodo privedle siloma, če ne pridejo.

¹ Ne pa zastopnika. Prim. § 347., odst. 2.

² Obdolženec, čigar prisotnost je za ugotovitev resnice potrebna, se sme — drugače kot pri revizijskem sodišču — iz pripora privedi na javno razpravo.

³ Scilicet: za ustno razpravo pred prvostopnim sodnikom.

§ 403. — (¹) Razprava pred apelacijskim, odnosno okrožnim sodiščem je javna (§§ 222. do 226.).

(²) Za vzdrževanje reda in dostojnosti na zasedanju, za voditev zapisnika o razpravi, za sodbo, razglasitev in odpravek sodbe se uporablja odredba XVII. poglavja.

§ 404. — (¹) Javna razprava se začne s poročilom enega člana sodišča kot poročevalca,¹ katero obseza, ne da bi navajalo mnenje in ne da bi podajalo predlog, potek dosedanjega postopanja, činjenice primera, ki se razpravlja, kolikor je to potrebno za oceno priziva, in sporne točke, ki izvirajo iz tega.

(²) Del sodbe prve stopnje, na katerega se naša priziv, se prečita vselej z razlogi vred; če pa smatra predsednik ali sodišče za potrebno, se prečita tudi zapisnik o razpravi sodnika prve stopnje.

(³) Stranke smejo predložiti tudi na razpravi nove dokaze in činjenice, ki jih oceni sodišče, ali so važni in ali naj jih vzame v poštev.

(⁴) Če je obdolženec osebno prisoten, ga je zaslišati kakor tudi pozvane priče in izvedence z uporabo predpisov, ki veljajo za glavno razpravo pred okrožnim sodiščem.

(⁵) Zapisnik o poizvedbah glede novih dokazov in činjenic (§ 399., odst. 4.) se prečita, če se poizvedbe ne ponové na razpravi.²

(⁶) Nato se pozove oseba, ki je provzročila s svojim prizivom javno razpravo, če je prisotna, da obrazloži priziv, potem pa nasprotnik, da ji odgovori. Vendar pa ima obdolženec ali njegov branilec vselej poslednjo besedo.

(⁷) Ko predsednik izjavi, da je razprava končana, se sodišče posvetuje³ ter izreče in razglasi sodbo, če ne bi spoznalo za potrebno, da razpravo preloži zaradi novih dokazov.

¹ Poročilo mora biti primerno sestavljeno; gl. §§ 109., 111. kpr.

² Mišljeni so predmeti poizvedb (dokazi).

³ Poročevalec glasuje prvi: § 75., odst. 4.

§ 405. — Če apelacijsko, odnosno okrožno sodišče ne zavrne priziva kot nedopustnega ali neosnovanega (§ 398.) ali če se ne proglasi za nepristojno, razveljavi sodbo sodišča prve stopnje in izreče, držeč se načela § 327.,¹ sodbo o stvari sami po predpisih, ki veljajo za okrožno sodišče kot sodišče prve stopnje, kolikor ni odrejeno v §§ 406. in 407. kaj drugega.

¹ Zabranjena je reformatio in peius.

§ 406. — (¹) Če apelacijsko, odnosno okrožno sodišče razveljavi sodbo sodišča prve stopnje

zbog prekršitev zakona, omenjenih v § 336., št. 4. do 6., (§ 393., št. 2.), pošlje stvar na novo razpravo istemu ali drugemu sodniku prve stopnje v svojem območju, ki se drži načel, izrečenih v § 358., odst. 2.¹

(²) Če spozna apelacijsko, odnosno okrožno sodišče, da sodnik prve stopnje ni stvarno pristojen (§ 336., št. 7., v zvezi s § 393., št. 2.), zlasti da je sodil o zločinstvu, za katero po zakonu ni pristojen,² razveljavi na predlog višjega državnega, odnosno državnega tožilca sodbo sodišča prve stopnje in odredi, da se pošlji predmet pristojnemu sodišču, odnosno da se pokreni zakoniti postopek.³

¹ Besede za „območju“ so bile dodane z zakonom z dne 9. okt. 1931.

² Prim. § 359., odst. 2., št. 3, kjer pa gre za že pravnomočno sodbo.

³ Spisi se pošljejo državnemu tožilstvu, da stavi predloge; toda gl. § 407., odst. 2.

§ 407. — (¹) V primerih, omenjenih v prvem odstavku § 406., sme izreči apelacijsko, odnosno okrožno sodišče tudi sodbo o stvari sami, in sicer po izprevidnosti takoj ali pa pozneje na razpravi, ko je popravilo procesno dejanje, glede katerega je spoznalo, da ne ustreza predpisanim formalnostim.

(²) Ako je sodil okrajni sodnik o zločinstvu (§ 406., odst. 2.), sme prav tako okrožno sodišče, če je pristojno za to zločinstvo kot sodišče prve stopnje,¹ takoj izreči in razglasiti na predlog državnega tožilca in z obdolženčevim pristankom sodbo o stvari sami, ako so ugotovljeni vsi znaki tega zločinstva in ako ni potrebna nova priprava obtožbe in obrambe,² ne da bi upoštevalo pred-

piše, odredjene za postopek ob postavitvi pod obtožbo.

¹ Ni pristojno, če bi moralo soditi v senatu pe-
torice.

² Obligatorna uvedba preiskave.

§ 408. — ⁽¹⁾ Apelacijsko, odnosno okrožno sodišče se omeji praviloma na točke, na katere se priziv opira. Razveljaviti ali predrugačiti sme samo one dele sodbe prve stopnje, zoper katere je priziv naperjen, in samo zbog onih prekršitev zakona, ki jih pritožilec v prizivu posebno poudarja ali na katere v njem jasno opozarja.

⁽²⁾ Če pa se uveri apelacijsko ali okrožno sodišče ob priliki čigarkoli priziva, da so se prekršili predpisi o stvarni pristojnosti sodišč (§ 336., št. 7. in 8., in § 338., odst. 4.) ali da se je v obdolženčevo škodo prekršil materialni zakon (§ 337.,¹ št. 1. do 3., in § 338., odst. 5.) ali da so iste prekršitve, zbog katerih je izdalo odločbo v obdolženčevo korist, koristne tudi za kakšnega izmed soobdolžencev, ki sploh ni priglasil priziva ali ga ni priglasil v tej smeri, postopa po službeni dolžnosti, kakor bi bil priziv priglašen zbog teh prekršitev.²

¹ V prvotnem besedilu: 336; popravek v zakonu z dne 9. okt. 1931.

² Gl. § 398., odst. 4.; beneficium adhaesionis.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 2. nov. 1935. [Branič, 1936., str. 188]: Če je kaznivo dejanje zastarano, mora prizivno sodišče po § 408., odst. 2., po službeni dolžnosti uporabiti zakonske določbe o zastaranju, ker le to ukine kaznivost.

§ 409. — Če se je izrekla zoper obdolženca sodba v njegovi odsotnosti, postopa apelacijsko, odnosno

okrožno sodišče o priliki pritožbe (§ 391., odst. 4.) zoper odločbo o obtoženčevi prošnji za povrnitev v prejšnji stan skladno s § 327.b.¹

¹ Ves ta paragraf je prišel namesto prejšnjega po uredbi z dne 20. marca 1935 v zakon, ker je nujna posledica na novo uvedenih §§ 327a. in 327b.

§ 410. — (1) Zoper sodbo apelacijskega, odnosno okrožnega sodišča ni nadaljnjega pravnega sredstva.

(2) Zahteva za zaščito zakona, za katere reševanje je pristojno kasacijsko sodišče, je dopustna tudi tukaj (§ 41., odst. 2.).

(3) Izredni postopek, določen v §§ 354. in 355., ni dopusten pred sodnikom poedincem.

(4) Zoper sodbo, ki jo je izreklo okrožno sodišče kot sodišče prve stopnje po § 407., odst. 2., so dopustna vsa pravna sredstva kakor zoper vsako drugo sodbo okrožnega sodišča kot sodišča prve stopnje.

§ 411. — (1) Za obnovo postopka pred sodnikom poedincem se uporabljajo predpisi §§ 359. do 364., 366. do 368. in 371. z izpremembami, kolikor jih zahteva postopek pred sodnikom poedincem in kolikor ni odrejeno v tem paragrafu drugače.

(2) Je li obnova postopanja dopustna, odloči sodnik okrožnega ali okrajnega sodišča, pri katerem je tekel prejšnji postopek. Če se obnova postopka dopusti, se odredi takoj ustna razprava, razen če je obdolženec umrl (§ 370.).¹ Zoper zavrnitev zahteve je dopustna pritožba. O pritožbi odloči apelacijsko, odnosno okrožno sodišče.

¹ Prim. določbo § 221.a.

XXII. p o g l a v j e.

Izvrševanje sodb kazenskega sodišča.

§ 412. — (1) Sodbe kazenskega sodišča se izvršujejo, ko so dobile pravno moč. Pravno moč dobe sodbe, če se ne morejo več izpodbijati z rednim pravnim sredstvom¹ ali če pravno sredstvo po zakonu sploh ni dopustno.

(2) Če ne določa ta zakon ali zakon o izvrševanju kazni na prostosti² kaj drugega,³ je starejšina onega sodišča, ki je izreklo sodbo prve stopnje, pristojen odrediti, da se pravnomočna sodba izvrši. Kolikor ni sam izvrševalno oblastvo,⁴ stori, česar je treba, da se pošlje sodba, s katero je kdo obsojen na kazen, izvrševalnemu oblastvu⁵ v vernem prepisu z označbo, da je izvršna.

(3) Če se pojavi dvom o tolmačenju sodbe, o dopustnosti izvršitve sodbe ali o računanju kazni, o vštetvi pripora ali preiskovalnega zapora, odloči o tem sodišče.⁶ Okrožno sodišče zasliši pri takšnem odločevanju državnega tožilca. Zoper rešitev sodišča imajo stranke pravico pritožbe v treh dneh, ko se rešitev razglasi ali vroči. Toda s pritožbo se ne zadrži izvršitev, razen če odredi sodišče drugače.

(4) Če izhaja sodba od višjega sodišča, odloči o dvomih glede tolmačenja to sodišče, ko je zaslilo višjega državnega tožilca, odnosno vrhovnega državnega tožilca.

¹ Priziv in revizija. Vendar more priti do nastopa kazni na prostosti, čeprav sodba še ni pravnomočna; gl. §§ 353., 394.

² Gl. § 421. zik.; datira od 16. febr. 1929. kakor kp.

³ Prim. §§ 14., 15. tega zakona (cit. v op. 2).

⁴ N. pr. okrožno sodišče, pri katerem se izvršujejo kazni na prostosti.

⁵ § 8. zak. cit. v op. ²: „Izvrševanje kazni v kazenskih zavodih vodi upravnik kazenskega zavoda“.

⁶ Gl. § 77. kz.

Odločbi: Beograd, kas. sod., z dne 28. marca 1932. [Policija, 1932, str. 808]: Kadar je v sodbi točno označeno na kakšen način se zamenja denarna kazen z zaporom v primeru neizterljivosti, tedaj je za postopanje glede ugotovitve neizterljivosti denarne kazni in glede odločbe o zamenjanju pristojno oblastvo okrajni (sreski) načelnik. (Pripomba izdaj.: Ta odločba je samo v zvezi s čl. 22., odst. 2., ukz. razumljiva.)

Zagreb, S. S., z dne 1. maja 1931 [Pravosudje, 1932., str. 58]: Sodba je izvršljiva ob času njene pravnomočnosti ne glede na to, ali je bila že tedaj ali šele kasneje obtožencu razglašena. Ako je sodbo izdalo višje sodišče, odloči o dvomih v tem pogledu le-to.

§ 413. — ⁽¹⁾ Sodba, s katero se obtoženec pravnomočno oprosti obtožbe ali se ta zavrne, se izvrši takoj in obtoženec se izpusti, če je v preiskovalnem zaporu, takoj v prostost, razen če ga je treba iz drugih zakonitih razlogov¹ še nadalje pridržati v zaporu.

⁽²⁾ Oproščenemu obtožencu se dá na njegovo zahtevo prepis sodbe.

⁽³⁾ Tudi oškodovancu, ki je s svojim zasebnopravnim zahtevkom napoten na civilno pravdo, se dá na njegovo zahtevo prepis sodbe, ki mu je potrebna, da pokrene ali nadaljuje civilno pravdo.

¹ Če gre n. pr. za zahtevo tuje države, da se njej izroči (§ 491.).

§ 414. — Vsaka pravnomočna sodba, s katero je izvestna oseba proglašena za krivo, se mora

izvršiti takoj, čim se ugotovi, da ni za izvršitev nobene zapreke (§§ 415., 418. in 419.).

Odločbi: Zagreb, S. S., z dne 1. maja 1931. [Slov. Prav. št. 205.] Sodba kasacijskega sodišča dobi pravno moč takoj, ko je izrečena na javni ali v tajni seji, ker zoper njo ni več pravnega sredstva. To velja tudi za sodbe drugih kazenskih sodišč, ki izrekajo sodbe na zadnji stopnji. Te sodbe se morajo izvršiti takoj, ker je s tem ugotovljeno, da v tem pogledu za izvršitev ni nobene zapreke.

Zagreb, S. S., z dne 1. maja 1931. [Policija, 1932., str. 193.]: Kazen se računa obsojencu, ki se nahaja v preiskovalnem zaporu, izza dne, ko je bila sklenjena odločba kasacijskega sodišča, ne pa, ko je bila ta sodba obsojencu razglašena.

§ 415. — ⁽¹⁾ Smrtna kazen se ne sme izvršiti, preden se ugotovi, da obsojenec ni pomiloščen.¹

⁽²⁾ Izvršitev smrtne kazni ali kazni na prostosti zaustavi duševna ali močnejša telesna bolezen, pri ženskah tudi nosečnost, vse dotlej, dokler trajajo te zapreke, pri porodnici pa, dokler ne mineta dva meseca od poroda. Vendar pa je nosečnost zapreka za izvršitev kazni na prostosti samo, če je v tako visokem stanju, da bi se moral zgoditi porod v času, dokler traja kazen.

⁽³⁾ Če ima obsojenec nalezljivo bolezen, se sme odgoditi izvršitev teh kazni, kazni na prostosti pa tudi, če je nalezljiva bolezen razširjena v najbližji okolici obsojenca, ki je v prostosti.

⁽⁴⁾ Če se obsodi duhovna oseba na kazen, s katero se po zakonu izgubi duhovniški čin, se obrne predsednik sodišča predhodno na pristojno duhovno oblastvo, da ji odvzame duhovstvo najdlje v tridesetih dneh. Če duhovno oblastvo v tem roku ne odvzame duhovstva, se odredi izvršitev tudi brez tega.

¹ Gl. §§ 283., 285., odst. 1.

§ 416. — (1) Smrtna kazen se izvrši v prostoru, nedostopnem širšemu občinstvu,¹ drugi dan zjutraj, ko se je obsojencu priobčilo, da se bo izvršila. Ob nedeljah in praznikih smrtne kazni ni izvrševati. Če ovirajo izvršitev smrtne kazni zapreke, navedene v § 415., se omenjena priobčitev niti ne izvrši, dokler te zapreke ne prestopanejo.

(2) To priobčitev izvrši sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji, vpričo državnega tožilca ter opozori obsojenca, naj se pripravi na smrt, če želi, s svojim duhovnikom,² ki se mu dá, če ga ne izbere sam. Po potrebi opozori sodišče obsojenca, da se ne bo izvršitev kazni z ničimer zadržala, tudi ne s kakršnokoli prošnjo za pomilostitev.

(3) Razen službenih oseb, ki so pozvane za to, smejo posetiti obsojenca njegovi sorodniki in druge osebe, s katerimi želi govoriti ali jih samo videti.

¹ „Intermuralno“.

² Duhovnikom ali svečenikom svoje veroizpovedi.

§ 417. — (1) Smrtna kazen se izvrši vpričo enega sodnika, zapisnikarja, državnega tožilca in sodnega zdravnika. Usmrtitvi prisostvuje tudi pristojni duhovnik.

(2) O času in kraju izvršitve se obvestita predsednik (načelnik) občine, kjer se kazen izvršuje, in branilec, da moreta prisostvovati izvršitvi. Prisotnost je dopuščena tudi uradnikom sodišča, državnega tožilstva in policijskega oblastva, ter obsojenčevim najbližjim sorodnikom.

(3) Če naj se izvrši smrtna kazen na več obsojencih, se stori to po redu, določenem v sodbi,¹ vendar pa tako, da nobeden ne vidi usmrtitve drugega.

(⁴) Truplo usmrčene osebe se izroči na zahtevo sorodnikom, da ga pokopljejo povsem preprosto brez nikakršnih slovesnosti, če ne bi bilo zoper to posebnih zaprek; drugače pa se truplo zakoplje na mestu, ki je odrejeno za to.

(⁵) O izvršitvi smrtne kazni se sestavi zapisnik, ki se položi med spise, ko so ga podpisali sodnik, zapisnikar, državni tožilec in zdravnik.

¹ Gl. § 282., odst. 2.

§ 418. — (¹) Začetek izvrševanja kazni na prostosti, ki ne preseza enega leta, se sme za kratek čas odgoditi, če bi bil obsojenec, ko bi se zaprl takoj, ob poljska dela ali drug zaslužek ali če bi se ogrozila prehrana njegove nedolžne rodbine, ali iz drugih tehtnih pridobitnih ali rodbinskih razlogov in ni suma, da pobegne, ali če bi dal zadostno jamstvo,¹ da se zavaruje izvršitev kazni.

(²) Ta odlog sme dopustiti na prošnjo okrožno sodišče,² ko je zaslišalo državnega tožilca, enkrat najdlje na tri mesece, ko je dobila sodba pravno moč. Daljši odlog, toda ne preko šestih mesecev, sme dopustiti iz posebno tehtnih razlogov samo apelacijsko sodišče na predlog sodišča prve stopnje. Prošnja za to se izroči sodišču prve stopnje, ki jo zavrne, če ne najde razloga, da bi jo priporočilno predložilo apelacijskemu sodišču.

(³) Rešitve sodniškega senata ni treba pri okrožnem sodišču, če se senatni predsednik in državni tožilec strinjata, da se dopusti zahtevani odlog ali da se prošnja priporočilno predloži apelacijskemu sodišču.³

(⁴) Zoper rešitev po gorenjih predpisih ni pravnega sredstva.

(⁵) Če pa se pojavijo nevarne nalezljive bolezni ali če to opravičujejo drugi posebno tehtni razlogi, sme dopustiti minister pravde, večkrat in na daljši čas, po potrebi proti jamstvu,¹ odlog izvršitve kazni tudi pri daljših kaznih na prostosti, kolikor ne presezajo dveh let.⁴

¹ Gl. § 131.

² Pri državnem sodišču za zaščito države odločata v vsakem primeru to sodišče samo, pa minister pravde Prim. čl. 32. uređ. o izvrš. zak. o drž. sod.

³ Okrajšani postopek po § 76.

⁴ Dobe odloga izvršitve kazni na prostosti štejejo od dne poziva na nastop kazni.

§ 419. — (¹) Kolikor ne preseza kazen na prostosti, izrečena zoper vojaškega obveznika, enega leta, se odgodi njena izvršitev na zahtevo vojaškega oblastva, če je obsojenec pozvan na vojaško dolžnost, dokler se ta ne dovrši.

(²) Če zahtevajo posebno tehtne koristi vojaške službe, sme postopati minister pravde na zahtevo ministra za vojsko in mornarico po § 418., odst. 5.

§ 420. — (¹) Za vštetev preiskovalnega zaporu v kazen so odločilni ob izrekanju sodbe predpisi kazenskega zakona.¹

(²) Vendar pa se všteje v kazen tudi čas,² ki ga je prebila oseba, obsojena na kazen na prostosti, v zaporu po razglasitvi sodbe prve stopnje, kolikor je bil zadržan začetek izvrševanja kazni z okolnostmi, nezavisnimi od obsojenčeve volje, zlasti pa zbog tega, ker so uporabile zoper sodbo pravno sredstvo osebe, ki so za to upravičene tudi zoper njegovo voljo. Ta čas se všteje tudi takrat, kadar bo imelo pravno sredstvo, ki se je uporabilo v obsojenčevo korist, najsi le delen

uspeh v vprašanju o krivdi, kazni in stranski kazni, kakor tudi v primeru, v katerem se sodba razveljavi po § 354. in § 355., odst. 1., in se izreče nova sodba, ko se je izvedlo novo postopanje, ali tudi brez tega.³

(³) Ta čas se všteje naposled tudi v ono časno kazen na prostosti, ki je odrejena namesto smrtne kazni, odpuščene po kraljevi milosti.⁴

¹ Torej „sodbe“, ki je vpoštevala predpise § 77. kz., §§ 281., odst. 1., št. 4.; 293., odst. 2., kp.

² Podaljšanje preiskovalnega zavora, zlasti obilgatornega.

³ Razpis ministrstva pravde z dne 20. junija 1932., šte. 145.747/31 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 38] pravi: V sodbi se mora samo navesti, koliko časa se od izdržanega pripora ali preiskovalnega zavora všteje v izrečeno kazen, če se v sodbi takšno vštetje prizna.

⁴ Ministrstvo pravde je dalo svoje mišljenje v razpisu z dne 24. okt. 1931., šte. 122781/31 [Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 27], da v časno kazen na prostosti, ki je bila namesto smrtne kazni ali dosmrtne robije milostnim potom določena, ne sme všteti preiskovalni zavor, če to ni odrejeno v ukazu o pomilostitvi, dočim je z razpisom z dne 23. maja 1931. šte. 122781/31 [Pahorukov, str. 92] izreklo, da se pod pogojem iz odst. 2. § 420. mora všteti čas, ki ga je na smrt obsojena oseba prebila po razglasitvi smrtne sodbe, v časno kazen na prostosti, izrečeno na mesto smrtne. (Prip. izdaj.: V drugem primeru pač sploh ni prišlo do uporabe pravnega sredstva. Pod tem vidikom si mišljenji ne nasprotujeti).

Odločbe: Zagreb, S. S., z dne 5. dec. 1930. [Breberina - Ilić, str. 89.] Po § 77. kz. se vračuna v kazen ves tisti čas, ki ga je prebil obsojenec v priporu in preiskovalnem zavoru, torej tudi v priporu pri policiji kot poizvedovalnem oblastvu. (Enako: Zagreb, apel. sod., z dne 18. okt. 1933. [Breberina - Ilić, str. 90.]).

Beograd, kas. sod., z dne 11. maja 1932. [Branić, 1932, str. 311]: Pri kaznivih dejanjih, pri katerih je kumulativno zagrožena kazen na prostosti in denarna, se všteje, če je obtoženec ob času izrečene sodbe pre-

stal že več časa v zaporu, kot znaša čas, na katerega je bil obsojen, presežek prestanega zapor v izrečeno denarno kazen po § 7. uredbe o določitvi in zamenjevanju denarnih kazni.

Beograd, kas. sod., z dne 7. maja 1930. [Branč, 1931, str. 206]: Pripor in preiskovalni zapor se ne vštevata pri določitvi očuvalnih in vzgojnih sredstev, ki vsebujejo odvzem prostosti.

Beograd, apel. sod., z dne 26. maja 1934. [Vesel-Timoškin, str. 85]. Dopustno je všteti pripor in preiskovalni zapor v kazen dosmrtna robije. (Prip. izd.: Praktično le za poznejšo pomilostitev na časno kazen ter za primer iz § 27., odst. 1., št. 3. zik. na prostosti).

§ 421. — Kazni na prostosti se izvršujejo po predpisih zakona o izvrševanju kazni na prostosti.¹

¹ Gl. op. ² pri § 412.

§ 422. — (1) Če je treba ugotoviti glede pogojno obsojene osebe,¹ je li minila doba preiskušnje brez prikora, izda rešitev sodišče, ki je sodilo o tem na prvi stopnji; če pa je treba odrediti izvršitev pogojne sodbe, izda rešitev o tem sodišče, ki je pristojno za dejanje, zbog katerega se preklicuje odlog izvršitve kazni.

(2) Zoper take rešitve je dopustna osebam, omenjenim v § 324., pritožba v treh dneh, ko se je rešitev razglasila ali vročila. Pritožba zadrži izvršitev.

¹ Gl. §§ 65. do 68. kz.

§ 423. — (1) Če je izrečeno s kazensko sodbo, da se mora obsojenec po prestani kazni izgnati¹ iz vse države ali iz kakšne banovine,² sporoči to državni tožilec zaradi nadaljnje naredbe ministru za notranje posle, odnosno banu³ banovine,² v katere območju je sedež sodišča.

(²) Če se mora obsojenec izgnati iz poedinih krajev ali okrajev, se obvesti o tem policijsko ali okrajno oblastvo.

¹ Gl. § 57. kz. Samo za inozemce se more izreči izgon iz države. Taki inozemci se ne smejo nastanjovati v oddelku za svobodnjake, niti ne pogojno odpuščati (gl. § 4., odst. 2., zik.).

² V prvotnem besedilu: „oblasti“; izmenjano s čl. 5. zak. z dne 9. okt. 1931.

³ Prej: „velikemu županu“; gl. zak. o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja z dne 3. oktobra 1929.

§ 424. — (¹) Denarna kazen se izvršuje tako, da se pozove obsojenec, če je ne plača takoj po razglasitvi pravnomočne sodbe, naj jo plača v roku, določenem v sodbi, ker bi se sicer prisilno izterjala.

(²) Sodišče prve stopnje je upravičeno, na obsojenčevo prošnjo podaljšati plačilni rok za nekaj časa, toda najdlje za leto dni od dne, ko je dobila sodba pravno moč; na prošnjo pa sme dopustiti, da se plača denarna kazen v istem roku tudi v delnih odplačilih. Rešitve sodniškega senata pri okrožnem sodišču ni treba,¹ če se predsednik in državni tožilec strinjata, da je taki prošnji ugoditi. Zoper te rešitve ni pravnega sredstva.

(³) Če obsojenec v postavljenem roku ne plača denarne kazni ali delnega odplačila, se izterja prisilno.

(⁴) Če bi bil z izterjavo denarne kazni obsojencu ogrožen obstanek ali če bi bil s tem zadržan, izpolniti svojo dolžnost, da vzdržuje rod bino ali da povrne oškodovancu škodo, mu sme dopustiti sodišče na prošnjo, da odsluži denarno kazen s svobodnim delom v korist fonda (§ 7.), ako je ob času prošnje prilika za tako delo.

Kako naj se izvrši taka odredba, predpisuje posebna uredba.²

(⁵) Če se denarna kazen ne more izterjati in tudi ne odslužiti z delom, odloči sodišče, da je zbog neizterljivosti izvršiti kazen, v katero se po sodbi izpreminja denarna kazen. Če sodišče ni odredilo te kazni, izda naknadno rešitev, s katero izpremeni denarno kazen naknadno v kazen na prostosti.

¹ Gl. § 76.

² Gl. uredbo o odsluževanju denarnih kazni in nadomeščanju teh kazni s kaznijo na prostosti z dne 31. dec. 1929, Sl. N. 5/1/4 iz l. 1930., Ur. L. št. 83/19 iz l. 1930. Prim. §§ 43., 44. kz.

§ 425. — (¹) Odredbe § 424., odst. 1. do 3., o pobiranju denarnih kazni se uporabljajo tudi na pobiranje drugih denarnih vsot, glede katerih je razsojeno, da se morajo plačati.¹

(²) Sodbe, s katerimi je pravnomočno izrečeno, da se morajo kakšni predmeti odvzeti, uničiti ali storiti za neporabne, se izvršujejo, če se ti predmeti že ne hranijo pri sodišču, tako, da se obsojenec pozove, naj jih v osmih dneh izroči sodišču; če ne ugotovi temu pozivu, odredi pristojno sodišče, da je te stvari odvzeti obsojencu ali osebi, pri kateri so, ali oblastvu, pri katerem se hranijo zanj, in da jih je shraniti pri sodišču. Če se odvzamejo predmeti v korist fonda, omenjenega v § 7., se prodajo na najbližji sodni javni prodaji tudi pod cenilno vrednostjo, denar pa se izroči fondu; drugače se ti predmeti uničijo ali store za neporabne, če niso primerni za kriminalni muzej.²

¹ Gl. § 428.

² Gl. § 59. kz. in § 70. uredbe o izv. očuv. odr. Prim. §§ 95.—97. kpr., dalje tudi §§ 54.—56. zak. o zašč.

avtor. pravic. — Stvari, namenjene službi božji, kolikor se ne bi morale vrniti zakonitemu lastniku, se izroče najbližjemu duhovnemu oblastvu (§ 96. kpr.). — Konfiscirane predmete, ki se nanašajo na ponarejanje domačega ali tujega denarja, kolkov ali poštne znamke, pošlje sodišče po končanem postopku v hrambo onim oblastvom ali ustanovam, ki so poklicane, izdajati denar, kolke ali poštne znamke (§ 70, odst. 2., ur. o izv. očuv. odr.)

§ 426. — Očuvalne odredbe, izrečene s pravno-močno sodbo ali rešitvijo, se izvršujejo po predpisih uredbe, ki jo izda minister pravde.¹

¹ Prim. § 60. kz. in uredbo o izvrš. očuvalnih odredb z dne 13. januarja 1930.

§ 427. — (1) O vsaki obsodbi obvestijo sodišča s kazenskim listom državnega tožilca svojega območja, pri katerem se vodi kazenski vpisnik (register) o osebah, obsojenih posebe zbog zločinstva in posebe zbog prestopka. Kako je urediti te vpisnike, da je možna enotna statistika, se predpiše s posebno uredbo.¹ Obvestila iz kazenskih vpisnikov se smejo dajati samo javnim oblastvom (§ 482.).

(2) Če se izreče s sodbo izguba častnih pravic ali druga stranska kazen ali kakšna očuvalna odredba, obvesti sodišče, čim dobi sodba pravno moč, ono oblastvo, ki je pristojno, odrediti o tem vse, česar je treba.²

(3) Če je po kazenski sodbi zapreti osebo, ki je v javni službi ali na položaju, na katerega je treba postaviti namestnika, se pošlje pravno-močna sodba v vernem prepisu takoj njenemu neposrednjemu starejšini.³

(4) Državnemu tožilcu je dolžnost, skrbeti za točno izvrševanje teh predpisov o potrebnih obvestilih.⁴

¹ Gl. §§ 127., 128. kpr. in §§ 41—51 tpr.

² Čl. 152. zak. o notr. upravi z dne 19. junija 1929. določa: Kadar je uslužbenec obsojen s kazensko sodbo, ki ima po obstoječih predpisih za neposredno posledico izgubo službe, izvede se to brez nadaljnega postopanja administrativnim potom. — Po čl. 16. zopz. se sme izreči odpust iz službe brez pravice do pokojnine eventualno tudi pri obsodbi na denarno kazen.

³ Čl. 153. zak. o notr. upravi z dne 19. junija 1929. določa: Redna sodišča kakor tudi vsa druga oblastva, morajo, ko započno zoper uslužbenca postopanje zbog kaznivega dejanja in ko ga kaznujejo, o tem obvestiti neposrednjega starejšino dotičnega uslužbenca.

⁴ Razpis min. pravde z dne 8. marca 1932., št. 26245 (Pahorukov: Zbirka ugovora in konvencija, str. 506): Kazenski list za tuje državljane je dostavljati ministrstvu pravde najkasneje do 10. aprila, 10. julija, 10. oktobra in 10. januarja vsakega leta, brez ozira na to, kakšen je dogovor med našo in tujo državo ali da takšnega dogovora ni.

Odločba: Zagreb, S. S. B., z dne 20. maja 1930. [Slov. Prav. št. 174]: Obsojenec, ki je bil obsojen na izgubo častnih pravic, izgubi vse pravice, ki so v § 47. kz. navedene, a ne samo njih posamezne dele.

§ 428. — ⁽¹⁾ Pravnomočne sodbe kazenskega sodišča o zasebnopravnih zahtevkih izvršuje¹ civilno sodišče na zahtevo zainteresirane osebe (§ 303.).

⁽²⁾ Stroški kazenskega postopka, ki se morajo povrniti državi, se izterjajo po določbi prvega in drugega odstavka § 424., stroški izvršitve kazni pa po posebni uredbi.²

⁽³⁾ Za prisilno izterjevanje stroškov kazenskega postopka, ki se morajo povrniti državi, veljajo isti predpisi kakor za prisilno izterjevanje denarnih kazni.³ Za prisilno izterjevanje stroškov, ki se morajo povrniti zasebnikom (§§ 317. in 322.), se uporabljajo predpisi civilnega sodnega izvršilnega postopanja.

¹ Neposredno na podlagi prepisa sodbe s klavzulo o pravnomočnosti.

² Gl. § 314.; dalje §§ 129. nasl. kpr.

³ Gl. §§ 424., 425.; dalje §§ 154.—157. kpr.

XXIII. p o g l a v j e.

Izredna omilitev kazni in pomilostitev.

§ 429. — (1) Omiliti in zmanjšati pravnomočno izrečeno kazen je dopustno po tem zakonu (§ 430.) ali pa po milosti, če ni pogojev tega zakona. Pravnomočno izrečena kazen se sme odpustiti samo po kraljevi milosti.¹

(2) Kralj ima pravico pomilostitve tudi za kazni, izrečene zbog kaznivih dejanj, ki se preganjajo na zasebno tožbo.²

(3) Tudi poleg postopka, pokrenjenega radi omilitve, zmanjšanja ali odpuščanja kazni, kakor tudi v primeru odpuščanja kazni, se sme zahtevati obnova kazenskega postopka.³

¹ Gl. čl. 30, odst. 1., 2., ustave, ki se ne da drugače izpremeniti nego z izpremembo ustave po njenih določbah.

² Gl. čl. 30., odst. 3., ustave, ki se da z navadnim zakonom izpremeniti.

³ Gl. §§ 359. nasl.

§ 430. — (1) Omiliti pravnomočno izrečeno kazen je dopustno, če se pojavijo, ko je dobila sodba pravno moč, razlogi za omilitev, ki jih ni bilo, ko se je izrekla sodba ali se vsaj takrat ni vedelo za te razloge, pa bi bili očitvidno povzročili milejšo odmero kazni.

(2) Čim se okrožno sodišče ali sodnik poedinec okrožnega sodišča, ki je izrekel sodbo, uveri, da obstoje taki razlogi, predlaga v takem primeru apelacijskemu sodišču po službeni dolžnosti ali na zahtevo državnega tožilca ali obsojenca ali

njegovega zakonskega druga ali sorodnika (§ 324.) po zaslišanju državnega tožilca, naj kazen omili. Okrajno sodišče poda ta predlog po okrožnem sodišču, če je to odmerilo kazen (§ 398., odst. 4., § 399. in §§ 405. do 409.). V takem primeru doda svoje mnenje tudi okrožno sodišče, ko je zaslišalo državnega tožilca.¹ Če spozna sodišče, da zahteva strank za omilitev kazni ni osnovana, jo zavrne.

(³) O predlogu sodišča prve stopnje za omilitev odloči apelacijsko sodišče, ko je zaslišalo višjega državnega tožilca. Če je odmerilo kazen kasacijsko sodišče (§ 344., odst. 3., § 346., št. 3., § 350., št. 5., §§ 352. do 355. in § 357.) in če usvoji apelacijsko sodišče predlog za omilitev, ga poda kasacijskemu sodišču, ki odloči o njem dokončno, ko je zaslišalo vrhovnega državnega tožilca.

(⁴) Zoper rešitev okrajnega, okrožnega in apelacijskega sodišča, s katero se je zahteva ali predlog za omilitev kazni zavrnil, ni pravnega sredstva.

(⁵) Zahteva za omilitev kazni ne zadrži izvršitve kazni, razen če odredi sodišče prve stopnje, ko priporoča omilitev, da se izvršitev zadrži.²

¹ Če ni okrožno sodišče odmerilo kazni, gre predlog okrajnega sodišča naravnost pred apelacijsko sodišče.

² Predloge po § 430. rešuje državno sodišče za zaščito države samo; gl. čl. 32. ured. o izvrš. zak. o drž. sod.

Odločba: Sarajevo, vrh. sod., z dne 31. okt. 1930 [Timoškin, str. 279]: Okrožno sodišče, ki je kot sodišče druge stopnje odmerilo kazen, v primeru, da okrajno sodišče zbog omenjene okolnosti pošlje spise po § 430. preko njega apelacijskemu sodišču, ne sme dotično prošnjo za omilitev samo zavrniti.

§ 431. — (1) Postopek za posamično¹ amnestijo, ko je dobila sodba moč ali se je tudi že izvršila, kakor tudi postopek, da bi se pravnomočno izrečena kazen omilila, zmanjšala ali odpustila po milosti, se sme pokreniti po službeni dolžnosti ali na čigarkoli prošnjo. Tak postopek je dopusten tudi brez posredovanja sodišč. Sodišče, h kateremu dospe taka prošnja, jo predloži ministru pravde v nadaljnjo rešitev. S tem se ne poseza v predpise § 430.²

(2) Te prošnje praviloma ne zadržujejo izvršitve. Če pa izda kraljeva pisarna o prošnjah, ki se pošljejo njej, ali minister pravde posebno navodilo o postopanju s temi prošnjami ali o odlogu izvršitve, je postopati po tem navodilu. Razen tega sme odrediti sodišče prve stopnje,³ da je čakati z izvršitvijo kazni, ki jo je samo izreklo, če se opira prošnja na posebno vpoštevne okoliščnosti, ki so se pojavile šele po izrečeni sodbi, in če bi se drugače svrha prošnje povsem ali deloma izpodnesla.

¹ T. j. za osebo, individualno določeno, izdano. Ustava, čl. 30., odst. 1., predvideva splošno in posamično amnestijo. Prva ni urejena v § 431.

² Prvotno besedilo se je glasilo: „sodišč, razen če gre za pomilostitev osebe, obsojene na smrt (§§ 283. in 356.).“ Izprememba se je izvršila z zakonom z dne 9. okt. 1931.

³ Prvotno (pomotno) „sresko sodišče“; izprememba kot po op. ².

§ 432. — (1) Razsodbo, s katero je obsojen obtoženec na kazen smrti, predloži okrožno sodišče¹ ministru pravde z vsemi spisi vred, če se zoper rozsodbo v zakonskem roku ne uporabi pravno sredstvo, apelacij-

sko sodišče, odnosno kasacijsko sodišče pa, če zavrneta priziv, odnosno revizijo, pa najsi da ni bila vložena prošnja za pomilostitev.

(²) Minister pravde predloži razsodbo kralju zaradi pomilostitve.^{2 3}

¹ Brez sklepa senata, po predsedniku.

² Ves ta paragraf je prišel v kp. z zakonom z dne 9. okt. 1931. kot posledica ukinitve § 356., odst. 3. Prejšnji § 432. je v prvotnem besedilu urejal pota za predložitev prošnjâ za posamično amnestijo ali pomilostitev.

³ Gl. tudi čl. 29. in 35., odst. 4., uredbe o izvrš. zak. o drž. sod.

XXIV. p o g l a v j e.

Posebne vrste postopanja.

I.

Postopek zoper mlajše maloletnike.

1. Sodnik za mlajše maloletnike in njegov postopek.

§ 433. — Mlajši maloletniki so po tem zakonu one osebe,¹ ki so dovršile ob času storjenega kaznivega dejanja² štirinajsto leto, a niso dovršile sedemnajstega leta.

¹ Gl. § 14., št. 1., kz. Prim. § 149. kz., pa tudi § 381. kz.

² O „času storitve“ gl. § 11., odst. 2., kz.

§ 434. — (¹) Pri vsakem okrožnem sodišču se ustanovi poseben oddelek kot „sodišče za mlajše maloletnike“.¹

(²) Obtožbo zastopa državni tožilec za mlajše maloletnike, ki se postavi v kraju okrožnega sodišča.²

(³) V postopku pred okrožnim sodiščem kot sodiščem za mlajše maloletnike mora imeti mlajši maloletnik branilca. Če ga ne izbere sam ali njegov zakoniti zastopnik, mu ga postavi sodnik za mlajše maloletnike³ v kateremkoli delu postopka, ako se nobeden izmed upravičenih branilcev sam prostovoljno ne zgласi za to.

¹ Gl. § 10., št. 2 ... „za zločinstva“ mlajših maloletnikov; za kvalifikacijo je odločilno naznanilo.

² Gl. § 12., odst. 2., zak. o drž. tož.

³ Po službeni dolžnosti: gl. § 60., odst. 2.

§ 435. — (¹) Tudi pri okrajnih sodiščih, ki imajo skušene sodnike in pa prostore, prikladne za ločeno postopanje zoper mlajše maloletnike, in na katerih sedežu so pedagoški izobražene osebe ali društva za zaščito maloletnikov, ustanovi minister pravde z uredbo¹ poseben oddelek kot „sodišče za mlajše maloletnike“. To sodišče obseza območje svojega sodišča in enega ali več sosednjih okrajnih sodišč, pri katerih ni pogojev, da bi se ustanovil poseben oddelek kot sodišče za mlajše maloletnike.²

(²) Postopek in sojenje vrši tudi tukaj sodnik poedinec kot sodnik za mlajše maloletnike (§ 9., št. 1.).

¹ Gl. uredbo o osnovanju sodišč za mlajše maloletnike z dne 22. avg. 1930., št. 72502, Sl. N. 200/LXXI; Sl. L. 27/175. Med drugim je v § 1., št. 7. rečeno: Pri okrajnih sodiščih se osnujejo posebni oddelki kot sodišča za mlajše maloletnike: pri vseh sedanjih okrajnih sodiščih v območjih vrhovnega sodišča v Sarajevu, banskega stola v Zagrebu, višjih deželnih sodišč v Ljubljani in Splitu za območje vsakega teh okrajnih sodišč.

² Gl. razpis min. pravde z dne 1. julija 1931., št. 77659. (Pahorukov, Zbirka raspisa, str. 36). Tudi okrajna sodišča, pri katerih ni ustanovljen posebni

oddelek kot sodišče za mlajše maloletnike, so pristojna za postopanje in sojenje v zadevah mlajših maloletnikov. V takih primerih se sme okrajni sodnik posluževati zaupnikov, če je kaj takih oseb, ki se morejo imenovati za zaupnike.

§ 436. — ⁽¹⁾ Za vsako sodišče za mlajše maloletnike imenuje predsednik apelacijskega sodišča za tri leta pri sodiščih svojega območja izmed boljkušenih sodnikov dotičnega sodišča sodnika za mlajše maloletnike, višji državni tožilec pa postavi za okrožno sodišče kot sodišče za mlajše maloletnike državnega tožilca za mlajše maloletnike izmed članov državnega tožilstva v kraju okrožnega sodišča.¹ To imenovanje in postavljanje se vrši po potrebi še dalje od treh do treh let.

⁽²⁾ Kjer je treba, se sme odrediti tudi več sodnikov za mlajše maloletnike. Če pa je sodnik za mlajše maloletnike zadržan, izvrševati svoj poklic, odredi starejšina dotičnega sodišča namestnika,² ki utegne izvrševati tudi vsa nujno potrebna službena dejanja v stvareh mlajših maloletnikov.

⁽³⁾ Sodnikom za mlajše maloletnike se sme poveriti z uredbo celoma ali deloma opravljanje poslov skrbstvenega oblastva za osebe, zoper katere postopajo ta sodišča zbog kaznivega dejanja.³

¹ Gl. op. ² pri § 434.

² Prim. §§ 19. do 21. zus.

³ Prim. § 26., odst. 4., kz.

§ 437. — ⁽¹⁾ Kolikor se ne odreja v tem oddelku glede postopka sodišč za mlajše maloletnike kaj drugega,¹ se uporabljajo tudi drugi predpisi tega zakona.

(²) Postopek zoper mlajše maloletnike se mora začeti in dovršiti hitro.

¹ Gl. zlasti §§ 443., 444., 446.

§ 438. — (¹) Če so sodelovali pri kaznivem dejanju mlajši maloletniki in druge osebe, starejše od sedemnajstih let, se izloči¹ postopek zoper mlajše maloletnike. Če ne more biti izločitev brez škode za sám postopek in presojo stvari, odloči o tem dokončno na predlog sodnika za mlajše maloletnike pri okrožnem sodišču okrožno sodišče (§ 11., št. 1.), pri okrajnem sodišču pa starejšina okrajnega sodišča, najsi je ta obenem sodnik za mlajše maloletnike. Brez te rešitve ne sme redno sodišče nadaljevati postopka zoper mlajšega maloletnika (§ 206., odst. 1.)²

(²) Vsekako pa je treba paziti, da ne prihajajo mlajši maloletniki v dotiko z odraslimi obdolženci, zlasti takrat, kadar se pokaže že v toku poizvedb, da je nujno treba odrediti omejitev prostosti mlajših maloletnikov, a ni možnosti, da bi se spravili mlajši maloletniki za čas postopka v kak zasebni ali državni zavod ali k primerni rodbini, in se to tudi ne more nadomestiti z drugim ukrepom niti s pomočjo društva za zaščito maloletnikov.

(³) Če ni nikakor mogoče izločiti postopka brez škode za sam postopek, preišče, razpravlja in presodi stvar redno sodišče, ki se drži, kolikor gre za mlajše maloletnike, predpisov kazenskega zakona, veljavnih za mlajše maloletnike, z uporabljanjem sredstev, ki so določena v tem oddelku.

(⁴) Če dovrši mlajši maloletnik³ pred pokrenjenim ali dovršenim postopkom sedemnajsto leto starosti, se začne ali nadaljuje postopek

pred rednim sodiščem, ki pa vendarle uporablja sredstva, določena za maloletnike, toda samo za dejanje, ki ga je storil kot mlajši maloletnik, izvzemši vzgajanje. Če izreče redno sodišče v takem primeru oddajo v zavod za popoljševanje, se pošljejo spisi ministru pravde, da odredi, v kateri zavod za popoljševanje naj se odda maloletnik.

¹ V § 22. je govora o „razdvajanju“ [razdružitvi], tu o „izdvajanju“ [izločitvi].

² Ako bi se postopek pred okrožnim sodiščem nadaljeval zoper mlajšega maloletnika brez formalnega sklepa kazenskega senata, pa bi prišlo do ugovora zoper obtožnico, bi moralo apelacijsko sodišče po službeni dolžnosti obtožnico vrniti, da se popravi formalni nedostatek. V primerih, v katerih ne pride do rešitve stvari izven sodbe, a zoper odločbo sodišča do pritožbe, mora višje sodišče, pazec po službeni dolžnosti na pristojnost sodišča, odločbo vrniti v dopolnitev postopka, ker se sicer vprašanje pristojnosti ne more rešiti (§ 331., odst. 4.)

³ Mišljen je primer, da storilec o času storitve kaznivega dejanja še ni izpolnil sedemnajstih let, pač pa že, ko se je začel postopek pred sodiščem.

O d l o č b a : S a r a j e v o, vrh. sod., z dne 19. septembra 1930 [Timoškin, str. 282]: Ni podlage za trditve, da bi sodišče moralo, ko je obsodilo obtoženca zbog zločina, izreči, da se odda samo v zavod za popoljšanje. (Sporno).

§ 439. — ⁽¹⁾ Če spozna sodnik za mlajše maloletnike, da je pristojen, odredi, čim prejme naznanilo zoper mlajšega maloletnika zbog kaznivega dejanja, potrebne poizvedbe na predlog državnega tožilca ali pri dejanju, ki se preganja na zasebno tožbo, na zahtevo zasebnega tožilca; pri okrajnem sodišču pa, kjer ni upravičenega tožilca,¹ tudi po službeni dolžnosti. Te poizvedbe vrši sam osebno ali s pomočjo javnih organov in

oblastev ali s pomočjo zaupnikov, katere on določa.^{2 3}

(²) Zaupnike sodnik zaobljubi (§ 440.) ter jim dá navodila, kaj in kako naj poizvedo ter mu sporoče pismeno ali podado ustno na zapisnik.

¹ Tu velja § 375., odst. 1., šte. 1., v nasprotju s šte. 2. Nemogoče je, da bi sodnik za mlajše maloletnike postopal po službeni dolžnosti, če pride naznanilo radi kaznivega dejanja, ki se preganja na zasebno tožbo, pa le-ta ni od zasebnega tožilca vložena (gl. § 442., odst. 1.)

² Tu velja tudi § 385., odst. 3.

³ Gl. op. ² pri § 435.

§ 440. — (¹) Za zaupnike sme postaviti in zaobljubiti sodnik za mlajše maloletnike poštene in zanesljive moške in ženske osebe, zlasti iz krogov, ki se bavijo z vzgajanjem mladine in oskrbovanjem sirot, kolikor so te osebe v takih razmerah, da se morejo baviti z mlajšim maloletnikom in mu biti v pomoč z nasvetom in skrbjo za primerno zaposlovanje in pošteno življenje.¹

(²) Zaradi uspešnega izbora zaupnikov se sme obračati sodnik na vsa oblastva, na društva za zaščito in vzgojo maloletnikov kakor tudi na duhovnike in učitelje.

(³) Zaupniki obveščajo občasno sodnika tudi o vedenju mlajšega maloletnika, ki je poverjen njih skrbi in nadzoru (§§ 449. in 454.), ter poročajo sodniku o vsem, kar so pribavili na njegov poziv ali brez tega.²

(⁴) Poštene siromašne zaupnike, ki se bavijo v večji meri ter s posebno ljubeznijo z zaščitnim nadzorom takih maloletnikov, sme ministrstvo pravde nagraditi.³

¹ Prim. analog. §§ 57. do 59. uredbe o izvrševanju očuv. odredb z dne 13. jan. 1930. (Velja za očuval. odredbo zaščitnega nadzora).

² Gl. § 66. v op. ¹ cit. uredbe glede pravice pri-
tožbe.

³ Za to se uporabijo povprečnine, gl. § 314a., odst. 1.

§ 441. — (1) Sodnik za mlajše maloletnike do-
žene predvsem¹ maloletnikova leta, ga zasliši in
poizve poleg dejanja in stanja stvari vse, česar
je treba za oceno individualnosti mlajšega malo-
letnika, stopnje duševne in moralne zrelosti in
njegovih življenskih razmer kakor tudi vseh
drugih razmer, v katerih in zbog katerih je sto-
ril kaznivo dejanje.

(2) Zaradi tega sme začuti sodnik po potrebi
tudi roditelje ali zakonitega zastopnika, duhov-
nika, učitelja, gospodarja in zdravnika mlajšega
maloletnika, nadalje skrbstvena in administra-
tivna oblastva, društva in zavode, ki so imeli
posla s tem maloletnikom.

(3) Oprostitev od dolžnosti pričanja (§ 169.)
ni dopustna v postopku zoper mlajše maloletnike,
če se pričevanje tiče samó posvedočbe činjenic,
ki se nanašajo na to, da se dožene mladoletni-
kova individualnost, stopnja duševne in moralne
zrelosti, kakor tudi na njegove življenske raz-
mere.

(4) Po potrebi sme ukreniti sodnik tudi v toku
postopka prikladne začasne odredbe za skrb, za
zaščito in za nastanitev mlajšega maloletnika, če
misli, da bi bilo nevarno, ko bi ostal v dotedanji
okolici, kakor tudi za ločeno čuvanje v primerni
rodbini.² Vendar pa sme sodnik te odredbe po
razmerah tudi vsak čas ustaviti.

(5) Če pripre mlajšega maloletnika zbog ka-
znivega dejanja drugo oblastvo, ga mora izročiti

najdlje v štiri in dvajsetih urah sodišču za mlajše maloletnike; dotlej pa ga čuva ločeno od odraslih priprtih oseb.

(⁶) Za ostvarjanje zasebnopravnih zahtevkov (§ 295.) je napotiti oškodovanca na civilno pravdo, če bi se z njih razpravljanjem zadrževal postopek zoper mlajšega maloletnika.

¹ To je nujno po § 3. kpr.

² Prim. § 27. kz.

§ 442. — (¹) Čim dovrši sodnik potrebne poizvedbe, pošlje spise, kolikor ne gre za postopek na zasebno tožbo, državnemu tožilcu za mlajše maloletnike zaradi predloga. V postopku na zasebno tožbo pozove sodnik zasebnega tožilca, ki je vložil naznanilo, naj izroči tožbo v osmih dneh po prejemu poziva.

(²) Državni tožilec mora podati svoj predlog čimprej sodniku za mlajše maloletnike. Postopek s postavitvijo pod obtožbo je tukaj dopusten samo, če gre za zločinstvo,¹ kolikor ni že s poizvedbami nedvomno ugotovljeno, da mlajši maloletnik ni zrel, pojmiti narave in pomena svojega dejanja in ravnati po tem pojmovanju.²

(³) V tem poslednjem in v vseh drugih primerih poda državni tožilec³ samo obrazložen predlog za nadaljnji postopek ter označi v njem vzgojno sredstvo, ki naj bi se uporabilo, ali pa izjavi, da ne vidi osnove za nadaljevanje postopka. Tako izjavo poda državni tožilec, če spozna, da ni pogojev, ki morajo biti dani po tem zakonu tudi za nadaljevanje kazenskega postopka zoper odrasle osebe. Razen tega sme podati tako izjavo, če je kaznivo dejanje tako neznatno,⁴ da ni pregon zbog tega dejanja ne v

interesu javnosti ne v interesu prihodnjega vedenja in moralnega razvoja mlajšega maloletnika.

(⁴) Če zasebni tožilec v predpisanem roku ne vloži tožbe,⁵ je smatrati, da je odstopil od nje, in sodnik ustavi postopek ter odredi po potrebi sredstva, ki se mu zde priporočljiva za skrb in nadzor glede mlajšega maloletnika.

¹ To je prvi pogoj pozitivne narave; drugi tak pogoj pa je, da se utegne izreči s sodbo oddaja v državni (ne: privatni!) zavod za vzgajanje ali poboljšanje (§ 444.). Pogoje negativne narave gl. v nadaljevanju tega stavka.

² Gl. § 27. kz.

³ Namesto obtožnice.

⁴ Načelo oportunitete stopi na mesto načela legalitete.

⁵ Prim. § 51., odst. 2.

§ 443. — (¹) Sodnik sme na predlog ter izjavo državnega tožilca, če se ta ne tičeta obtožbe po § 442., odst. 2., in na zasebno tožbo odrediti narok,¹ če smatra, da nadaljnje ugotavljanje krivde in uporaba odredbe, po kateri se pošlje mlajši maloletnik v državni zavod za vzgajanje ali poboljševanje, ni v interesu njegovega duševnega in moralnega razvoja. Na ta narok pozove mlajšega maloletnika, njegovega branilca in, če je treba, tudi roditelje ali zakonitega zastopnika in zaupnika; ko jih je zaslišal o odredbah, ki jih predlaga državni tožilec, ali o tožbi zasebnega tožilca, izreče in razglasi s potrebnim poučilom rešitev, s katero sme, ne da bi ugotavljal krivdo:

1. ustaviti postopek, če je uverjen, da je kaznivo dejanje povsem neznatno,² ali če usvoji izjavo državnega tožilca, da ni osnove za nadaljevanje postopka; ali

2. odrediti, da se prepústi mlajši maloletnik domačemu kaznovanju³ ali, če hodi v šolo ali je bil že nastanjen v zavodu za vzgajanje, kaznovanju šole ali tega zavoda, ali mu dati ukor ali ga odpustiti na preskušnjo za dobo enega leta pod neprestanim nadzorom zakonitega zastopnika ali zaupnika, ki ga sam odredi;⁴ ali

3. odrediti, da se izroči maloletnik zaradi vzgajanja ali čuvanja zoper zanemarjenost primerni rodbini ali zasebnemu zavodu za vzgajanje.⁴ Vendar pa je to dopustno samo, če se uveri, da je mlajši maloletnik zanemarjen ali da je že pokazal znake pokvarjenosti ali da se je po pravici bati, da se bo v dosedanji svoji okolici pokvaril, ne glede na to, ali je mogel pojmiti naravo in pomen svojega dejanja ali ju ni mogel pojmiti in ravnati po tem pojmovanju.⁵

(²) Če mlajši maloletnik na sodnikov poziv ne pride na narok in tudi ne opraviči izostanka, ukrene sodnik, česar je treba zaradi njegovega prihoda, sme ga pa tudi priversti z zaupnikovo pomočjo ali na drug prikladen način.

¹ Ta narok ni „razprava“ v smislu „glavne ali ustne“ razprave za starejše maloletnike in polnoletne osebe pred okrožnim ali okrajnim sodiščem. On je samostalno sredstvo (v nasprotju z „ustno razpravo“ iz § 444.), da se doseže izvestna vzgojna odredba ali pa ustavitev postopka glede mlajšega maloletnika.

² Gl. § 446., odst. 1., št. 2. Prim. § 442., odst. 5., in § 75. kz. Ni razlike, ali gre za mlajšega maloletnika po § 27. kz. ali po § 28. kz.

³ Bolje bi bilo „strahovanje“, ker je samo to mišljeno.

⁴ Gl. §§ 27., 28. kz.

⁵ Ne sme pa biti izkazana potreba, da se odda mlajši maloletnik v državni zavod za vzgajanje ali poboljševanje.

§ 444. — (1) Ko dobi postavitev pod obtožbo (§ 442.) moč, odredi sodnik ustno razpravo. To odredi tudi spričo drugega predloga, kakor tudi na zasebno tožbo, če misli, da bi se morala izreči oddaja v državni zavod za vzgajanje ali poboljševanje.¹ Na razpravo pozove sodnik mlajšega maloletnika in njegovega branilca, zasebnega tožilca, pri okrožnem sodišču tudi državnega tožilca za mlajše maloletnike, pri okrajnem sodišču pa samo na njegovo zahtevo² (§ 382., odst. 2.), potrebne priče, izvedence in zaupnike kakor tudi druge osebe zaradi potrebnih pojasnil in obvestil. O razpravi obvesti sodnik maloletnikove roditelje ali drugega njegovega zakonitega zastopnika tudi takrat, kadar jih ne pozove kot priče.³

(2) Če pozvani maloletnik ne pride na razpravo, sme se po predpisu § 443., poslednjega odstavka, privedi.

¹ Po predpisu § 443., odst. 1. Tu je doiočba § 28., odst. 5. in 6., kz., izpolnjena, ki govori le v obče o zavodu za vzgajanja.

² Pravočasnost je pogoj.

³ Prim. § 441., odst. 2. in 3.

§ 445. — (1) Za izključitev javnosti ustne razprave in za razglasitev sodbe se uporabljajo predpisi §§ 223. do 226. Pristop na razpravo sme dopustiti sodnik samo še članom društva za zaščito in vzgajanje maloletnikov in osebam, ki jim je opravičeno do tega, da so na razpravi. Brez sodnikove dopustitve se ne sme objaviti po tisku ne potek postopka ne sodba zoper mlajšega maloletnika, a tudi v dopuščeni objavi se ne sme označiti maloletnikovo ime niti z začetnimi črkami. Kršitev te odredbe se kaznuje po kazenskem zakonu.¹

(²) Ne ustna razprava ne končna rešitev stvari² ni dopustna brez prisotnosti mlajšega maloletnika.

(³) Za zasliševanje pozvanih oseb veljajo občna pravila tega zakona.

(⁴) Če prisostvuje državni tožilec za mlajše maloletnike pri razpravi tudi pred sodnikom za mlajše maloletnike okrajnega sodišča, mora izjaviti v svojem končnem predlogu, kakšne odredbe so po njegovih mislih umestne v maloletnikovem interesu. O njegovem predlogu se smejo izjaviti tudi maloletnikov branilec in maloletnikovi roditelji ali drug njegov zakoniti zastopnik in zaupnik.

¹ Čl. 66., št. 1. tisk. zak. je v pogledu postopka zoper mlajše maloletnike derogiran po določbi § 149. kz. (arg. čl. 6., odst. 1., št. 2., ukz.).

² Razglasitev sodbe.

§ 446. — (¹) Sodnik ni vezan na predloge strank (§ 445., odst. 4.). Na podlagi ustne razprave sme izreči po svobodnem prepričanju:

1. sodbo, s katero proglasi mlajšega maloletnika za krivega storjenega kaznivega dejanja, če spozna, da je zrel, pojmiti naravo in pomen svojega dejanja in ravnati po tem pojmovanju, ter odredi oddajo¹ v državni zavod za vzgajanje ali poboljševanje; ali

2. sodbo, s katero ga oprosti obtožbe iz razlogov, omenjenih v § 280., ali zbog tega, ker ga nima za zrelega, pojmiti naravo in pomen svojega dejanja in ravnati po tem pojmovanju, ali ker je uverjen, da je kaznivo dejanje povsem neznatno. A tudi v takem primeru ali če obtožbo zavrne (§ 276.), sme odrediti sodnik kakšno izmed vzgojnih odredb, označenih v § 443., št. 2. in 3.,

ki se mu zdi potrebna in prikladna v interesu duševnega in moralnega razvoja mlajšega maloletnika.²

(²) Nezadovoljni stranki se vroči sodba v vernem prepisu, kolikor se ni vročitvi odpovedala.

(³) Pri zgoraj pod št. 1. navedeni sodbi se ne uporabljajo predpisi o povprečnini (§§ 314., odst. 1., št. 1., in 314.a.).³

¹ Mišljeni so samo mlajši maloletniki iz § 28. kz. Oni iz § 27. kz. se smejo oddajati samo v privatne zavode iste vrste.

² Z rešitvijo, poleg oprostilne sodbe.

³ Ta odstavek je bil dodan z uredbo z dne 20. marca 1935.

Odločbi: Sarajevo, vrh. sod., z dne 15. maja 1935. [Timoškin, str. 284]: Za vračunljivost mlajšega maloletnika je potrebna zrelost njegovega intelekta, kakor tudi njegove volje. Čim samo v enem teh pravcev ni zrel, se ne sme šteti za vračunljivega.

Sarajevo, vrh. sod., z dne 19. sept. 1930. [Timoškin, str. 282]: § 446. ne zabranjuje uporabe nikakršne druge odredbe, ki je v § 28. kz. predvidena; niti ni v § 446. ustanovljena nobena utesnitev v tem pravcu. Samo z ozirom na § 438., odst. 4., ne sme sodišče izreči oddajo v zavod za vzgajanje.

§ 447. — (¹) Zoper rešitve, izdane po § 443., št. 2. in 3., je dopustna pritožba (§§ 328. in 330.), zoper sodbe, izrečene po § 446., pa je dopusten priziv (§ 392. i. nasl.).

(²) O pritožbi in o prizivu zoper odločbe sodnika za mlajše maloletnike pri okrožnem sodišču odloča apelacijsko sodišče, zoper odločbe okrajnega sodnika pa okrožno sodišče v stalnem senatu za mlajše maloletnike.¹

(³) Apelacijsko, odnosno okrožno sodišče odloči o pritožbi, ko je zaslišalo višjega državnega tožilca, odnosno državnega tožilca za mlajše maloletnike.

(⁴) Zoper rešitev apelacijskega, odnosno okrožnega sodišča o pritožbi ni nadaljnjega pravnega sredstva.

¹ Gl. § 19. zus.

§ 448. — (¹) Apelacijsko, odnosno okrožno sodišče za mlajše maloletnike odloča o prizivu po predpisih § 397. i. nasl. A tudi v seji zasliši razen državnega tožilca za mlajše maloletnike po možnosti še branilca, če se je izrekla oddaja v državni zavod za vzgajanje ali poboljševanje.

(2) O ustni razpravi, katere javnost se izključi po predpisu § 445., odst. 1., se obvestijo v prvi vrsti poleg mlajšega maloletnika¹ njegov branilec, ki ga je branil, njegovi roditelji ali njegov zakoniti zastopnik, gospodar in zaupnik, če se ne pozovejo kot priče. Če branilec ne pride na razpravo, sme odrediti predsednik po službeni dolžnosti branilca iz kraja, kjer je apelacijsko, odnosno okrožno sodišče, ako smatra to za potrebno.

(3) Tudi v postopku sodišč za mlajše maloletnike je dopustna zahteva za zaščito zakona (§§ 41., 357. in 410.).

¹ Neprihod mlajšega maloletnika na ustno razpravo pri iudex-u ad quem ni omenjen. Arg. a contr. iz § 445. odst. 2., sledi, da ni zadržka, da se vrši in konča razprava pri iudex-u ad quem, ne da bi bil mlajši maloletnik prisoten.

2. Izvrševanje odredb, ukrenjenih zoper mlajše maloletnike.

§ 449. — (¹) Izvršitev odpusta na preskušnjo (§ 443., št. 2.) in skrb za nadzor¹ mlajšega maloletnika v dobi preskušnje pripada sodniku za

mlajše maloletnike, ki je ukrenil to odredbo na prvi stopnji. Ta sodnik da navodila osebi, ki ji je poveril nadzor in skrb glede maloletnika, kako naj ga obvešča o njegovem vedenju in življenju.

(2) Če stori mlajši maloletnik v dobi preskušnje pred dovršenim sedemnajstim letom kaznivo dejanje težje narave, se pokrene zakoniti postopek (§ 439. i. nasl.). Če se vda pijančevanju, nemoralnemu ali potepuškemu življenju ali če sicer pokaže znake malovrednosti ali če se pregreši zoper odrejeni nadzor in odrejeno skrb ali če stori povsem neznatno² kaznivo dejanje, sodnik pa misli, da niso ostrejšje odredbe niti priporočljive niti potrebne v interesu maloletnikovega duševnega in moralnega razvoja, sme ukreniti, ko je ugotovil činjenice in razbistril stvar, kakšno izmed naredb:

1. da se podaljša čas preskušnje še za eno leto;³

2. da se izmenja skrbnik in se poostre nadzorne odredbe;

3. da dá mlajšemu maloletniku ukor ali da prepusti njegovo kaznovanje⁴ domu ali šoli;

4. da se mora mlajši maloletnik učiti obrta ali hoditi v šolo, ki ustreza njega letom, izobrazbi in razmeram;

5. da mora prihajati mlajši maloletnik ob odrejenih dneh k sodniku polagat račun o vedenju in življenju.

¹ Zaščitni nadzor po § 56. kz.

² Gl. § 446., šte. 2.

³ Prim. § 28., odst. 3., kz.

⁴ Gl. op. ³ pri § 443.

§ 450. — (1) Sodnik sme izdati naredbe, dopustne po § 449., št. 1. do 5., posamič ali jih po

svoji izprevidnosti združiti tudi več obenem, a one, ki so omenjene v § 449., št. 2. do 5., tudi večkrat ponavljati, dokler ne dovrši maloletnik enaindvajsetega leta starosti.¹

(2) O teh naredbah obvesti sodnik skrbnika in državnega tožilca za mlajše maloletnike.

(3) Zoper sodnikove naredbe ima samo državni tožilec pravico pritožbe na okrožno, odnosno apelacijsko sodišče, kolikor ni zadovoljen s tem, da ostane mlajši maloletnik še nadalje na preskušnji. Pritožba ne zadrži izvršitve.

(4) Če izteče doba preskušnje in niso bile potrebne druge odredbe razen onih, ki so omenjene v § 449., št. 2. do 5., se postopek, ki je bil pokrenjen, ustavi. Drugače pa se postopek, kolikor ne bi zadoščala odredba, označena v § 449., št. 1., nadaljuje in se uporabljajo ostrejšje odredbe.

¹ Prim. § 27., odst. 3., kz.

§ 451. — (1) Vzgajanje se izvaja pod nadzorom javnih oblastev pri primernih rodbinah in v zasebnih zavodih za vzgajanje ali v državnih zavodih za vzgajanje.¹

(2) O načinu vzgajanja v državnih zavodih izda minister pravde sporazumno z ministrom za prosveto uredbo, pri čemer skrbi za to, da se dá mlajšim maloletnikom, ki so se ob času, ko so izvršili kaznivo dejanje, uspešno učili, po možnosti prilika nadaljevati učenje.² Z dnem, ko se odda maloletnik v zavod za vzgajanje, prestane za dobo, dokler traja vzgajanje, očetovska ali skrbstvena oblast, kolikor gre za maloletnikovo vzgajanje, ter preide na starejšino zavoda.

(3) Če pokaže maloletnik, oddan na vzgajanje, ko je prebil vsaj leto dni v zavodu za vzgajanje, znak popolnega poboljšanja, ga sme sodnik za

mlajše maloletnike, ko je zaslišal njega, upravnika zavoda, državnega tožilca za mlajše maloletnike, po možnosti pa tudi roditelje ali zakonitega zastopnika, pogojno odpustiti proti prikladnemu zaščitnemu nadzoru.³

(⁴) Če mine leto dni po pogojnem odpustu brez prikora, je smatrati maloletnika za dokončno odpuščenega iz zavoda. Drugače pa sme sodnik odrediti, da se oddaj maloletnik iznova v zavod, če ni še dovršil enaindvajsetega leta in če ni storil težjega kaznivega dejanja.⁴

(⁵) Če stori tak mlajši maloletnik, ko je že dovršil petnajst let, v zavodu ali izven zavoda zločinstvo in je toliko zrel, da more pojmiti naravo in pomen svojega dejanja in ravnati po tem pojmovanju, se kaznuje po predpisih kazenskega zakona, ki veljajo za starejše maloletnike.⁵ Dokler je v zavodu, se kaznuje zaradi drugih kaznivih dejanj disciplinski.⁶

¹ Gl. § 446., odst. 1., št. 1. Glej razpisa min. pravde z dne 31. dec. 1929. št. 107.114 in z dne 12. avg. 1931., št. 76497 (Pahoruhov, Zbirka razpisa, str. 11 in 17.): Sodišča morajo, preden pošljejo deco ali mlajše maloletnike v vzgojevalni zavod, o potrebi oddaje v zavod obvestiti min. pravde in počakati, da le-to odloči, v kateri zavod naj se dotična oseba pošlje.

² Gl.: a) uredbo o ustanavljanju in delovanju državnih zavodov za vzgajanje in poboljševanje otrok in mlajših maloletnikov z dne 18. jan. 1930., Sl. N. št. 23/IX/40, Ur. L. št. 131/30; dalje: b) uredbo o načinu vzgajanja v zavodih za vzgajanje otrok in mlajših maloletnikov z dne 24. aprila 1930., Sl. N. št. 105/XXXIX/216, Sl. L. št. 35/200.; c) uredbo o delovanju in načinu vzgajanja v državnih zavodih za poboljšanje mlajših maloletnikov z dne 7. nov. 1930., Sl. N. št. 27/XCIII/577., Sl. L. št. 284/45., slednjič razpored ministra pravde za oddajanje maloletnikov (maloletnic) v zavode za vzgajanje in poboljšanje z dne 31. dec. 1929., Sl. N. št. 5/I/6 iz l. 1930., Ur. L. št. 96/21.

³ Gl. § 27., odst. 3., kz.

⁴ Če ga je storil, se postopa po §§ 439., 444.

⁵ Gl. § 28., odst. 7., kz., ki pa govori o tem, da je mlajši maloletnik mogoč pojmovati itd. (torej o času storitve zločina).

⁶ Prim. § 28., zadnji stavek, kz.; analogija iz § 69. kz. — Disciplinsko-vzgojne ukrepe odredi upravnik zavoda v sporazumu z vzgojevalno-strokovnim osebjem: gl. čl. 39 v op. ² cit. uredbe b).

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 12. apr. 1935. [Policija, 1935., str. 707. Pravosudje, 1935., str. 813.]: Pristojnost sodnika za mlajše maloletnike glede izrekanja in vodenja zaščitnega nadzora se določa z ozirom na predpis § 17. po kraju, kjer odpuščeni maloletnik stalno ali začasno po odpustitvi iz zavoda živi, ker se dá samo na ta način zaščitni nadzor na korist maloletnika izvrševati.

§ 452. — (1) Obsodba mlajšega maloletnika na oddajo v zavod za popoljševanje se izvršuje v posebnem državnem zavodu za popoljševanje maloletnikov, ki ga odredi minister pravde. Minister pravde izda z uredbo posebne predpise o tem, vpoštevajoč popoljševanje maloletnikov s poukom in navajanjem na koristno in praktično delo.¹ Glede očetovske in skrbstvene oblasti velja predpis § 451., odst. 2., stavek 2.

(2) Če pokaže maloletnik v času, ko biva v zavodu, z vedenjem in delavnostjo znak popolnega popoljšanja, ga sme minister na predlog zavodske uprave, ko je prebil maloletnik tri leta, pogojno odpustiti iz zavoda, in sicer, če ni še dovršil enaindvajsetega leta; pod zaščitnim nadzorom, ki ga odredi sodnik za mlajše maloletnike.² Zato mora starejšina zavoda sodnika takoj obvestiti o pogojnem odpustu, maloletnika pa napotiti, naj se javi sodniku za mlajše maloletnike.

(3) Če se pregreši maloletnik, pogojno odpuščen iz zavoda, v enem letu zoper dolžnosti, ob katerih je bil odpuščen, tako da ni upanja za

njegovo nadaljnje pošteno življenje, ga pošlje minister pravde nazaj v zavod zaradi nadaljnjega poboljševanja. Če stori tak maloletnik, ko je dovršil petnajst let, v zavodu ali izven zavoda zločinstvo, je postopati po § 451., odst. 5. Po tem predpisu je postopati, če stori tudi lažje kaznivo dejanje.³

(⁴) Če mine enoletna doba po pogodnem odpustu brez prikora, je smatrati takega maloletnika za popolnoma prostega.

¹ Gl. op. ² pri § 451.

² Gl. § 28. kz.

³ Gl. § 451., odst. 5., v zavodu. Če je izven zavoda, velja pa § 28., odst. 7., zadnji stavek, kz., da se kaznuje „zaradi drugega kaznivega dejanja“ (ne: zločinstva) v toku vzgajanja ali poboljševanja disciplinski.

§ 453. — Če se vidi za časa poboljševanja vsaj v enem letu po vedenju in po delavnosti mlajšega maloletnika, da je treba za njegovo trajno preobrazbo in poboljšanje kakor tudi za njegovo nadaljnje pošteno življenje samo vzgajanja,¹ sme odločiti sodnik za mlajše maloletnike na predlog zavodske uprave, ko je izvršil potrebne poizvedbe, da je odstopiti od nadaljnjega pridrževanja v zavodu za poboljševanje ter izročiti maloletnika v zavod za vzgajanje, ako ni že dovršil enaindvajsetega leta.

¹ Disciplinsko-vzgojne ukrepe odreja upravnik zavoda v sporazumu z vzgojno-strokovnim osebjem; gl. čl. 50. v op. ² pri § 451. pod b) cit. uredbe.

§ 454. — (¹) Za reden zaščitni nadzor in za prikladno oskrbovanje pogojno odpuščenih maloletnikov (§§ 451. in 452.) skrbi sodnik za mlajše maloletnike ob sodelovanju starejšine zavoda, iz

katerega je bila ta oseba odpuščena, in ob sodelovanju zaupnikovem (§ 440.) in društva za zaščito maloletnikov.

(²) Zato pošlje starejšina zavoda istočasno, ko misli odpustiti maloletnika, sodniku za mlajše maloletnike svoj obrazloženi predlog v tej smeri.¹

¹ Gl. odločbo pri § 451.

II.

Postopek zoper neznane, odsotne in pobegle storilce kaznivega dejanja.

§ 455. — (¹) Vsako kaznivo dejanje, ki se preganja po službeni dolžnosti,¹ najsi se ne ve, kdo ga je storil, ali najsi je storilec odsoten ali je pobegnil, se mora poizvedeti na predlog državnega tožilca ali tudi po službeni dolžnosti;² zlasti pa je treba dognati njegove sledove in pribaviti vse mogoče dokaze.

(²) Če gre za dejanje odsotnega ali pobeglega osumljenca, za katerega bi bila obramba obvezna, se mu postavi ob njegovih stroških branilec po službeni dolžnosti. Priče se v takih poizvedbah zaprisežejo.³

(³) Šele, ko se ne more v stvari nič storiti,⁴ se kazenski postopek ustavi,⁵ dokler se storilec ne izsledi; spisi pa se polože v arhiv in se hranijo. Ko se zve za storilca, je postopek nadaljevati (§ 359., št. 1.), dopolniti in nadalje postopati po zakonu.

¹ Zločinstvo ali prestop.

² Po službeni dolžnosti samo, če gre za primer § 375., št. 1.

³ Izjema od § 176., odst. 2.; ni da bi bilo to določeno samo za poizvedbe; tudi za preiskavo velja isto.

⁴ Ni izključeno, če gre za odsotnega ali pobeglega storilca, da se izvede glavna ali ustna razprava v njegovi odsotnosti, seveda pod pogojem, da je obtožnica zoper njega postala pravnomočna (§ 237a) in da za zločinstvo ni zagrožena težja kazen kot kazen na prostosti do 5 let.

⁵ Ustavitev je začasna (gl. § 359., odst. 1.) ter oživi, ko prestane zapreka odsotnosti.

§ 456. — Če gre za odsotnega storilca kaznivega dejanja,¹ o katerem se ne ve za gotovo, ali je pobegnil, a ni pogojev, da bi se izdala zoper njega naredba, da ga je privedi in odrediti pripor (§§ 112. in 113.), poskrbi preiskovalni sodnik, da zve za njegovo bivališče, pa izda šele, če na vročen poziv ne pride pred sodišče, naredbo, da ga je privedi, ali pa ukrene, kakor je pač treba, kakšno izmed odredb, ki se predpisujejo v naslednjih paragrafihi.

¹ Mišljeno je samo zločinstvo, ne pa v pristojnost sodnika poedinca okrožnega sodišča spadajoči prestopki; gl. § 463., odst. 1.

§ 457. — Če se ve ali more smatrati po okolnostih, da je osumljena oseba pobegnila ali da se skriva, ali če se dolži zločinstva, pa so dane okolnosti, ki bi opravičevale, da se pripre (§ 113.), ukrene preiskovalno oblastvo ob potrebni obzirnosti vse, česar je treba, da se ta oseba dobi, po razmerah celo s preiskavo stanovanja ali tako, da se pošlje razpis na druga oblastva, v katerih območju bi se mogla zalotiti, nadalje s posebnim pregonom, v primeru zločinstva¹ pa tudi s tiralico.

¹ Gl. § 459.

§ 458. — (1) Če se je nadejati, da je mogoče osumljenca, ki je pobegnil ali se skriva, doseči s pregonom, odredi preiskovalni sodnik, v nujnih primerih pa tudi okrajno sodišče ali policijsko oblastvo, da ga gredo preganjat določeni službeni organi z naredbo,¹ ki jih morajo podpirati vsa oblastva.

(2) Taki organi smejo tudi prestopiti mejo svojega okraja ter nadaljevati pregon tik do državne meje.

¹ Mišljeno je, kakor v § 415. avstr. k. pr. r., „odprto poverilno pismo“.

§ 459. — (1) Če je odsotna ali pobegla oseba osnovano osumljena zločina, a se ne ve, kje biva, in če so dani pogoji, da se pripre, se odredi zanjo pismeni pregon (tiralica). To se stori tudi takrat, kadar je oseba, osumljena zločina,¹ med poizvedbami ali pozneje v toku postopka pobegnila iz zapor.

(2) Tiralico odredi okrožno sodišče, v nujnih primerih pa tudi sam preiskovalni sodnik.

(3) V tiralici je treba po možnosti poleg imena in priimka osumljene osebe kar najtočneje popisati in označiti zločin, zaradi katerega se preganja, ter zaprositi vsa oblastva, naj to osebo, kjerkoli jo najdejo, primejo in odpremijo k prosečemu sodišču.

(4) Tiralica se pošlje na najhitrejši način okrožnim,² okrajnim, občinskim in policijskim oblastvom, sodiščem onega kraja, kjer je osumljenec bival, in drugim nadzornim organom v okolici.³

(5) Če je treba, se sme objaviti tiralica v policijskem glasniku, po okoliščinah pa tudi v drugih novinah.

(⁶) Če se ve, da biva oseba, preganjana s tiralico v tuji državi in se je nadejati, da je moči zahtevati po veljavnih državnih pogodbah ali po usvojeni vzajemnosti njeno izročitev, se obrne okrožno sodišče, ko je zaslišalo državnega tožilca, s predpisno prošnjo na ministra pravde, naj izposluje izročitev te osebe (§ 498.).

(⁷) Tiralica se ne odreja nikjer zoper osebo, ki se preganja samo zbog prestopka. Če pa bi bilo važno, dobiti tako osebo, se pošlje policijskim in drugim oblastvom njen osebni opis s pozivom, naj jo poiščejo in naj obvestijo, če jo izsledijo, o tem sodišče, ki jim vroči opis te osebe.

¹ Prim. § 465., odst. 1.

² Sedaj: banovinskim.

³ Gl. tudi določbo § 11., odst. 2.; § 16., odst. 2., zik.

§ 460. — (¹) Tako kakor v tiralicah je moči opisati in objaviti tudi predmete, pribavljene ali proizvedene z zločinstvom. Če se tiče tak opis predmetov večje vrednosti ali takih predmetov, po katerih bi bilo možno storilca samega lažje izslediti ali za bodoče preprečiti večje zlo ali večjo škodo ali priskrbeti oškodovancu povračilo škode, velja, da je take predmete takoj objaviti. Če gre za ponarejanje lažnega denarja, se mora to takoj naznaniti ministru za finance z opisom falzifikata.¹

(²) Kdorkoli kaj ve ali zve o takih predmetih, mora to takoj naznaniti oblastvu.²

¹ Prim. § 200.

² Prim. § 90. in pa § 135. kz.

Odločba: Zagreb, S. S. B., z dne 1. okt. 1930. [Sl. Prav. št. 186]: Določba § 135. kz. velja le za osebe, ki same niso udeležene na zločinu.

§ 461. — Tiralica (§ 459.)¹ in opis predmetov (§ 460.) se prekličeta na isti način, kakor sta bila objavljena, takoj, ko prestanejo razlogi, iz katerih sta bila odrejena.

¹ Gl. razpis min. pravde z dne 1. sept. 1931., št. 102127 o izdajanju in preklicavanju tiralic.

§ 462. — (1) Obdolžencu, ki je odsoten ali na begu, ki pa izjavi, da je pripravljen, priti pred sodišče, če se mu zjamči varnost za neoviran prost prihod, sme minister pravde, ko je pribavil mnenje višjega državnega tožilca pri apelacijskem sodišču, v čigar območju je ono sodišče, kjer teče postopek, zjamčiti, po potrebi tudi proti jamstvu, varnost, da se bo pustil v prostosti za čas, dokler se ne izreče sodba prve stopnje.

(2) To velja samo za ono zločinstvo, zaradi katerega se je dal prosti prihod.¹ Prosti prihod prestane, če obdolženec ne pride pred sodišče na redno vročeni poziv, pa ne opraviči dovolj svojega izostanka, ali če se pripravlja na beg, če se izogiblje nadaljevanju² preiskave z begom ali s prikrivanjem svojega bivališča ali če ne izpolni kateregakoli izmed pogojev, ob katerih mu je bil prosti prihod zjamčen.³

¹ Načelo specialitete, kakor — analogno — v § 496., odst. 2.

² Gl. §§ 359., št. 1., in § 455., odst. 3.

³ Glede prostega prihoda (*salvus conductus*) v postopku pred drž. sodiščem za zaščito države gl. čl. 34. uredbe o izvrš. zak. za zaščito drž.

§ 463. — (1) Če ostanejo vsa poskušena sredstva (§§ 456. do 462.), da bi se dobila pred sodišče odsotna oseba, ki je osumljena zločinstva,

brez uspeha, najsi so se izvršila vsa potrebna in možna poizvedovalna dejanja, se kazenski postopek ustavi, dokler se ta oseba ne dobi, ter se nadaljuje šele,¹ ko se je dobila.

(²) Postavitev pod obtožbo, glavna razprava in sodba² niso dopustne zoper odsotno osebo, ki se ne more dobiti pred sodišče.

¹ Gl. § 455., odst. 3., in pa op. ⁴ pri tem paragrafu.

² Spričo noveliranega predpisa § 327a. je treba to tako razumeti, da ni postavitev pod obtožbo dopustna, ker niti ne more postati pravnomočna, z a t o r e j pa niti glavna razprava in sodba ne. (Pravzaprav sta nemogoči.) Samo za zločinstva, za katera je zagrožena kazen na prostosti težja od petih let velja § 465., odst. 2., brez utesnitve. Drugače pa je po § 18. zak. o drž. sod. za zašč. drž.

§ 464. — (¹) Ko ustavi sodišče nadaljnji postopek, določi v svoji rešitvi stroške kazenskega postopka, ki so bili do tedaj plačani.¹ Če misli sodišče, da se je nabralo zadosti dokazov za verjetnost krivde odsotne osebe, sme odrediti, da naj se zaplenijo za zavarovanje teh stroškov in za izterjavo denarne kazni, ki bi jo verjetno zadela, kakor tudi za zavarovanje odškodnine oškodovancu poedini predmeti, ki so lastnina odsotne osebe.²

(²) Rešitev, s katero je odrejena ta zaplemba, se objavi v „Službenih Novinah“, po potrebi pa tudi v drugih novinah ob stroških odsotne osebe. Z objavo te rešitve izgubi ta oseba pravico, razpolagati z zaplenjenimi predmeti.³

(³) Čim prestatenejo pogoji zaplembe, se zaplemba predmetov razveljavi in se to razglasi.⁴

¹ Prim. analogno določbo § 320. Pritožba ni izključena, gl. § 328., odst. 1.

² Prim. § 143., odst. 1. in 2. Toda tu ne gre samo za corpora delicti, ampak za dele imovine odsotne osebe, tudi nepremičnin.

³ Civilnopravna določba.

⁴ Glede zaplenitve imovine radi povračila škode državi zbog kaznivih dejanj veleizdaje gl. zakon z dne 14. sept. 1929. Sl. N. XC/224, čl. 3., U. L. št. 427/107.

§ 465. — Če je nemogoče, dobiti kakšnega izmed več obdolžencev pred sodišče, se zaradi tega ne sme zadrževati dovršitev postopka zoper druge prisotne obdolžence, z izjemo primera, da bi bila prisotnost tudi onega obdolženca odločilnega vpliva na uspeh postopka in da se je nadejati, da se oni obdolženec kmalu dobi.¹ V poslednjem primeru se nadaljevanje postopka za kratek čas prekine.²

¹ Prim. predpise o razdružitvi v § 22., odst. 1.

² Prekinitev je istega značaja kakor v § 241.

XXV. p o g l a v j e.

O povračilu škode neopravičeno obsojenim osebam in o povrnitvi pravic, izgubljenih s kazensko sodbo.

I. P o v r a č i l o š k o d e n e o p r a v i č e n o o b s o j e n i m o s e b a m.

§ 466. — (¹) Kdor je bil v kazenskem postopku neopravičeno obsojen zbog kaznivega dejanja,¹ ima pravico, zahtevati od države povračilo imovinske škode, ki jo je trpel zbog neopravičene obsodbe.²

Za neopravičeno se smatra obsodba:

1. če je bil zoper osebo, ki je bila pravno-močno obsojena, pozneje na podlagi obnove ka-

zenskega postopka, dopuščenega v njeno korist, obnovljen kazenski postopek pravnomočno ustavljen;

2. v vseh primerih, kjer je bila pravnomočno obsojena oseba pozneje s pravnomočno sodbo oproščena obtožbe³ ali se je ta zavrnila,⁴ razen če se je zavrnila zbog nedostajanja predloga ali zahtevka ali zbog odstopa zasebnega tožilca ali zbog nepristojnosti.⁵

(²) Toda zahtevke za povračilo škode ni dopusten, če je provzročil obsojenec s svojim lažnim priznanjem ali drugače namerno svojo obsodbo, kakor tudi ne, če ni uporabil⁵ zoper sodbo prve stopnje, s katero je bil obsojen, pravnega sredstva ali če iz skrajne malomarnosti ni zaprosil zoper sodbo, izrečeno v njegovi odsotnosti, niti za postavitev v prejšnji stan, kjer je to dopustno.⁶

¹ Po kz. ali posebnih kazenskopравnih zakonih.

² Sodba je morala biti kondemnatorna. Če je trpel obtoženec, ki je bil v preiskovalnem zaporu, zbog tega imovinsko škodo, pa je bil s sodbo oproščen od obtožbe, nima pravice zahtevati od države povračilo. (Drugače po bivšem avstr. zak. iz l. 1918.)

³ Gl. § 280.

⁴ Gl. § 276., toda izjeme so tu določene; k njim spadajo — smiselno — tudi primeri abolicije.

⁵ Analogno določbi § 311., odst. 1., št. 1.

⁶ Gl. § 326., odst. 2.

§ 467. — Zahtevke, ki ga je podal na podstavi pogojev § 466. upravičenec, preide¹ na njega zakonskega druga, otroke in roditelje, vendar pa samo toliko, kolikor so izgubili z neopravičeno obsodbo vzdrževanje, ki ga jim je bil pokojnik po zakonu² dolžan. Razen v tem primeru smejo podati ob omejitvi iz prvega

stavka iste osebe zahtevkov tudi po obsojenčevi smrti, če so dani pogoji § 466.

¹ Po njegovi smrti.

² O. d. z., po katerem se določa tudi vrstni red upravičencev.

§ 468. — ⁽¹⁾ Pravica do povračila škode prestane, če ne poda upravičenec pristojnemu sodišču (§ 469.) svojega zahtevka v šestih mesecih od dne, ko se mu je priobčila pravnomočna sodba, s katero je bil oproščen obtožbe ali je bila ta zavrnjena, ali¹ rešitev o ustavitvi postopanja (§ 466.). Tak rok velja tudi za upravičenčevega zakonskega druga in sorodnike (§ 467.), če upravičenec, preden izteče rok, umre, pa sam ni podal zahtevka in se mu tudi ni odpovedal.

⁽²⁾ Če se dopusti obnova kazenskega postopka v korist neopravičeno obsojene osebe šele po njeni smrti, prestane pravica zakonskega druga in rodbine do povračila škode, ako ne poda svojega zahtevka v šestih mesecih od dne, ko je dobila pravno moč nova sodba² o oprostitvi od obtožbe ali o zavrnitvi obtožbe ali nova rešitev o ustavitvi postopka.

¹ Scilicet tudi tu: „Ko se mu je priobčila...“ (gl. odst. 2.)

² Gl. §§ 363., odst. 1., in 370., odst. 2. Prva obsodba je izgubila zbog obnove postopanja svojo moč.

§ 469. — ⁽¹⁾ Upravičenec (§ 467.) se obrne zaradi povračila škode najprej na ministra pravde, ki more odrediti za pogajanje in poravnavo z upravičencem svojega zastopnika.

⁽²⁾ Če se ne doseže poravnava ali če ne prejme upravičenec v enem mesecu rešitve od ministra pravde, sme podati v postavljenem roku

(§ 468.) ob pogoju, da se je obrnil na ministra pravde, svoj zahtevek za povračilo škode kazenskemu sodišču prve stopnje, ki je izreklo prejšnjo razveljavljeno sodbo.

(³) Ta zahtevek se sme podati pismeno ali pa ustno na zapisnik pri sodišču. V zahtevku se morajo označiti okoliščnosti, ki ga opravičujejo, vrsta in vsota imovinske škode.

(⁴) Sodišče prve stopnje je pristojno za uvedbo postopka in za poizvedbe. O zahtevku samem odloča kasacijsko sodišče.

§ 470. — (¹) Sodišče, pristojno za poizvedbe (§ 469.), odredi po službeni dolžnosti potrebne poizvedbe in zbere dokaze, da se doženejo okoliščnosti, s katerimi so obrazloženi zahtevek, vrsta in višina škode. Po potrebi se smejo zaslišati priče in izvedenci, ako je treba, tudi pod prisego. Enako skrbno pa se preiščejo vse okoliščnosti, ki opravičujejo zahtevek, kakor tudi one, ki ga izpodbijajo.

(²) Ko se dovrše poizvedbe, se obvesti upravičenec, ki ima pravico, pregledati spise, z navodilom, da sme podati v osmih dneh pismeno ali ustno na zapisnik pri sodišču svojo izjavo zaradi obrazložitve zahtevka. Ko ta rok izteče, se pošljejo vsi spisi, najsi upravičenec ne poda svoje izjave, državnemu tožilstvu, da izjavi tudi ta v osmih dneh svoje mnenje. Čim to mnenje prispe, pošlje sodišče prve stopnje vse spise v rešitev kasacijskemu sodišču.

§ 471. — (¹) Če kasacijsko sodišče smatra, da ni treba dopolniti poizvedb, odredi dan za javno razpravo.

(²) O razpravi se obvesti upravičenec s pripombo, da sme priti osebno ali poslati advokata kot zastopnika ali pa zaprositi, ko priloži obenem potrdilo oblastva, da je siromak, v treh dneh po prejemu obvestila kasacijsko sodišče, naj mu postavi zastopnika.

(³) O razpravi se obvesti tudi vrhovni državni tožilec.

(⁴) O razpravi se sestavi zapisnik.

§ 472. — (¹) Razprava se začne s tem, da razloži poročevalec, ki ga odredi za to senatni predsednik, stanje stvari.

(²) Potem obrazloži svoj zahtevek upravičenec ali njegov zastopnik. Če ni prišel nobeden od njiju, se prečitata izjava, ako jo je upravičenec podal sodišču prve stopnje, in izjava državnega tožilca. Nato odda svojo izjavo vrhovni državni tožilec ter poda svoj predlog.

(³) Če je stvar po uspehu razprave zrela za razsojo, izda kasacijsko sodišče, ko je pazljivo ocenilo vse okoliščnosti po svobodnem prepričanju, rešitev tako o opravičenosti zahtevka kakor tudi o vrsti in o znesku škode, ki naj se povrne.

(⁴) Denarne kazni in stroški kazenskega postopka, ki jih je plačal upravičenec na osnovi sodbe, s katero je bil obsojen, se mu povrnejo v popolnem znesku.

(⁵) Kasacijsko sodišče razglasi svojo rešitev z razlogi javno.

(⁶) Na plačilo stroškov, provzročenih s postopkom za povračilo škode, se sme obsoditi oseba, ki je zahtevala povračilo škode, samo, če je očitno, da se je podal zahtevek zgolj iz objesti.

§ 473. — ⁽¹⁾ Rešitev, s katero se upravičencu odreja povračilo škode, pošlje kasacijsko sodišče s spisi vred ministru pravde, da se izplača vsota, ki je odrejena kot odškodnina.

⁽²⁾ Obenem se vroči po sodišču prve stopnje strankam rešitev v vernem prepisu.

⁽³⁾ Če kasacijsko sodišče zahtevek odkloni, vrne spise sodišču prve stopnje zaradi priobčitve.

§ 474. — Dopustne niso ne odredbe radi zavarovanja¹ ne izvršilne odredbe glede zahtevkov za povračilo škode, ki so določene po § 472., razen edino v korist zahtevka za zakonito vzdrževanje.

¹ Gl. § 464., odst. 1.

§ 475. — Kolikor ni v predhodnih paragrafih tega oddelka odredb za postopek, se uporabljajo občni predpisi tega zakona.

II. Povrnitev pravic, izgubljenih s kazensko sodbo.

§ 476. — ⁽¹⁾ Postopek zaradi povrnitve pravic, izgubljenih s sodbo (rehabilitacija)¹ po predpisih kazenskega zakona, se sme začeti samo na prošnjo² obsojenčeve ali na prošnjo njegovega zakonskega druga, njegovih otrok in roditeljev, če pa je maloleten, tudi na prošnjo njegovega varuha.

⁽²⁾ Prošnja se poda pismeno ali pa ustno na zapisnik pri okrožnem sodišču,³ v čigar območju obsojenec živi ali biva.

⁽³⁾ Prošnja sme obsezati zahtevo, da bi se proglasil obsojenec samo za vrednega, izvrševati,

odnosno pridobiti izgubljene pravice, ali samo, da bi se razveljavila obsodba, izrečena zoper njega, ali za oboje.

¹ Gl. § 90. kz., ki pa vsebuje tudi določbe o izbrisu sodbe same. Primerj. tudi § 481., odst. 1.

² Ne po službeni dolžnosti.

³ Tudi če gre za sodbo okrajnega sodišča.

Odločba: Sarajevo, vrh. sod., z dne 31. dec. 1936. [Arhiv, 1937., str. 282]: Če prosilec za rehabilitacijo umre, smejo (že započeti) postopek nadaljevati njegov zakonski drug, njegovi otroci in starši.

§ 477. — ⁽¹⁾ Okrožno sodišče pribavi zastran vložene prošnje spise od sodišča prve stopnje, ki je sodilo, ter dožene predvsem, ali so dani pogoj kazenskega zakona.

⁽²⁾ Če je iz spisov razvidno, da še ni pretekel čas, odrejen z zakonom za tako zahtevo, zavrne okrožno sodišče prošnjo z rešitvijo ter ustavi postopek. Če je čas, odrejen z zakonom, pretekel, odredi sodišče sodnika,¹ ki izvrši potrebne pozivedbe in dožene činjenice, na katere se sklicuje prosilec, ter zbere dokaze tako o okolnostih, ki so obsojencu v korist, kakor tudi one, ki so mu v škodo.

⁽³⁾ Zato sme zahtevati odrejeni sodnik poročilo o obsojenčevem vedenju od sodišč, upravnih in policijskih oblastev, v katerih območju je obsojenec živel ali bival v času, odrejenem z zakonom, kakor tudi od kazenskih zavodov, kjer je obsojenec prestajal kazen. Po potrebi sme zaslišati sodnik priče, ako treba, tudi pod prisego, o obsojenčevem vedenju in o tem, ali je poravnal škodo, ki jo je provzročil s svojim dejanjem.

¹ Gl. § 104. kpr.

Odločba: Zagreb, S. S. B., z dne 27. marca 1930. [Slov. Prav., št. 168]: Pri rešitvi o predlogu za izbris sodbe ne šteje poznejša obsodba za vprašanje, ali je bil predlagatelj s sodbo, ki naj se briše, prvič kaznovan, pač pa utegne biti odločilnega pomena za presojo njegovega vedenja med preskusno dobo.

§ 478. — Tako poizvedovalni sodnik kakor tudi naprošena oblastva morajo strogo paziti, da se s poizvedbami ne okrne obsojenčev družabni položaj. Zato naj v prošnjah, ki jih pošiljajo, po možnosti zamolče kaznivo dejanje; vsak dopis, ki se tiče predmeta, pa naj pošljejo zaprtega.

§ 479. — ⁽¹⁾ Na osnovi izvršenih poizvedb sme poizvedovalni sodnik ustaviti postopek, če ni pogojev, odrejenih v kazenskem zakonu za povrnitev pravic. Zoper tako sodnikovo rešitev se sme pritožiti obsojenec v treh dneh po razglasitvi na okrožno sodišče.

⁽²⁾ Če sodnik misli, da so dani vsi pogoji, izroči poizvedbe državnemu tožilcu zaradi predloga. Državni tožilec prouči spise ter poda sodišču svoj predlog.

⁽³⁾ Predsednik okrožnega sodišča pošlje stvar v razpravo sodniškemu senatu.

§ 480. — ⁽¹⁾ Senatni predsednik pozove na razpravo po potrebi obsojenca in državnega tožilca. Če misli, da je treba pozvati na razpravo za popolno razjasnitev stvari zanesljive osebe kot priče, pozove tudi te. Če je prijavil obsojenec branilca, se pozove tudi ta.

⁽²⁾ Razprava se vrši na sodnem zasedanju ob popolni izključitvi javnosti z največjo obzirnostjo glede obsojenčeve osebnosti po možnosti na oni dan, ko ni kazenskih razprav.

(³) Z izostankom onega, ki prosi za povrnitev pravic, se ne prepreči dovršitev razprave in tudi ne dokončna rešitev stvari.

(⁴) Ko se razprava zaključi, zasliši sodišče stranke ter izreče in razglasi svojo rešitev.

(⁵) O razpravi se sestavi zapisnik.

§ 481. — (¹) Če sodišče misli, da ni treba nadaljnjih poizvedb in da tudi prošnje ni zavrniti, izreče rešitev, s katero proglasi prosilca za vrednega, izvrševati, odnosno pridobiti izgubljene pravice, ali s katero odredi, da obsodba, izrečena zoper njega ne velja več in da se izbriše v kazenskih vpisnikih in zapisnih državnega tožilstva, upravnih in policijskih oblastev ali eno in drugo.

(²) Ta rešitev se pošlje po službeni dolžnosti na znanje voditeljem kazenskih vpisnikov,¹ upravnim in policijskim oblastvom.

(³) Rešitev se izroči v overovljenem prepisu tudi rehabilitirani osebi, če to zahteva.

(⁴) Zoper rešitev sodišča, s katero se prošnja² zavrača, imajo prosilec, njegov branilec in rodbina (§ 476.), odnosno skrbnik, pravico do pritožbe na kasacijsko sodišče.

(⁵) Če zavrne sodišče prošnjo zaradi tega, ker še ne smatra prosilca za vrednega, da bi se mu povrnila pravice, sme ta kakor tudi osebe, navedene v § 476., ponoviti prošnjo po izteku enega leta od dne, ko je dobila rešitev pravno moč.

¹ Gl. § 41. nasl. tpr.

² Prvotno je stalo „pritožba“. Popravek te tiskovne napake je bil izvršen z zakonom z dne 9. okt. 1931.

Odločba: Beograd, kas. sod., z dne 12. junija 1936. [Pravni život, 1927., str. 25]: Po § 481. kp. sme obsojenec vsako leto vložiti prošnjo za rehabilitacijo, ne glede na to, da je bil na prejšnjo prošnjo zavrnjen.

§ 482. — ⁽¹⁾ S sodno rešitvijo se povrnejo izgubljene politične pravice in možnost, zopet pridobiti izgubljeni položaj in druge izgubljene pravice.

⁽²⁾ Z naredbo, s katero se razveljavlja izrečena obsodba, je rehabilitirana oseba oproščena dolžnosti, priznati pred sodiščem ali pred drugimi oblastvi na vprašanje o prejšnjih kaznih, da je bila kaznovana zaradi kaznivega dejanja, glede katerega je rehabilitirana. Toda razveljavitev izrečene obsodbe ne poseza v pravice drugih oseb, ki jih te opirajo na sodbo.

⁽³⁾ Razen tega se mora označiti ta obsodba, če je prišla ob veljavnost, v izpiskih iz kazenskega vpisnika, kadar se dajo sodiščem in državnim tožilcem, za razveljavljeno.¹ Ob vsaki drugi izdaji obvestil ali izpričeval na osnovi kazenskih vpisnikov, pa tudi ne v kazenskih listih, se razveljavljena obsodba niti ne sme omenjati.

¹ Gl. §§ 47., 49., 50. tpr.

§ 483. — Stroške postopka za povrnitev pravic trpi (§ 315.) prosilec samo, če zavrne sodišče prošnjo zbog tega, ker misli, da obsojenec ni zaslužil povrnitve pravic; drugače jih trpi vedno država.

§ 484. — ⁽¹⁾ V primerih, kjer določa kazenski zakon povrnitev in možnost za pridobitev izgubljenih pravic že z iztekom dobe, za katero se je izrekla izguba častnih pravic,¹ sme zahtevati obsojenec po izteku te dobe od sodišča prve stopnje, ki je izreklo obsodbo, naj mu izda potrdilo, da je po zakonu prestala izguba častnih pravic, izrečena z obsodbo.

(²) Zoper rešitev sodišča, s katero se to odreka, ima prosilec pravico pritožbe po predpisih tega zakona.²

¹ Gl. § 90., odst. 2., kz.

² Gl. § 328. nasl.

§ 485. — Kjer ni zakonitih pogojev za povrnitev pravic, se more doseči povrnitev samo po kraljevi milosti.¹

¹ Gl. §§ 429., 431.

XXVI. p o g l a v j e.

Pravna pomoč med domačimi in inozemskimi sodnimi oblastvi. Postopek za izročanje zločincev.

§ 486. — (¹) Glede pravne pomoči med domačimi in inozemskimi sodnimi oblastvi, zlasti pa glede postopka za izročanje zločincev,¹ veljajo pravila, določena z državnimi pogodbami.

(²) Če teh pogodb ni ali če gre za pravne akte, glede katerih ne določajo pogodbe ničesar ali ne kaj drugega, je postopati po predpisih §§ 487. do 499.²

¹ Extradition, Auslieferung. Ne gre vedno za storilce zločinstva, ker se v državnih pogodbah nahajajo tudi odredbe glede storilcev prestopkov. Gl. pa § 494.

² Gl. čl. 20., odst. 2., ustave: Zabranjeno je izročanje svojih državljanov. Predpis § 12. kz. ponavlja isto, pa določa, da se inozemci ne smejo izročati zbog političnih kaznivih dejanj.

§ 487. — (¹) Prošnje (rekvizicije) domačih sodnih oblastev za izvršitev pravičnih dejanj v kazenskih stvareh,¹ poslane sodnim oblastvom tujih

držav, se odpremljajo praviloma po diplomatski poti.²

(2) Te prošnje rešujejo inozemska sodna oblastva po predpisih zakonov svoje države.

¹ Gl. § 52. kpr.: Spise o političnih kaznivih dejanjih smejo sodišča tujim sodnim oblastvom priobčevati samo z dovoljenjem ministra pravde.

² V nekaterih konvencijah pa je predpisano, da občujejo naša in tujezemska sodišča med seboj naravnost. Prim. § 488., odst. 5.

§ 488. — (1) Prošnje za izvršitev dejanj, prihajajoče od inozemskih sodnih oblastev, se pošiljajo domačemu okrožnemu sodišču, v čigar območju živi ali biva oseba, kateri naj se izroči poziv ali drug spis ali ki naj se zasliši ali sooči, odnosno v čigar območju naj se izvrši pravdno dejanje.

(2) Da se ustreže tem prošnjam, so odločilni predpisi domačih zakonov. Taki prošnji sodišču ni treba ustreči, če je dejanje, ki se ga tiče prošnja, politično kaznivo dejanje,¹ ali če po domačem kazenskem zakonu ni kaznivo dejanje. Prošnji za izvršitev sodbe inozemskega kazenskega sodišča ni ustreči.²

(3) Za zasliševanje prič ali za izvršitev kakšnega drugega pravnega dejanja odredi okrožno sodišče sodnika ali pa se obrne zaradi tega na pristojno okrajno sodišče svojega območja. Če inozemsko sodno oblastvo zahteva, se priča tudi zapriseže, kolikor je po zakonu zaprisega dopustna.³

(4) Če se pozove priča v tujo državo, odredi sodišče, naj se ji vroči poziv z navodilom, da se mu odzove in da sme zahtevati za potne stroške in zamudo časa potrebno vsoto, ki se ji izplača

na prošnjo inozemskega sodnega oblastva, čim izjavi, da bo ustregla pozivu.

(⁵) Če bi prispela prošnja inozemskega sodnega oblastva neposredno k domačemu sodišču, se izvrši zahtevano pravdno dejanje, ako bi bilo nevarno odlagati, in to se takoj sporoči ministru pravde, ki se mu obenem pošlje sestavljeni zapisnik.

(⁶) Če okrožno sodišče dvomi, ali bi bilo ugoditi prošnji inozemskega sodnega oblastva, naj zahteva navodilo neposredno od ministra pravde.⁴

¹ Gl. op. ⁹ pri § 281.

² Prim. pa § 76., odst. 3., kz.

³ Gl. § 178.

⁴ Gl. § 2., odst. 4., uredbe o ureditvi min. pravde.

§ 489. — (¹) O zahtevi sodnega oblastva tuje države, da bi se mu izročil inozemec,¹ obdolžen zločinstva ali obsojen zbog njega, zaradi pregona ali zaradi izvršitve kazni, odloči ono okrožno sodišče, v čigar območju ta inozemec živi ali biva, ali, če se to ne more dognati, v čigar območju se zaloti ali pred katero se privede.² To sodišče je pristojno tudi takrat, kadar naj se izročitev takega inozemca po predpisih kazenskega zakona ponudi³ inozemskemu sodnemu oblastvu.

(²) Če ponudi obdolženčevo ali obsojenčevo izročitev inozemsko sodno oblastvo ali če se zahteva izročitev od njega, je pristojno, ako pristojnost domačega sodišča ni že določena, ono okrožno sodišče, ki ga odredi za to stvar kasacijsko sodišče, ko je zaslišalo vrhovnega državnega tožilca.⁴

¹ Gl. op. ² pri § 486.

² Gl. § 17., odst. 1.

³ V predpisih kazenskega zakonika primeri „ponudbe“ niso urejeni; pač pa ni niti po § 7. kz. niti po § 12. kz. takšna ponudba izključena. Gl. analog. določbo odst. 2. § 489.

⁴ Forum mandatum po § 23., odst. 3.

§ 490. — ⁽¹⁾ Izročitev se zahteva in izvrši po diplomatski poti.¹

⁽²⁾ Zahtevi inozemskega sodnega oblastva za izročitev morajo biti priloženi: točen obdolženčev opis, da se dožene njegova istovetnost; potrdilo o njegovem državljanstvu; a za to, da se dožene kaznivo dejanje, pa tudi osnova suma ali za dokaz obsodbe potrebni pravdni spisi v izvirniku ali v vernem prepisu, in sicer ali obtožnica ali sodba ali tiralica ali naredba za pripor ali kakšen spis, enak tej naredbi, ki navaja obdolženčevo ime, odkod je, poklic, naravo, pomen, naziv in težo (kaznivost) kaznivega dejanja kakor tudi osnove suma; naposled izpisek iz besedila kazenskega zakona tuje države, ki ga je uporabiti na dejanje obdolžene ali obsojene osebe.

⁽³⁾ Če so sestavljene omenjene priloge v jeziku tuje države, mora biti priložen tudi prevod v jeziku zaprosene države.¹

¹ Scilicet: če ni v meddržavni konvenciji drugače določeno. Gl. op. ² pri § 487.

§ 491. — ⁽¹⁾ Na predpisno prošnjo (§ 490.) tujega sodnega oblastva za izročitev ali, če naj se ta ponudi po predpisu kazenskega zakona,¹ pripre domače sodišče obdolženega ali obsojenega inozemca ali pa ukrene, česar je treba, da ne pobegne,² razen če je razvidno že iz prošnje same, da izročitev ni dopustna. Zoper tako odredbo³ ni

pravnega sredstva, pa tudi ni takega inozemca izpustiti v prostost proti jamstvu.⁴

(²) Inozemčev pripor se sme odrediti v nujnih primerih tudi na neposredno, najsi brzojavno (telefonsko) prošnjo inozemskega sodnega oblastva⁵ tudi brez predpisanih prilog, če je v prošnji povedano, da se je že izdala odredba za pripor. Toda priprta oseba se izpusti v prostost, če ne prispe od dne, ko se je odredil pripor, k sodišču, ki je odredilo pripor, redna predpisna prošnja v treh tednih, ako prosi za izročitev kakšna sosednja država, ali v petih tednih, ako prosi za to kakšna druga evropska država. Za države izven Evrope znaša rok deset tednov. Zato se narredba takega pripora takoj sporoči ministru pravde.

¹ Gl. op. ³ pri § 489.

² Predpostavlja se torej pripor po § 113., odst. 2., št. 2.

³ Scilicet: pripora!

⁴ Izjema od § 131., odst. 1.

⁵ Izjema od pravila „diplomatskega pota“ po § 490., odst. 1. Primeri nujnosti so označeni v § 3 kpr., toda le eksemplifikativno.

§ 492. — (¹) Priprti inozemec se nemudoma privede k preiskovalnemu sodniku, ki dožene predvsem njegovo istovetnost in mu priobči, da se zahteva ali da se mora ponuditi njegova izročitev, zbog česa in na kakšnih osnovah suma, ter mu dá priliko, da se more opravičiti.

(²) O zaslišanju ali opravičbi priprtega inozemca se sestavi zapisnik. Po zaslišanju ga pouči sodnik, da sme najeti branilca, ali pa mu ga odredi, če je po tem zakonu obramba obvezna,¹ ob njegovih stroških² tudi po službeni dolžnosti.

¹ Prim. § 60., vendar je treba to določbo analogno uporabljati, čim tuja država ne pozna institucij uvedbe preiskave ali vložitve neposrednje obtožnice.

² Prim. § 317., odst. 1.

§ 493. — ⁽¹⁾ Ko je okrožno sodišče zaslišalo državnega tožilca in branilca, po potrebi pa tudi pribavilo potrebna pojasnila ali obvestila, prekusni in dožene, ali so dani ali niso dani vsi pogoji za izročitev (§ 494.) kakor tudi za predajo predmetov, na katerih ali s katerimi se je storilo kaznivo dejanje in ki so se zaplenili pri obdolženem inozemcu.

⁽²⁾ Če teče zoper obdolženega ali obsojenega inozemca pri domačem sodišču kazenski postopek zbog kakšnega drugega kaznivega dejanja, izjavi sodišče v rešitvi, da se odlaga izročitev, najsi so dani vsi pogoji, do konca kazenskega postopka, odnosno do izvršitve kazni, kolikor ne bi bilo treba začasno¹ izročiti zahtevanega inozemca zato, da se prekine zastaranje ali da se prepreči druga tehtna škoda za sam postopek, tuji državi proti obvezi, da ga pošlje nazaj, ko se postopek tam dovrši.

⁽³⁾ Vsaka teh rešitev okrožnega sodišča se predloži v nadaljnjo rešitev neposredno ministru pravde (§ 496.).

¹ Gl. § 499.

§ 494. — Pogoji za izročitev so:

1. da je istovetnost obdolžene ali obsojene osebe dognana in da ta oseba ni državljan kraljevine Jugoslavije;¹

2. da je dejanje, zbog katerega se zahteva ali ponuja izročitev, zločinstvo tako po kazenskem

zakonu tuje države kakor tudi po domačem kazenskem zakonu, da pa ni politično zločinstvo;²

3. da ni nastopilo po domačih zakonih zastaranja pravice do pregona ali zastaranje pravice do izvršitve kazni, preden je bila oseba, katere izročitev se zahteva, priprta ali pozvana na zaslišanje, in da ni izročitev prepovedana ne po državnih pogodbah ne po zakonih;

4. da niso inozemca, čigar izročitev se zahteva, zbog istega dejanja že obsodila domača sodišča in da ni prestal kazni ali da mu ni bila odpuščena in tudi ni bil v pokrenjenem kazenskem postopku pravnomočno oproščen, razen če so dani v tem poslednjem primeru pogoji za obnovo postopka;³

5. da je za krivdo obdolženega inozemca dovolj dokazov in osnov suma;⁴

6. da je v primeru, kjer se sme dejanje, zbog katerega se zahteva izročitev, preganjati po domačih zakonih samo na zasebno tožbo ali na predlog ali z odobritvijo pooblaščne osebe, dokazano, da je podal oškodovanec ali upravičenec zasebno tožbo ali predlog ali odobritev za pregon.³

¹ Naziv kraljevine je bil izpremenjen s čl. 5. zak. z dne 9. oktobra 1931.

² Gl. § 20. ustave in § 12., odst. 1., kz.

³ Prim. analogne določbe § 8. kz.

⁴ V pogledu: subjektivnem (glede osebe krivca) in objektivnem (glede obstoja kaznivega dejanja).

§ 495. — Če zahteva izročitev iste osebe več tujih držav zbog različnih kaznivih dejanj, se dá prednost prošnji za izročitev one države, v katere območju se je storilo najtežje kaznivo dejanje, če pa so dejanja enako težka, državi, od katere je prispela prošnja najprej.

§ 496. — ⁽¹⁾ Minister pravde preskusi vsako rešitev sodišča.¹ Če spozna soglasno z rešitvijo okrožnega sodišča, da res ni pogojev za izročitev, izda rešitev, da izročitev ni dopustna. Če dvomi o tem, zahteva še rešitev pristojnega apelacijskega sodišča, kateremu priobči svoje osnove dvoma. Če izda apelacijsko sodišče, ko je zaslišalo višjega državnega tožilca, rešitev soglasno z rešitvijo okrožnega sodišča, je ta rešitev glede pogojev za izročitev dokončna.²

⁽²⁾ Če spozna okrožno ali apelacijsko sodišče, da so pogoji za izročitev dani, izda minister pravde rešitev, s katero se izročitev dopušča ali ne dopušča. V rešitvi, s katero se izročitev dopušča, pripomni minister pravde, da se izročena oseba ne sme preganjati ne kaznovati zbog drugega kaznivega dejanja, storjenega pred izročitvijo, nego je ono, zbog katerega je izročitev dopuščena ali ponujena, ako se ne dobi z novo predpisno prošnjo za to njegov posebni pristanek, nadalje da se ne sme izročiti izročena oseba drugi državi zaradi pregona zbog kaznivega dejanja, storjenega pred odobreno izročitvijo.³

⁽³⁾ O svojih rešitvah obvesti minister pravde sodišče z vrnitvijo spisov, vlado tuje države pa po diplomatski poti.

¹ Gl. § 493., odst. 3.

² Ni dopustna pritožba na kasacijsko sodišče.

³ Načelo specialitete pri izročitvi.

§ 497. — ⁽¹⁾ Če po rešitvi (§ 496.) izročitev ni dopuščena, se izpusti priprti inozemec takoj v prostost.

⁽²⁾ Če je izročitev odobrena, odredi okrožno sodišče, da je spremiti inozemca do meje države, kjer ga prevzamejo na mestu, ki se vnaprej,

najsi neposredno, dožene, organi države, ki je izročitev zahtevala ali ki se ji je izročitev ponudila.

(³) Če naj se spremi izročeni inozemec čez ozemlje tretje države, a ni njen državlján, se zaprosi ta država, ki se ji predloži v vernem prepisu kakšen izmed pravnih spisov, omenjenih v § 490., da dopusti spremljanje izročene osebe čez svoje ozemlje ob sodelovanju svojih organov.

§ 498. — (¹) Zaradi izročitve osebe, ki jo je obdolžilo ali obsodilo¹ domače sodišče in ki živi ali biva v tuji državi, predloži pristojno okrožno sodišče (§ 489. odst. 2.), ko je zaslišalo državnega tožilca, svoje poročilo neposredno ministru pravde, da izposluje izročitev. Poročilu priloži sodišče točen opis obdolžene ali obsojene osebe, potrdilo o njenem državljanstvu, izpisek iz besedila domačega kazenskega zakona, ki naj se uporabi, in kakšnega izmed pravnih spisov, omenjenih v § 490., odst. 2.

(²) V nujnih primerih se sme obrniti okrožno sodišče zaradi začasnega pripora osebe, katere izročitev zahteva, neposredno na inozemsko sosednje oblastvo (§ 491., odst. 2.);² obenem pa mora to takoj sporočiti ministru pravde, ki ukrene, če sar je treba, če bi se delale izpolnitvi prošnje zapreke.

(³) Če osebe, ki jo je pravnomočno obsodilo domače sodišče zbog več kaznivih dejanj, ne izroči tuja država zaradi izvršitve kazni zbog vseh teh dejanj, postopa okrožno sodišče po predpisu § 360., št. 2.³

¹ Gre torej le za obdolženca po § 6., odst. 3., ali obsojenca po § 414. nasl., ne pa za osumljenca (§ 6., odst. 2.).

² Prim op. ⁵ pri § 491.

³ Potrebna je „nova sodba“.

§ 499. — Če ni dogovorjeno z državnimi pogodbami kaj drugega, trpi stroške za izročitev vsaka država v mejah svojega območja;¹ izdatke za potovanje prič v tujo državo in za zamudo časa kakor tudi za začasno spremljanje in prehrano obdolženih ali zaprtih oseb (§ 488., § 493., odst. 2.) pa trpi država, ki je zaprosila za to. Ta država trpi tudi stroške za spremljanje osebe, izročene na njeno prošnjo, čez ozemlje tretje države (§ 497., odst. 3.), če ni dogovorila z njo kaj drugega.

¹ Analogno tudi za predajo predmetov po § 493., odst. 1.

XXVII. p o g l a v j e.

Končna odredba.

§ 500. — Ta zakonik o sodnem kazenskem postopanju za kraljevino Jugoslavijo¹ stopi v veljavo, ko se razglasi v „Službenih Novinah“;² dan, ko dobi obvezno moč, pa se odredi s posebnim zakonom.³

¹ Ime kraljevine je bilo izpremenjeno s čl. 5. zak. z dne 9. okt. 1931.

² Zakonik o sodnem kazenskem postopanju je stopil v veljavo dne 23. februarja 1929. (Sl. N. 45/XX.)

³ Obvezna moč je nastopila:

a) v območju apelacijskih sodišč Novi Sad, Sarajevo, Zagreb, Split, Ljubljana dne 1. jan. 1930. (čl. 1. ukz.);

b) v območju apelacijskega sodišča Beograd dne **1. aprila 1931.** (zak. z dne 17. dec. 1930.);

c) v območju apelacijskega sodišča v Skoplju: za okrožna sodišča Vranje, Leskovac, Niš, Pirot dne **1. aprila 1931.** (zak. z dne 28. marca 1931.); za druga okrožna sodišča tega območja dne **1. novembra 1934.** (§ 21. odst. 3., finančnega zakona za l. 1934/35 in čl. 3. uredbe z dne 4. okt. 1934.);

č) za območje Vélikega sodišča v Podgorici dne **1. novembra 1934.** (gl. fin. zak. in uredbo cit. pod c).

Pregled noveliranih določb zakonika o sodnem kazenskem postopanju z dne 16. februarja 1929.

(Okrajšava N. (Novela!) pomeni: zakon o izpremembah in dopolnitvah v kazenskem zakoniku, zakoniku o sodnem kazenskem postopanju, zakonu o tisku in zakonu o izvrševanju kazni na prostosti z dne 9. oktobra 1931. Pri tistih določbah, ki nimajo nobenega drugega citata, velja, da so izpremenjene z uredbo o prostejšem in hitrejšem postopanju z dne 20. marca 1935.)

- § 9., odst. 1., št. 2.: stvarna pristojnost okrajnih sodišč v primerih uporabe § 62., odst. 2., (realni stek) in § 76., odst. 2., kz. (spec. povratek). (N. iz l. 1931.)
- § 15., odst. 1.: načelo ubikvitete sprejeto.
- § 22., odst. 1.: zaslišanje državnega tožilca odpade.
- § 36.: povečanje disciplinske kazni radi zavlačevanja.
- § 58., odst. 1.: sposobnost, biti branilec (§ 22., št. 3, pod 4.) finančn. zakona za l. 1934/35).
- § 58., odst. 1.: prepoved branilstva kot samostalnega poklica (§ 22., št. 3, pod 4.) finančnega zakona za l. 1934/35).
- § 65., odst. 2.: omejitev števila branilcev.
- § 67., odst. 2.: pogoji za občevanje branilca z obdolžencem.
- § 73., odst. 2.: sodna priča ne dobi nagrade.
- § 75., odst. 2., št. 2.: kdaj posluje apelac. sodišče v senatu petorice.

- § 110., odst. 1.: beseda „postopanje“ namesto „preiskava“ (N. iz l. 1931).
- § 110., odst. 2.: odreditev začasnih očuvalnih sredstev (N. iz l. 1931).
- § 116., odst. 1.: pripor osumljenca radi privedbe k pristojnemu sodišču (N. iz l. 1931).
- § 116., odst. 2.: privedba priprtega osumljenca k pristojnemu preiskovalnemu sodniku ali okrajnemu sodišču (N. iz l. 1931).
- § 118., odst. 2.: predlog drž. tožilca kot pogoj za odreditev preiskovalnega zapora.
- § 122.: povečanje disciplinske kazni za kršitev prepovedi oddaljenja iz določenega kraja.
- § 129., odst. 3.: preizkus trajanja preiskovalnega zapora.
- § 136., odst. 2.: redakcijski popravek.
- § 145., odst. 1.: pregledovanje spisov.
- § 162., odst. 1.: disciplinska kazen zapora za neopravičen izostanek priče.
- § 163., odst. 1.: povečanje kazni za neopravičen izostanek priče.
- § 164., odst. 1.: povečanje kazni priči, ki neče priti ali priseči.
- § 181., odst. 2.: sodne priče.
- § 183., odst. 1. in 2.: število izvedencev.
- § 194., odst. 1.: število zdravnikov pri raztelesitvi.
- § 198., odst. 1.: število zdravnikov pri pregledu telesnih poškodb.
- § 198. odst. 2.: redakcijski popravek.
- § 198.a: telesni pregled; odvzem krvi radi pregleda.
- § 199., odst. 1.: število zdravnikov pri preiskavi duševne bolezni.
- § 203., odst. 2.: odprava oblikovnih pogreškov obtožnice.

- § 215., odst. 1.: poziv obtoženca na razpravo; možnost kontumaciranja.
- § 215., odst. 5.: kaznovanje občinskih častnih zastopnikov in uslužbencev radi nevročitve poziva.
- § 219., odst. 3.: ustavitev postopka pri odstopu od obtožbe.
- § 219., odst. 4.: obvestitev oškodovanca o odstopu državnega tožilca od obtožbe.
- § 221., odst. 2.: redakcijski popravek.
- § 221.a: ustavitev postopka v primeru obdolženčeve smrti.
- § 230., odst. 1.: povečanje disciplinske kazni za motitev reda na razpravi.
- § 237.a: razširitev postopanja in contumaciam.
- § 238., odst. 2.: povečanje kazni za neupravičen izostanek priče ali izvedenca od razprave.
- § 240., odst. 1., 3., 4. in 5.: preložitev glavne razprave.
- § 280., odst. 3.: začasne očuvalne odredbe (N. iz l. 1931).
- § 283.: posvetovanje o predlogu za pomilostitev od smrtne kazni. (Ukinjen z N. iz l. 1931.)
- § 294.: popravek prepisa sodbe.
- § 305., odst. 3.: skupni razglasi o najdenih stvareh.
- § 310., odst. 1.: stroški, ki obremenjajo obsojenca.
- § 311., odst. 2., št. 2.: povprečnina.
- § 314., odst. 1., št. 1.—3.: stroški kazenskega postopanja; povprečnina.
- § 314., odst. 2.: stroški za izvršitev kazni. (§ 25. finančnega zakona za l. 1933/34.)
- § 314.a: povprečnina.
- § 315.: pravica prič do brezplačne vožnje.
- § 327.a: prošnja za postavitev v prejšnji stan.

- § 327.b: postopek v primeru pritožbe zoper zavrnitev te prošnje.
- § 338., odst. 6.: popravljena citacija §-a. (N. iz l. 1931.)
- § 339., odst. 2.: izpremembra v zvezi s § 77. kz. (N. iz l. 1931.)
- § 342., odst. 5.: povečanje kazni radi zavlačevanja.
- § 355., odst. 1.: redakcijski popravek. (N. iz l. 1931.)
- § 356., odst. 3.: postopek pri obsodbi na smrtno kazen. (Ukinjen z N. iz l. 1931.)
- § 358.: kdaj je pravno pojmovanje kasacijskega sodišča obvezno. (N. iz l. 1931.)
- § 373., odst. 1.: povprečnina.
- § 373., odst. 2.: postopanje in contumaciam.
- § 384., odst. 1.: advokatski pripravniki kot branilci. (N. iz l. 1931.)
- § 388., odst. 1.: povprečnina.
- § 398., odst. 1.: popravljena citacija §-a (odstavka).
- § 399., odst. 1.: popravljena citacija §-a. (N. iz l. 1931.)
- § 399., odst. 1.: popravljena citacija §-a. (N. iz l. 1931.)
- § 406., odst. 1.: uporaba načela iz § 358., odst. 2. (N. iz l. 1931.)
- § 408., odst. 2.: popravljena citacija §-a. (N. iz l. 1931.)
- § 409., odst. 1.: postopek zastran prošnje za postavitev v prejšnji stan (v zvezi s § 327.a).
- § 423., odst. 1.: popravki v izrazih: „banovina“, „ban“. (N. iz l. 1931.)
- § 431., odst. 1.: redakcijski popravek. (N. iz l. 1931.)
- § 431., odst. 2.: pomilostitev. (N. iz l. 1931.)

§ 452., odst. 2.: pomilostitev. (N. iz l. 1931.)

§ 446., odst. 3.: ni povprečnine v postopanju zoper mlajše maloletnike.

§ 481., odst. 4.: redakcijski popravek. (N. iz l. 1931.)

§ 494., št. 1.: izpremembra imena države. (N. iz l. 1931.)

§ 500.: izpremembra imena države. (N. iz l. 1931.)*

* Ista izpremembra imena države in na isti podlagi je bila izvedena tudi v zakonu, s katerim se uveljavljajo in uvajajo kazenski zakonik, zakonik o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvrševanju kazni na prostosti z dne 16. februarja 1929.

Stvarno kazalo.

(Številka brez označbe pomeni paragrafe zakonika o sodnem kazenskem postopanju. Čl. pred številko pomeni člen ukz.)

- Abolicija** 208, 276, 466.
Absolutio ab instantia 275.
Adhezijski proces 295.
Advokati 58, 61, 62, 231, 317, 471.
Advokatska komora 1, 60.
Advokatski pripravnik 231, 384.
Amnestija 208, 431, 432.
Anonimna naznanila 91.
Apelacijsko sodišče:
 izpodbijanje pristojnosti 211, 328,
 izvrševanje sodne oblasti 8,
 postopanje ob ugovorih 206 do 210,
 pristojnost 12,
 sestava senata 75,
 spori o pristojnosti 26.
Asertorna zaprisega 176, 255.
Avtentično tolmačenje 358.
Avtorske pravice 57.
Banovina 423.
Begosumnost 113, 151.
Beneficium adhaesionis 208, 295, 334, 398, 408.
Beneficium novorum 340, 394.
Besedilo kazenskega zakona 498.
Blaznost 153.
Bolezen:
 duševna, obtoženčeva 199, 253, 336, 359,
 nalezljiva 415, 418,
 odlog izvršitve kazni zaradi — 418,
 prič 168.
Bolnišnice, državne 89.
Bračna zveza 4, 301.
Branilec:
 advokatski pripravnik 384,
 fakultativni 61,
 izključitev 69,
 kako se postavi 57,
 kdaj se mora postaviti 60,
 kot zastopnik ubogih 60,
 nagrada 317,
 obligatorni 61, 380, 492,
 podpiše revizijo 325, 341,
 po službeni dolžnosti 60, 63, 204, 492,
 pravice 57 do 68,
 število branilcev 65, 269,
 več branilcev 68,
 v izročitvenem postopanju 492,

- za mlajše maloletnike 454,
zaslišan kot priča 168.
- Brzjavke 86, 341, 491.
- Brezplačna vožnja 315.
- Causae arresti** 115.
- Centralni fond za kazenske
in podobne zavode: čl. 20.
- Citiranje določb 281.
- Čas:**
zaslišanja 71,
storitve 435.
- Častne pravice 427, 476 do
485.
- Častni zastopniki občinski
215.
- Činjenice:
ako niso ugotovljene 350,
dokazane 293,
dokazi o njih 274,
dvom o njih 354,
kot predmet popolnega
priziva 392, 399,
nove v prizivu 394, 396,
399, 404,
nove v reviziji 340, 343,
obnova vsled novih — 362,
364,
odločilne 336,
opažene v službi 381,
ugotovljene 279, 281, 350.
- Člani kraljevskega doma
166, 174, 177, 263.
- Črnilo (pri zapisnikih) 70.
- Daktiloskopski odtisk —
palca** 71.
- Dediči:**
nosijo stroške kazenskega
postopanja 310,
oškodovančevi 295,
zasebnega tožilca 51.
- Delegiranje 23, 40, 99.
- Delitev kazni 369.
- Denar, kovinski ali papir-
nati 200, 460.
- Denarna kazen: čl. 20.
ako se kdo brani izročiti
predmete 143,
izprememba v kazen na
prostosti 7, 287,
izvršitev 424, 425,
naložena izvedencem 186,
naložena priči 163, 164,
povračilo neopravičeno
obsojenemu 472.
- Devolucijsko načelo 40, 324.
- Diplomska pot 487, 490,
491, 496.
- Disciplinska kazen 107, 127,
143, 161, 186, 230, 451.
- Diskrecionarna oblast, gl.
predsednik.
- Dispozitivni del sodbe 288,
292, 339, 371.
- Dninarji 73.
- Documenta vel facta novi-
ter reperta ac producta
361, 362, 364.
- Dognanja 100.
- Dokazi:**
novi 217, 361, 362, 399,
novi v prizivu 394, 404,
obnova iz novih 361, 362,
364,
ocena 273, 274.
- Dokazni postopek 254 do
267, 387.
- Domače kaznovanje, gl.
strahovanje.
- Dominus litis: 2, 118.
- Dopolnitev postopanja 78,
96, 331.
- Dostojanstvo sodišča 227,
229, 348, 387, 404.
- Družbe 55.
- Državna blagajna trpi stro-
ške kazenskega postopa-
nja 311.

- Državne pogodbe, pravila za pravno pomoč 486.
- Državni tožilec:
izključitev 48, 50,
izločitev 49,
namestniki 42,
na ustni razpravi 386,
ne sme izvrševati preiskovalnih dejanj 101.
ne sme prisostvovati posvetovanju 43.
pokrenitev pregona 1, 2, 6, 44,
predlog, da se preiskava uvede 98,
pristojnost 39 do 42, 45,
za mlajše maloletnike 434.
- Državni uslužbenec 168.
- Državni zavod za vzgajanje ali poboljševanje 442, 444, 451, 542.
- Državno sodišče za zaščito države: 1, 20, 34, 39, 60, 75, 97, 129, 204, 283, 366, 418, 462.
- Duhovna oseba, izvršitev kazni 415.
- Duhovnik 416, 417.
- Edicijska dolžnost** 143, 145.
- Edinoosebno sodišče: 8, 10.
- Enajstorica 357.
- Error: in facto 354, in procedendo 356, in iudicando 357.
- Exclusio 28.
- Fakultativna preiskava** 97.
- Falsifikacije 200, 460.
- Ferialne stvari 87.
- Fond za kazenske zavode, dohodki 7, 132, 308, 424, 425.
- Forum delicti: commissi 14, 116.
continuati 15,
continui 15,
delegationis 23,
deprehensionis 17,
domicilii 17,
ordinatum 19,
praeventionis 14,
reconventionis 20.
- Fotografija 182.
- Glasovanje** 75, 77, 78.
- Glavna razprava:
pristop 246,
začetek 248, 295.
- Gluhost 60, 155, 160, 271.
- Gostilne, preiskava 136.
- Govori strank 268 do 270.
- Hišna preiskava** 92.
- Hišna zadruga 28, 169.
- Hišni red 124, 125.
- Imovinske prilike** 60.
- Incidenčna vprašanja 77.
- Industrijska svojina 4.
- In flagranti, gl. zalotitev.
- Inozemstvo 16, 18, 424, 487, 490, 491.
- Instrukcionalni rok 88.
- Intramuralnost 416.
- Iteracijska nevarnost 115.
- Izbira kazni 357.
- Izbris sodbe 476, 477.
- Izdeželnost 24, 263, 331.
- Izgon 423.
- Izguba častnih pravic 427, 484.
- Izgredi 121.
- Izguba službe 427.
- Izjava nasprotne stranke 331.
- Izkaz verjetnosti 31.

Izključitev:

branilcev 69,
državnega tožilca 48, 50,
izvedenca 185,
javnosti razprave:
glavne 223 do 226,
prizivne 448,
o prošnji za povrnitev
pravic 480,
ustne 387, 445;
sodnika 28 do 30, 37, 367,
385,
zapisnikarja 38.

Izkupiček za prodane stvari 308.

Izločitev 32, 33, 438.

državnega tožilca 49, 50,
izvedenca 185,
kaznivega dejanja 22,
postopanja zoper mlajše
maloletnike 438,
sodnika 31 do 37, 367,
385,
zapisnikarja 38.

Izpremema denarne kazni v zapor 7.

Izpremema sestave senata 240.

Izredna omilitev kazni 429.

Izredna revizijskoppravna
obnova kaz. postopka 355,
410.

Izredna revizijskoppravna
razveljavitev sodbe 354,
410.

Izrek o krivdi 281.

Izročitev (ekstradicija) 28,
276, 362, 459, 486, 491, 494.

Izročitev od narodne skupščine 337.

Izterjavanje stroškov za
privatne osebe 428.

Izterljivost:

denarne kazni 424,

kazenskih stroškov 309,
313, 428,
priziv zoper odločbo o —
332.

Izvedena priča 172, 184,
263.

Izvedenec:

izločitev in izključitev
185,
kdo se ne jemlje za — 185,
kot priča 183, 263, 265,
ne pride na glavno razpravo 238,
pristojbine 312, 314, 316,
322, 323,
pri okrajnem sodišču 380,
stalno postavljen 184, 187,
255,
število 184, 194.

Izvid izvedenski 190, 191,
262.

Izvrševanje sodb 412 do 428,
izročitev tuji državi 497,
kdaj ni ovire 285,
kdaj se izvrši 414,
kdo izvrši 412,
o zasebnopravnih zahtevkih 428,
v obnovitvenem postopku 368.

Izvrševanje odredb zoper
mlajše maloletnike 449.

Izvršitev kazni:

izvrševalno oblastvo 412,
odlog kazni na prostosti 418,
smrtne kazni 415 do 417.

Jamstvo 131 do 134, 380, 462,
491.

Javna razprava 347, 400.

Javni prostor 136, 138.

Javnost:

- glavne razprave 222 do 226,
- kasacijske razprave 348, 472,
- prizivne razprave 403, 448,
- ustne razprave 387, 445.

Judex incapax, inhabilis, suspectus 28.

Kapciozna vprašanja 154.**Kasacijsko sodišče:**

- delegacija 23,
- odreditev pristojnega sodišča 19,
- poročevalci 344, 348,
- postopanje o revizijah 23,
- postopanje o zahtevi za zaščito zakona 357,
- pristojnost 13, 34,
- sestava senata 75,
- spori o pristojnosti 26, 27, 75,
- glasovanje 78.

Kazen:

- stranska 420, 427,
- zvišanje 286.

Kazenski list 427, 481.

Kazenski vpisnik 427.

Kaznivo dejanje:

- nadaljevalno, trajno 15,
- novi razkriti 266, 284,
- storjeno na glavni razpravi 234.

Koluzija 113, 120, 129.

Končni predlog 271.

Koneksiteta 20, 22.

Konfrontacija 158, 174, 252.

Kontumacialno sojenje 237a, 373.

Konvencija z Italijo 24.

Korporacije 55, 262.

Krajevna pristojnost 14 do 18, 25, 45, 211, 393, čl. 10.

Kraljevina Jugoslavija, naziv čl. 2, § 494, 500.

Kriminalni muzej 425.

Krstni boter 28.

Lažna prijava 281, 311, izpovedba 362, 364.

Legalitetno načelo 39, 279.

Legatarji 51, 295.

Listine 144, 201, 262, 362, 364.

Lucida intervalla 199.

Maloletniki:

- izključitev javnosti razprave zoper — 223,
- zasebni tožilci in udeleženci 55.

Materialna dokazna teorija 274.

Meddržavna pomoč 24.

Meddržavne pogodbe 24.

Milost kraljeva 485.

Minister pravde 24, 42, 49, 50, 431, 468, 491, 493, 496, da navodilo glede pravne pomoči 488,

določi višino zapornih stroškov 319,

dovoli odlog kazni 418, izda rešitev o povračilu škode 469,

izposluje izročitev 498, odredi zastopnika 469.

Mlajši maloletniki:

državni tožilec zanje 434, kdo so 435,

ki so dovršili petnajst let 451, 452,

ki so dovršili sedemnajst let 438,

oddaja v zavod za popboljšanje 452,

- oddaja v zavod za vzgajanje 453,
odpust na preskušnjo 449,
pogojni odpust 451, 452,
pristojnost za prestopke 9,
pristojnost za prizive 12,
pristojnost za zločinstva 10, 451, 452,
sodišče zanje 434, 435,
zaščitni nadzor 451, 452, 454.
- Mnenje:
izvedencev 190, 192, 265,
lažno 362, 364,
medicinske fakultete 192.
- Moralna pravica avtorja 51.
- Morje 16.
- Motitev reda 107, 387.
- Mož zastopnik žene 384.
- Mrlič, pregled in raztelesitev 193 do 196.
- Muslimanka 223.
- Načelne odločbe** 358.
- Nadaljevalni delikt 15.
- Nadaljevanje postopka 22, 51, 359, 378, 442, 464.
- Nadzor kazenskih sodišč 12, 42.
- Nagrada:
branilcev in zastopnikov 317, 332,
izvedencev in tolmačev 316,
zastopnikov zasebnega udeleženca 314,
zaupnikov 440.
- Namestovanje, namestnik 30, 40, 42, 50, 384, 386, 427.
- Napötitev na civilno pravo 297, 302, 394, 413.
- Naredba:
kaj je 74,
o preiskavi stanovanja in osebe 139,
o preiskovalnem zaporu 119,
o priporu 115.
- Narok glede mlajših maloletnikov 443.
- Nasnovatelj 21, 178, 269, 280.
- Nasprotna tožba 51.
- Nasprotni razlogi 312, 326, 333, 347, 396, 402.
- Navskrižno zasliševanje 257.
- Naznanilo 89, 90, 91, 93, 375, 376, 378.
- Ne bis in idem 276, 360, 494.
- Nedelja 87, 241, 416.
- Nedeljivosti načelo 40.
- Neiztirljivost 309, 313, 412.
- Nemost 60, 253.
- Neposrednja obtožnica 2, 60, 96, 97, 203, 372, 492.
- Neposrednost 227, 273.
- Neprava obnova 360.
- Nepristojno sodišče 116.
- Nepristranost, dvomna 31, 32, 49.
- Nevljudno vedenje 107.
- Nevračunljivost 110, 199, 280.
- Neznani storilec 98, 455.
- Neznatno kaznivo dejanje 383, 442, 449.
- Noč 140.
- Nosečnost 415.
- Notarji 58, 231.
- Novorazkrito dejanje čl. 11.
- Novorojenci 196.
- Občinski uradi** 82, 83, 213.
- Obdolženec:
kdaj sme uporabiti pravno sredstvo 324,
kdo je 6,

- poziv na ustno razpravo 383,
 prisostvovanje pri ogledu 181,
 prisotnost pri preiskovalnih dejanjih 103,
 trpi stroške kazenskega postopanja 311,
 zasliševanje 151 do 160.
 Obdukcija 92.
- Objava:
 sodbe 288 do 290,
 sodbe v novinah 280, 281,
 ustne razprave zoper mlajše maloletnike 445.
- Objava po tisku 445.
- Objest 342, 472.
- Oblast očetovska in skrbstvena 451, 452.
- Obligatorna preiskava 97.
- Obljuba 130.
- Obnova kazenskega postopka čl. 11, § 22, 284 304, 312, 411, 429, 468, 494.
 odločba 367,
 odreditev po kasacijskem sodišču 355,
 pogoji 359 do 362, 364, 365.
- Obnova ustavljene preiskave 109, 361,
 glede umrlega obsojenca 363, 468.
- Obramba 57 do 65, 311, 455.
- Obrazec zaprisege 177.
- Obrazložitev pravnega sredstva 326, 330, 333, 339, 340, 349, 396, 402.
- Obsodba, neupravičena 466.
- Obsojenci čl. 20, § 363.
- Obtežujoče okoliščine 293.
- Obtožba:
 postavitev pod — 202,
 prekoračitev 336, 350,
 razširitev 266,
 subsidiarna 53,
 zavrnitev 276, 336, 350.
- Obtoženec:
 izjava o razširjeni obtožbi 266, 371,
 ne pride na glavno razpravo 237,
 oboli na glavni razpravi 237,
 plača stroške kazenskega postopanja 310,
 začasna odstranitev od glavne razprave 258.
- Obtožnica:
 izprememba, razširitev 266, 271, 273,
 neposrednja 2, 60,
 ni dopustna 208,
 prečitane na glavni razpravi 248,
 preskus 203,
 umaknitev 219,
 vložitev nove 206, 219,
 vsebina 202,
 zasebnega tožilca 51.
- Obvezna moč zakona čl. 2, 9, § 500.
- Obvezna obramba 60, 455.
- Ocena dokazov 274, 399.
- Očetovska oblast 451, 452.
- Očuvadne odredbe: 1, 78, 92, 98, 100, 110, 269, 286, 328, 332, 388, 389, 400, 420, 426, 427,
 sodba s katero se izrečejo 388, 389,
 ugotovitev pogojev 100.
- Oddelki kasacijskega sodišča čl. 12, § 13.
- Odlog:
 denarne kazni 424,
 kazni na prostosti 418, 419,
 smrtne kazni 415.

- Odmerjanje kazni 269.
 Odobritev za pregon 2, 267, 276, 337, 359.
 Odpoved pravnega sredstva 325, 339.
 Odpravek sodbe 291, 292, 388, 389.
 Odpust na preskušnjo 443, 449.
 Odpuščanje kazni 429, 430, 431.
 Odredbe radi zavarovanja 474.
 Odredbe zoper mlajše maloletnike 449, 450.
 Odreditve sodišča, glej: delegiranje.
 Odrejeni sodnik:
 na glavni razpravi 216, 237a, 260, 265,
 na prizivni razpravi 396,
 ogled izven zasedanja 265,
 oprava poizvedb 477.
 Odsluženje denarne kazni z delom 424.
 Odsotni storilec kaznivega dejanja 455.
 Odsotnost obtoženčeva:
 od glavne razprave 237a, 327, 327a, 373,
 od prizivne razprave 409,
 od ustne razprave 389.
 Odstop:
 od dokazov 255,
 od obtožbe 52, 262, 276,
 od pravnega sredstva 325,
 od preгона 22, 379,
 od prejšnjih izpovedb 251,
 zasebnega tožilca 51.
 Odstranitev od zasedanja 258, 260.
 Odtisk palca 71.
 Odvzem krvi 198a.
- Odvzem predmetov kaznivega dejanja 425.
 Ogled 103, 122, 181, 182, 183 do 198, 262, 377, 385, kako se izvede 183 do 188, po okrajnem sodniku 377.
 Okovi: čl. 18, § 127, 246, dopustnost v priporu in preiskovalnem zaporu 127, odvzem — med zaslišanjem 151, 246.
 Okrajno sodišče: izvrševanje sodne oblasti 8, 9.
 Okrajni sodnik: odredi preiskavo stanovanja in osebe 159, odredi pripor 117, poizvedbe 92.
 Okrožno sodišče: izvrševanje sodne oblasti 8, postopanje pred sodnikom poedincem 372, 373, pristojnost 10, 11, sestava senata 75.
 Olajšave kazni: priziv zoper odločbo o njih 332 (pozitivno), 392, 396 (negativno), priznanje v sodbi 281.
 Olajševalni razlogi 430.
 Olajšujoče okolnosti 293.
 Omilitev kazni 332, 429, 430, 431.
 Opis obdolženčeve osebe 380, 490, 498.
 Opis predmetov 460, 461.
 Oportunitetno načelo 39, 442.
 Oprostitev 280, 354, 413, 441.
 Osebe na slabem glasu 138.
 Osumljenec 6.

Oškodovanec 1, 2, 6, 52, 69,
105, 180, 219, 269, 371, 377,
441.

Otroci:
nadaljujejo postopanje
51,
postavitve branilca 57.
Otvoritev zasedanja 236.

Patent 4.

Paznik 246.

Pisma: 105, 126, 147, 149,
262, 380,
v tujem jeziku 106.

Plenarna seja kasacijskega
sodišča 75.

Pobeg 113, 377, 380, 418,
490, 491.

Pobegli storilec 455.

Pobuna 121.

Podkupitev 362, 364.

Pogojna obsodba: 281, 288,
332, 337, 388, 389, 422,
izvršitev 422,
razglasitev 388, 389.

Pogojni odpust čl. 3, § 452,
iz zavoda za poboljšanje
452,
mlajših maloletnikov 451.

Pogreški v sodbi 294.

Poizvedbe: 89 do 96,
na prizivni razpravi 404,
o prošnji za povračilo
škode 470,
o prošnji za povrnitev
pravic in rehabilitacijo
477 do 479,
o zahtevku obnovitvenem
366,
pri okrajnih sodiščih 379,
380,
ustavitev 96,
za ustno razpravo 377,
378, 380, 385,

zoper mlajše maloletnike
439, 442.

Policijska oblastva:

naznanilo 90, 91, 99, 114,
116, 139, 477,
pregled stanovanja in
osebe 93, 140,
sodelovanje pri poizved-
bah 89, 92, 93,
sodelovanje pri preiska-
vah 99.

Policijski zapisnik 336.

Policijski zapor čl. 22, § 378.

Politične pravice 482.

Politični delikt 281, 486,
489, 494.

Pomagač 21, 178, 269, 280.

Pomilostitev: 43, 360, 415,
420, 431, 485,
postopanje 431, 432,
upoštevanje pri novi sod-
bi 360.

Ponarejanje denarja, kol-
kov, znamk 200, 460.

Ponavljjanje dokazov 400.

Pooblastilo 58, 384.

Pooblaščenec 55, 58, 384.

Popravek sodbe 294.

Poravnava, sodna 311.

Poročevalec:

apelacijskega sodišča 367,
397, 404,
glasuje prvi 75,
na prizivni razpravi 404,
pri kasacijskem sodišču
344, 348, 472.

Porod 415.

Posebni zakoni čl. 9, § 1.

Poskus 15.

Poslušalci 229, 234.

Posvetovalni odbor čl. 23.

Posvetovanje 77, 78, 242,
288.

- Postavitev pod obtožbo 17, 202, 372, 377, 442, 463.
- Postavitev v prejšnji stan 312, 324, 326, 327a, 389, 391, 409.
- Pošiljke: 126, 147, 149, izročitev zaplenjenih 150, sprejemanje zaplenjenih 149.
- Pošta 86.
- Potuha 21, 178.
- Povprečnina 409, 311, 314, 314a, 373, 388, 446.
- Povračilo škode: državi 464, obrazložitev zahtevka 470, uveljavitev zahtevka 469, za razžalitev osebnosti ali časti 295, 300, zbog neopravičene ob-sodbe 466 do 475.
- Povratniki 123.
- Povrnitev pravic 466, 476.
- Poziv 111, 214, 215, 380, 382, 383, 402.
- Pravna dobrota prič 169.
- Pravna moč: obtožnice (formalna) 211, sodbe 412.
- Pravna pomoč 47, 99, 486 do 488.
- Pravno pojmovanje, obve-zno 357, 358.
- Pravno sredstvo: kdo sme uporabiti 324, odpoved, odstop 325, redno 326, samo v obdolženčevo ko-rist 327, stroški 312, zoper rešitev prošnje za postavitev v prejšnji stan 326.
- Praznik (državni) 87, 241, 416.
- Predhodna rešitev vpraša-nja 4, 77, 78, 274.
- Predhodne poizvedbe 93.
- Predlog za kaznovanje 2, 276, 311, 359, 375.
- Predruženje sodbe 360.
- Predložitev odredbe o pri-poru 117, 119, 380.
- Predsednik: diskrecionarna oblast 218, 251, 265, odloči o dopustitvi novih dokazov 218, odredi razpravo 212, 214, okrožnega sodišča 166, senatni —, glasuje posled-nji 75.
- Pregled spisov 52, 56, 66, 80, 85, 102, 145, 380, 470.
- Prehodne odredbe čl. 4 do 11.
- Preiskava: 97 do 110, kdaj ni dopustna 377, obligatorna 97, 278, 407, po dopuščeni obnovi 370, sklenitev 109, ustavitev 108, 109.
- Preiskava osebe: kdaj se ukrene 137 do 141, pljuč 196, v preiskavi 103.
- Preiskava stanovanja: kdaj in kako se izvrši 138 do 141, kdaj se sme ukreniti 135, 136, med preiskavo 103 po policijskem oblastvu 93, zoper pobeglo osebo 457.
- Preiskovalni sodnik: 10, odločanje o nesoglasjih 11,

- postavlja branilca 63,
 poizvedbe 92, 94,
 preiskave 98 do 110,
 pritožbe zoper njega 11.
- Preiskovalni zapor: 67, 246,
 kdaj se odredi 119, 244,
 podaljšanje zbog koluzije
 129,
 ukinitv 129, 130, 288,
 vštetev v kazni 420.
- Prekinitv postopka 279,
 465.
- Prekinitv zasedanja 232.
- Prekoračenje obtožbe: 336,
 346, 350,
 oblasti 337,
 zahtevka 393, 399.
- Prekršitev:
 formalnega zakona 335,
 336, 340,
 materialnega zakona 335,
 337, 346, 352, 408.
- Prekrški 9, 20, 39, 376.
- Preložitev glavne razprave:
 237, 238,
 ako se razširi obtožba 266,
 ako se činjenično stanje
 izpremeni 239,
 rešitev o — 284.
- Prepis sodbe:
 komu se da 413,
 pri nescglasnosti z izvir-
 nikom 294,
 spisov 85.
- Preskušnja 443, 449.
- Prevod na jezik zaprošene
 države 490.
- Priče:
 branilci 69,
 izvedene 172, 263,
 kako se zaslišijo 171 do
 173,
 kdo so 161,
- krivo pričajo na razpravi
 235,
 ne smejo se zaslišati 168,
 oprostitev od pričevanja
 169, 170, 441,
 podpišejo zapisnik 71,
 poziv na glavno razpravo
 215,
 prisega 176, 177, 255, 381,
 455,
 privod 163,
 pri zasliševanju obdol-
 ženca 151,
 sodne 70, 73, 107, 141, 151,
 181, 380.
- Pričevanje:
 izključitev 168,
 lažno 235, 362, 364,
 odklonitev 164, 441,
 oprostitev od dolžnosti
 pričevanja 169, 441.
- Pričina 314, 315, 322, 323.
- Pridržanje pravice pregona
 234, 384.
- Priglasitev pravnega sred-
 stva 213, 325, 326, 333,
 392.
- Prijava 95.
- Prikrivalec 21, 178.
- Priobčevanje odločb 79.
- Pripor: 59, 110, 113, 119, 120,
 491,
 ako ga je nevarno odla-
 gati 116,
 fakultativni 113, 116,
 izvrševanje 123 do 128,
 obligatorni 113, 116,
 prestanek 129,
 rešitev o — 115,
 udeležencev pri pobuni,
 izgredih itd. 121,
 v izročitvenem postopku
 490,

- v postopanju pred okrajnim sodnikom 380,
vštetev 332,
začasni 498,
z mesta 235.
- Priprave za glavno razpravo 25, 212, 329.
- Pripravljalno postopanje 9.
- Prisega:
izvedenčeva 187, 255,
na glavni razpravi 255,
nedopustnost 178,
opomin na službeno — 381,
zapisnikarja 70.
- Pristanek obtoženčev 266, 298.
- Pristojnost sodišča: 25,
ako je ista oseba osumljena več kaznivih dejanj 20,
apelacijskega 12,
kasacijskega 13,
krajevna 14 do 16,
odrejena po kasacijskem sodišču 19,
okrožnih kot edinooseb-
nih sodišč 10,
okrožnih kot zbornih so-
dišč 11,
pri poskusu, nadaljeval-
nem in trajnem kazni-
vem dejanju 15,
se ne more več izpodbija-
ti 211,
stvarna 10 do 14.
- Pristop 246.
- Pritajilec 21.
- Pritožba:
dopustnost 328, 329,
kako se odloči o njej 331,
zoper odločitev sodnika 36,
- zoper naredbe glede mlaj-
ših maloletnikov 450,
163, 164, 238,
zoper pokaznitev izve-
denca 186,
zoper pokaznitev priče 163, 164, 238,
zoper preiskovalni zapor 119, 205,
zoper pripor 117, 119, 380,
zoper pristojnost sodišč 11 do 13,
zoper rešitev o pričinah in pristojbinah 323,
zoper rešitev v postopa-
nju zoper mlajše malo-
letnike 447,
zoper ukinitve preisko-
valnega zapora 134,
zoper zavrnitev priziva 395,
zoper zavrnitev prošnje za postavitev v prejšnji stan 391,
zoper zavrnitev revizije 342.
- Pritožilec 6, 36, 336, 338, 342, 348, 352, 395.
- Privatni (zasebni) zavod za vzgajanje ali poboljšanje 446, 451.
- Privedba (privod): 21, 111, 215, 237a, 314, 319,
k zaslišanju 112,
mlajšega maloletnika 443, 444,
na glavno razpravo 236,
na ustno razpravo 389,
odsotnega 456.
- Priziv:
dopustnost 332, 390,
nepopolni 334,
obrazložitev 333, 394, 395,
popolni 390, 392, 394,
rok 333, 394,

- zoper odločbe o stroških 323.
- Priznanje krivde: 250, 254, 266, lažno 466.
- Profesorji prava 58.
- Promisorna prisega 160, 187.
- Prosti prihod 462.
- Prošnja za pravno zaščito 76.
- Prošnja za povrnitev pravic:
kako in kje se poda 476,
poizvedbe 477 do 479,
ponovitev 481,
razprava 480.
- Prvostopno sodišče čl. 15.
- Razdružitev postopanja** 22, 438.
- Razglašanje sodb 280, 288, 289, 356, 388.
- Razprava:
glavna 222. sl.,
glede mlajših maloletnikov 340,
javna 347,
nova čl. 11,
prizivna 400,
ustna 382, 385 do 389,
začetek 248, 295, 387.
- Razširitev obtožbe 266.
- Raztelesitev 193 do 196.
- Razveljavitev 331, 350, 406.
- Recusatio 27.
- Reformatio in melius 324,
in peius, prepoved 327,
350, 358, 371, 405.
- Register kazenski 427, 481.
- Rehabilitacija 476, 481,
vsebina rehabilitacije 482.
- Rekvizicija 487.
- Remitiranje 345, 378, 399, 406.
- Reparacija idealne škode 281.
- Replika 269.
- Résumé 240.
- Rešitev (naredba):
kaj je 75,
o dvomih glede tolmačenja sodb 412,
o izključitvi javnosti 224, 225,
o preiskovalnem zaporu 119,
o priporu 114,
posebna 238, 281, 321.
- Revizija:
dopustnost 335 do 337,
izpodbijanje pristojnosti apelacijskega sodišča 211,
rešitev 344 do 376,
v obdolženčevo korist zoper oprostilno sodbo 338,
zavrnitev 342, 345,
zoper novo sodbo 358.
- Roki:
podaljšanje 88, 326,
vobče 82, 87,
za obtožnico 109,
za poziv na glavno razpravo 215,
za prošnjo za postavitev v prejšnji stan 326, 391;
za priglasitev: pravnega sredstva 326,
priziva 333, 394,
revizije 339;
za pritožbo: zoper pripor, odrejen po okrajnem sodniku 380,
zoper zavrnitev priziva 395,

zoper zavrnitev prošnje
za postavitev v prejšnji
stan 391,
zoper zavrnitev revizije
342,
za ugovor 204;
za vložitev:
nasprotnih razlogov 326,
priziva 333,
revizije 339;
za zaslišanje obdolženca
118.

Salvus conductus 462.

Samomor obdolženca 132.

Senati, sestava 75, 357.

Siromak 471.

Skrbnik 450.

Skrbstvena oblast 436, 451.

Slab glas 263.

Sledovi 91, 93, 95, 104, 198a,
455.

Sklad za pokrivanje stro-
škov 314a.

Slovesna obljuba 73, 381.

Služba božja 425.

Službena prisega 381.

Službeni jezik 227.

Slutvo-obnova 359.

Smrt:

obdolženca 221a, 411,

oškodovančeva 295,

zasebnega tožilca 51,

upravičenca 2, 467.

Smrtna kazen: 11, 75, 97, 98,
113, 119, 120, 205, 240, 282,
285, 314, 356, 359, 365, 415,
432,
izvršitev 415 do 417,
obsodba, postopanje 43,
431, 432.

Snidenje kazni 43.

Sodba:

formalna 275, 276,

kasacijska 356, 357,
materialna 275, 276,
obnova zbog več sodb
362,

odločba o stroških 309,

odločba o zasebnoprav-
nih zahtevkih 297,

pismeni odpravek 292,

popravki 294,

prepis 294, 413,

prizivna 399, 405 do 408,

razglasitev 223, 288 do 290,
vsebina 275,

zoper mlajše maloletnike
446.

**Sodišča za mlajše malolet-
nike** 434, 435.

Sodna hramba 143, 145, 189.

Sodne odločbe 74.

Sodne počitnice 87.

Sodniki:

branilci 62,

izključitev 28 do 30, 37,

izločitev 31 do 37,

kaznivo dejanje 362, 364,

preiskovalni 33, 34, 59,

upokojeni 58.

Sodnik (poedinec): 10,

izsledovalni 162,

nadzorni 127,

obnova zbog nepristoj-
nosti — 359,

odrejeni, gl. odrejeni
sodnik,

postopanje pred njim
372 do 389.

**Sodnik (poedinec) za mlaj-
še maloletnike** 8, 91,
279, 436.

Sodni ogled:

kdaj se ukrene 181,

po preiskavi 262, 265,

v preiskavi 103, 104.

- Sodniška kvalifikacija
 čl. 24.
- Soglasnost pri posvetovanju 282, 354, 355.
- Sojenje in absentia 230, 237a.
- Soočba:
 na glavni razpravi 252, 256, 257,
 na ustni razpravi 389,
 v preiskavi 158, 174.
- Sorodstvo 28, 169.
- Sostorilec 280.
- Specialitetno načelo 462, 496.
- Splav 89.
- Spor o pristojnosti čl. 13, § 26, 46.
- Spremljanje izročene osebe 497, 499.
- „Sreska sodišča“ čl. 12.
- Stanovanje 93, 103, 135, 262.
- Starejši maloletniki:
 pristojnost senata 11,
 pristojnost za prestopke 9, 10.
- Starejšina sodišča: 30,
 odredi izvršitev sodbe 412.
- Statistika 427.
- Stek, odmera kazni 78, 286, 360,
 realni 351.
- Stenografski zapisnik 244.
- Storilec, postopanje zoper neznanе, odsotne, pobegle 455.
- Strahovanje 443, 449.
- Stranke 6, 39, 86.
- Stroški kazenskega postopanja:
 določitev 322,
- dolžnost, povrniti jih 310, 311,
 drugega branilca 237,
 izločitev 310,
 izročitve 499,
 izterjavanje 428,
 izterljivost 309, 313, 321,
 izvršitve kazni 314, 320,
 kaj se smatra za stroške 314,
 odločba v sodbi 281, 309,
 posebna rešitev 321,
 postopanja za povrnitev pravic 483,
 povračilo za jamstvo 152,
 povračila neopravičeno obsojenemu 472,
 prič in izvedencev 312, 314 do 316,
 pritožbe 233, 323,
 pri ustavitvi kazenskega postopanja 309,
 privoda 314, 319,
 priziv zoper odločbo o njih 323, 332,
 povzročeni s pravnimi sredstvi 312,
 sodnih oseb 314, 318,
 solidarno povračilo 310,
 zagotovitev 280, 281, 293.
- Stvarna pristojnost 8 do 13, 25, 336, 408.
- Subsidiarna obtožba 53.
- Substitucijsko načelo 39.
- Sugestivna vprašanja 154, 172, 257.
- Sumne stvari:
 hramba 306,
 javna prodaja 306, 308,
 opis in razglas 305.
- Suspendiranje 26, 107, 134, 326, 331, 339, 353, 394, 431.
- Svaštvo 28, oprasčja od pričevanja 169.
- Svečenik 416, 417.

Svobodnjaki čl. 22, § 425.
 Svobodno delo 424.
 Svobodno prepričanje čl. 15,
 § 274, 371, 472.

Škoda, idealna 281, dru-
 gačna 297.

Tajnost:

glavne razprave 226,
 ustne razprave 445.

Takse 314.

Tekma, nelojalna 51.

Telefonska prošnja 491.

Telegram 125, 147, 149, 491.

Telesna poškodba 198, 273.

Tenor sodbe 288.

Tepež (prekvalifikacija) 273.

Tiralica:

izdaja 237a, 380, 459, 490,
 okrajnega sodišča nedo-
 pustna 380,
 preklic 461.

Tiskovni delikti 11, 16, 20.

Tolmač 106, 160, 175, 243,
 nedostojno vedenje 230,
 pristojbina 316.

Tolmačenje sodbe 412.

Tot gradus, quot genera-
 tiones 28.

Tožilec:

izjava ob izločitvi 22,
 kdo je 1, 6,
 končni govor 269,
 predlogi v preiskavah 101,
 prisotnost pri preisko-
 valnih dejanjih 103,
 razširitev obtožbe 266,
 subsidiarni 53, 295, 311,
 več tožilcev 269,
 zaslišan za pričo 180.

Ubikviteta 14.

Udeleženec 1, 21, 114.

Ugotovitev 100, 273.

Ugovor zoper obtožnico:
 204,

pristojno sodišče čl. 14,
 § 12, 204,
 rešitev 206 do 210,
 rok za vložitev 204.

Ukor 449.

Umrli obsojenec 363, 370.

Uničenje predmetov 425.

Univerzitetna uredba 192.

Upravičenec 6.

Upravičeni tožilec 1.

Upravnik zavoda 412, 451,
 452.

Upravno sodišče 27.

Ustavitev postopanja 110,
 219, 221a, 455.

Ustna razprava: 110, 376,
 411,
 odgoditev 384,
 poziv na —: 382,
 pred okrajnim sodnikom
 376, 385, 387 do 389.

Ustnost 227.

Verjetnost 31, 49, 235.

Verski predstavnik 168.

Vežanost na sodbe 358.

Vojaške osebe 120.

Vojaški kazenski zakonik
 čl. 5, čl. 7, § 8.

Vojaško sodišče 21, 27, 277.

Vojna 139.

Vozni in pošni izdatki 314,
 318.

Vpisnik obsojenih oseb 427.

Vrednostni papirji 131.

Vrhovni državni tožilec 41,
 346, 354, 357.

Vrhovno sodišče čl. 14.

Vročitev 82 do 84.

Vršilci dolžnosti državnega
tožilca 39.

Vštetev preiskovalnega za-
pora 420.

Začasne odredbe 441.

Začetek glavne razprave
248.

Začetek ustne razprave 387.

Zadržanje 26, 107, 163, 326,
331, 333, 339, 342, 355, 368,
394, 430, 431, 465.

Zahteva za obnovo kazen-
skega postopka čl. 11,
§ 29, 54, 359 do 366.

Zahteva za zaščito zakona
13, 41, 73, 75, 357, 358,
410.

Zakon (brak), veljavnost:
4.

Zakoniti zastopnik:

kdaj sme uporabiti prav-
no sredstvo 324, 481,
maloletnikov 55, 384,
oškodovančev 6,
postavitve branilca 57,
sme izpodbijati od očbo
s prizivom 332, 394.

Zakon o izvrševanju kazni
na prostosti čl. 3.

Zakon o tisku čl. 6., čl. 10.,
§ 85.

Zakon o pobijanju zlorab
v službeni dolžnosti 281.

Zakon o zaščiti javne var-
nosti in reda v državi
čl. 6.

Zakon o ureditvi rednih so-
dišč čl. 12.

Zakonito vzdrževanje (ali-
mentacija) 474.

Zakonski drug:

kdaj sme uporabiti prav-
no sredstvo 324, 394,

obvestitev o glavni raz-
pravi 214,
oproščen pričevanja 169.

Zakotni pisarji 384.

Zalotitev pri dejanju 113,
114, 234, 376.

Zamenjanje kazni 412.

Zamuda 315, 326.

Zapadlost jamstva 132.

Zapisnik:

izven glavne razprave 70,
o glavni razpravi 242 do
245,

o izvidu 190, 264,

o kasacijski razpravi 348,
471,

o kaznivih dejanjih, stor-
jenih na glavni razpra-
vi 234,

o poizvedbah okrajnega
sodišča 95,

o postopanju pred okraj-
nim sodnikom 380,

o prizivni razpravi 403,

o ustni razpravi 387, 388,
o zaslišanju obdolženče-
vem 151, 251,

o zaslišanju prič 169, 171,
174, 176, 263, 264,

policijskih oblastev 93,
336,

popravki, predrugačbe,
dodatki 72,

posvetovalni in razprav-
ni 70, 348.

Zapisnikar:

izključitev, izločitev 38,
podpiše sodbo 291.

Zaplemba 103, 142, 143, 262,
380, 464.

Zaprisega, obrazec 177.

Zaročenec 169.

Zasebna tožba: 1, 51.

Zasebni tožilec: 1, 51,

- izostanek od glavne razprave 236,
 kdo je 1, 6,
 nedostojno vedenje 230,
 obvestitev o končanih poizvedbah 95,
 poziv na glavno razpravo 215,
 poziv na ustno razpravo 382 (314),
 smrt 51,
 trpi stroške kazenskega postopanja 311,
 ustavitev poizvedb 96, 108,
 vložitev obtožnice 51,
 zahteva obnovo postopka 361,
 zastopanje po državnem tožilcu 51, 386.
- Zasebni udeleženec:** 1, 51,
 izostane od glavne razprave 215,
 kdo je 6,
 ne sme izpodbijati odločbo s prizivom 332,
 njegove pravice 52 do 54, 269,
 obvestitev o ustavitvi preiskave 108,
 poziv na glavno razpravo 215,
 poziv za vložitev obtožnice 95, 109,
 pridružitve kazenskemu postopanju 1, 5, 295,
 sme izpodbijati odločbo s prizivom 394,
 trpi stroške kazenskega postopanja 311.
- Zasebnopravni zahtevki:**
 izvršitev sodbe o —: 428,
 napotitev na civilno pravo 297, 299,
 odločba v sodbi 281, 295, 297,
 prijava 295, 296.
- Zaslišanje, formalno:** 93, 151, 167.
- Zastaranje** 359, 361, 408, 493, 494.
- Zastopnik (pravni)** 55, 57, 107, 214, 342,
 zasebnega tožilca ali udeleženca 55,
 kazni radi objesti ali zavlačevanja 349,
 ubogih 60, 317.
- Zastrupljenci** 197.
- Zaščitni nadzor** 449, 451, 452, 454.
- Zaupne osebe ali zaupniki** 70, 229, 314a, 439, 440, 443 do 445.
- Zaustavitev smrtne kazni** 415.
- Zavarovanje stroškov** 464.
- Zavlačevanje** 343.
- Zavodi za čuvanje ali zdravljenje** 110.
- Zavodi za mlajše maloletnike** 451, 439, 442, 444.
- Zavrnitev obtožbe** 276, 350, priziva 398,
 zavrnitev prošnje za rehabilitacijo 481,
 zavrnitev revizije 342.
- Zbiranje dokazov** 255, 470.
- Zborno sodišče** 8, 10.
- Zdravnik kot priča** 168.
- Zdravniški pregled** 92,
 zdravniško mnenje 192.
- Zmanjšana vračunljivost** 199.
- Znižanje kazni** 429, 430.
- Zrakoplov** 16.
- Zrelost** 442, 446, 451.
- Žandarmerija:** 8, 89, 93.

Popravki.

Na str. 18., vrsta 5. (od zdolej), naj se čita namesto „oblastmi“ — „oblastvi“.

Na str. 23., vrsta 12. (od zgorej), naj se čita namesto „dne“ — „z dne“.

Na str. 44., vrsta 10. (od zdolej), naj se čita namesto „zahtevak“ — „zahteva“.

Na str. 50., vrsta 18. (od zgorej), naj se čita namesto „zahtevak“ — „zahteva“.

Na str. 57., vrsta 17. (od zdolej), naj se čita namesto „udeležnec“ — „udeleženec“.

Na str. 62., vrsta 11. (od zdolej), naj se čita namesto „branilca“ — „branilca“.

Na str. 68., vrsta 12. (od zdolej), naj se čita namesto „neoporečne“ — „neoporečene“.

Na str. 84., vrsta 17. (od zdolej), naj se čita namesto „nadaljni“ — „nadaljnji“.

Na str. 135., vrsta 8. (od zdolej), naj se čita namesto „predpostavlja“ — „predpostavlja se“.

Na str. 175., vrsta 15. in 14. (od zdolej), naj se čita namesto „s ne da“ — „se ne da“.

Na str. 201., vrsta 9. (od zgorej), naj se čita namesto „konečni“ — „končni“.

Na str. 232., vrsta 1. (od zgorej), naj se čita za besedami „S. S. B.“ — „z dne 21. marca 1932“.

Na str. 243., vrsta 17. (od zgorej), naj se čita namesto „izpobija“ — „izpodbija“.

Na str. 251., vrsta 13. (od zdolej), naj se čita za besedo „Branič“ — „1937“.

Na str. 258., vrsta 5. (od zgorej), naj se čita namesto „Op. pis.“ — „Op. izdaj.“

Na str. 270., vrsta 9. (od zgorej), naj se čita namesto „z uredbo z dne 20. marca 1935“ — „z zakonom z dne 9. oktobra 1931“.

Na str. 313., vrsta 4. (od zdolej), naj se čita namesto „le to“ — „le-to“.

Na str. 315., vrsta 2. (od zdalej), naj se čita namesto „Gl. § 421. zik.; datira od 16. febr. 1929 kakor kp.“ — „Gl. § 421; zik. datira od 16. febr. 1929 kakor kp.“.

Na str. 318., vrsta 16. (od zdalej), naj se čita namesto „Intermuralno“ — „Intramuralno“.

Na str. 321., vrsta 10. (od zdalej), naj se čita namesto „se vračuna“ — „se všteje“.

Na str. 340., vrsta 16. (od zdalej), naj se čita namesto „izpolnjena“ — „izpopolnjena“.

Na str. 340., vrsta 16. (od zdalej), naj se čita namesto „v obče“ — „vobče“.

Na str. 346., vrsta 19. (od zdalej), naj se čita namesto „razpisa“ — „raspisa“.

Na str. 354., vrsta 9. (od zgorej), naj se čita namesto „§ 327.a“ — „§ 237.a“.

Na str. 363., vrsta 4. (od zdalej), naj se čita namesto „Pravni život, 1927.“ — „Pravni život“, 1937“.

COBISS ©

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000500153

